

R^{MO} IN CHRISTO PATRI

IACOBO BLASÆO EPISCOPO AVDOMARO-

POLITANO, DOMINO SVO CVM

PRIMIS COLENDO. Rom. 10c. 16. 17.

Bibl. Soc. Coll.

FRANCISCVS LVCAS.

BIBLIOTHECA
VITTIUS EMANUEL

T^{INDE} ab ineunte ætate, sacra Scripturæ lectione plurimum sum de-
lectatus, Reuerendi Præful idemque amplissime Domine: ita magnam
mihi intulit voluptatem, quod vidi superioribus annis, in lucem prode-
untia: Latina veteris vulgataeque versionis Biblia, auctoritate Summorum
Pontificum; nominatim Sixti V. &, qui hodie felicissime sedet, Clemen-
tis VIII. a Notariorum mendis vitisque diligentissime expurgata. Verum
quantam hæres voluntatem, tantam è diuerso tristitiam animo meo ar-
tultit metus, ne, dum variis posthac locis hæc Biblia typis cudi recudique
contingeret, foret, vt breui in sublata iam vitia recideretur. Quamuis enim, ad hoc periculum
evitandum; prudentissime cauerit summus Pontifex, ne quibus Typographis ea posset excede-
re: ea tamen est, plerorumque qui Typographiis præsunt, vel inscitia, vt non agnoscant, vel in-
curia, vt negligant, quod verum est, & innotis vitiis postponant. Tale quid videmus in Roma-
nis Missalibus & Breuariis accidisse, is præsertim quæ extra hoc Belgium impressa sunt: simile
quibusdam locis fieri ceptum est in his ipsis Bibliis. Dum igitur dispicio, quodnam efficacissi-
mum remedium huic malo queat adhiberi, ne amplius ea loca corrumpantur, quæ iam dexter-
time correctâ sunt: visum est mihi, suffragante Moreto exactissime diligentique typographo
(quemadmodum Plantini heredem decet) expediens fore, vt adhibito autographo Romano,
quod ille ad me misit, colligerem præcipua atque insigniora, quæ in hæc Bibliorum editione, à
Romanis Patribus restituta sunt, loca: & indicata ea quæ recte est lectione, ita clare distingue-
rem vnam ab altera, vt deinceps nemo non clare intelligere posset, quæ proba sit lectio, quæ re-
proba; quæ textu expulsa; quæ in textum, summi Pontificis, Ecclesiæ totius capitis, auctoritate
recepta. Nam quamuis, nec hoc quidem modo effici poterit, ne Typographi amplius errent: id
tamen fiet, vt non errent si velint, si velint inquam Correctorium hoc à nobis collectum consu-
lere: quod si nolint, nec vereantur negligentes relabi in vetera vitia; vt minimum poterunt ex
hoc libello negligentia argui; & quæ admiserint menda dignosci atque auferri. Sic enim con-
cinnatum à nobis est hoc Correctorium, indicato ad singula loca nodo ipso difficultatis, adeo-
que puncto in quo varietas consistit, vt etiam si contingeret typographicum vitium in ipsu-
met instrepere, facile esset ex circumstantiis deprehendere. Quocirca fiet hac ratione, vt non per-
eat Romanorum Patrum labor, quin Biblia veteris ac vulgatæ editionis Latine ab ipsis emen-
data, in suo nitore permanere ac perseverare queant, & facta recta perpetuo conservari. Quam-
obrem, vt spero hæc operam meam ipsis gratam fore: ita gratiorem etiam fore confido, si Re-
ueren. Paternitatis Tux, quam illi nobis summo cum præconio Episcopum non ita pridem ma-
gno nostro bono præfecerunt, subiectis calculis approbetur. Quod vt impetrare me posse spe-
rem, facie rudissima simul & sacrarum literarum studiosissima Reueren. Paternitatis Tux hu-
manitas: quam vt Dominus Deus mihi & Ecclesiæ Avdomaropolitane multis annis seruet in-

mem, continuis precibus obtinere contendo. Audomaropoli, anno secundo à sexcentefi-
no & millesimo, 3. Nonas Octobris.

*Omnia Catholica Ecclesia, eiusq; in terra conspicui capituli, Romani Pontificii, iudicio,
submissa sunt.*

Franciscus Lucas.

HÆC loca Romanæ & Apostolicæ recognitionis & restitutionis
vulgatæ Latinæ sacrorum Bibliorum editionis, à Reuerend
Domino FRANCISCO LVCA Brugensi, Theologo, & Ec-
clesiæ Cathedralis Audomarenfis Decano, ex ipso autographo Roma-
no (quod vidimus) obseruata & collecta vtiliter imprimentur, tum ad
retinendam deinceps legitimam lectionem, eamque à chalcotypes
mendis reuindicandam, tum etiam vt ij qui iam Biblia veteris editio-
nis habent, eadem facillimo negotio ex hac obseruatione corrigere, &
restituere possint.

F. Iac. Episcopus Audomarenfis.

ROMA-

ROMANAE CORRECTIONIS, IN LATINIS BIBLIIS EDI- TIONIS VVLGATÆ,

IVSSV SIXTI V. PONT. MAX.

RECOGNITIS,

LOCA INSIGNIORA;

Observata à FRANCISCO L V C A Brugensi, Ecclesiæ Cathedralis Audomaropolitanæ
Theologo & Decano.

GENESIS.

APITIS pri-
mi versu secun-
do: Et spiritus
Dei fetebatur
super aquas
Non sine causa
Romani Cor-
rectores, Domi-

ni, scilicet, *tu* *non est*, quod est in multis
libris, mutarunt cum Dei, à *tu* *Gen*
quod est in aliis.

Vers. 26. Et bestis. Resto hic omisi-
runt vocem terræ, quam quidam libri
addunt in hunc modum: Et bestis
terre.

Sequitur: Vniuersæq. terræ. Non
est scribendum creaturæ, pro eo quod est
in Sixtina Biblia terre.

V. 27. Et creauit Deus hominem
ad imaginem suam. Merito hic omi-
ssi est, & similitudinem; quod in multis
libris superflue interponunt, accipimus ad-
uersus superiori alique similibus.

CAPITIS II. versu 4. Quan-
do creata sunt. Feminino generi crea-
ta, quod exstat in aliis exemplaribus,
preferendum est neutrum creata.

V. 16. Præcepitque ei dicens. Non
est mutandum præteritum præcepit,
cum præsentis præcepit.

CAPITIS III. v. 10. Vocem tu-
am audui. Non est addendum Domi-
ni, ut nec versu proximo Dominus

primo casu, ubi legi: Cui dixit: Quis
enim, &c.

V. 19. In sudore vultus tui vesceris
panem. Sequitur in quibusdam libris ad-
ditum; pronomen tuo, sed quod merito
omissum est.

V. 23. Et emisit eum Dominus
Deus. Non est auferenda coniun-
ctio &c.

CAP. IV. v. 7. Scitum in foribus
peccatum adiecit. Huc non est addien-
dum pronomen tuum.

V. 15. Posuitq. Domini Cain si-
gnum. Romani Patres omiserunt eam,
qua nomini Cain præponitur in præ-
positionem: nam & antiqui nostri codi-
ces hic variant (alij enim scribunt in
Cain signum, alij signum in Cain, &
denique Cain in signum) & hoc
similiter sic præpositione vertitur
tu xxiij. tercio casu.

CAP. V. v. 3. Et genuit ad imagi-
nem. Conscriptio omissa est, quam qui-
dam interponunt, vox filium.

V. 22. Et vixit postquam. Nomen
Henoch hic non reperitur, sed iuvau-
diendum relinquitur è proximo.

CAP. VI. v. 6. Et tactus dolore
& cordis intrinsecus. Prudenter subla-
tum est, quod plerique, vel præponunt
etiam, & præcauens in futu-
rum.

V. 17. Vniuersa quæ in terra sunt
columentur. Delata est coniunctio &
qua à quibusdam libris hinc pericula
præparantur.

V. 27. Et erunt tibi quam illis
in cibum. Non scribis escam, pro eo,
quod in antiquis libris est cibum.

CAP. VII. v. 2. Tolle septena &
septena. Non mutet imperatium præ-
sens tolle, cum futuro indicatius tol-
les.

V. 13. Vxor illius & tres vxores fi-
liorum eius cum eis. Et non est præpo-
nenda coniunctio & ante vocem vxor,
ita, non est delendus numerus tres ante
vocem vxores.

V. 17. Quadraginta diebus. Omit-
tendum est quod sequitur in quibus-
dam codicibus & quadraginta nocti-
bus.

V. 23. Et deleuit omnem substan-
tiam. Superfluit quod quibusdam ex-
emplaribus additur Deus.

CAP. VIII. v. 7. Qui egrediebatur
& non reuertebatur. Non indica-
runt Romani Correctores omittebam
negationem.

V. 21. Et ait: Nequaquam. Non in-
terponas ad eum.

Idem. Omnem animam viuen-
tem. Non deleui tñ viuacem.

CAP. IX. v. 5. De manu viri &
fratris eius. Quidam codices repe-
tunt tñ de manu, hoc modo: De ma-
nu viri & de manu fratris eius, su-
perflue.

V. 16. Et eritque arcus in nubibus.
Sixtina Biblia non addunt nomini ar-
cus pronomen meum.

V. 27. Inebriatus est & nudatus su-

perfluit quod in quibusdam libris sequitur iacuit.

V. 15. Maledictus Chanaan. Redundat vox puer, quam interponimus quidam.

CAP. X. v. 1. Hæ sunt generationes filiorum Noe. Inimici debent quidam vocem filiorum.

V. 9. Ob hoc exiit proverbium. Causa mutes ob, quod est, propter, cum abud est, vocalium quartam cum prima.

V. 18. Et post hæc disseminati sunt. Legendum est post hæc, non per hos.

CAP. XII. v. 6. Vique ad conuallem. Merito hic ommissa est & coniunctio quæ proponitur.

V. 7. Qui apparuerat ei. Quod sequitur in quibusdam libris & inuocant tibi nomen eius, consilio transmissum est.

V. 16. Et famula & asina. Non est scribendum familia, pro famula, quod est ancilla; nec omittendum alinx femininum, licet præcesserit masculinum asini.

V. 18. Quare non indicasti. Non addas pronomen mihi, sed subaudiatur.

CAP. XIII. v. 14. Leua oculos tuos. Non subiciatur in directum, quod alij.

V. 17. Surge & perambula. Coniunctio ergo superflua interponitur à quibusdam.

CAP. XIII. v. 5. In Ashtarothcar. naim. Male quidam interiecta coniunctio scribunt In Ashtaroth & Carnaim.

V. 7. Et uenerunt ad fontem Mispah. Merito hic ommissum est aduerbium vique.

V. 15. Vique Hobab, quæ est ad Ixam Damasci. Et hic merito omittitur, quod alij addunt, & Phœnicem; vique Hobab & Phœnicem, quæ est.

CAP. XVI. v. 1. Non genuerit liberos. Tercio hic uerbo omittitur pronomen sibi, quamquam subaudiendum sit ei ex Hebræo.

V. 7. Qui est in via Sur. Alij legunt, relationem femininam quæ, relationem ad solitudinem; sed Sixtina Biblia restituit masculinum qui, ita ut ad fontem referatur, quod Hebræa exigunt.

V. 13. Vocatur autem. Non addas Aggar, fed intelligas.

CAP. XVII. v. 4. Et pactum meum cum. Superfluit uerbum ponam, quæ dicunt quidam.

V. 17. Et risit dicens in corde suo. Hic uerborum ordo, ut est tertius altera: in corde suo dicens, ita antiqui Latini atque Hebræici libris congruentior.

CAP. XVIII. v. 4. Et lauare pedes vestros. In aliis anagraphe passim legitur: Et lauauerunt pedes vestri: uerum illud Hebræo consonat.

V. 5. Et confortare cor uestrum. Similis est huius loci ratio, ubi alij codices legunt & confortetur cor uestrum.

V. 6. Erit sara similis comitisse. Non est omittenda uox similis.

V. 25. Nequequam facies iudicium hoc. Nec hic omittendum est pronomen hoc.

CAP. XIX. v. 1. Et sedente Lot. Neque coniunctio & hinc auferenda est.

V. 14. Surgite, egredimini. Hic non est interponenda aut addenda coniunctio &.

V. 29. Recordatus Abrahæ liberauit Lot. Alij Recordatus est Abrahæ & liberauit Lot.

V. 35. Dederunt etiam & illa nocte. Quidam etiam grauius uerbum dederunt particula enclitica dederuntque.

CAP. XX. v. 7. Nunc ergo redde uirum suæ uxorem, quia propheta est: & orabit pro te, & uiuet. Hic est ordo, non tantum Sexcentorum, uerum etiam scripturæ antiquæ codicum, Hebræica ueritas consonantium. In aliis multis libris, illud quia propheta est, postponitur huic & orabit pro te.

V. 16. Mementoque te deprehensam. Non deleui encliticam coniunctionem que.

CAP. XXI. v. 7. Quis autem scitum cederet Abraham. Ita legendum est, participium futuri temporis, quarto casus, auditurum, non primo, auditurus; multo minus secundo auditurum, à nomine auditor.

V. 15. Subter uiam arborum quæ ibi erant. Lege pluraliter arborum quæ ibi erant, non singulariter arborum quæ ibi erat.

V. 20. Et fuit cum eo. Non addas, sed subaudiatur Deus.

CAP. XXII. v. 20. His ita gestis. Non mutes aduerbium ita, cum coniunctione sit.

CAP. XXIII. v. 12. Circumstante plebe. non est addendum pronomen eius.

Ibidem. Et sic sepeliam mortuum meum in eo. Non scribas antecedens agro prorelatino eo.

V. 19. In spelunca agri duplici. Pro facto casu duplici, quidam scribunt secundum duplici.

CAP. XXIV. v. 12. Dixit: Dominus Deus. Non scribas orauit Dominus dicens: Dominus Deus.

V. 14. Cum domino meo. Non legendum, sed intelligendum est, nomen Abraham.

V. 24. Filia sum Bathuelis, filij Melchæ, quem peperit ipsi Naclior. Alij inuertunt uerborum ordinem, hoc modo: Filia sum Bathuelis, filij Naclior, quem peperit ei Melchæ: & quamquam hac lectio clarius sit, non tamen est hinc uersus, sed quadragessimi septimi subsequens.

V. 33. Adiuuandos pedes eius. Causa mutes pronomen singulare eius, cum nomine plurali camelorum, quod est in plerisque libris.

V. 41. Cum ueneris ad propinquos meos. Ita rectius legimus, propinquos ex antiquis libris, quam proximos.

V. 54. Dimitte me. Plurale legendum est, non singulare illucite.

V. 59. Et nutricem duxit. Non addas Deboram, proprium nutricis nomen.

V. 65. Et illa tollens citò pallium. Non subiciatur pronomen suum.

V. 66. Narrabit Isaac. Redundat, quod quidam hic interponunt addens, domino suo.

CAP. XXV. v. 1. Quæ peperit ei Zamram. Ita scribendum est Zamran, ultima littera existente tercia ex liquida n, non secunda m.

V. 30. Quem conuertit à filiis Hech. Non est mutandum relasium masculinum quem, quod agrum refert, cum feminino quam, quod refertur stellatam.

V. 35. Hadar & Thema. Priori nomen ultima littera est r, id est res, non d, quod est, dalet; Hadar, non Hada.

V. 25. Qui prior egressus est. Si legunt Sixtina Biblia cum antiqui exemplaribus, comparationum prior, pro superlatiuo primus.

CAP. XXVI. v. 31. In locum suum. Hucus loco non scribas in domum tuam.

V.12. Duxit uxores. Non addas duas.
CAP. XXVII. v.12. Et inducam
per me maledictionem. Non est mu-
tandum prius persona inducam cum ter-
tia inducat.

V.21. Accede huc vt tangam te. Pro
aduerbio huc, alij libri habent ad me,
minus recte.

V.28. Frumentum & vini. Omitte quod
sequitur in quibusdam libris & olei. I-
dem vsu variis infra v.37.

CAP. XXVIII. v.5. Profectus ve-
nit. Ne mutes simplex venit cum com-
posito peruenit.

CAP. XXIX. v.13. Cucurrit obuiam ei. Pro simplici cucurrit, quidam
legunt compositum occurrit

V.25. Quare imposuisti mihi? Ne-
quaquam addendum est nomen Liam.

CAP. XXX. v.16. Et ad me, in-
quit, intrabis. Confodiendum est ver-
bum ait, quod quidam addunt: Et ait,
ad me, inquit, intrabis.

V.18. Appellauitque nomen eius
Issachar. Omitte quod sequitur in quibusdam libris quod est merces.

V.26. Tu nostri seruieris. Non ad-
das coniunctionem vxo.

V.30. Vt aliquando provideam etiam
domui meae. Non est omitenda
paricula etiam.

V.31. Furtiue arguent. Causa mu-
tes verbum plurale tertia persona argu-
ent, cum singulari secunda persona argu-
es.

CAP. XXXI. v.29. Sed Deus Pa-
tris vestri. Pronomen tui consilio mu-
tatum est cum vestri, ne quis errorem ef-
se putet.

V.32. Etauser. Non omitatur con-
iunctio &c.

V.39. Quidquid furto peribat.
Præferendum est nomen furto aduer-
bium furtim.

V.49. Intreatur & iudicet. Non pro-
ponas & adiecti Laban.

CAP. XXXII. v.11. Iacob quoque
abiit inire quo coeperat. Alij legunt
Iacob aut abiit in itinere quo coep-
erat, coniunctionem quoque mutans
cum autem, addunt propositionem in,
denique pro ablatiuo quo scribunt ac-
cusatiuum quod.

V.4. Precepitque eis. Seruandum
est primum præcepit, non substitu-
endum præcepit.

V.11. Domini meo Esau. Prono-
men prima persona meo, non est mu-

tandum cum pronome tertia persona
suo.

V.29. Cur quaeris nomen meum?
Sequitur in quibusdam libris quod est
narrabile, sed non est illud huius loci, ve-
rum lud.13. v.18.

CAP. XXXIII. v.15. Omne ma-
sculini sexus. Interpres dedit neutrum
omne, non masculinum omnis.

V.31. Vnum efficiemus populum.
Futurum indicatiui efficiemus, non
est mutandum cum praesenti imperatiui
efficiamus.

VAP. XXXV. v.4. At ille infodit
ea. Retinendum est neutrum ea, non
mutandum cum feminino eas.

V.8. Ad radices Bethel, subter
quetcum. Legendum est subter, quod
locum inferiorem significant, non super
contrarium, tametsi hoc fit in Romana
anni 1593. editione: error est enim ty-
pographicus.

CAP. XXXVI. v.11. Et Cene-
sequitur in quibusdam libris Et Core,
sed superflue.

V.14. Filiz Anz, filiz Sebeon. Ca-
ne scribas masculinum filij, pro fami-
nino filiz, priori præferrim loco.

V.17. Isti filij Basemath vxoris E-
sau. Minime redundans hac verba.

V.24. Cum pasceret asinos. Pro
masculino asinos, non est substitu-
endum femininum asinas.

CAP. XXXVII. v.21. Non inter-
ficiatis animam eius, nec effundatis
sanguinem. Vtrumque verbum secun-
da persona legitur, interficiatis, effun-
datis; vtrumque præteritum, interficiamus,
effundamus.

Ibidem. In cisternam hanc. Prono-
men hanc non est mutandum cum
nomine veterem.

V.28. Et prætereuntibus Madi-
anitis. Nec hic nomen Madianitis, cum
aliter Ismaelitice.

Ibidem. Viginti argenteis. Desine
nec hic numerus minor viginti, mutan-
dus est cum maiore triginta.

CAP. XXXVIII. v.2. Vocabulo
Sue. Pro e secunda, alij scribunt a pri-
mam vocalem, in nomine sua.

V.12. Mortua est filia Sue. Quidam
libri omittunt nomen filia male.

CAP. XXXIX. v.1. Princeps ex-
ercitus. Non addas pronomen sui.

V.9. Et peccare in Deum auem.
Non substituimus Dominum & meo, pro
Deum, & hoc.

V.10. Per singulos dies. Transi-
endum est, quod sequitur in quibusdam
libris, verbum loquebatur.

V.21. Et misertus illius edidit ei
Non augeas orationem, quoniam de alij
libri: Et misertus est illius &c. u.
dicei.

CAP. XL. v.1. His ita gestis. Non
est mutandum aduerbium ita cum cen-
sura itaque.

V.15. Quia furto sublatum sum.
Spurium est aduerbium furtim, pos-
sum loco nominis furto.

V.17. Portate me omnes cibos.
Superfluum est verbum putabam, quod
quidam interponunt.

CAP. XLI. v.11. Vidimus so-
mnium præfatum futurorum. Non
est mutandum nomen adiectiuum
præfatum, cum substantiuo præfa-
gium.

V.20. Et consumitis prioribus
Causa legas nomen substantiuum pec-
coribus, pro adiectiuo numerali prio-
ribus.

V.43. Super cutrum suum sec-
ndum spurium est pronomen locum, positum
pro nomine numerali secundum.

V.44. Dixit quoque rex. Superfluum,
quod subiungitur a quibusdam codici-
bus, nomen Egypti.

V.45. Filiam Putiphare. Ita rectius
scribitur suum hic tum infra v.50 & 46.

V.10. Putiphare, quam Phutiphare;
quo certius distinguitur, nomen hoc fa-
cerdoti Putiphare, quadrissyllabum, à
rissyllabo nomine eunuchs Putiphar,
de quo supra 39. v.1.

V.54. In cuncta autem terra Egy-
pti panis erat. Quidam libri, pro pa-
nis, scribunt fames, qua est inopia pa-
nis.

CAP. XLII. v.15. At illi: Duode-
cim, inquit. Redundas verbum di-
xerunt, quod quidam addunt: At illi
dixerunt.

V.25. Datis supra cibariis in viam.
Non mutes quartum casum viam cum
sexto via.

V.32. Si quid ei aduersi acciderit.
Præferendum est nomen adiectiuum
aduersi, substantiuo aduersitate.

CAP. XLIII. v.12. Sumite de o-
pimis terræ fructibus. Alium est fructibus
quam frugibus.

V.14. Quem tenet. Non est huius
loci, quod quidam exemplaria subi-
ciunt, in vinculis.

V. 17. Fecit ille quod sibi fuerat imperitum. In quibusdam libris, pro quod sibi fuerat, minus recte legitur sicut fuerat.

V. 19. Ad dispensatorem domus. Non omittitur domus.

V. 27. Saluus ne est pater vester. Melius est Saluus quam sinus.

CAP. XLIIII. v. 4. Surge, inquit. Superfluit, quod quidam praponunt, ait.

CAP. XLV. v. 21. Addens & alinos decem. Pro & coniunctione, alij scribunt pronomine, quidam singulare ei, quidam, quod dissimilius est vero, plurale eis.

CAP. XLVI. v. 10. Iamuel & Iamun. Non addas & Iam.

V. 16. Filiu Gad: Sephion & Haggi & Suui & Esebon. Pro Sephion, non est legendum, amissa media i consonante, Sephion: nec praponendus est Esebon ipsi Suui.

CAP. XLVII. v. 4. Ad peregrinatum. In terra tua, veni mus. Melior est, sextus casus terra tua, quam quartus terram tuam.

V. 9. Dies peregrinationis meae Superfluit, quod quidam addunt, nomen vitæ.

V. 18. Non celabimus Dominum nostrum. Alii minus recte non celabimus Dominum nostrum.

CAP. XLVIII. v. 1. His ita transactis. Non est mutandum adverbium ita, cum coniunctione itaque.

V. 15. Benedixitque ei filiis Ioseph. In multis libris est Benedixit Ioseph filio suo, in quibusdam Benedixitque Iacob Ioseph.

V. 10. Benedixitque eis Non mutes iurale eis cum singulari ei.

CAP. L. v. 10. Ad aream Atad. Adulterium est, quod quidam scribunt Atad: a ut media littera sit postrema liquidum, pro mutata.

V. 17. Veneris Dei patris tui dimittis iniquitatem hanc. Non est mutandum numerum pluralem servus, cum singulari servo, nec secundus casus patris tui cum tertio patris tuo, sicut in legione plurique: Veneris Dei patris tuo dimittis iniquitatem hanc.

EXODVS.

AP. I. v. 6. Omnique cognatione illi. Cuiusmodi pronomine dantur. Restitutum illa, cum polysyllabo sua.

V. 13. Illudentes eis. Quod subiungitur a quibusdam libris & inuidia eis, superfluit.

CAP. II. v. 18. Ad Raguel patrem ioum. Non est mutandum nomen Raguel cum coniunctio leitho.

V. 11. Erupit me. Non praponatur & coniunctionem.

V. 15. Et cognouit eos Romani correctores merito scripserunt cognouit, pro eo quod in alio libro est libet aut.

CAP. III. v. 1. Iethro soceri sui Non iudicant Romani Patres, pro soceri, substituendum esse cognati, quod est in multis libris. Idem occurrit infra 4. v. 18.

V. 6. Deus Isaac. Merito omissa est coniunctio & qua ab alij praponitur. Idem locum habet infra v. 15. 16. & 4. v. 5.

V. 8. Et Henui & Iebusai. Non interponatur & Geigexi, quod quidam.

V. 14. Dixit Deus ad Moysen. Consulto mutatum est nomen Dominus, quod est in multis libris, cum nomine Deus.

V. 15. In generationem & generationem. Vno eodemque casu accusandi, legunt Sixtina Biblia, nomen generationis repetitum, cum alia exemplaria, priori loco scribunt sextum casum.

CAP. IIII. v. 1. Dominus Deus patrum suorum. Pro pronomine secunda persona tuorum, recte substituendum est pronomine tertia persona, suorum.

V. 14. Ecce ipse egreditur in occursum tuum. Et hic in locum futurum egreditur, recte interrogatum est præsens egreditur.

V. 16. Ipse loquitur pro te. Hic omissa est coniunctio & qua a quibusdam praponitur.

V. 16. Postquam dixerat, Sponsus sanguinis. Quod subiicitur in nonnullis exemplaribus tu mihiles, non est huius versiculi, sed praecedenti.

V. 28. Verba Domini quibus miscrat eum. Alij codices adiungunt prapositionem (pro quibus) qua consulto omissa est.

CAP. V. v. 14. Quare non impletis mensuram laterum. Præteritis impletis, si in melioribus manuscriptis, pro praeterito impletis.

V. 19. Videbantque se prapropositi filiorum Israel in malo. Alij libri minus recte legunt quartum casum malum pro sexto malo.

V. 20. Egredientibus à Pharaone

Non mutes tertium casum egredientibus, cum primo egredientes.

CAP. VI. v. 20. Quæ peperit ei Aaron & Moysen. Non subiunges & Mariam, quod non est huius loci.

CAP. VII. v. 9. Avertitur in colubrum. Alij codices, pro futuro indicentur vertetur, habens prapositionem veritatis, minus bene.

CAP. VIII. v. 9. Et avertis tuus & populo tuo. Hoc non omittitur à Sixtina Biblia, ut ab aliis quibusdam.

V. 26. Abominations enim Ægyptiorum, immolabimus Domino Deo nostro. Prudenter omissa est nota interrogationis, qua est in alio libro.

CAP. IX. v. 9. Vlcera & vesicæ. Iudicant Romani Patres, legendum potius vlcera, id est, quam vlcera, vulnera, quod est in multis manuscriptis, tam hæc quam duobus versiculis proxime sequentibus.

V. 27. Dominus iustus: ego & populus meus impij. Merito deleta est coniunctio & ante pronomine ego.

CAP. X. v. 3. Ut sacrificet mihi. Hoc loco non addas in deserto.

V. 12. Ut ascendas super eam. Alij legunt antecedens terram, loco relatiui eam.

V. 13. Nihilque omnino virens perleuam est. Male quidam, pro que, legunt quoque: Nihil quoque omnino.

V. 28. Egredisusque Moyses de conspectu Pharaonis orauit Dominum. Alij libri intersecant hanc sententiam, addunt, verbo substantiuum est, & coniunctionem copulatiua &.

CAP. XI. v. 2. Vasa argentea & aurea. Non addas & veslem.

V. 4. Media nocte egrediar in Ægyptum. Pro egrediar, quod est exibo, alij minus recte scribunt ingrediar, quod est intrabo.

V. 7. Ægyptios & Israel. Non est addenda vox filios nomini Israel.

V. 8. Et adorabunt me. Non mutes compositum verbum adorabunt, cum simpliciter orabant.

V. 10. Omnia ostenta quæ scripta sunt. Quod quidam libri addunt signa & omnia signa & ostenta, superfluum est.

CAP. XII. v. 15. Quicumque comederit fermentatum. Legendum est

V. 19. Septem diebus fermentum non inuenietur in domibus vestris. Hic contra, legendum est nomen fermentum, non participium fermentatum.

V. 31. Ite, immolate. Non est intercedendi coniunctio &c.

V. 31. Sicut praeceperat Moyses. Male alii plerique libri, pro uno nomine Moyses, scribunt duo Dominus Moyses.

V. 17. Abique parulis. Merito confoditur et superfluum, quod in quibusdam antiquis sequitur, & mulieribus.

V. 39. Neque enim poterant fermentari, spicari. Alii scribunt numero singulari poterat, asparina.

Ibidem. Nec pulmenti quidquam occurrerat pro praeire. Pro occurrerat, quod non expositionis gratia scribunt curauerant.

CAP. XIII. v. 6. Cumque intro duxerit te Dominus in terram &c. celebrabis hunc motem sacrorum mentis isto. Non minus numerum singulari, celebrabis, cum plurali vox, celebrabitis.

V. 16. Inter oculos tuos. Non substituitur propositio ante, pro ea quae significatur est, inter, quod inter verum quae oculum.

CAP. XIII. v. 19. Tollensque se Angelus Dei. Non est auferendum pronomen se, nec mutandum Dei cum Domini.

CAP. XV. v. 7. Deposuisti aduersarios tuos. Pro nomen secunda persona tuos seruandum est, pro eo quod alii co-dices habent, pronome prima persona meos.

V. 11. Faciens mirabilia. Non propositio & coniunctio.

V. 26. Ego enim Dominus sanator tuus. Non augens orationem, ut alii hominibus: Ego enim sum Dominus Deus sanator tuus.

CAP. XVI. v. 3. Cui eduxisti nos in desertum istud. Non recte quidam mutant eduxisti cum induxisti.

V. 7. Audiuit enim murmur vestrum. Tertia persona audiuit, non est mutanda cum prima audiui.

V. 8. Quibus murmurati estis &c. erunt: nos enim quid fumus? Nec hic mutandum est pronomen tertia persona cum prima nos, neque coniunctio erunt cum autem.

V. 11. In generationes vestras. Merito deletum est futuras retro, quod quibusdam exemplaribus additur.

Sequitur: Sicut praecepit Dominus Moysi. In aliis libris, pro perfecto, si plurimum: perfectum praeceperat.

CAP. XVII. v. 5. Venit autem Amalec. Non ablat ad pugnam.

V. 16. Quia manus solus Domini. Cuius mutes solus, quod est, solus, cuius solus.

CAP. XVIII. v. 10. Et ait Deus tui. Non surrogas Dominus, in locum nominis Deus.

V. 21. Viros potentes & timentes Deum. Proculiter Correctores Romani textu expulerunt sapientes, & admiserunt potentes, quod est, fortes strenui, constantes.

CAP. XIX. v. 3. Moyses autem. Ascendit ad Deum. Non addatur in montem.

V. 11. Manus non tanget eum. Non est mutandus numerus singularis tanget, in pluralem tangent.

CAP. XX. v. 19. Videbat voces & limpaes. Non substituitur videbat, pro videbat.

V. 21. Non facietis deos aut gentes. Non in hunc a Romani addendum mecum amicti legatur habuere.

V. 25. Si enim lenaueris eulorum super eos, saluti. Quare non est legendum cum, multoque in multis illos, quod ad lapides alii referunt.

CAP. XXI. v. 15. Qui percussit patrem &c. v. 16. Qui furatus fuerit hominem &c. v. 17. Qui maledixerit patri &c. Hic est ordo versuum in Sixti.

in Bibl. hebraea consentaneus: nam in illis plerisque codicibus, coniunguntur a leges, quae in eos feruntur, quae parenti inuicta asserunt, esse decimus sextus versus, qui dicitur optimus.

CAP. XXII. v. 6. Singulis ignis nuerit spinas. Egregia correctio, pro pias, quibus frum. entigraua contumur, scripsisse spinas, quod est, vepres.

V. 9. Et quidquid dantium inferi uocet. Non mutes accusatum damnum, cum genituo damini.

CAP. XXIII. v. 3. Pauperes quoniam misereberis in iudicio. Non est verum Correctoribus, iudicio mutare cur legito, quamvis hoc a multis legatur non sine similitudine veri.

V. 6. Non declinabis in iudicium pauperis. Alii scribunt sextum

capitulum in hunc, pro quarto.

V. 15. Septem diebus comedetis azima. Non corriges singulare comedetis per plurale comedetis.

V. 16. Facite iumentum in messis primitionem. Cuius mutes mensuris primas quod, & &c.

V. 18. Non immolabis super altare. Pro eo quod est, non immolabis super altare meum. Non immolabis super altare meum.

V. 21. Non erit insecunda nec stercus in terra tua. Perperam omittunt, quidam propositio ante.

CAP. XXIV. v. 5. Vitulos. Merito missus est numerus duodecim, qui in multis libris se quibatur.

V. 11. Nec super eos qui procul recesserant. Non addas alteram negationem: Nec non super eos: neque legas propius accesserant, pro eo quod contrarium est procul recesserant.

CAP. XXV. v. 5. Et seq. ianthinas. Pro ianthinas, alii legunt hyacinthinas: & quoniam idem fortasse vitum, quod vocabulo significetur, ad aliam fortasse interpretatur, ad aliam documtus. Hanc annotatio pluribus alii sequentibus locis ferunt.

V. 33. Sphaerulaque simul & lilium. Hoc bula Lilium isto verum, minus recte alii breui pluraliter scribunt, Sphaerulaque simul & lilium.

V. 38. Fiant de auro purissimo. Non omittatur propositio de.

CAP. XXVI. v. 34. In sancto sanctorum. Non mutes singulare sancto in plurale sancta.

CAP. XXVII. v. 21. A filiis Israel. Non est mutanda propositio a propositio eorum.

CAP. XXVIII. v. 14. Et duas caenulaceta auro purissimo. Alii omittunt propositio, scribunt secundo casu, aut uti libuit.

V. 33. Et cenceo distincto. Quod est putat in quibusdam antiquis & omissis et cetera merito hoc omittitur.

CAP. XXX. v. 13. Omnes qui transierad uomen pro nomine, quod legunt inuenietur: sed prior est germana verba veteris interpretis.

V. 18. Facies & labrum & eum. Prae labrum scribere diffusum, & me labrum, quoniam labium rissum, uelut hoc & alia similibus locis.

CAP. XXXI. v. 15. Sex diebus facietis opus. Non mutes numerum

pluralem in singularem facies.

V. 17. Et in septimo ab opere cessat. Non addas omni.

CAP. XXXII. v. 18. Ceciderunt in die illa, quasi viginti tria milia hominum. Pro viginti tria, quod est in quibusdam libris, in quibusdam legitur amplius, nempe triginta tria, in quibusdam minus, nempe tria, his potestem fiant Hebraei, Græci, & Chaldaei.

CAP. XXXIII. v. 3. Quia potius duræ ceruicis es. Non commutes personam secundam es cum tertia est.

V. 9. Et stat ab ostium. Non est addenda vox tabernaculi (nam si hebraice exprimitur) ut neque mox Dominus, ubi sequitur loquebaturque cum Moyse.

V. 13. Offende mihi faciem tuam. Non iudicantur Romani Correctores, pro faciem, substituendum viam.

V. 19. Et vocabo in nomine Domini coram te. Cane ne scribas passivum vocabo, pro activo vocabo.

CAP. XXXIII. v. 4. Portans eum tabulas. Non addas duas, reliquit enim interpretis superioribus intelligendum.

V. 17. Quæ hodie mando tibi. Non substituendum prateritum mandavi, pro præterito mando.

V. 21. Et Hebraum & Iebuscum. Non oportet addere & Gergesum.

V. 25. De victimâ sollemnitate nasc. In locum numeri singularis victimâ, non est interrogandus pluralis victimis.

V. 34. Quod ingressus. Nonnulli libri habent qui, masculinum pro neutro quod.

V. 35. Sed operiebat ille rursus. Sequitur in quibusdam codicibus velamine, sed facile intelligitur etiam non additum.

CAP. XXXV. v. 16. Labrum & baculus. Retinendus est singularis numerus baculi, pro plurali baculis.

V. 24. Argenti ænsei; metallâ. Mente deletum est quod quidam addunt aurum.

V. 34. De lit in corde eius. Et hic veritate oritur, hæc vox Dominus.

CAP. XXXVII. v. 29. Et thymia. Servandus est numerus singularis thymia.

CAP. XXXVIII. v. 14. Vnum t-

merus singularis tenebat: nam aliter gunt pluralis tenebant.

V. 15. Quia inter utraq; introitur tabernaculi fecit. Non omittas propositum inter, nec mutes prateritum fecit in præsens facit.

V. 28. Et septuaginta quinq;. Non addas scilicet, quod subditur in quibusdam exemplaribus.

CAP. XXXIX. v. 6. Nominibus filiorum Israel. Sequitur in quibusdam manuscriptis: Sex nomina in lapide uno, & lex in altero, iuxta ordinem natiuitatis eorum: sed non est huius loci, verum capituli 28. superioris v. 10.

V. 28. Ac vemiculo bis tincto, arte plumaria. Insignia locum, quo pro vna voce distinctum, qua à plerisque legitur, et refertur ad cingulum, prudenter substituta sunt dua bis tincto, iungenda cum vemiculo, Hebraei suffragante.

CAP. XL. v. 3. Demittetque ante eum velum. In Romano anni 1539. editione est demittes, quod est, relinques, pro demittes, quod est expandes: sed lapsus est Typographus Romanus, locus illud pro hoc, vocalem tertia pro secunda.

V. 5. Tentorium in introitu tabernaculi pones. Non est hic addenda vox testimonij, voci tabernaculi vs ne infra v. 19.

LEVITICVS.

CAP. I. v. 4. Ponetque manum super caput hostis. Non scribo pluralis manus, pro singulari manum, vide infra v. 9.

V. 5. Et offerent filij Aaron sacerdotes. Nominativus pluralis sacerdotes, non est commutandus cum genitivo singularis sacerdotis.

V. 10. Maculæ absq; macula offeret. Loco vnius vocis maculæ, alij legunt tres agnum anniculû & male.

V. 14. Aut pullis columbæ. Non iunges dissimilium aut cum copulatione &c.

CAP. II. v. 2. Ad deferet ad filios Aar6 sacerdotes. Idem iudicium quod supra v. 5.

V. 11. Nec quidquam fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio Domino. Non est mutandus terminus Domino, secundo Dominum.

V. 13. In omni oblatione tua offeres filij. Non mittas pronomem tuum.

V. 14. Si autem obtuleris munus. Non quatuor singulorum, sed pleriq;

pronomine adiectivo primitivum, scribunt substantivum primitivum.

V. 15. Fundens supra oleum. Non sunt scribenda distinkula dua super eas, loco omnia supra.

CAP. III. v. 2. Fundentque filij Aaron sacerdotes. Nominativus sacerdotes cõsistit, servatur, explico genitio sacerdotis, et supra v. 1. v. 2. v. 2.

CAP. IV. v. 2. Anima quæ peccauit. Pro quæ, in alia est cum.

V. 6. Cumque intinxerit digitum in sanguine, adperget eo septies. Alij pro vocabulis ablatus casus sanguine & cum. Nam pluralis eos sursurum est.

V. 8. Et adipem vituli auferet. Cautemutes auferet, quod est sollet, cum offeret, quod est sacrificabit, ut pleriq; faciunt.

V. 10. Sicut auferetur de vitulo. Id est hic cauendum, videlicet, ne pro auferetur, substituatut offeretur.

V. 25. Et reliquum fundens ad basim eius. Non opus est addere sanguinem, nam si legatur hebraice, facile enim intelligitur.

V. 26. Adipem vero adolebit supra. Similiter nec hic opus est addere altare, quod subditur à quibusdam manuscriptis, hebreo conformiter.

V. 35. In incensum Domini. Non est omittenda propositio in.

CAP. V. v. 19. Quia per errorem deliquit Dominum. Retinendus est accusativus Domini, reiecto ablative.

CAP. VI. v. 9. Ignis ex eodem altari erit. Pleriq; legunt in pro ex.

V. 16. Et comederit in loco sancto altarij tabernaculi. Pro duabus vocibus quas habent. Sixtina Biblia quam optima, sancto altarij, seu tribus, quas alia quadam, sanctum altario, vulgariter legunt etiam, sanctuarij, male.

CAP. VII. v. 14. Offeretur Domino. Non mutes futurum offeretur præteriti offertur.

CAP. VIII. v. 3. Ad ostium tabernaculi. Non omittas vocem tabernaculi.

V. 22. In consecratione et sacerdoti. Non est mutandus sextus casus quarto, consecrationem.

V. 24. Et pollices manus ac pedis dextri. Nec hic mutandus est numerus pluralis singularis pollicem.

V. 28. In odore suavitatis sacrificij. Odo. Pro gratia Dei, cui à plerisque legitur. Correctores itaq; substituerunt datum Domino.

CAP. IX. v. 5. Et vitulum atque agnum anniculos. *Et hic recte dederunt pluralem numerum anniculos, pro singulari, anniculum.*

V. 22. Et extendens manus ad populum. *In aliis libris est manum, numero singulari.*

CAP. X. v. 18. Non scillarum intra sancta. *Non addas Lectorum.*

CAP. XI. v. 4. Dicitis filiis Israel. *Quod sequitur in quibusdam exemplaribus Custodite omnia quae scripti vobis, ut sim Deus vestester, superfluum.*

V. 26. Et qui tetigerit illud, contaminabitur. *Pro masculino qui, minus recte scribitur a libris quibusdam neutrum quidquid.*

CAP. XIII. v. 12. Et operuerit omnem eum. *Quod alii libri scribunt carnem, hic emendatum est eum, quod est pellem, consentaneum hebraeo.*

V. 31. Recludet eum septem diebus. *Non mutes numerum singularem cum plurali eos.*

CAP. XIV. v. 43. Et pulvis erat eis. *Notarium temeritas fuit, quod pro casualis vos abrasus, plerique libri habeant elatus, quod est, exportatus.*

V. 49. Et in purificationem eius. *Quartus casus purificationem, non est communis cum sexto purificatione, qui in multis est libris.*

CAP. XV. v. 21. Et in quo dormierit vel sederit. *Nō addas nomen locus: Et locus in quo est.*

V. 27. Quicumque tetigerit ea, laudabit vestimenta sua. *Consulto substitutum est neutrum plurale ea, in locum feminini singularis ea, quod est in plerisque libris.*

V. 31. Ut caveat immunditiam. *Interpreti dedit singularem immunditiam, septimus libris habetur fides, non plurale immunditias.*

CAP. XVII. v. 3. Homo de domo Israel. *Quidam libri, pro domo scribunt filiis male.*

V. 9. Ut offeratur Domino. *Passivum offeratur dedit Interpretes, non actum offerat.*

V. 10. Qui peregrinatur inter eos. *Sic et hebraice legitur, pro omen tercia persona vos, quod est in plerisque latinis libris, hic ut supra v. 8.*

V. 11. Ut pluper altate in eo expietur. *Pro duobus vocabulis in eo, quidam libri habent unicam meum: manuum*

hebraice legitur, prius aut est congruens.

V. 16. Quod si non lauerit vestimenta sua et corpus. *Non mutes coniunctivam et cum disjunctiva vel corpus.*

CAP. XVII. v. 16. Turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis. *Huius verbi nō est praemittendum & uxorem, iactis tui nullus accipiat, ut pote illorum in elinearis expositio.*

CAP. XIX. v. 8. Et petibit anima illa de populo suo. *Non mutes populo suo, cum medio populi sui.*

V. 9. Cū mellucris fegetes terrae tue. *Interpres nō addidit copulativam et quae.*

V. 19. Lumentum tuum non facies coire cum alterius generis animatibus. *Alii scribunt numero plurali iumēta tua.*

V. 20. Quae sit ancilla, etiā nubililis. *Insignis loci restitutio, quae pro nobilibus, hoc est, genere clara, quod prius fere legabatur: repositum est, nubililis, quod est, apud viro fere potius promissa nuptui. Nam alii ex hebraeo vertunt desponsata viro. Lxx servata homini.*

V. 26. Nō comedetis cum sanguine. *Merito ablata est vox carnem, quae a quibusdam addita est.*

V. 28. Non incidetis carnē vestra. *Non est communis andus numerus singularis cum plurali carnes vestrae.*

CAP. XX. v. 5. Ut fornicaretur cū Moloch. *Alii boni libri scribunt numerum plurali fornicaretur.*

V. 7. Quia ego sum Dominus Deus vestester. *Non est addenda vox sanctus: Quia ego sanctus sum, &c.*

V. 9. Patri matrique maledixit, sanguis eius sit super eum. *Ita legendum est maledixit, non qui maledixerit.*

CAP. XXI. v. 1. Super patrem & matrem, & filio & filia, fratre quoque & sorore virgine. *Sextum casum ubique dedit Interpretes, si antiquis libris creditur, non quartum.*

V. 7. 8. Scortum & vile prostribulum non ducent uxorem (&c.) quia consecrati sunt Deo suo, & panes propositionis offerunt. *sint ergo sancti Alii libri numero singulari habent, ducer, consecrat est, offerret, sit ergo sanctus. Hebraeo quadam plurali, quadā singulari numero legitur.*

V. 8. Qui sanctifico eos. *Hac lectio respondet graecae interpretationi Lxx duorum virorum, altera, quae est plerique, latinorum librorum, pro tercia persona pronominis eos, scribentium secunda vos, pondus hebraeo.*

V. 23. Quia maculam habet. *Retinenda est coniunctio quia, non vertenda in pronomen qui.*

CAP. XXII. v. 6. Sed cum lauerit carnem suam aqua. *Alii pro catnem suam substitunt corpus suum, minus recte.*

V. 23. Voluntarie offerre potes. *Nō mutes altissimum cum passivo, nec secundā personam cum tercia, offerri potest.*

V. 24. Quod vel contritis vel tulsis. *male scribunt plerique, tonsis, quod est à tondo, secunda conjugationis: scribendum est enim tulsis, vel certe tulsis, à tundo, tercia conjugationis.*

CAP. XXIII. v. 11. Ut acceptabile sit. *Neutrum acceptabile, cum masculino acceptabilis, nec commutatur.*

V. 14. Vsq; ad diem qua offeretis ex ea Deo vestro. *Futurum indicativum offeretis, non est corrigendum, per praesens coniunctivum offeratis.*

CAP. XXIV. v. 11. Cumque blasphemaverit nomen. *Cave addas Domini aut Dei, quod consulto omissum à Mose est.*

V. 16. Lapidibus obruet eum omnis multitudo. *Non est addenda vox populi.*

CAP. XXV. v. 1. Quando ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis, sabbatizes sabbatū Domino. *Pro secunda persona sabbatizes, in aliis libris est tercia sabbatize: cui ut darentur suppositū, addiderunt quidā populus: Si addidissent terra, fuisset versimilior: id n. addunt similiter Hebraei, Chaldaei & Graeci. Sed videtur Latinus Interpretes rē terra, hebraice non legisse, itaque dedisse secundam personam sabbatizes, pro quo quidam scripserunt plurali numero sabbatizate, ut enitarentur diuā illam numeri mutationem. Quocumque modo legas, sermo de terra est: nam quomodo implendum sit, quod latine iubetur Israel sabbatizare sabbatū, explicant versus proxime sequentes: Sex annis teres agrum tuum, &c. Jam tertius casus Domino, quem mulii vertunt in secundum Domini, omnino retinendus est.*

V. 6. Qui peregrinantur apud te. *Quidam mutantur pluralem numerum peregrinantur, cum singulari peregrinatur, persussi, hoc verbi, nisi ad proximum aduertant, referendum esse, male.*

V. 11. Non feceris neque metetis. *Aliter quo consilio quidam mutauerint neque in atque.*

CAP. XXVI. v. 40. Donec constentur iniquitates suas & maiorum suorum. *Falsè quidam, pro maiorum suorum patrum suorum, scripserunt maiorum suorum recorderetur.*

V. 45. Ego Dominus. *Non est addenda vox Deus.*

V. 46. Inter te & filios Israel. *Non repetitur prepositionem inter.*

CAP. XXVII. v. 13. Addet supra æstimationem quam partem. *Alius est supra quam super: genitivus autem æstimationis, posuit à quibusdam loco loco accusativi æstimationem, non est ferendus.*

V. 16. Primogenita quæ ad Dominum pertinent. *Non mutet Dominum cum Deum.*

V. 27. Redimet qui obtulit iuxta æstimationem tuam. *Cause, ne in locum pronominis secunda persona tuam, surrogas pronomen tertiam tuam.*

Ibidem. Vendetur alteri quantumque à te fuerit æstimationem. *Recte correctores Romani, unā voculam ante, quæ à plerisque legebatur, distinxerunt in duas a te: repetitur enim Hebraice iuxta æstimationem tuam.*

V. 28. Non vendetur nec redimi poterit. *Sic scribunt antiqui codices vendetur, non veniet.*

V. 33. Et quod mutatum est, & pro quo mutatum est, sanctificabitur Domino. *Antiqui libri omittunt & pro quo mutatum est, tamquam, inquit, Epiphaniotes; quod facit intelligatur, vel ex addita coniunctione &, Sed Correctoribus visum est relinquere illud, maiori claritatis gratia, quemadmodum supra v. 10. utrumque exprimitur.*

N V M E R I.

CAP. I. v. 51. Cum castrametandū. *Alij cum castra metanda. duobus vocibus numerus pluralis, minus recte.*

CAP. II. v. 2. Castrametabuntur filij Israel. *Alij scribunt genitivum casu filiorum, minus apte.*

V. 4. Septuaginta quatuor milia sexcenti. *Non scribas secundo casu sexcentorum.*

V. 24. Centum octo milia centum. *Non est omittendum posterius centum.*

CAP. III. v. 21. Septem milia quingenti. *Non scribas quingentorum quingendi casu.*

V. 49. Et quos redemerat Leuitis. *Cause, ne pluralem numerum redemerant, corrigas per singularem redemerat.*

CAP. IV. v. 6. Et operientur velamine ianthinarum pellium. *Sextum casum velamine, quidam committant cum quarto velamen, male. Porro pro ianthinarum, quidam dant hyacinthinarū, tum hoc versu, tum pluribus, seqq. eo iudicio quo supra Exod. 25. v. 5.*

V. 19. Ipsiq; disponent opera singulorum. *Quia de portando hic agitur, putarunt quidam onera potius legendum esse, quam opera singulorum.*

V. 46. Et quos recenseri fecit ad nomen Moyses. *Non est omittenda vox recenseri.*

CAP. V. v. 3. Cum habitauit in tabernaculo. *Cause ne primam personam singularem habitauit, commutes cum tertiam plurali habitauerunt.*

V. 29. Si declinauerit mulier à viro suo. *Quidam libri confodunt vocem muliet, sed immerito.*

CAP. VI. v. 5. Nouacula non transibit per caput eius. *Alij scribunt non ascendet super caput eius, minus recte.*

V. 14. Et ouem ante oculum immolabatam pro peccato. *Nequaquam omittendum est pro peccato.*

CAP. VII. v. 1. Praefecit eorum qui numerati fuerant. *Non omittatur enclitica particula que.*

V. 84. Hæc in dedicatione altaris oblata sunt. *Non est surrogandus quartus casus dedicationem, in locum sexti. Idem eueniendum infra 28.*

CAP. IX. v. 14. Iuxta ceremonias & iustificationes eius. *Omnino retinendum est eius, non mutandum cum recepto luas.*

V. 20. Quot diebus. *Alij habent quot quot diebus.*

CAP. X. v. 8. Filij autem Aaron sacerdotes elagent tubis. *Nominatiui pluralis sacerdotum, non cedat genitivum singulari sacerdotis.*

V. 13. Iuxta imperium Domini in manu Moysi. *Quidam scribunt in manu, quidam per manum, sed primum in manu, hebreo consonat.*

CAP. XI. v. 3. Et quod incensus fuerit. *Non mutet incensus cum succedat.*

V. 4. Flagrat desiderio. *Non addas caritatem aut caritatis.*

V. 17. Despiritu tuo. *Nec hic addas sancto.*

V. 21. Et ait Moyses. *Denique hic addas ad Dominum.*

V. 31. Atceptans trans mare contumaces. *In locū participij passivi atceptas, quod est in alio libro, substituitur est atceptans atceptans.*

Ibidem. Et dimisit in castra. *Non mutet demisit, quod est deiecit, cum dimisit.*

V. 32. Congregauit contumeliam, qui parum decem eorum. *Merito hic omisit vox multitudinem, quam quidam adiecerant. Non animaduertentes genitivum contumeliam regi à eorum.*

V. 34. Populum qui desolauerat. *Non addas carnes, multoq; minus scribas Populum quem percussit Dominus quia desolauerat carnes.*

CAP. XII. v. 2. Quod cum audisset Dominus. *Sequitur in plerisque libris ita est, quod redundare merito censuerunt Correctores, perficiendumq; sententiam esse illis verbum quarti casus statim locutus est ad eum, indicij parenti hest verbi intermedium: Erit enim Moyses &c. Coram enim libri nostri antiqui omittunt Dominus, quod alij addunt verbo locutus est.*

CAP. XIV. v. 2. Et in hac vasta solitudine vitinam pereamus. *Locus insigniter relictus, ablata negatione quæ est in plerisque codicibus (& non in hac vasta solitudine) & verbis subsequentiibus vitinam pereamus, iunctus in qua præcedunt, non, ut melius facimus, in qua consequuntur.*

V. 10. Cunctis filiis Israel. *Superfluum participium videntibus, quod addunt alij.*

V. 19. Dimitte, obsecro, peccatum populi huius. *Merito expunctum est pronomen tui, quod multi legunt, populi tui huius.*

CAP. XV. v. 3. In holocaustum aut victimam, vota solueris. *Nominis substantiuo victimam, non est addendum adiectiuum pacificam, quod facit ubi plerique.*

V. 4. Conspersit oleo. *Alij habent quantum casum conspersum, relictum aditulum quod præcedit decimam partem Correctores elegerunt secundum casum conspersit, relictum ad nomen simile.*

V. 20. Sicut de areis primitiis separatis. *Præfens separatim non est committendum cum futuro separabis.*

CAP. XVI. v. 11. Quid est enim Aaron. Reuerendum est neutrum quid, *non* substituendum masculinum quis. V. 14. Fugit clamorem percussurum. Legendum est ad clamorem, *non* à clamore, multaque minus à timore. V. 40. Et omnis congregatio eius. Male quidam scribunt cogantur pro congregatio siue castris.

V. 43. Operuit nubes. Non adit tabernaculum, sed subauditur.

CAP. XVII. v. 3. Et vna virga cum clavis scilicet familias continebit. Sic legunt antiqui codices, aduersum scilicet locum pronominis eorum.

V. 12. Ecce consummi sumus, omnes peruiimus. Præteritum peruiimus, *non* est consummationem cum futuro peribimus.

CAP. XVIII. v. 9. Et cedit in sancta sanctorum. Nec hic presens cedit, mutandum est in futurum cederet.

V. 10. Quia consecratum est tibi. Reuerentia de usque pronominibus, non substituitur, videlicet.

V. 13. Vocasti. Arguit in iura quæ gignimus. Antiqui libri habent seminum quæ, reuocando uerbo quæ.

V. 15. Quidquid primum erumpit. Non scribit futurum eruat, per pro presens.

V. 19. Pactum salis est. Cane scribas pacis pro salis. Sal feruit durationi.

CAP. XIX. v. 3. Tradetque eam Eleazar. Quidam pro plurali tradetis, que scribit singulari tradesque, minus recte.

CAP. XX. v. 10. Non transibis. Seruandus est numerus singulari transibis.

CAP. XXI. v. 15. Vt requiescerent in Ar. Non est scribendum Atton d. i. l. labrum, pro monosyllabo Ar, ut certe locorum præfixus diversorum sunt nomina.

V. 18. & in baculis suis. De solitudine, Mathana. Non addas profectique sunt ante de solitudine, nec in ante Mathana; subaudienda enim hæc sunt, non ex p. n. e. u. d. a.

V. 20. De Bamoth vallis est. Non est omittenda præpositio de, quod & alias docuimus in Notationibus nostris.

CAP. XXII. v. 10. Si vocare te uenerint homines isti. Præteritum indicium uenerunt, præfixa coniunctio uenerint.

V. 11. Nuncios ut uocaret te in curiaque.

aliis libris, pro prima persone singulari, si tertius pluralis uocarent.

CAP. XXIII. v. 14. Impositis super vitulo atque arietem. Alij legunt numero plurali vitulis atque arietibus.

CAP. XXIV. v. 7. Et semen illius etitit aquas multas. Quidam pro aquas scripserunt gentes, commentarium ueritatem in textum.

V. 22. Et fueris electus de stirpe Cin. Cane, ne pro Cin, scribas Chan; nomen p. i. y. Noe, quod quidam.

CAP. XXV. l. v. 12. Iam in, ab hoc familia. Non præponas & coniunctionem ante Iam in.

V. 14. Vigintiduo milia ducenti. Non mutas nominatum ducenti in genitium ducentorum.

V. 18. Quadraginta milia quingenti. Nec hic nominatum cum genitio quingentorum commutandum: similiter ratio obseruanda est infra v. 22. 25. 27. 34. 37. 41. 43. 47. 50.

V. 35. Ahiram, a quo familia Ahiramitum. Quidam addito & scribunt Achiram Achiramitarum: utroque modo exprimitur littera hebraica heh seu cheth.

V. 62. Quia non sunt recensiti. Præferenda est coniunctio quia, pronominis qui.

CAP. XXVII. v. 14. In Cadès deferti Sin. Rectius legitur secundo casu deferti, quam sexto deferto aut in deferto.

V. 18. Virum in quo est spiritus. Non addas uocem Dei.

CAP. XXVIII. v. 11. In calendis autem offeretis. Multa exemplaria, post autem, addunt id est, in mensium exordium quod, tamquam commentarium textui missum, omiserunt Romani Patres.

V. 13. Similæ ex oleo. Non addas participium conspersæ, quod sari intelligendum dat præpositio ex.

CAP. XXIX. v. 11. Cum sacrificio & libaminibus eorum. Non mutas præpositionem cum, in præpositionem in, aut coniunctionem &.

CAP. XXX. v. 14. In arbitrio uiti erit ut faciat. Scribendum est ex antiquis codicibus ut non siue, tametsi sequatur siue non faciat.

CAP. XXX. l. v. 30. Cunctorum animantium. Alij claritatis causa addunt coniunctionem cunctis cum cuncto.

V. 32. Pondo sexdecim milia. Non est interrogandum pondere sanctuarij in locum uocis pondo.

CAP. XXXII. v. 4. Regio uertitua est. Alij minus recte, mutat in nominatum genitius, scribunt regionis uertitue est.

V. 17. Erunt in viribus muratis. Ita uerit in interpres, muratis, quod est, muro cinctis, pro quo alij munitis.

V. 28. Et principibus familiarum pertinibus Israel. Non omittas præpositionem per.

V. 35. Et Ethroth & Sophan. Male quidam scribunt monosyllabum Roth pro dissyllabo Ethroth.

CAP. XXXIII. v. 3. Quintadecima die mensis primi, altera die Phasæ. Superfluis obsequit sensui uerbum fecerunt, quod multis addunt: Fecerunt altera die Phasæ. Præpositio autem post quam alij præponunt uocem Phasæ, intelligenda est, non legenda. Consulas qui uolent Notationes nostras in hunc locum.

V. 38. Ascenditque Aaron sacerdos in montem Hor. Non est omittenda uox sacerdos.

V. 44. 45. Et de Oboth, uenerunt in Iie-abarim (&c.) Profect que de Iie-abarim. Alij pro Iie-abarim, omissa priore uocati, scribunt Ieabarim; minus recte.

V. 54. Et paucis angustiores. Antiqui libri habent possumus paucis, pro eo qui in aliis codicibus est comparatio paucioribus.

CAP. XXXIV. v. 4. A meridie usque ad Cadesbarne. Pro a meridie, a liij libri scribunt, iu meridiem, alij ad meridiem, male.

V. 8. A quo uenient in Emath. Non est mutandum numerus pluralis in singularum ueniet.

V. 11. Descendent termini in Rebla. Pro Rebla, codices minus: accurati scribunt addita serim syllaba Reblatha quod non est huius loci.

V. 25. Hi sunt quibus præcepit Dominus. Non mutas præteritum perfectum præcepit, in plusquam perfectum præceperat.

CAP. XXXV. v. 19. Statim ut apprehenderit cum, interficiet. Pro interficiet, inuenia in libris antiquis percutiet, quod idem uerbum est; ed passiuum interficietur, quod est in aliis exen pluribus scriptum est.

DEVTERONO MIV.M.

CAP. I. v. 4. Qui habitabit in Hesebon. *Quidam codices omittunt pericopen hanc sed immerito.*

V. 16. Per eorem terribilem & maximam. *Sequitur solitudo in aliis libris sed quod merito iudicatum est superfluum.*

V. 28. Et ad cælum usque munitur. *Hac videtur Latini Interpretis esse scriptura, munitur, pro qua alij muratur.*

V. 31. Et in solitudine (ipse vidisti) portavit te Dominus; *Hac est genuina loci interpositio, quia periculus hac incipit ab his verbis. Ecce solitudine, relata ad sequentia, parentemque inclusit hic ipse vidisti: quia qui pluraliter legunt ipse vididisti, minus sinceram sequuntur lectionem.*

CAP. II. v. 12. In Seir autem prius habitauerunt Horrii. *Alij libri servant terminationem Hebræam, scribentes Horrim.*

V. 19. Et accedens in vicinia filiorum Ammon. *Non minus accedens in ascendens.*

V. 20. Gigantes, quos Ammonitæ vocat Zomzomim. *Trissyllabum est Zomzomim, repetendum est enim zom, cetera quoque solum quæ legunt Zom-mim.*

V. 21. Populus magnus & molis & proceræ longitudinis. *Nullo modo omittendum est medium illud & multus.*

V. 27. 28. 29. Transibimus pro terram tuam, publica gradiemur via &c. *Non sunt nomina verborum pluralis numeri, quia his tribus versibus continetur, mutanda in singularia, ad hoc vt Hebræo respondeant, quod quidam faciunt.*

CAP. III. v. 13. Vocatur terra gigantum. *Alij pro presentibus scribunt præteritum imperfectum vocabatur.*

CAP. IV. v. 6. Ut adientes vniuersa præcepta hæc. *Alij pro neutro vniuersa legunt masculinum vniuersi, minus sincere.*

V. 10. A die in quo stetit eorum Domino. *Pro duabus vocibus à die, plerique vnam legunt, diem. Propositio hebræica, etsi non exprimitur subaudienda est tamen.*

V. 22. Ecce morior in hac humo. *Nequaquam mutandum est præsen morior in futurum moriar.*

V. 30. Nouissimo tempore reuerteris ad Dominum. *Non est addenda coniunctio autem.*

V. 31. Sicut tu audisti & vixisti. *Spiritu quod quidam substituunt vidisti, quod est adspexisti, pro vixisti, quod est, in morem non incurristi.*

V. 34. Quæ fecit pro vobis Dominus Deus vestrer. *Non sunt commutanda pronomina secundæ personæ cum primâ, nobis, noister.*

V. 35. Et non est alius præter eum. *Non est surrogandum nomen vnum, in locum pronominis eum, quod multi faciunt.*

CAP. V. v. 24. Vocem eius audiui. *Sic omittunt antiqui libri coniunctionem enim, quam alij addunt.*

CAP. VI. v. 4. Dominus Deus noster, Dominus vnus est. *Posteriori Dominus quidam mutant in Deus, immerito.*

V. 7. Et meditaberis in eis sedens in domo tua. *Non sunt omittenda media illa vcula in eis.*

V. 13. Et illi soli seruiet. *Interpres hic expressit vocem soli, quæ Hebræica relinquitur subaudienda.*

CAP. VIII. v. 13. Armenta bouum & ouium greges. *Non facile omittenda est vox bouum.*

CAP. IX. v. 5. Ingredieris vt possideas. *In alijs pro futuro ingredieris, est præsen ingredieris.*

V. 9. Vt acciperem tabulas lapideas, tabulas pacti quod pepigit vobiscum Dominus. *Ita repetenda est vox tabulas (quam multi codices posteriori loco omittunt) & scribendum Dominus pro Deus, ita iuxta Latinos codices antiquos, quam iuxta hebræa.*

CAP. X. v. 3. De lignis settim. *Sic scribunt Hebræi, Settum duplici italy simplici Settum.*

CAP. XI. v. 10. Ad quam ingredieris possidendam. *Non minus præsen ingredieris cum futuro ingredieris.*

CAP. XII. v. 3. Dissipate aras eorum. *Interpres vertit masculinum eorum, non femininum eorum; Similiter ubi sequitur: Disperdit nomina eorum de locis illis. Hebræa ambigua permittunt vtrumque, vt vel ad gentes referas, vel ad Deos.*

V. 11. Quæ vobis Dominus. *Nō est mutandum futurum vobis Dominus, nisi vultis.*

V. 12. Qui in verbis vestris com-

motatur. *Nequaquam scribendum est plurale commorantur, pro singulari commoratur.*

V. 29. Ad quas ingredieris possideas. *Correctores hic futurum præteritum præsentis ingredieris.*

CAP. XIII. v. 9. Et postea omnis populus mittat manum. *Vnicam voculam postea, ne distrahatur in duas postea, vt quidam faciunt.*

CAP. XIV. v. 7. Comedere non debetis, vt camelum. *Correctores, vt omiserunt pronomen hæc, quod alij libri præponunt verbo comedere, ita addiderunt aduerbium vt ante vocem camelum; sed in classis. Porro hæc pronomen præposuerunt ei quod mox sequitur: Hæc quia rumiatur.*

V. 12. Et halæetum. *Non est emittenda vocalis secundæ & sequens dihihi x; sicut non omittitur Leuit. 11 v. 13.*

V. 13. Ixion & vulturem. *Alij codices legunt dissyllabum Ixon.*

V. 22. De cunctis fructibus tuis qui nascuntur in terra. *Alij minus recte legunt genere femininum frugibus tuis quæ.*

V. 27. De armentis & ouibus tuis. *Neutricum addendum est verbum offeres.*

CAP. XV. v. 7. Ad paupertatem venerit. *Pro simplici venerit, non substitutas compositum deuenit.*

V. 10. In omni tempore. *Quid ex Hebræo correxit opte, pro eopte.*

V. 21. Vel claudum fuerit. *Alij præponunt coniunctionem &: Et vel claudum fuerit.*

CAP. XVI. v. 4. Non apparebit fermentum. *Retinendum est substantium, pro adiectiuo fermentatum.*

V. 22. Quæ odit Dñs Deus tuus. *Non committas neutrum quæ, cum feminino quam, tamen si Hebræa ambigua sint.*

CAP. XVII. v. 8. Iudicium esse perspexeris. *Non scribas prospexeris quod est præcideris, pro perspexeris, quod est, videris.*

Ibidem. Leporam & lepram. *Nequaquam addenda est negatio posteriori voci, & non lepram.*

Ibidem. Intra portas tuas. *Non scribas inter, pro intra, quod est in.*

V. 22. Et decreto iudicis. *Legenda est coniunctio &, non propositio &.*

V. 10. Ipse & filij eius. *Retinendum est plurale filij, non substituendum singulari filius.*

CAP. XIX. v. 13. Et auferes innoxium sanguinem. Quidam non intelligentes, i. noxium sanguinem possum esse pro effusore innoxii sanguinis, loco vocis innoxium, scripserunt cōstrarium noxium.

CAP. XXI. v. 5. Et ad verbum eorum omne negotium. Nequaquam addas verbum pendet, quod quidam libri subiiciunt.

V. 6. Et venient maiores natu. Non oportet omittere futurum venient, nec commutare cum imperativo veniant, denique non necesse est addere omnes.

V. 15. Genuitique ex eo liberos. Alij scribunt Geuieritque ex eis. Sententia eadem vna est, sed prior lectio praefertur.

V. 18. Qui non audiat patris aut matris imperium. Non mutes audiat cum audierit, nec cōiunctionem disiunctam aut copulatricam ac.

CAP. XXII. v. 12. Quo operietis. In alijs ita praefati operietis: futurum respondet Hebraeo.

CAP. XXIII. v. 18. Quidquid illud est quod voveris. Seruanda est secunda persona singularis voveris, notitendo tertiam pluralem voverint.

CAP. XXIV. v. 5. Sed vacabit absque culpa domui suae. Cane ne scribas, ut quidam, certum casum domui, pro secundo domi.

V. 6. Qui animam suam opposuit tibi. Non est legendum relatuam qui, loco cōiunctionis quia. Porro opposuit, quod est obligauit seu opp gravauit, eleganter vti dicitur est ex apposuit, quod est in alijs exemplaribus, id est, vocalis quarta ex prima.

CAP. XXV. v. 7. Non vult frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israel. Alij pro nomen, quod est יְהוּא, scribunt semen, q. est, totumque male.

Sequitur: Nec me in coniugem fumere. Non commutes vocem coniugem, cum voce coniugium.

V. 11. Misitque manum. Quidam antiqui libri tollens euselicam cōiunctionem que.

V. 12. Abscides manum illius. Ita legunt antiqui libri absceides, ex abs & exdo, pro absceides, ex ab & secundo. Suanle Maith. s. v. 30. & alibi.

CAP. XXVI. v. 4. Suscipiensque facies cartillam de manu tua. Non mutes pronomen secunda persona tua in tercia eius.

V. 11. Et epulaberis in omnibus hōnis. Non est amittenda, ea qua praemittitur coniu. clia &.

V. 13. Abstuli quod sanctificatum est de domo mea. Adulter nunc est tres. quod alij legunt attuli, quasi dicat, se hunc de domo sua adferre, cum & contrario, negans se domi suae retinuisse. proficiatur se distribuisse egenis. Gemina igitur loci, o est abstuli, qua & hebraeo, chaldaeo, graecoque consentanea est.

V. 16. Et custodias & implcas. Prius & non est mutandum in vt.

V. 17. Et custodias ceremonias illius. Nec istud & versandum in vt est.

V. 18. Et Dominus elegit te hodie. Istam cōiunctionem &, quidam vertunt in aduerbium demonstrandi En, sed pessime.

CAP. XXVII. v. 12. Hi stabunt ad benedicendum populo. Cauendum est vetus error, eorum qui legunt Dominus, id est, v. 12. pro populo, q. est תְּהוֹמָה sine plebi.

Versus 25. praeponunt quidam codices hanc maledictionem: Maledictus qui dominat cum vxore proximi sui: & dicit omnis populus, Amen: verum illa adiectitia & superflua est.

CAP. XXVIII. v. 10. Et perdat velociter Non addas de sub carlo.

V. 36. Et tegem tuum quem constitueris super te. Alij minus apte legunt Et tegem quem constitues super te, omisso pronomine te, id est, & cōiunctio verso in indicatum.

V. 40. Quia defluent & peribunt. Sic legunt etiam antiqui codices, simplex verbum peribunt, pro composito deperibunt.

V. 48. Quem immitter tibi Dominus. Non mutes immitter cum emittet, vocalem tertiam cum secunda.

V. 57. Et illuc secundarum. Pro secundarum, multi scribunt secundarum, qua non est vox latina, quod sciunt.

CAP. XXIX. v. 6. Quia ego sum Dominus Deus vestet. Non substituas personam tertiam ipse est, pro prima ego sum.

V. 11. Et aduenat qui tecum moratur. Retinendus est numerus singularis, quoniam possumus pro eo quem alij legunt plurali, & aduenat qui tecum moratur.

V. 19. Et absumat ebria sitientem.

Pro absumat sine consumat, multi libri legunt assumat, quod est, addat seu adnigat sibi. Virumque ex Hebraeo verti possit: prius praeteriunt Romani Patres.

V. 23. Sulphure & salis ardore comburens. Vocem assipiat decepti quidam; supposuerunt nomen solis planetae, in locum nominis salis, qui ex igne & aqua concretus, habet & ipse ardorem suum; mutarunt inquit vocalem primam a in quartam o.

V. 29. Vt faciamus vniuersa vobis legis huius. Non omittas tota vobis.

CAP. XXX. v. 3. Reducet Dominus Deus tuus captiuitatem tuam. Alij scribunt: Reducet te Dominus Deus tuus de captiuitate tua; qui sensus est prioris lectionis.

V. 12. Et audiamus. Non mutes & in vt.

V. 19. Quod proposuerim vobis vitam & mortem. Pro voce mortem, quidam substituerunt vocem bouum, male emisit: locum supra v. 15.

CAP. XXXI. v. 4. Delebitque eos. Alij scribunt praeteritum Deleuitque, quod Hebraeo conforme est.

V. 21. Ex ore feminis sui. Non mutes tertiam personam pronomem sui, cum secunda tua.

V. 23. Praecepitque Dominus Iosue filio Nun. Non indicauerunt Romani Patres omittendam vocem Dominus, tametsi multi libri Hebraeo consentaneus omittatur.

CAP. XXXII. v. 2. Concreseat vt pluuia doctrina mea. Ita scribendum est, vt pluuia, non in pluuia aut pluuiam.

V. 26. Dixi: Vbi nam sunt. Non praeponas & cōiunctionem: Et dixi.

V. 30. Quomodo persequatur vnus mille, & duo fugent decem millia? Non sunt, modo potentiales persequatur, & fugent, commutandi, cum indicatus praeterito imperfecto persequabatur, & praesenti optatiui fugantur.

V. 35. Mea est vltio, & ego retribuā in tempore. Non addas pronomem: Retribuam eis in tempore.

V. 37. Et dicet vbi sunt. Praefrendū est singulare dicit, plurali dicent.

V. 46. Et implete vniuersa quae scripta sunt legis huius. Non addas in volumine, ante legis huius.

CAP. XXXIII. v. 9. Et fratribus suis: Ignoro vos. Non mutes secunda

persona

Persona pronomen vos, cum tertio illos.
V. 26. Non est Deus alius vt Deus rectissimi. *Quidam tollunt prius Deus alij vertunt secundum casum rectissimi in primum rectissimus: vitiumque prima lectionis non absque causa posuerunt Correctores Romani.*

V. 27. dieetque: Conterere. *Nec hic sine causa praterire passivum, actiuo Contere.*

CAP. XXXIV. v. 2. Et omuem terram Iuda. *Nequaquam omitenda est vox Iuda, quod quidam faciunt.*

IOSVE.

CAP. I. v. 6. Pro qua iuravi patribus suis. *Servandum est tercio persona pronomen huius, non mutandum in secundum de ruis.*

V. 15. Et sic reuertemini. *Futurum reuertemini multis nominibus preferendum est presenti reuertimini.*

CAP. II. v. 18. Signum fuerit funiculus iste coceineus. *Nequaquam addenda negatio. est Signum non fuerit.*

V. 19. Sanguis iphus erit in capite eius. *Addunt quidam Reus liberet, que Lxxij fecum interpretatio est, nostra conuenit.*

Sequitur: Et nos erimus alieni. Alij pro alieni scribunt innoxij, explicandi causa.

CAP. III. v. 12. Parate duodecim viros de tribubus Israel. *Non est repetenda vox duodecim.*

V. 13. Qui portant arcem Domini Dei non adhas forderis.

V. 16. Ab vrbe que vocatur Adom. *Ita scribendum est iuxta antiquos libros, vocalibus prima & quarta, Adom, non Adam, aut Edoim.*

V. 17. Populus autem incedebat contra Iericho. *Non est mutandum nomen vrbi Iericho in nomen fluminis Iordanem.*

CAP. IV. v. 9. Aream fueris. *Non adijcias Domini.*

V. 11. Sacerdotesque pergebant. *Antiqui libri habent sacerdotesque; non laeetdotes quoque.*

V. 12. Armati praecebebant filios Israel. *Non est huius loci, quod alij adijciunt, fratres suos.*

V. 14. Dum adiuveret. *Ita legunt Sixtina Biblia ex antiquis codicibus, vnam vocem adiuveret, pro duobus adhuc viueret.*

V. 23. Siccante Domino Deo vestro aquas vsus in conspectu vestro, donec transieritis. *Secunda persona non sunt mutanda in primam, vestro, nostro, transiremus.*

CAP. V. v. 3. Fecit quod iusserat: Dominus Non adhas conuentionis scilicet aut fecit quoque.

V. 6. Vt non ostendit eis terram. *Non est omittenda negatio.*

CAP. V. v. 2. Ecce dedi in manu tua Iericho. *Antiqui libri legunt sextum casum, non quatuor manus suas.*

V. 24. Et omnia quae erant in eis. *Pro erant alij habent fuerunt, alij inuenta sunt: nam huiusmodi aliquid habere subaudiendum relinquunt.*

CAP. VIII. v. 5. Accedemus ex aduerso. *Non est mutandum accedemus corpositum a cado, in ascendemus compositum a scando.*

V. 12. Inter Bethel & Hai. *Scribendum est Bethel, quod significat domum Dei, non Bethauen, quod domum dei seu iniquitatis.*

CAP. IX. v. 8. Et vnde venistis? *Non est mutanda copulatio in disjunctam aut.*

V. 10. Quierat in Asaroth. *Nec hic numerus singularis erat in pluralem eant.*

CAP. X. v. 14. Non fuit antea neque postea tam longa dies. *Retinendum est nec, pro eo quod plurius habere &c.*

V. 23. Et eduxerunt ad eum quinque reges. *Legendum est eduxerunt, non adduxerunt, quemadmodum & proximo versu ducti non adducti, vocali inquam secundo, non prima.*

V. 41. Omnem terram Gosen vsque Gabaon, *Came legas Gelsen, que est terra Egypti, pro Gosen, que est vrbs Chananæ. Idem vsu veni infra 11 v. 16.*

CAP. XI. v. 8. Ita percussit omnes. *Ita non itaque legunt codices antiqui.*

V. 19. Non fuit ciuitas que se traderet filiis Israel. *Alij reperunt negationem, quæ non se traderet; minus integre.*

CAP. XII. v. 2. Vsque ad torrentem Iaboc. *Non mutet Iaboc, cum Iaboc, vocalem primam cum secunda simile Iudicum 11. v. 13. 22.*

V. 3. Ad orientalem plagam. *Nequaquam scribendum est occidenta-*

lem, pro orientalem, id est, deorsum pro sursum.

V. 7. Vsque ad montem cuius pars ascendit in Seir. *Non addas vel Libani, vel Hermon, quod multi codices (Vsque ad montem Libani) corrumpit.*

V. 8. In Asedoth & in solitudine. *Came ne Alked th musen in Asedoth, id est, d in r, mutam in liquidam.*

V. 15. Rex Odullam vnus. *Scribendum est vocali quarta O. Iulian & Odollam, iuxta antiquos codices, non Adullam prima vocali, quatuor Hebraea & istud patiuntur.*

V. 22. Rex Cades vnus. *Alij legunt Cedus: vitiumque permittunt Hebraea.*

CAP. XIII. v. 2. Et dimidiat tribui. *Non addas Manasse.*

V. 9. Quia sequetur Dominum Deum meum. *Non mutet pronomen prima persona meum cum secunda tuum.*

CAP. XV. v. 1. A termino Edom, scelerum Sin. *Sic omittit oportet vsque ad, quod alij addunt Vsque ad delectum Sin.*

V. 18. Quæ, cum pergeret finem, suam est a v. ro suo. *Legendum est faminum quæ iuxta veteres codices, non masculinum qui.*

V. 23. Et Cades & Asor. *Alij & Cades, vt supra 12. v. 22.*

V. 62. Ciuitates sex & ville earum. *Quod sequitur in quibusdam libri sunt simul centum quindecim, superfluum est.*

CAP. XVI. v. 2. Et egreditur de Bethel Luz. *Vocem Luz seruans vetera manuscripta & Axiol: alij declinantes scribunt Luzam.*

CAP. XVII. v. 4. Deditque cis iuxta. *Non est omittendum pronomen cis.*

V. 12. Sed cepit Chananius habitare in terra sua. *Pro sua recipi: pro quo est in vetustis libris, in alijs est ipsa, in alijs ista.*

V. 14. Quare dedisti mihi possessionem. *Non est addendum: terram in: Q. d. mihi terram in possessionem.*

V. 17. Ad domum Ioseph, Ephraim & Manasse. *Non proponas & ante Ephraim.*

VAP. XVIII. v. 2. Remanserunt autem. *Non mutet prateritum plusquam perfectum in perfectum remanserunt.*

V. 4. Iuxta numerum vnus cuius.

que multitudinis. *Alij pro numerum, scribitur tetriminum, minus recte.*

V. 28. Ciuitates quatuordecim & ville earum. *Sequitur in quibusdam libris fueruntque omnes ciuitates viginti sex, sed iniquandum.*

CAP. XIX. v. 8. Contra australem plagam. *Quod sequitur in quibusdam exemplaribus fueruntque omnes ciuitates decem & septem, superfluis.*

V. 11. Ascenditque de mari & Medala. *Cause ne quis ita scribas Medala pro Metala.*

V. 12. In fines Ceseththabor. *Terre manuscripte habent plurale fines, pro singulari finem.*

V. 15. Et Iedaba & Bethlehem. *Scribendum est Iedaba, per d mutam in secundam syllaba. Et liquidam in tertiam non latera, per r liquidam in secundam, ne Iedaba per b mutam in tertiam, scripta enim est Iedaba per r liquidam, pro Iedaba per d mutam, quod est in aliis libris, & cognoscitur Hebraei, nam Iedaba nullius est auctoritatis.*

V. 19. Et Seon & Azaahar. *Pro Seon quadrilitero, non scribitur Seon, neque Seon, quinque literarum.*

V. 46. Et Micron & Arecon. *In quibusdam veteribus manuscriptis, pro Micron legitur Aquz Hiereon, quod interpretatur est prima syllaba Me.*

CAP. XX. v. 4. Stabit ante portam. *Non est addenda coniunctio stabitque, tametsi Hebraice legitur.*

CAP. XXI. v. 4. De tribubus Iuda & Simcon. *Legendum est plurale tribubus, non singulari tribu.*

V. 11. Vrbes confugij Sichem. *Aliis antea notum, in multis manuscriptis, inueniuntur numerum singulare vrbes, pro plurali vrbes, similiter quoguisque v. 27. 32. 36. & 37. pro plurali ciuitates, legi singulare ciuitatem aut ciuitas, quemadmodum supra v. 13. ab omnibus constanter legitur.*

V. 36. De tribu Ruben ultra Iordanem contra Iericho ciuitates, refugij Bofor in solitudine Misfor, & Iaser, & Iethson, & Mephahz, ciuitates quatuor cum suburbanis suis. *De variis uerbis suis, lectio, interpretatio, omissione denique, late egimus olim in Notationibus nostris. Romani Patres sequuti sunt quod maxime vulgatum est, nisi quod preposuerant tribum Ruben tribui Gad.*

CAP. XXII. v. 7. Ad occidentalem plagam. *Non est addendum pronomineus.*

V. 13. Phinees filium Eleazar facerdotis. *Secundum casum facerdotis, non veritas in quatuor facerdotem.*

V. 17. Macula huius secleris in nobis permanet. *Nequaquam commutandum est pronomine prima persona nobis, cum secunda vobis.*

V. 22. Fortissimus Deus Dominus, fortissimus Deus Dominus. *Hoc ita geminandum est, minimeq, alterum omittendum.*

CAP. XXIV. v. 17. Quod audierit omnia verba Domini. *Retinendum est singulari audierit, non mutandum in plurale audieritis.*

I N D I C E S.

CAP. I. v. 30. Cetron & Naalol. *Pro Cetron male scribitur quidam Theatron, & inquam pro e; rursus pro Naalol, Naalon, id est, n pro l.*

V. 35. Quod interpretatur testaceo. *Cause legas testacio, nomen verba lea testor, pro testaceo nomine adiectiuo a testis.*

CAP. II. v. 2. Sed aras eorum subuerteritis. *Non mutet coniunctionem aduersusnam sed in copulatiuam &.*

V. 19. Et multo faciebant peiora. *Non commutet peiora eam maiora.*

CAP. III. v. 1. Atque Hozum qui habitabat in monte Libano. *Seruandum est numerus singularis habitabat loco pluralis habitabant, qui in aliis est libris.*

V. 4. Vtrum audietis mandata Domini. *In aliis est plurale audirent.*

V. 24. In aestiuo cubiculo. *Etiam in nostris antiquis manuscriptis inuenio cubiculo pro cenaculo.*

V. 30. Et quicquid tertia octuaginta annis. *Non addatur preliis.*

CAP. IV. Debora scribunt Sixtina Biblia, duplici, alij simplici Debora, quidam male Dehora.

V. 17. Erat enim pax. *Retinenda est coniunctio rationalis enim, non mutanda in augem.*

V. 21. Qui soborem morti consocians. *In aliis est verbum simplex socians.*

CAP. V. v. 11. Et elementa in fortibus Israel. *Spirium est quod quidam habent*

in fortibus pro in fortis: sed gentilius fortis, quem alij quidam legunt abique prepositione, possit habere similitudinem vari.

V. 19. Reges Chanaan in Tanaech. *Non scribas Tanc pro Tanach.*

CAP. VI. v. 32. Qui suffodit aram eius. *Antiqui libri scribunt compositum suffodit, pro eo quod alij simplici fodit.*

CAP. VII. v. 3. Et reuersi sunt de populo viginti duo milia. *Quidam boni libri habent neutrum reuersa, pro masculino reuersi: porro de preteritum est ipse ex.*

V. 5. Qui lingua lampuerint aquas. *Non addas qui manu & lingua.*

V. 23. Fugientes vsq; ad Bethsetra. *Non mutet Bethsetra in Bethseca, id est, duplex t in e.*

Ibidem. Persequiebantur Madian. *Sequitur in quibusdam libris. Et dedit Dominus victoriam populo Israel in die illa, sed redundat.*

CAP. VIII. v. 7. Cum ergo ita dedit Dominus Zebe & Salmana in manus meas. *Sequitur in multis libris & cum reuersus fuero victor in pace, sed non est huius loci, at versus non subsequenti.*

V. 9. Dixit itaq; & eis. *Non omittas & pro etiam positum.*

V. 10. Bellatorum educientium gladium. *Non interponas & coniunctionem.*

CAP. IX. v. 4. Dederuntq; illi septuaginta pondos argenti. *Scribendum est pondus in declinabile, non pondera.*

V. 7. Audite me viri Sichem, ita audiat vos Deus. *Non est addenda vocula velut ut audiat.*

V. 20. Egredietur ignis ex eo. *Non est asserendum ex eo.*

V. 39. Spectante Sichemorum populo. *Pro spectante quod est aspiciente, non substituitur expectante.*

V. 48. Quod me videtis facere, cito facite. *Non est commutandum praesens videtis, cum praeterito vidistis.*

V. 49. Ut fumo & igne mille homines necaretur. *Non mutet nominatum homines in genitium hominum.*

CAP. X. v. 11. In Samir montis Ephraim. *Neque hic mutet genitium montis in ablatiuum monte.*

V. 8. In terra Amor: hui, qui est in Galaad. *Pro qui, quod refert Amor habet, alij legunt, quae, quod terra.*

CAP. XI. v. 1. Fuit illo tempore lephre. *Quidam addunt.* Fuit itaque illo in tempore.

V. 17. Dimitte me ut transeam per terram tuam. *Non est omittendum pronomen me, nec prepositio per.*

V. 14. Nonne ea que possidet Chamos. *Non commutetur presens possidet, cum praterito possidit.*

V. 19. Exinde mos increbuit in Israel. *Scriptum est increbuit, non increuit.*

CAP. XII. v. 3. Obsecro ut me transire permittatis. *Preferendum est plurale singulari permittatis.*

V. 13. Filius Illel. *Alij minus recte filius Elel.*

CAP. XIII. v. 7. Ex vtero matris suæ. *Non praponeatur coniunctioem &.*

CAP. XIV. v. 3. Et in omni populo meo. *Non est substituendum pronomen secunda persona tuo, pro prima meo.*

V. 6. Quasi hoc dum in frustra discerpeas. *Legere discerpens, non decerpens aut decerpere.*

V. 9. Quod mel de corpore leonis assumserat. *Hoc versus interpreti vertit corpore, non ore, ut pro corpore præcedenti, ore non corpore.*

CAP. XV. v. 9. Vbi eorum effusus est excretus. *Alij pro composito effusus scribunt simplex fusus.*

V. 14. Et sicut solent ad odorem ignis ligna consumi. *Legendum potius est odorem, quod est, odorantem ignem, quam ardorem, quod est, ardente sen comburentem ignem. Porro ligna scriptum ab alijs pro ligna, nullius est auctoritatis: non enim ita facile ligna ab igne consumuntur, ut stipula ligna.*

CAP. XVI. v. 9. Qui rupit vineula, quomodo si rumpat quis filum de stipula totum putamine, cum odorati ignis accepit. *Pro genuitum stipula, alij scribunt ablativeum stipula, & pro putamine, quod est cortice, legunt stiputamine, acceptum pro ipso adhibito de stipula cortice. At qui versum illos est, interpretari debere voluisse, filum de villi stipula, est enim stipula, quasi putamine, cortex & reiculus ligni: nam lebræ non aliud leguntur, quam filum stipulae. Jam vero odorem quod sequitur, nullo modo hic est ad odorati mini est, id est, quævis vocalis cum prima.*

V. 13. Cui respondit Samsin: Septem. *Quidam addunt inquit:*

Si, inquit, septem; sed superfluum. CAP. XVII. v. 9. Et vtile mihi esse perspexero. *Pro perspexero, quod est videre, nonne legas perspexero, id est, prout videro.*

CAP. XVIII. v. 5. Iste in pace. *Non scribitur cum pro in.*

CAP. XIX. v. 5. Gusta prims pauxillum panis. *Non substituitur pauxillum pro pauxillum.*

V. 8. Oro te, inquit. *Quid scribunt obsecro pro oro te.*

V. 11. Iamque tranxit iuxta Iebus. *Non substituitur verbum tranxit iuxta aderan, pro simplici etant.*

CAP. XX. v. 4. Et viderent quasi eorum famulorum. *Optatus presens viderent, legendum est, non indicativi prateriti viderunt.*

CAP. XXI. v. 13. Vt eos susciperent in pace. *Non mutetur masculinum eos tuo feminino eas.*

V. 19. Et ad orientalem plagam. *Alij omittunt &.*

R V T H.

CAP. I. v. 11. Non ultra habeo filios. *Non mutetur presens habeo, cum futuro habebo.*

CAP. IV. v. 3. Quibus sedentibus. *Alij minus apte, quibus residentibus.*

V. 15. Dennto enim tua natus est, quæ te diligit. *Noli substitui vere masculinum qui, pro feminino quæ, aut futurum diligit, pro presens diligit.*

V. 22. Ita gaudium David. *Non addas regem.*

LIBER REGVM PRIMVS.

CAP. I. v. 9. Ante postes templi Domini. *Retinendum est templi, non mutandum cum domus.*

V. 18. Et illa dixit. *Non scribitur ad aduersarium, pro & copulativo.*

V. 19. Et venerunt in domum suam Ramatha. *Non reperitur in ante Ramatha, sed subauditur. Simile infra v. 21.*

V. 24. Et tribus modis farinae. *Non scribitur vno modio, pro tribus modis, iuxta ea quæ alij annotant.*

V. 28. Quibus fuerit commodatus.

Domino. *Alij legunt verbum commodatum accommodatus, sed simplex commodatus est præferendum.*

CAP. II. v. 17. Quia erant habebant homines a sacrificio Domini. *Alij legunt, Quia detrahebant homines sacrificio Domini.*

V. 19. Vt in molaret hostiam solentem. *Quod sequitur in quibusdam libris, & votum suum superfluum.*

V. 30. Sed qui cum glorificauerit me, glorificabo eum. *Non scribitur honorificauerit, pro glorificauerit: nam & lebræ vox eadem reperitur.*

V. 34. Duobus filiis tuis. *Non amittitur pronomen tuis.*

CAP. III. v. 1. Heli iacebat in loco suo. *Non est mutandum loco, cum lecto, lectulo, vel domo.*

Sequitur: Et oculi eius taligauertant, nec poterat videre: lucerna Dei antequam extingueretur, Samuel dormiebat in templo Domini, vbi erat arca Dei. *Hæc genuina est vulgata editio: & lectio & distictio, de qua olim nos late in Notationibus nostris. Non ideo substituendum est quædam casus lucernam, pro primo lucerna, nec voci Samuel addenda comitator autem.*

V. 17. Quis est scitino quem locutus est Dominus ad te. *Non est omittendum quem locutus est Dominus.*

CAP. IV. v. 1. Et factum est in diebus illis, conuenerunt Philistini in pugnam. *Quamuis hæc verba à multis omittuntur, quod olim doctores: non tamen visum est Romanis Patribus illa medio tollere, eo quod græce legatur. Quocirca etiam consequenter scribitur, Et egressus est Israel, coniunctio copulativa, quæ est in grecis libris latinis, namque, quæ in plerisque latinis.*

V. 9. Sicut & illi secutierunt vobis. *Non est mutandum secunda persona pronomen vobis, cum prima nobis.*

V. 13. Heli sedebat super sellam contra viam spectans. *Pro simplici spectans non substituitur compositum expectans.*

V. 20. Dixerunt ei quæ stabant circa eam. *Cuius mures quæ femininum, cum masculino qui.*

V. 21. Translata est gloria de Israel. *Non addas Domini.*

V. 22. Et aicit Translata est. *Non omittatur coniunctioem propositam.*

CAP. V. v. 6. Et ebullicerunt villæ & gri in medio regionis illius, & nati

unc mutes, & facta est confusio mor-
tis magis in ciuitate. De his verbis,
ale sunt iudicium Romanorum Corte-
storum, quide supra 4. v. 1. Porro pro se-
cundo casu magis, in aliis libris est pri-
mo magis, ut etiam graec.

V. 9. Iuiciumq; Gethi non solum,
& fecerunt sibi fedes pellicae. Et hec
verba, quoniam à quibusdam latinis li-
bris Hebraeos consentaneos emittantur,
tamen quia reperiuntur in quibusdam
Graecis, non videlicet Romani expun-
genda. Similis ratio inferius occurrit.
plurimum aliorum locorum, quae non pu-
tasimus singula annotanda. Consilium
quo illi non fuerunt dices ex ea quoniam
Babyloni praefecerunt praefatione intelli-
gere.

V. 11. Dimittite arcem Dei Israel.
Non est instandam plurale dimittite,
cum singulari dimitte.

CAP. VI. v. 1. Et similitudines a-
norum. Retinendum est hic est numerus
pluralis similitudines, non versandus
in singulari similitudinum.

V. 13. Percussit autem de viris Beth-
sanitibus. Non addit Dominus.

CAP. VII. v. 1. In domum Abina-
da b. Nos mores Abinadab, cuius secun-
da littera est b matas, cum Aminadab,
cuius secundum litteram m hquidam.

V. 10. Et exi sunt a facie Israel. Le-
gendum est facie, quod est conspectu,
non filius.

V. 11. Egrediſſi viri Israel. Non est
mirandum viti in filij.

CAP. VIII. v. 1. Posuit filios suos
iudices Israel. Non addit in proposi-
tionem, ante vocem iudices, sed intelligit
Israel esse dicitur.

CAP. IX. v. 1. Filius Abiel, filij Se-
ror. Pro Seror, in quo littera repositur,
non est legendum Seror.

Abidem, filij Seror, filij Bechorath.
Non addit, quod in quibusdam libris so-
quitur, filij Sereth.

V. 5. Cum autem venissent in ter-
ram Saph. Nec hic addas, quod sequi-
tur in quibusdam libris, & non iue-
nissent.

V. 7. Panis defecit in sitaculis no-
stris. Alij pro sitaculis legunt cisternis,
vitem non habellam quasi à cista deri-
uantes, quia componitur ex sit & cista-
tis, quod frumentum graec. & a
x. v. acin, quod sufficere est, unde nouae
faminum non sitaculis sitaculis, quod

compositum, & sitaculum sitaculum, &
pram significat, succum, aut vas, in quo
ab inter arboribus ponitur compositum.
nam & Hebraice id verbum legitur in
vallis nostris.

V. 13. Quia ipse benedixit hostia-
& deinceps comedunt qui vocati sunt.
Non benedixit & comedunt, praefi-
ciuntur fuerunt, benedixit, comedet.

V. 19. Vi comedatis mecum hodie.
Non est permittendum plurale com-
edatis, cum singulari comedas.

CAP. X. v. 2. In finibus Benjamin
in meridie. Quod sequitur in quibusda
libris salientes magnas foueas, omi-
tendum est.

V. 5. Post haec venies in collem Dei.
Non mutes verbum venies, in partici-
pium veniens.

V. 12. Et quis pater eorum. Duplex
hic à quibusdam committitur vitium.
Primum, quod si interrogatio quis ge-
runt nomen proprium patris Saul, Cis;
Alterum, quod pluralis eorum, sup-
ponant singulare eius.

CAP. XII. v. 6. Et eduxit patres
nostros de terra Aegypti. Sequitur in
quibusdam exemplaribus adeli, sed su-
perflue.

V. 9. Magistri militie Hasor. Non
addas regis ante Hasor.

V. 11. Et misit Dominus Ierobaal,
& Baſan, & Iephthe. Inter Badā & Ieph-
the, multis libris interponunt, & Samſon
& Barac, sed obelo transcribendum.

V. 13. Abſit autem a me hoc pec-
catum in Dominum. Sarrasidus est quere-
tus casus Dominum, loco sexus Domi-
no, qui est in aliis libris.

CAP. XIII. v. 7. In terram Gad &
Galaad. Non mittas in propositionem in.
V. 18. Iuxta placitum Samuelis.
Quidam libris, pro placitum, scribe-
re pactum.

V. 17. Et egressi sunt ad prandium.
Non substituit prandium, quod est,
bellandum, pro prandium, quod est,
prandium agendum.

Abidem. Contra viam Ephra ad ter-
ram Saul. Nonnulli pro Ephra, suppo-
nunt Ephraim, nomen vnius ex duo-
decim tribubus. Saul nomen primi
Regis Israel pro Saal, verumq; vitioſo.

V. 18. Ad iter termini imminuentis
valli Seboim. Non interponas in recta
Sabaa, quod quidam superflue.

V. 20. Et securum & falcem. Nec
hic interponas & eridentem, redundans

enim sumuntur ex versis proximo.

CAP. XIV. v. 2. Querat in Ma-
gdon. Primum vocem Magdon, quidam
in duae distinxerunt, agro Gabaa;
male.

V. 13. Itaque alij eadebant ante Io-
natham. Pro itaque non adias cum
indissent faciem Ionathae, quod qui-
dam.

V. 15. Et factum est miraculum in
castris, per agros. Confundenda est &
coniunctio, quam nonnulli interciunt,
ante per agros.

Abidem. Et conturbata est terra.
Quidam pro terra existimant subſi-
tumque castra: Et conturbata sunt
castra; male.

V. 21. Ut essent cum Israel qui erant
cum Saul & Ionatha. Nonnulli libri
addunt, & is qui erant; alij mutant
numerum pluralem erant in singularem
erat; non animadvertentes, Israel pos-
sum esse numero plurali, pro Israelitis.

V. 23. Da indicium. Quidam pro
indicium, quod est signum, scribunt iu-
dicium, minus recte.

CAP. XV. v. 6. Abite, recedite, at-
que descendite ab Amalec. Non est
scribendum discedite, quod idem v-
num cum eo est quod praecedit recedite,
sed discedite, compositum à scan-
do.

V. 32. Pinguissimus & tremens. Nā
omissis posterius & tremens.

V. 35. Quod constituit eum re-
gem super Israel. Pro pronome cum,
non supponit nomen Saul.

CAP. XVII. v. 2. Conuenerunt
in Socho Iuda. Non est scribendum
Socho, sed Socho, vocali o, non e con-
sonante, terminante vocem.

V. 5. Et lorica squamata induebatur.
Magis proprium est squamata à squa-
mis deductum, quam h. mata ab hominis,
quod est in aliis libris.

V. 52. Et vsque ad Geth. Non est o-
mittenda communio &

V. 55. De qua stirps descendit hic
adolescens Abner? Nec hic omittendū
est nomen Abner.

CAP. XVIII. v. 6. Poterit cum
reuerteretur peteſſo Philistaeo Da-
uid. Quod sequitur in multis libris,
& ferre caput eius in ierusalem, merito
iudicatum est superflue.

V. 20. Dilexit autem David Michol
filia Saul altera. Legendum est primo
casu filia Saul altera, non quoniam filiam

David, quartus esse casus, non primus.

V. 17. Abiit cum vicis qui sub eo erant. *Non addas in Accaron.*

V. 19. T. egressi sunt principes Philistinorum. *Non omittas verbum subflantium sunt.*

Ibidem. Quam omnes servi Saul. *Non omittas in vici.*

CAP. XIX. v. 3. Ego autem egrediens stabo iuxta patrem meum, in agro ubicumque fueris. *Legendum est fueris secunda persona, non tertia fuerit.*

V. 5. Et posuit animam suam in manu sua. *Non est mutandum pronomen tertia persona sua, cū secunda tua.*

V. 11. Misit ergo Saul facillites fuos. *Non addas nocte, quod quidam.*

V. 16. Et pellis capratum ad caput eius. *Retinendum est nomen singulare pellis pro pluralis pelles.*

V. 24. Et cecidit nudus tota die illa & nocte. *Causa scribas cecidit, quod est cantantur, pro cecidit, quod est iacuit.*

CAP. XX. v. 6. Si respiciens requisierit me pater tuus. *Non omittas respiciens.*

V. 9. Absit hoc &c. *Legendum est pronomen secunda persona te, v. non pronomen.*

V. 19. In die qua operari licet. *In quibusdam, pro pronome qua, est adverbium quando.*

V. 29. In ciuitate. *Non addas pronomen mea.*

CAP. XXI. v. 4. Si mundi sunt pueri, maxime à mulieribus. *Quod sequitur in quibusdam libris manducet, merito transponitur obelisco.*

V. 5. Equidem si de mulieribus agitur. *Non distrahas voculam equide, in duas & quidem.*

V. 7. Potentissimus pastorum Saul. *Quod subdunt quidam libri hic pascebat mulas Saul, quam iussu de causis sublatum sit, aliis ostendimus.*

V. 8. Si habes hic ad manum hastam quod gladium? *Non subicias da militi, ut nonnulli.*

V. 15. Hicne ingreditur domum tuam? *Huius loco ne scribas dimre hic, ne ingreditur domum tuam.*

CAP. XXII. v. 7. Audite nunc filii mei. *Non est addendum pronomen.*

V. 22. Scitabam in hac die. *Nec me addens conuictio enim.*

CAP. XXIII. v. 21. Et considera locum vbi sit pes eius. *Neg. hic aduerbium velociter.*

Sequitur: Vel quis viderit eum ibi. *Quod hic subdunt quidam libri, vbi dixit, nec hoc addendum est.*

V. 23. Quod si etiam in terram se abstruserit, persequar eum. *Legendum est abstrusecit, compositum ex abs & trudo, non obstruxerit, compositum ab ob & struo. Hebraice ad verbum: Quod si etiam in terra fuerit.*

V. 26. Et iurat Saul. *Non addas & viricius.*

CAP. XXIV. v. 7. Quia Christus Domini est. *Subsequitur in multis libris: Viniit Dominus, quamvis Dominus percussit eum, aut dies eius venerit ut moriatur, aut descendens in praelium petierit, propitius mihi sit Dominus, ut non mittam manum meam in Christum Domini: verum hic non sunt huius loci, sed eius qui infra 26. v. 10. 11.*

V. 8. Et confregit David viros suos setmonibus. *Non addas istis.*

V. 9. Surrexit autem & David post eum. *Non omittas &.*

CAP. XXV. v. 8. Et omnibus quicquid habes sit pax. *Subiungunt multis libris. Ex multis annis saluos faciens tuos & omnia tua: sed redundans, meritoque sublatum est.*

V. 7. Audiui quod tonderent pastores tui. *Non est addenda greges tuos.*

V. 23. Recordaberis ancille tue. *Superfluit quod subdunt quidam collee; & tu benefacies ei.*

CAP. XXVII. v. 3. Ipse & viricius, vir & domus eius. *Non oportet omittere nomen vir numero singulari repetitur.*

V. 8. Hi enim pagi habitabantur in terra antiquitus. *Non est mutandum pagi, in vagi, quod est vagabundus, nec pagum habitabantur in illi-num habitabant: quamvis actum debraice legatur, ubi non additur pagi.*

V. 9. & percutebat David omnem terram. *Non addas illorum.*

CAP. XXVIII. v. 1. Et Saul abstrulit magos & ariolos de terra. *Subiungunt multis codices Et interfecit eos qui pythones habebant in ventris: verum illud in se confectum obelisco, omissum est.*

CAP. XXX. v. 4. Cum ergo venissent David & viricius. *Corredores merito praetulerunt plurale singulari venissent.*

V. 10. Ipse & quadringenti viri. *Non addas cum eo.*

V. 12. Quia cum comedisset. *Non committas neutrum plurali quia cum multis in singulari qui.*

V. 19. Nec desuit quidquam a paruo vique ad magnu. *Corredores praetulerunt neutrum quidquam multis in singulari quicquam.*

V. 27. Et qui in Iether. *Huius proprii nominis prima littera est I, non G, Gether.*

V. 31. David ipse & viricius. *Non omittas pronomen ipse.*

CAP. XXXI. v. 4. Arripuit itaque Saul gladium. *Non addas tuum.*

V. 7. Videntes autem viri Israel. *Non est mutandum viri cum filij.*

V. 12. Venerruntque labes Galsad, & combusserunt eam. *Præ verbo uenierunt non est addendum nomen viri: ita omittendum est nomen viri, quod quidam apponunt adverbio ibi.*

LIBER REGVM SECUNDVS.

CAP. II. v. 13. Hi ex vna parte piscinar, & illi ex altera. *Primum ex non est commutandum cum in.*

V. 24. Itineris deserti in Gabaon. *Non praeterea & communionem.*

CAP. III. v. 1. Inter domum Saul & inter domum David. *Non anteponeas David, quod alij.*

V. 7. Relipa, filia Aia. *Quod sequitur in quibusdam libris, ingressusque est ad eam Abner, obelisco singulari est.*

V. 12. Misit ergo Abner nuncios ad David. *Non addas in Hebron, quod quidam.*

V. 23. Et Ioab & omnis exercitus qui erat cum eo, postea venerunt. *Non omittas erat singulari, in plurali erant, ne praeterea perfectius venerunt, in plenequam perfectum veniant.*

VAP. IV. v. 6. Ingressi sunt autem domum latenter. *Nec vox domum, nec vox latenter omissa sunt.*

CAP. V. v. 9. Habitauit autem David in Are. *Non addas Sion.*

CAP. VI. v. 6. Postquam autem reuertuntur ad arce Nachon. *Nullo modo scriben-*

scribendum est Nachor, ultima littera existens et ultima liquidarum, pro Nachon, cuius ultima littera est n. penultima liquidarum.

V. 12. Et omnia eius propter atcam Dei. Subiiciunt perique codices: Dixitque Dauid: Ibo & reducam arcam et benedictionem in domum meam. Sed merito censuerunt Romani Patres, haec omittenda, quia modiciorum clarior fieri possit ex Notationibus nostris.

V. 13. Immolabat bouem & arietem. Singulare immolabat, non est commendandum cum plurales immolabant, nec post bouem addendum est, & ouem.

V. 14. Et Dauid saltabat totis viribus ante Dominum. Quod interiectum quidam percutiebant in organo stimigatis, & sicut Dauid et saltabat super eam, iussitque confectum.

V. 19. Ecce salutarum bubulae carnis vna. Scribendum est bubulae, quod est bovinæ; non bubulae, quod insinuat non est, dicendumque, fides bubulinae, si a bubulae formatur.

V. 21. Dixitque Dauid ad Michol: Ante Dominum. His verbis Ante Dominum, non proponit Viui Dominus quia ludam: radundat enim, nec est de textu.

Ibidem Et ludam & illuc fiam. Cane scribit pro verbo ludam, nomen proprium ludam.

CAP. VII. v. 10. Et habitabit sub eo. Noli hoc commutare cum Et habitabo cum eo.

V. 13. Quem redemisti tibi ex Aegypto gentem & deum eius. Accusatiui singulares gentem & deum, non sunt vertendi in ablatiuos, siue singulares gentem & deo, siue plurales gentibus & diis: multoque minus pro deum, scribendum est domū, id est, tabernaculum, aut pro singulari eius plurale eorum.

V. 19. Et benedictione tua benediceatur. Non omittas coniunctionem &.

CAP. VIII. v. 8. Tulit rex Dauid ar molium nimis. Subiiciunt multi codices: De quo fecit Salomon omnia vasa aerea in templo, & mare æneum, & columnas, & altare: verum non est huius loci, sed 1. Paralip. 18. v. 8.

V. 13. Cæcis decem & octo milibus. Erroneum est, quod quidam libri legunt duodecim milibus pro numero, sequi altero, decem & octo milibus. Perinde quod hoc subiungunt multi codices: Et in

Iechem ad viginti tria milia, adueniunt ac superfluum est, quod unde iuxta natum, Notationes nostra in variis Bibliorum lectiones docent.

CAP. X. v. 6. Et ab Isthod duodecim milia virorum. Visior quidam decem scribunt, pro duodecim, maiore numero.

V. 15. Videntes igitur Syri, quoniam corruissent eorum Israel. Alij quibusdam addunt, habent: Videntes igitur filij Ammon, quoniam Syrus expauit, & quoniam corruissent eorum Israel, sed minus sincere.

V. 19. Timueruntque Syri auxilium præbere vltra filiis Ammon. Non omittere vltra.

CAP. XI. v. 2. Accidit ut fureret Dauid de strato suo. Non addas quendam die post accidit, nec minus strato ablatiuum neutrum secunda declinationis, cum strato ablatiuo masculino quarta declinationis, qui non est latinus.

CAP. XII. v. 2. Duoviriterant in ciuitate vna. Quidam libri huius verbi præponunt: Responde mihi iudicium: sed non est illud latinae editionis.

V. 7. Tu es ille vir. Non subiicias qui fecisti hanc rem.

V. 14. Veruntamen, quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini. Non addas nomen ante Domini.

V. 19. Cum ergo Dauid vidisset seruos suos militantes. Legendum est vidisset, quod est oculorum, non audisset, quod aurium.

V. 23. Nunc autem quia mortuus est, quare ieiunem? Non vit subiiciendum præsens iudicium sui ieiunio, pro præsens subiunctiuum ieiunem?

V. 25. Militique in manu Nathan propheta. Nullo modo addas pronomen cum verbo militique.

CAP. XIII. v. 2. Et deperiret eam valde. Pro non est præponenda præpositio in pronomini eam, ita non est omittendum aduerbium valde.

V. 6. Et cibum capiam de manu eius. Non addas paratum post cibum.

V. 10. In conelaua. Bu hoc versu possum casu quartum, non est corrigendum: in u sexto, in conelaua.

V. 17. Luxit ergo Dauid filium suum cunctis diebus. Ad filium suum non addas Annon: nec minus cunctis cum multis.

CAP. XIV. v. 16. Et audiuit rex. Non est addendum verba.

V. 22. Fecisti enim Ierusalem tui. Non addas Domine tui rex.

CAP. XV. v. 2. Stabat iuxta introitum portæ. Non subiicias in via.

V. 7. Post quadraginta autem annos. Non est quatuoraginta mutandum cum quinque, nec cum sex, ac ne cum quatuor quidam: quamquam quatuor non careat suis probabilibus.

V. 10. Regnavit Abisalon in Hebron. Legendum est præteritum regnavit, non futurum regnabit.

V. 14. Et impellat super nos ruinam. Retinendum est, impellat, compositum à pello, non substituenendum impleat.

V. 23. Contra viam quæ respicit ad desertum. Non addas oliuæ post viam, quod nonnulli.

V. 14. Et deposuerunt arcem Dei. Non est repetendum exedietis post arcem.

V. 34. Seruus tuus sum, rex. Quod sequitur in alio libro patere meminit, superfluum.

CAP. XVI. v. 1. Et vere vini. Pro vere non scribat duobus viribus, verum multi.

V. 2. Responditque Siba. Non subiicias Domine mi rex.

V. 9. Quare maledixit canis hic mortuus domino meo regi? Retinendum est participium præteritum mortuus, non substituenendum futurum moriturus.

V. 16. Quanto magis nunc filius Iemini? Non est commendandum aduerbium nunc cum pronome hic: ita non est supplenda sententia in additis his verbis maledixit mihi.

V. 22. Et reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac hodierna. Non est addendum nomen die: Die hodierna.

CAP. XVII. v. 22. Donec diluerefecerit. Quod subiiciunt quidam, antequam denudaretur verbum, superfluum est.

V. 28. Et fixum eiecit. Non addas oleo.

CAP. XVIII. v. 3. Quia tu vultus. Non addas solus, sed intelligas vultus possum esse pro solus.

V. 22. Quid vis currere fili mi? Quod sequitur in alio libro veni huc, redundat.

V. 29. Vidi tumulum magnum. Cane minus tumulum, quod est: tumulus, eum tumulum, omisi: letum &

CAP. XXX. v. 4. Filii Abiſolom, Abiſolom ſili mi, ſili mi. Non omittatur: poſtremo ſili mi, tertio repetitur.

V. 10. Viquequo ſiletis & non reſpondetis regi? Subdunt quidam libri. Et conſilium totius Iſrael venit ad regem, ſed merito omiſſum eſt.

V. 11. Ad regem in domo eius. Quod ſonatur in alijs libris quia dixerat rex, Hæc dicitis ad populum Iuda, ſuperfluit, ac proinde merito eſt omiſſum.

V. 31. Berzellai quoque Galaadites. Non addas Senex valde.

V. 39. Cumque inter ſeſe vniuſerſus populus & rex Iordanem, oſculatus eſt rex Betzellai. Non interponas teſtatur & ante oſculatus eſt.

V. 43. Decem partibus maior ego ſum apud regem. Redundans quod quidam libri ſubiungunt & primogenitus ego ſum.

CAP. XXX. v. 1. Reuerrere in tabernacula tua Iſrael. Non eſt omittenda vox reuerrere, quam Interpretis explanationis cauſa addidit; qua ratione & pronomen tertii perſonæ ſubſtituitur ſecundæ tuæ.

V. 10. Nec ſecundum vulnus appoſuit, & mortuus eſt. Vt non eſt hic peribis praponeſſum & mortuus eſt, ita poſtpoſitum non eſt omittendum.

V. 14. In Abelara. Non praponas aduerbium vſque.

V. 18. Qui interrogant, interrogant in Abela, & ſic perſeuebant. Quidam ſcribentes proficiebant, ſamquam diceretur, illos ſapientia proficiſſe, qui Abela conſuluiſſent: verum non proficiebant legendum eſt, ſed perſeuebant, quod eſt ſciebant, abſoluebant; negotium capere ſcilicet.

CAP. XXXII. v. 7. Et exaudiet de templo ſuo vocem meam. Nominis templo non addas epitheton ſancto.

V. 15. Miſiſte ſagittas & diſſipauit eos. Non addas pronomen ſuas, nominis ſagittas.

V. 36. Et manſuetudo mea multiplicauit me. Non eſt ſupponendum, pronomen prima perſonæ mea, proſequenda tua.

CAP. XXXIII. v. 1. Hæc autem ſunt verba Dauid nouiſſima: Dixit Dauid filius Iſai. Hæc germana eſt & eſſio & interpunctio: quæ non eſt attendendum nomen Dauid priori loco, nec addendum relatiuum quæ ante dicitur.

V. 8. Hæc ſunt nomina ſortium Dauid. Sedens in cathedra ſapientiffimus. Non repetas nomen Dauid ante participium ſedens.

V. 12. Et tuitus eſt eum. Meliorem eſt tuitus, quam tutus, ſi grammaticis ſequamur.

V. 15. Deſiderauit ego Dauid, & ait. Non interueniat aquam de lacu, quod quidam.

V. 33. Semina de Oroti. Scribendum eſt Oroti, non Oroti, & liquida. non muta d.

CAP. XXXIV. v. 1. Commouitque Dauid in eis diecentem. Non ſubiungat ad loq̃s.

V. 18. Venit autem Gad ad Dauid in die illa. Non addas propheta ad nomen Gad.

V. 23. Omnia dedit Areuna rex regi. Non eſt omittendum vocabulum rex poſitum ante regi.

LIBER REGVM TERTIVS.

CAP. I. v. 8. Er Semeti, & Rei, & totus exercitus Dauid. Pro Rei non eſt ſubſtituendum Cerethi & Phelethi, quod alij male: nec addendum omne ante totus, quod quidam ſuperfluit.

V. 13. Salomon filius tuus regnabit poſt me. Non praponas quod.

V. 34. In regem ſuper Iſrael. Non addas & Iudam.

V. 35. Et veniet, & ſedebit ſuper ſolum meum Pro reuier ſingulari tertii perſonæ non eſt ſubſtituendum: vniuersis plurali ſecundæ perſonæ: denique nec addendum in Ierusalem.

V. 50. Er abiit tenuitque cornu altaris. Poſt abiit, non addas in tabernaculum Domini.

CAP. II. v. 2. Confortate & eſto vir. Non ſubſtituas fortis, quod quidam.

V. 3. Et obſerua cuſtodias Domini Dei tui. Qui exiſtimamus cuſtodias verbum eſſe, & pro poſuerunt ut conuincantur, & poſt poſuerunt nomen in mandata falſi: nomen eſt enim.

V. 4. Si cuſtodierint filij tui vias ſuas. Non eſt mutandum pronomen tertii perſonæ ſuam in prima tuas.

V. 28. Venit autem nuncius ad Ioab. Retinendum eſt nomen Ioab; non ſubſtituendum Salomonem, nec ſubſtituendum partitium dicens: Exge-

Notationes noſtras.

V. 42. Quacumque die egreſſus ieris huc & illuc. Legendum eſt ieris ab eo, non fueris à ſum.

V. 46. Qui egreſſus percuſſit eum. Pro egreſſus quod eſt, poſtquam exiſſet non eſt ſupponendum & egreſſus.

CAP. IV. v. 2. Azarias filius Sadoc ſacerdotis. Non multes genitium ſacerdotis, in nominatum.

V. 10. Ben-heſed in Atuboth. Non iuntes Ben, quod ſignificat filium, in Beth domum.

V. 19. In terra Scott regis Amorra. Non praponas & coniunctum onem.

V. 21. Habens omnia regna. Redundans quod ſequitur in quibusdam libris ſecum.

V. 24. A Taphſa vſque ad Gazam. Non praponas his verbis aduerbium quaſi.

V. 32. Et fuerunt carmina eius quinque & mille. Caus legas, ſubſta coniunctio ut perique, quinque milia, pro quinque & mille, quod eſt, quinque ſupra mille.

CAP. V. v. 1. Quod ipſum vox iſcitur regem. Non addas ſuper Iſrael.

V. 4. Nunc autem requiem dedit Dominus Deus meus mihi. Non amittas Domuius.

V. 12. Coros tritici, viginti milia. Alij minus cor græ inueniunt ordinem viginti milia coros tritici.

CAP. VI. v. 1. Adificari cepit domus Domino. Alij legunt aſſine adificari cepit domum Domino.

V. 8. Oſtium latetis mediij in parte erat domus dextræ. Non commutes parte, quod eſt lateræ; cum pariete ſeu muro.

V. 15. Operuit lignis cedrinis intrinſecus. Non praponas his verbis & coniunctum onem.

V. 27. Alz autem altera. Non omittas altere.

V. 31. Et in ingreſſu oraculi fecit oſtiola. Vt non eſt omittenda pro poſitio in, ita non addendus numerus duo ante oſtiola.

CAP. VII. v. 7. Erepiſtyle ſuper columnas. Non addas fecit, ſed ſubſtituitur à proximo.

V. 9. Extrinſecus vſque ad atrium ianui. Pro extrinſecus, non eſt ſcribendum contrarium intrinſecus.

V. 23. Er reſſicula triginta cubitorum cingebat illud per circuitum.

Non est mutandum singulare eingebebat cum plurale eingebebat.

V. 21. Duo ordines sculpturarum stratarum erant fulles. Romani Patres esse consuevit legendum stratarum, quod est stris ornamentum, non hi stratarum aut iustratarum, proposita una syllaba, que de re, non alia iactis scriptis sunt.

V. 25. Et stabat super duodecim boves. Argendum est numero singulari stabat, non plurale stabant.

V. 26. Duo milia batos capiebat. Non addas & tria milia inextectas, quod 2 Paral. 4. v. 5 legitur, pro eo quod hic dicitur duo milia batos. Lege, si placet, Non rationes nostras in hunc locum.

V. 35. In summutate autem basisciat quidam rotunditas dimidij cubiti. Legendum est, dimidij cubiti, non addendum, quod plerique, vnius & dimidij cubiti.

V. 47. Et posuit Salomon omnia vala. Non subiurgas in domo Domini, quod quidam.

CAP. VIII. v. 1. In mense Echanim. Non scribas, proposita littera B, Bethanim pro Echanim.

V. 21. Qui ambulabant coram te in corde suo. In alia lectione est praesens ambulans, pro praeterito imperfecto ambulabant.

V. 28. Cuncta deuotio & imprecatio. Spiritum illi, quod quidam scribunt, & liquida, deuotio, quod est consensio, pro tunc deuotio, quod est votum sine oratio.

V. 60. Vesciant omnes populi terrae. Non mites vt coniunctionem causatum cum copulatione &

CAP. X. v. 14. Quod afferebatur Salomoni. Non scribas offerebatur pro afferebatur, vocalem inquam quaram pro prima.

CAP. XI. v. 2. Et Sidonias & Hethaeas. Scribendum est Hethaeas, littera initiali H, & duplicata t (propterea plerumque transiunt hac vox latine exprimi) potius quam Cethaeas, quam quidam scribuntur Etzech. 26. v. 3.

V. 5. Sed colebat Salomon Astarthen deum Sidoniorum, & Moloch idolum Ammonitarum. Non interponas & Chamos deum Moabitarum, restandae enim.

CAP. XII. v. 21. Electorum virorum illorum. Non addas contumeliam & nomen bellatorum.

CAP. XIII. v. 11. Narrauerunt parti suo. Non proponas hic verbum & coniunctionem.

V. 23. Seruauit asinum suum prophetae quem reducerat. Non est mutandum dativus prophetae, cum nominatio Prophetae.

V. 25. Et diuulgauerunt in ciuitate. Non est scribendum quartum casum ciuitatem pro sexto.

V. 29. Vt plangeret eam. Praeferendum est numerus singularis plurali plangerent.

CAP. XV. v. 18. Dedit illud in manus. Non est proponenda coniunctio &

CAP. XVI. v. 24. Et vocauit nomen ciuitatis quam exstruxerat, nomine Semet Domini montis, Samariam. Et hic praefendum est casum accusatiui Samariam, restitui a verbo vocauit, genitino Samaritae, restitui ab altero nominum substantiuorum proximorum.

CAP. XVII. v. 12. Et faciam illum mihi & filio meo. Correlloris meritis mutaturum neutrum illud in masculinum illum, ita vt referatur ad paucum.

CAP. XVIII. v. 9. Vade & dic Domino tuo. Non proponas & dixit. V. 22. Prophetae autem Baal quadringenti & quinquaginta viri sunt. Non addas prophetarum, locorum quadringenti, quod quidam.

V. 24. Optima propositio. Non subiungas quam locutus est Elias, tametsi grate legatur.

CAP. XIX. v. 1. Et quomodo occidisset vniuersos prophetas gladio. Ad vocem prophetas, non est addendum Baal.

V. 10. Quia dereliquerunt pactum tuum filij Israel. Praenomen tuum non est mutandum cum nomine Domini.

V. 18. Circulans manus. Pro plurali manus, alij habent singulare manum.

V. 19. Et ipse in duodecim iugis boum arantibus vnus erat. Correlloris non iudicantur omittendas haec duas vocales iugis boum.

CAP. XX. v. 33. Frater tuus Benadad. Non est addendum iuii.

CAP. XXI. v. 1. Vineae erat Naboth lezphebit; qui erat in Ierabel. Alij libri habent velut inueni seminum namque, referens vineam: Correlloris praeteriderunt masculinum qui, referens Naboth.

V. 2. Argenti pretium, quanto digna est. Non mites ablativum quanto, cum accusatiuo quantum.

V. 20. Et ait Achab ad Eliah: Nunc inuenisti me inimicum tibi? Vetus Interpres vertit inimicum tibi, accusatiuo casu: alij vterunt vocatiue inimice mihi.

V. 21. Ecce ego inducam super te malum. Non proponas. Hae dicit Dominus.

CAP. XXII. v. 15. Et tradet eam Dominus in manus Regis. Non est omittendum pronomen eam.

V. 39. Et domus eburnea quam edificauit. Quidam pro casu primo eburnea, scribunt secundum eburnea.

LIBER REGVM QVARTVS.

CAP. I. v. 17. Mortuus est ergo. Non mites ergo, in autem.

CAP. IV. v. 42. Panes primitiarum, viginti panes hordeaceos. Reducunt & coniunctio, quae a quibusdam interpretatur.

V. 43. Quantum est hoc, vt apponatur centum vitis. Non addas coram, quod quidam libri proponunt vocem centum.

CAP. VI. v. 15. Ecce in Dothan. Scribendum est Dothan dissyllabum, non trissyllabum Dothain, quod legitur Gen. 37. v. 17.

V. 15. Egredis videri exercitum in circuitu ciuitatis. Alij scribunt egredis est viderique.

V. 27. Non te saluat Dominus: vnde repositus saluare. Alij, hypostigmati postpositio aduerbio non, scribunt praesens imperatiui saluare, pro praesenti indicatiui saluat forte quia non intellexerunt priora lectionis sensum, qui est: Dominus non saluat te, vnde saluare te ego? Si Dominus non saluat te, vnde ego?

CAP. VII. v. 6. Siquidem Dominus sonitum audiri fecerat. Non est mutandum infinitiuum passiuum audiri cum actiuo audire.

V. 17. In cuius manu incumbebant. Alij pro praeterito imperfecto scribunt, plusquamperfectum incubuerat.

Ibidem. Iuxta quod loquutus fuerat vir Dei. Non addas verbum propositum iuxta.

CAP. IX. v. 17. In aienſu Gauer
Non mutes Gauer cum Gabet, id eſt, u
cum b.

V. 29. Anno vadeimo Ioram filij
Achab, regnavit Ochozias ſuper lu-
dam, venitque Iehu in Iezrahel. Pro
numero vadeimo, non eſt ſcribendum
maior duodecimo: nec addendum eſt
regis Iſrahel poſt Achab: denique ne
mutandum quidquam indicaverunt
Correſtores in iis qua conſequuntur, ta-
meſi in multis codicibus ſit varietas,
de qua noſtra Notationes.

V. 31. Et inclinauerunt ſe ad cum
duo vel tres eunuchi. Quod ſequitur
in quibusdam libris & dixerunt, hæc
eſt illa Iezabel ſpurius eſt.

CAP. X. v. 15. Nunquid eſt cor
tuum reſtum. Non addas cum corde
meo, quod quidam ſuper ſuit enim.

CAP. XI. v. 3. Potro Athalia re-
gnauit ſuper terram. Redundat quod
additur à quibusdam libris ſeptem an-
nis.

V. 6. Tertia autem pars ſit ad por-
tam Sur. Non mutes Sur, quod eſt no-
men porte templi, cum Seir, quod eſt
nomen montis Idumæorum.

V. 9. Qui ingrediebantur ſabbat-
um, cum his qui egrediebantur
ſabbato. Pro quarto caſu ſabbatum:
quidam ſcribunt ſextum ſabbato,
ſententia eadem una eſt: ſed poſteriori
ſabbato addita à nonnullis libris præ-
poſitio eſt, obſcurat ſententiam.

V. 14. Et cantores & tubas prop-
tium. Caut, ne ſcribas tubas, quod
eſt multitudines, pro tubas, id eſt, buc-
cinæ.

V. 17. Inter Dominum & inter re-
gem & inter populum. Tercio repe-
tenda eſt præpoſitio inter.

CAP. XII. v. 8. Et inſtaurare ſar-
ta tecta domus. Non eſt mutanda vox
domus cum templi.

CAP. XIII. v. 19. Percuſſiſſes Le-
giam vſque ad conſumptionem. Se-
quendum eſt conſumptionem, quod eſt
deſertionem, potius quam conſumma-
tionem, quod eſt finem.

CAP. XIII. v. 17. Vixit autem
Amasias, filius Ioas, rex Iuda, poſt-
quam, &c. quindecim annis. Non
ſcribas, addito de numero, viginti quin-
que pro quindecim.

V. 22. Ipſe ædificauit Aelath. Non
eſt mutandum Aelath cum Ailam.

V. 25. Iouam filium Amathi pro-

phetam. Praferendum eſt caſus quartus
ſecundo prophetæ.

CAP. XV. v. 12. Sedebunt ſuper
thronum Iſrahel. Omiſſendum eſt de
re, quod multi additiunt verbo ſede-
bunt.

V. 18. Qui peccare fecit Iſrahel cum
his diebus eius. Non eſt hoc cum his
diebus eius, addendum ſequentibus
Veniebat Phul.

V. 19. Veniebat Phul Rex Aſſyrio-
rum in terram. Caut, ne ſcribas no-
men proprium Therſam pro appella-
tione terram.

V. 20. Et non eſt moratus in terra.
Idem hoc loco cauendum eſt.

CAP. XVI. v. 6. Et Idumæi veni-
unt in Ailam. Quodam, pro Idumæi,
ſcribunt Syri, quidam verſusque con-
iungunt Et Idumæi & Syri venerunt
in Ailam (qua de re in Notationibus
noſtris) Correſtores earum lectionem
praſulerunt, qua ſolos nominat Idumæ-
os.

V. 29. Reliqua autem verborum
Achaz quæ fecit. Non addicias & O-
mnia aut quæ fecit.

CAP. XVII. v. 9. Et offenderunt
filij Iſrahel verbis non teſtis Domi-
num Deum ſuum. Non indicaverunt
Romani Patres, offenderunt, mu-
tandum cum operuerunt, aut irrita-
uerunt.

V. 19. Verum ambulauit in errori-
bus Iſrahel. Recte emendatum eſt: poſi-
to ſimplici verum, pro compoſito ve-
runt tantum.

V. 24. Adduxit autem Rex Aſſyrio-
rum de Babylone. Non addas nomen
viros ante de Babylone.

CAP. XIX. v. 25. Eruntque in rui-
nam collium pugnantium. Alij, pro
ſimplici pugnantium, ſcribunt compo-
ſitis compugnantium.

CAP. XX. v. 19. Sic pax & veritas
in diebus meis. Non addicias verbo ſit
aduerbium tantum.

CAP. XXII. v. 3. Miſit Rex Sa-
phan filium Aſia, Non eſt ſcribendum
Aſia pro Aſia, id eſt, duplex eſt
proſl.

V. 9. Ve diſtribueretur fabris à præ-
ſectis. Præpoſitio à non eſt conſuetan-
da cum conſumptione ac.

V. 10. Omnia mala qua induc-
tus ſum ſuper locum iſtum. Non mutes
inducturus cum introductorus.

CAP. XXIII. v. 15. Et a'tare il-

lud & excellum deſtruxit. Non omi-
ttas poſterioris & poſterior ante excel-
lum.

V. 33. Vinxitque cum Pharao Ne-
chao in Rebla. Nō auges vocem Re-
bla una ſyllaba, Reblatha: quamquam
utroque nomine eadem una ciuiſis ſig-
nificetur.

V. 34. Et duxit in Aegyptum, &
mortuus eſt ibi. Multi libri omittunt
& mortuus eſt ibi, ſed immerito.

CAP. XXIV. v. 14. Et omnem
artificem & cluſorem. Pro ſimplici
cluſorem, alijs compoſitum ſcribunt
incluſorem. Idem occurrit infra v. 16.

CAP. XXV. v. 19. Et exaginta
viros è vulgo. Male ſcribunt alijs libri,
ſex, pro ſexaginta, quod eſt decies ſex.

L I B E R

PARALIPOME-
NON PRIOR.

CAP. I. v. 31. Ietur, Naphis, Cedma.
Quidam male ſcribunt Iactur pro
Ietur.

V. 32. Filij autem Dadan, Aſiurim,
& Luſſim, & Laomim. Conſuerunt
Romani Patres, verſiculatim hunc non
eſſe accipiendum, tameſi à multis
mittatur: qua de re agunt noſtra No-
tationes.

V. 38. Sebeon, Ana, Diſon. Corru-
ptè à quibusdam ſcribitur Ana pro A-
na, id eſt, u pro u.

CAP. II. v. 3. Hi uires nati ſunt ei
de filia Sue Chananiſide. Scribendum
eſt ſextus caſus Chananiſide, non ſe-
cundum Chananiſidis.

V. 6. Chachal quoque & Dara.
Vocem quadrilitteram Dara, non au-
gem à quinta littera, Dara.

V. 13. Secundum Abinadab. Non
ſcribas Aminadab, pro Abinadab, id
eſt, in liquidam pro b mutata.

CAP. III. v. 9. Quatuor de Beth-
ſabee. Non ſcribas Beſabee, quod no-
men eſt putei Gen. 22. v. 37. pro Beth-
ſabee, quod eſt nomen uxoris Vria.

V. 22. Et Naaria & Saphat, ſex nu-
mero. Quidam addiderunt & Sela an-
te ſex, male, nomen Moabitarum appellati-
um, quod ſex ſignificat, accipientes pro
pro: uio.

CAP. V. v. 7. Sereth, Iſaer, & Eth-
nan. Nēm eſt ſcribendum, omiſſa littera
initiali i, Sahar, pro Iſaer.

V. 20. Filij quoque Simon, Amnon & Rinnā. Pro Amnon nō scribitur Ammon, duplici m.

V. 21. Et securus & incendens. *Cum scribas incendes, quod est ambulans pro incendens, quod inflammans.*

Ibidem. Et qui reuerſi fuerat in Laheim. Pro masculini qui reuerſi, non sunt substituenda feminae quae fuerat: necne omissum relatum qui rei quae demum nec mutandum Lahem, tunc Lechem, aut Bethlechem, tamen si idem forte locus his tribus nominibus significetur.

CAP. V. 10. Praefati sunt contra Agaros. *Alij contra Agar, nos. Prior scriptura hebraica propius respondet. Eadem varietas occurrit infra v. 19. c. 20.*

V. 15. Fratres quoque filij Abdic, filij Guui, princeps domus. Non facili mutandus est numerus singularis in plurali principis.

CAP. VI. v. 28. Filij Samuel, primogenitus Vasseni, & Abia. Non est scribendum Abia, pro Abia, id est, ad Hebraeos, pro multa b.

V. 62. Verbes tredecim non scribas quatuordecim, adducto numero.

V. 75. Huc atque quocumque & suburbana eius. *Ad id a quibusda legitur Afach pro Hucac.*

CAP. VII. v. 15. Machir autem accepit uxores filijs suis. Non est mutandum pluralis uxores cum singulari uxore, tamen si hoc hebraice legatur.

CAP. VIII. v. 40. Vique ad centum quinquaginta. Non fabringas milia, quod proditi quidam.

CAP. IX. v. 4. Othei filij Ammiud, filij Anri. Non mutet genitium filij cum altero nominatus filius.

V. 28. Uxorum genere erant. Nec hic mutet genere cum grege.

CAP. XI. v. 14. Hi steterunt in medio agri, & descenderunt eum, cumque percussissent Philisthaos. Numero plurali non est praefrendum singularis hic stetit in medio agri, & descendit eum, cumque percussisset Philisthaos.

V. 17. Deiderat igitur David. Non addas aquam.

V. 21. Et inter tres secundos inclutus. Casus quartus numeri pluralis secundus, non est verendus in pr. numerum numeri singularis secundus.

V. 22. Banais filius Ioiab viri robustissimi. Nec hic verendus est secun-

dus casus viri robustissimi, in primum iter robustissimus.

CAP. XII. v. 20. Principes militum a Manasse. Cane non scribas militum, pro Manasse, quod est, chiladum.

CAP. XIV. v. 2. Cognovitque David quod confirmasset eum Dominus in regem. Non est addendum eo quod confirmasset, itaque causa dicitur.

V. 5. Iedahar & Elisua. Non addas & Eli.

CAP. XV. v. 5. Et fratres eius centum viginti. Non auges numerum centenario, scribens ducenti, prout scribitur proximo versu pro centum.

V. 6. Et fratres eius ducenti viginti. Nec hic auges numerum denario, scribens triginta, prout scribitur proximo versu, pro viginti.

V. 7. Et fratres eius centum triginta. Hic non minus numerum denario, scribens viginti, prout scribitur versibus superioribus, pro triginta.

V. 14. Et Obedom & Iehias erant Ianitores areae. Pro Iehias non scribas Achimaas.

V. 26. Aream foederis Domini. Non omittas foederis.

CAP. XVI. v. 29. Date Domino gloriam nomini eius. Nec hic omittas Domino.

V. 37. Reliquit itaque ibi. Hic non est scribendum dereliquit decompositum, pro composito reliquit.

CAP. XVII. v. 5. Ex eo tempore quo exiit Israel. Non est addendum de terra Aegypti, sed subaudiendum.

CAP. XVIII. v. 5. Syrus Damascenus, & v. 6. Et posuit milites in Damasco. Quidam addita una littera, scribunt Damascenus & Damasco, ut est hebraice, sed quia eadem virbo significatur, cuius nomen abque littera celeberrimum est, praestat retinere quod est, notissimum.

CAP. XX. v. 5. In quo percussit Adeodatus filius Saltus Bethlehemites fratrem Goliath Gethai. Multa sunt hic varietates. In primis omissum a quibusdam nomen Saltus, sed immutatum. Deinde pro Bethlehemites, quidam scribunt Lechemites, ut nec hebraice facinus de quibus nostra Notationes. Additur beth: verum id ad huius expositionem est. Adhuc alij nominatum Bethlehemites, mutas in genitium Bethlehemitis, ut Lechemitis: quo modo licet ex Hebraeo vertere. Insuper sumi qui legatur.

mutet in accuſatum Bethlehemitem aut Lechemitem, quia est interpretatio Lxx duorum. Sed neque egerunt, qui transpositis syllabis scripserunt Hebraicis aut Rhobenitis. Porro qui scripserunt Laham, vocem hebraicam, ita ut hebraice legatur, supponere fundunt. Postremo, secundum casum Gethai, aut commutarunt cum quarto Gethum, quod hebraeum utrumque petantur. Legas qui volet nostras in varias Bibliorum lectones Notationes.

CAP. XXI. v. 5. De Iudaa autem quadringenta. Non supponas minorem numerum trecenta, pro maiori quadringenta, ut quidam.

V. 12. Elige quod volueris, aut tibi vis annis fauorem, aut tribus mensibus fugere hostes tuos. Pro fauorem, quidam scribunt pestilentiam famis, in me recte: plerique vero pestilentiam tantummodo, nulla addita mentione famis, utq. pessime.

Ibidem. Aut tribus diebus gladium Domini, & pestilentiam versari in terra. Non mutas non in pestilentiam, cum nomine mortem, quod illi faciunt qui mox supra pestilentiam male scripserunt.

V. 30. Nimio enim fuerat timore perterritus. Non proponas nomini timore, praepositionem in.

CAP. XXII. v. 5. Domus autem, quam edificasti volo Domino. Non mutas passivum edificari in actiuum edificare.

CAP. XXIII. v. 3. Numeratiq. sunt Leuitae a triginta annis & supra. Non diminuas numerum decade una, scribens viginti pro triginta, ut multi.

V. 5. Et totidem psalter canentes Domino in organis. Grammatica exigit ut psalter legatur non psalter, plurale inquam, non singulari.

V. 29. Et ad lagaua azyina & sartagine, & ad torrendum. Non interponas coniunctionem & ante azyina, quod plerique. Denique non iudicantur Correctores, ad torrendum, mutandū cum ad feruentem simlam, vel ad feruentem tantummodo, multo minus utramq. lectionem copulandum, ut illi Notationes.

CAP. XXIV. v. 23. Filiusque eius Ierim primus, Amarias secundus. Non omittas vocem primus, ut ab Interpretis datur, quamvis hebraice non legatur.

CAP. XXV. v. 1. Nomen matris eius loadan. *Pemulima littera huius nominis proposita, quod istam litteram est v. a. alii prima a, quibusdam secunda e. Sed perperam scribunt illi libri qui medio huius nominis interfecerunt. Ioadan aut loiadan.*

V. 2. Sub manu Asaph prophetantis iuxta regem. *Non multos genitum singularem prophetantis, in nominatione pluralem prophetantes, quod vult.*

V. 5. Omnes isti filij Heman Videntis Regis. *Nec hic multos Videntis in Videntis, quod similiter multi.*

CAP. XXVI. v. 7. Fratres eius viri fortissimi. *Non proponas hic verbum coniunctionem copulativam.*

V. 12. Et loel fratris eius. *Non iudicant Correctores, numerum pluralem fratres, commutandum cum singulari frater, ut nec v. 23. subsequenti: Fratres quoque eius Eliezer.*

V. 28. Omnes qui sanctificauerant ea. *Non est mutandum relatiuum qui, in coniunctionem copulativam encliticam que.*

V. 29. Chonenias & filij eius. *Non est substituendum tertio casu filijs, pro filij primo casu.*

CAP. XXVII. v. 5. Banais filius Ioadae sacerdos. *Nec hic, secundo casu sacerdotis, pro primo sacerdos.*

V. 16. Potro uerbis praerant Israel. *Non addas in praepositionem ante Israel.*

V. 31. Iaziz Agareus. Alij Agatenus, ut supra v. 10.

CAP. XXVIII. v. 6. Domum meā & atria mea. *Cum ne scribas altaria, quod est aras, pro altaria.*

V. 16. Autum quoque dedit in mensas propositionis pro diuersitate mensurarum. *Plurale mensas, non est mutandum cum singulari mensam, nec pro voce mensurarum, substituenda est vox mensurarum, a metiendo dicta.*

CAP. XXIX. v. 6. Et principes possessionum Regis. *Nominatio principum, non est addendus genitui principum.*

L I B E R

PARALIPOME-
NON POSTE-

R I O R.

CAP. I. v. 1. Et Dominus Deus eius erat eua co. *Non omittas Deus eius.*

V. 17. Similiter de vniuersis regnis Hethæorum. *Alij codices scribunt Cethæorum vide 3. Reg. 11. v. 2.*

CAP. II. v. 10. Et hodei coros totidem, & vini viginti milia metretas. *Mixtum est omitti à plerisque libris illud, & vini viginti milia metretas, contra Hebraicam fontem & Græcæ interpretationis fidem.*

V. 14. Qui nouit operari in auro, & æqui scilicet ælare omnem sculprtam, &c. *Præferendi sunt indicatiui nouit & scit, coniunctiuus, noueni, sciat.*

V. 18. Qui lapides in montibus exderent. *Præferenda est praepositio in praepositioni de.*

CAP. IV. v. 7. Secundum speciem quæ iussa erant fieri. *Non multos duas uoculas plurales iussa erant, cum una singulari iussisset.*

V. 13. Malagranata quoque quadraginta. *Quidam male mutatis centenariis in denarios, scribunt quadraginta pro quadraginta.*

CAP. V. v. 14. Nec possent stare sacerdotes. *Non est mutandum nec negantis, cum ne prohibentis.*

CAP. VI. v. 9. Sed non tu ædificabis domum, verum filius tuus. *Male quoque legunt compositum ueritatem, pro simplicis uerum.*

V. 16. Ita tamen si custodierint filij tuas vias suas. *Retinendum est pronomem tertiam personæ tuas, non substituendum pronomem primæ meas.*

V. 19. Et audias preces quos fundit famulus tuus corā te. *Præfens fundit, non est mutandum: cum præterito fudit.*

V. 41. Ne auerteris faciem Christi tui. *Alij scribunt auerteris ab auerfor, pro auerteris ab auerto.*

CAP. VII. v. 18. Non auferetur de stirpe tua vir, qui sit princeps in Israel. *Non est repetenda negatio ante uerbum sit: Qui non sit.*

V. 20. Quam sanctificauimus nomini tuo. *Non scribas ædificauimus, pro san-*

ctificauimus, quod est, ædificauimus.

CAP. IX. v. 29. Reliqua uero operum Salomonis priorem & nouissimorum. *Non potest scribi opera nominatio casu, ut, &, offensa grammatices.*

CAP. X. v. 10. Arili responderrunt ut inuocet. *Interpres addidit ut, tametsi si uocet non legatur.*

CAP. XI. v. 4. Reuertatur unusquisque in domum suam, quia mea hoc gestum est uoluntate. *Immerito uersiculus est à quibusdam omissus.*

V. 12. Sed & in singulis uerbis fecit armamentarium scutorum & hastarum. *Non est notandum singulare armamentarium, cum plurali armamentaria.*

CAP. XII. v. 12. Siquidem & in Iuda inuenta sunt opera bona. *Non est omittendum & pro etiam positum.*

CAP. XIII. v. 3. Electorum quadringenta milia: Ieroboam instruxit è contra aciem, octingenta milia virorum. *Quidam, pro centenariis denariis, numerantes scribunt quadraginta & octoginta milia, absterrent multitudine.*

V. 17. Et conuertunt uulnera ex Israel, quingenta milia virorum fortium. *Ut non superioris loco; ita nec hoc, mutandus est numerus maior quingenta, in minorem quinquaginta.*

CAP. XIV. v. 8. Ducenta octoginta milia. *Non minus numerum denario, pro octoginta scribunt septuaginta, ut quidam.*

CAP. XV. v. 1. Azarias autem filius Oded: *Quia nomen Obed, scriptum quatuor litteris à semetipso diuersis, longe celeberrimum est in ueteris Testamenti libris, quam nomen Oded, quod confecta littera repetita, idcirco quidam hie Oded commutauerunt cum Obed. Idem accidit infra v. 8.*

V. 4. Cumque reuersi fuerint in angustia sua: *Quod substituit quidam & clamauerint, superfluum est.*

V. 19. Bellum uero non fuit tunc: sed trigessimus quintus annus regni Aia: *Non est omittendus minor numerus quintum.*

CAP. XVI. v. 2. Qui habitabat in Damasco. *Alij, addit & una littera s, Damasco scribunt, ut supra 1. Paral. 18. v. 3.*

V. 8. Quos, cum Dño credidisset, tradidit in manu tua: *Nō addas in praepositionem ante Domino, ut alij.*

V. 13. Et mortuus est anno quadra-

gelimo primo regni sui. *Non est aufertur minor numerus primo, quod quidam faciunt.*

CAP. XVII. v. 14. In Iuda principes exercitus. *Non est mutandum ptinipes numerus pluralis, cum princeps singulari.*

CAP. XVIII. v. 2. Et populo qui venerat cum eo. *Non scribas plurali numero venerant.*

V. 4. Dixitque Iosaphat. *Non omittas continuationem que.*

CAP. XX. v. 15. Et qui habitatis Ierusalem. *Non addas prepositionem in ante Ierusalem.*

V. 16. Et descendetis contra eos. *Retinendum est descendetis, deorsum inquam, non supponendum adscendetis sursum.*

V. 24. Porro Iuda cum venisset ad speculani. *Pro speculam, quod significat locum unde licebat speculari, alij incepto correxerunt speculancam, quod est, cauerunt.*

V. 36. Et particeps fuit ut faceret naues. *Non omittes plurale cum singulari faceret.*

CAP. XXI. v. 3. Multa munera argenti & auri & penfitiones. *Alj destruxit vna syllaba scribunt penfitiones, significat ut id, quod, destruxit & alij vna syllaba, vulgo dicitur penfiones.*

V. 4. Surrexit ergo Ioram. *Non mutet ergo tum autem.*

CAP. XXIII. v. 8. Cum his qui impleuerant sabbathum & egressi erant. *Non est mutandum participium futurum egressi; in participium praeteritum egressi.*

V. 11. Et imposuerunt ei diadema & testimonium, dederuntque in manu eius tenendam legem. *Tametsi multi Latini non todicum emittant illud & testimonium, quidam vero eius loco emittant id quod sequitur dederuntque in manu eius tenendam legem: neutrum tamen emittendum censuerunt Correctores, ut vnum alterius, id est, posterius prioris, expositionem.*

V. 18. Sicut scriptum est in lege Moyfi. *Non est scribendum libro pro lege.*

CAP. XXIV. v. 5. Ad firmitatem templi Dei vestri. *Non est mutandum pronomen secunda persona in prima nostri.*

V. 8. Iuxta portam domus Domini. *Non oportet omittere nomen domus.*

V. 14. Et ad holocausta. *Non aufertur continuationem & prepositum.*

V. 23. Misit regi in Damascum. *Alj Damascum, ut supra v. 2. & ubique in his Paralipomenon libris.*

CAP. XXV. v. 1. Nomen marris eius Ioadan. *Non scribas Ioiadan, addita altera i.*

V. 5. Inuenitque trecenta milia iuueniunt. *Non diminuas numerum, decendas pro centuriis numerando, ut igitur pro trecentis.*

CAP. XXVI. v. 17. Et cum eo facientes Domini octoginta. *Nec hic minus numerum denario, scribens loptoginta pro octoginta.*

CAP. XXVIII. v. 9. Propheeta Domini nomine Oded. *Et hic scribendum est Oded, repetito d, non Obed, quem autem supra v. 5. v. 1.*

V. 12. Et Amasai filius Adai. *Nomen Amasai non augeat quarta syllaba Amasias.*

CAP. XXIX. v. 3. Ipse anno & mense primo regni sui. *Non mutet nomen ipse in ablatium ipso.*

V. 4. Et congregauit eos in plateam Orientalem. *Nomen plateam non mutet in partem seu laeam.*

V. 24. Et asperserunt sanguinem eorum coram altari. *Non facile omitendum est coram.*

V. 25. Secundum dispositionem David Regis & Gad Videntis. *Non transponas nomen Regis, & suo loco in quidam, tametsi ad eum loco legatur hebraice.*

V. 27. Quae David rex Israel praeparauerat. *Alj pro praeparauerat, legem repperat: nam hebraice reuolubili aliud est, quam Davidis regis Israel.*

V. 30. Qui laudauerunt eum. *Nec omissas pronomen eum, nec eius loco scribas Deum.*

CAP. XXX. v. 3. Non enim poterant facere in tempore suo. *Non mutet poterant in occurrerant, ut multi.*

V. 7. Qui tradidit eos. *Non est mutandum qui relatum, cum & coniunctione.*

V. 24. Ezechias enim Rex Indae. *Coniunctio enim rationalis, non est mutanda in continuatiuam autem.*

CAP. XXXI. v. 15. Cunctarum gentium atque regnorum. *Scribendum est regnorum non regionum, quod est pronuntiatum.*

V. 19. Locutusque est contra Deum Ierusalem. *Non mutet nomen vbi Ierusalem, cum nomen gentis Israel.*

V. 29. Et vides adificatum tibi. *Non addas certum orbem numerum sex.*

CAP. XXXIII. v. 8. Et moueri non faciam pedem Israel de terra. *Pro passivo moueri non supponas actiuum mouere.*

Ibidem. Atque iudicia, per manum Moyfi. *Non interponas quae mandauit, sed subaudiatur.*

CAP. XXXIV. v. 3. Et duodecimo anno postquam regnare coepit. *Non omittas infinitiui regnare, quem interpreti cum Lxx addidit clari-tari causa.*

V. 4. Et super tumulos eorum. *Cum ne scribas cumulos eorum, pro tumulos, quod est sepulchra.*

CAP. XXXV. v. 8. Sponte quod uouerant obliuerunt. *Quidam pro uouerant scribunt volebant.*

V. 9. Et Semeias, etiam Nathanael. *Alj Et Semeias etiam & Nathanael.*

V. 15. Prophetarum Regis. *Retinendus est numerus pluralis prophetarum, non mutandus cum singulari prophetae: nec addenda David nomen Regis.*

CAP. XXXVI. v. 8. Et quae inuentae sunt in eo. *Participium neutrum inuenta, non est commutandum cum feminino inuentae.*

V. 10. Qui adduxerunt eum in Babylonem. *Non interponas & : Qui adduxerunt.*

Ibidem. Regem vero constituit Sedeciam patrum eius. *Retinendum est nomen patrum, quod est, patris fratrem: sic enim recte exposuit Interpreti, quod hebraice legitur fratrem.*

V. 17. In domo sanctuarij sui. *Non omittas pronomen sui.*

LIBER EZRAE I.

CAP. I. v. 5. Ut ascenderent ad aedificandum. *Retinendum est plurale ascenderent, non mutandum in singulari ascenderet.*

CAP. II. v. 2. Qui uenerunt cum Zorobabel, Iosue, Nehemia. *Pro Iosue alij libri habent Iesua, quomodo Hebraei hic legunt.*

V. 6. Duo milia octingenti duodecim. *Non augeat numerum centuria una, scribens octingenti pro octingenti.*

V. 16. Qui erant ex Ezechia, nona-

ginta octo. Non sunt scribenda centuria loco decadium, non genti octo prononaginta octo.

V. 36. In domo Iosue. Alij Iesue, mutata vocali quarta in secundam. Idem infra v. 40.

V. 66. Equi eorum septingenti triginta sex. Non minus numerum uno centenario, scribendo sexcenti pro septingenti.

V. 69. Auri solidos sexaginta milia & mille. Multi nos agimus in Notationibus nostris de germana huius loci lectione: sed Romani patres, tam quia maiorem numerum, sexaginta inquam, scribit, praterierunt ei quia non nisi quadraginta receperunt.

CAP. III. v. 7. Ad mare Ioppe. Legendum est Ioppe acceptum secundo casu, posuit quatuor quarto casu Ioppen.

CAP. IV. v. 23. Coram Reum Beelteem. Non inducuntur Correctores omissendum Beelteem.

CAP. V. v. 13. Vt domus Dei hæc edificaretur. Non omittas pronomen hæc.

CAP. VI. v. 15. Qui est annus sextus regni Darij regis. Nequaquam asserenda est vox regni.

V. 17. In dedicationem domus Dei. Alij, pro quarto casu legunt sextum dedicationem.

CAP. VII. v. 3. De filiis Sechenia filijs Phartos. Non interponas & constructionem.

CAP. IX. v. 1. Et abominatib. eorum. Non addas propositionem de.

V. 8. Et daretur nobis paxillus. Loco vnius vocis paxillus, quidem est quod palus, non sunt scribenda dua paxillus.

V. 9. Sed inclinaui super nos misericordiam. Non mutes aduersariam sed, cum copulatiua &.

Idem. Et daret nobis sepe. Non est mutandum & copulatiuum cum vt causatiua: sed plurimum falsi fuerunt, qui sepe, quod est materiam seu materiam, extraxerunt una littera mutata in, in apert, quod est fiduciam.

P. II. In conuinquatione sua. Non omittas propositionem in.

CAP. X. v. 1. Si ergo orante Eledra & implorante eo. Pronomen sexti casus eo, vt non est vertendum in quarto casu, cum, & a nos in nomen Deum.

V. 9. Et eorum qui timent præ-

ceptum Domini. Verbum timent, quod est merentur, non debet mutari in tenet. Quod est, custodiunt.

V. 37. Elizee, Iosue. Pro Iosue, in alij est Iesue, quemadmodum supra v. 36 quatuor voces, quia nunc hebraice utroque loco leguntur, plurimum differant.

E Z R A I I.

CAP. I. v. 1. Ipse & viri ex Iuda. Non omittenda propositio ex.

CAP. II. v. 8. Vt tegere possim portas turris domus. Non est addendum templi, nec mutandum turris singulari cum plurali turres, hoc modo: Portas templi, turres domus.

CAP. II. v. 6. Ipsi texerunt eam. Pro texerunt, quod est prateritum a sego, non scribas texuerunt, prateritum a texo.

V. 16. Phale filius Ori. Non proponas post cum edificauerunt.

V. 28. Sarsum autem a porta equorum edificauerunt sacerdores. Pro a porta sexto casu, non est subiiciendum ad portam, quarto.

V. 30. Et scrutauerunt eam. Scribendum est scrutata, quod est veteramentum a omnisfaria; non, omittat littera, scuta, id est, arma quibus corpus pugnares tegunt.

V. 37. Et inter ecenaculum anguli. Propositio inter, non est commutanda cum vsque ad.

Idem. Edificauerunt aurifices & negotiatores. Retinenda est vox aurifices ab auro deducta, non supponenda artifices ab arte.

CAP. IV. v. 4. Audi Deus noster. Non proponas & dixit Nehemias, quod quidam.

V. 21. Et sint nobis vices per noctem. In locum nobis prima persona, non est surrogandum pronomen secunda vobis.

CAP. V. v. 1. In viculis, in campo Ono. Causae scribas viculis, vt plerique pro viculis, diminutiuo a vicus.

CAP. VII. v. 7. Qui venerunt cum Zotobabel. Non mutes perfectum in plus quam perfectum venerant.

V. 11. Filij Aclam, mille ducenti quinquaginta quatuor. Non auges numerum sexcentis, scribendo odtingenti pro ducenti.

V. 21. Filij Ater, filij Hezechie, nona

ginta octo. Alij pro decadi bus centurias numerant, dum male scribunt non genti octo pro nonaginta octo.

V. 39. Filij Idai in domo Iosue. Alij pro Iosue legunt Iesua. Simile 1. Ez. 2. v. 36.

V. 66. Quadraginta duo milia trecentis sexaginta. Non duplices numerum trecenti legendo sexcenti, vt multi.

V. 69. Huc vsque refertur quid est. Hac verba, Correctorum iudicio, non sunt omittenda, quippe ab interprete addita: de quibus nos copiose in Notationibus.

CAP. VIII. v. 1. Et venerat mensis septimus. Quod subiiciunt quidam libri, scilicet opus sub Ezra & Nehemia, aduertiendum est.

V. 6. Et benedixit Ezra Domino Deo magno. Pro epibeto Dei magno, non sunt reponenda distincta voce magna.

CAP. IX. v. 5. Benedicite Domino Deo vestro. Non mutes pronomen, secunda persona vestro, cum prima nostro.

V. 8. Hethai & Amothai. Non interponas & Henai, quod multi.

V. 32. Et prophetas nostros, & patres nostros. Non est omittendum potestatis & partes nostros, quod quidam faciunt.

V. 35. Et ipsi in regnis suis. Superfluum, quod in quibusdam libris sequitur, adiectiuum bonis.

CAP. X. v. 14. Rehun, Hasebua, Maasia. Non oportet asserere medium nomen Hasebua, quod multi libri immerito.

V. 29. Omnes qui poterant sapere. Nullo modo pro mittenda est coniectio &.

V. 38. Ad gazophylacium, in domum thesauri. Pro quarto casu, alij scribunt sextum domo.

CAP. XI. v. 6. Sexaginta octo viri fortes. Quodam minus fideliter, addita omittat, legunt, nouem pro octo.

V. 35. Lod & Ono. Non omittas prius nomen Lod, quod multi.

CAP. XII. v. 24. Et Iosue filius Cedmibel. Pro Iosue, alij Iesue, vt supra 1. Ez. 2. v. 36.

CAP. XIII. v. 9. Et emundauerunt gazophylacia. Preferendum est numerus pluralis singulari gazophylacium.

V. 16. Et vendebat in tabbatis filij Iuda in Ierusalem. Non mutandum est posterius in cum & Et Ierusalem.

V. 31. Et primitivus. *Alij pro adiectivo primitivus, scribunt substantivum primitivus.*

TOBIAS.

CAP. I. v. 19. Tobias quotidie peregrabatur. *Non oportet omittere vocem quotidie.*

CAP. III. v. 6. Et nunc Domine secundum voluntatem tuam fac mecum. *Non est addenda vox misericordiam.*

V. 19. Aut illi forsitan me non fuerunt digni. *Non mutes sextum casum me in tertium mihi.*

CAP. V. v. 4. Vrdum adhuc viuo recipias cam. *Non est translocandus v. 4 primo loco in ante penultimum.*

V. 15. Ego ducam & reducam eum ad te. *Non addas sanum ante ad te.*

CAP. VI. v. 9. Et fel valet ad vngedus oculos in quibus fuerit albugo, & sanabuntur. *Invenitur hac à quibusdam ingulatur & prateruntur.*

CAP. VIII. v. 10. Dixit quoque Sara. *Non mutes quoque cum itaque.*

V. 24. Et fecit scriptutam. *Non addas pronomen demonstrativum hanc.*

CAP. X. v. 5. Te non debuimus dimittere à nobis. *Nec hic addas alterum infinitivum ite ante à nobis.*

CAP. XI. v. 18. Et omnis familia sana & pecora. *Non transferas adiectivum sana in locum ultimum, post pecora.*

CAP. XIV. v. 5. Tobiam filium suum, & septem iuvenes filios eius nepotes suos. *Male quidam, etiam nominis filios, addunt pronomen reciprocum suos, cum eius non reciprocum loco quatuor.*

IUDITH.

CAP. I. v. 2. Fecit muros eius in latitudinem cubitorum septuaginta, & in altitudinem cubitorum triginta. *Cum alij plerique libri, muros altitudinis sine nobis mutati erubuant cubitos septuaginta, latitudinis vero sine spacio sitas triginta, minori numero: Sextina Biblia & diversis, huius septuaginta, pluri triginta adscribuntur.*

V. 12. Adversus omnem terram illam. *Non scribas ad loco adversus.*

CAP. II. v. 1. Scri v. scilicet Meso

potamiz. *Non interueni coniunctionem & ante Metopotamiz.*

V. 9. Exirent obviam venienti. *Non addas in propositionem ante obviam. Idem infra v. 4.*

CAP. V. v. 24. Ascendamus ad illos. *Non est prapositione huius verbus coniunctio &c.*

CAP. VI. v. 9. Et sic vinclum restitibus. *Non est addenda prapositione de ante restitibus.*

CAP. VII. v. 12. Iuvenes & paruuli. *Non interponas seuque, quod quidam.*

CAP. VIII. v. 17. Sic faciat nobiscum misericordiam suam. *Superfluum quod quidam addunt adverbium cito.*

CAP. IX. v. 3. Et vixit se myro optimo. *Locus egregie correctus, myro quod est unguento, pro myrto, quod arboris seu plantae genus est. Hanc emendationem praterunt, nisi Reverentissimus Episcopus noster Blasius suggestit: ut & quaedam alia viri docti, suggesta sunt.*

V. 5. Imposuit itaque ab eis suae ascopetram vini. *Male plerique libri scribunt ascopam, quo à nihil significat: ascopetram recte emendatur. Correttori, quod penultima longa, & positum ex as & copetra, significat peram vari per similem, aut vari loco sermientem, qua nunciatum vinum de colloq. iatur.*

Ibidem. Et vas olei, & polentam, & palathas. *Pro palathas, quod masia ficum significat, id est, ficus inuicem contextas quidam inepte, inuersi syllabis, scripserunt lapathes.*

CAP. XI. v. 18. Et mirabantur sapientiam eius. *Faci sapientiam non est prapositione ad.*

CAP. XIII. v. 13. Qui fecit vitrum in Iliac. *Non addas magnam.*

V. 15. Et concurrerunt ad eam omnes. *Ita rectius, quam ut in aliis libris est occurrerunt, quod est, obviam ecurrerunt.*

CAP. XV. v. 2. Quos armatos super se venire audiebant. *Non mutes imperfectum audiebant, cum plura perfectio audierant.*

V. 8. Omnia quae erant illorum attulerunt secum. *Non est mutandum attulerunt in abstulerunt, id est, ad in abs.*

CAP. XVI. v. 2. Exaltate & inuocate nomen eius. *Verbum exaltate derivatum à nomine altus, huius loco conuenit non exaltate, compositum à salto.*

V. 7. Et confodit eum. *Melius est confodit, quod est, ingulavit, quia confudit, turbavit.*

V. 8. Nec excelsi gigantes opposuerunt se illi. *Legendum est oppoluerunt, quod est reluctati sunt, non imposuerunt.*

V. 23. Quod ipsa sustulerat de cubili ipsius, obtulit in anathema oblationis. *Quidam libri omittunt hac verba de cubili ipsius, obtulit, minus recte.*

ESTHER.

CAP. I. v. 6. Tentoria aerei coloris. *Scribendum est aerei quatuor syllabum, derivatum ab aere, non tri syllabum aerei, ab aere.*

CAP. II. v. 12. Oleo vnguerentur myrrhino. *Germana lectio est myrrhino, adiectivum à myrrha deductum, non myrrino, à myrra.*

V. 14. Atque inde in secundas aedes deducebatur. *Servandum est singulare deducebatur, non mutandum plurali deducebantur.*

V. 23. Et appensus est vterque eorum in paupulo. *Quod subicitur exemplaria quadam, Et iussit rex vtriusque memoriam scriberetur, vtriusque vita sua aliquid repensaret ei, superfluum est.*

CAP. III. v. 3. Qui ad fores palatii praesidebant. *Pro praesidebant, alij scribunt residebant: nam huiusmodi aliquid hebraice supplere oportet.*

CAP. IV. v. 3. Saeco & cinere multis pro strato vitentibus. *In eorum quadam, quarta declinatione, scribitur litatu. Ibidem usu venit infra II. v. 12. Iob 7. v. 13. & alibi.*

V. 4. Vt ablato saeco induerent eum, scilicet. *Mardocheum vestem. Praferendus est pluralis numerus induerent cum pronome masculino cum, singulari induerit cum pronome feminino cum, sub auditu, Mardocheum vestem.*

CAP. VIII. v. 4. Attila ex more scerptum aureum prodendit manu. *Non mutes ptorendit, cum praetendit, id est, pro cum praetendit, vocatum quod am cum diphthongo prima.*

V. 11. Interficerent atque deleterent

& spolia eorum deriperent. Non omnes postremum. & spolia eorum deriperet.

V. 5. Hyacinthinis videlicet & ætænis. Quodvis album est ætænis, ut sup. l. v. 6. nec communicandum cum ætænis.

CAP. IX. v. 2. Eo quod omnes populos magnitudinis eorum formido penetraret. Retinendum. praterisum plusquam perfectum indicatus penetraret, non suis utendum optativus prateris penetraret.

V. 10. Prædas de substantiis eorum tangere noluerunt. Germana lectio est tangere, non, omisso duabus literis, agere.

V. 17. Præmis apud omnes. Pro primo ordinali numero, alij scribunt, vix cardinalem.

V. 22. Et luctus atque tristitia, in hilaritate gaudiumque cōuersa sunt. Pro neutro cōuersa, non est scribendum masculinum cōuersi.

V. 27. Et certa expuntur tempora. Causa ne scribas cetera, id est, reliqua, pro certa, quod est definitum.

CAP. XIV. v. 14. Nos autem libera manu tua. Non addas propositionem in ante manu.

CAP. XV. v. 1. Haud debium quin Ethër Marдохæus. Nomen proprium Ethër, causa mutes verbum substantiuum elicit.

I. O. B.

CAP. I. v. 5. Offerebat holocausta pro singulis. Melius elarimus est pro singulis sexuo casu, eo quod in alio libro est per singulos quatuor.

V. 20. Et scide vestimenta sua. Alij libri scribunt tunicam suam.

CAP. II. v. 10. Quasi vna de stultis multisbus locuta es. Non omittas mulieribus.

CAP. III. v. 4. Non requirit eum Deus desuper. Radundat quod subicitur à quibusdam libris non sic recordatione.

Ibidem. Et non illustretur lumine. Pro passiuo illustretur, alij libri scribunt adiuuum illustret.

V. 9. Exspectet lucem & nō videat. Non est mutandum singulare expectet in plurale expectent.

V. 18. Et quodam vincti. Non est omittendum quodam ab interprete datum.

CAP. V. v. 2. Vere sultum interh

cit itacundia. Male quidam pro adverbio verè suppositum nomen virum.

V. 6. Nihil in terra sine causa fit, & de humo non oritur dolor. Præferendum est præsens oritur suo oritur.

V. 16. Ingredieris in abundantiam sepulchrum. Causa ne scribas contrarium, egredieris seu exibis, pro ingredieris.

CAP. VI. v. 5. Numquid rugiet onager cum habuerit herbam? Causa ne scribas fugiet pro rugiet seu rident.

V. 6. Aut potest aliquis gustare quod gustatum adfert mortem? Quod subicitur libri quidam, Animæ cum eluflent, etiam amare dulcia esse videntur, non est huius loci, sed Prov. 27. v. 7.

V. 17. Et vicalucit, solentur de loco suo. Non mutes singulare in calucit, imple: alio in caluerunt.

CAP. VII. v. 2. Et spiritus multiplex sermones oristat. Retinendum est nominativus pluralis sermones, non substantivus genitivus singularis sermonis.

V. 7. In tantum ut si priora tua fuerint parva. Correciores addiderunt coniunctionem si.

CAP. X. v. 3. Si calumneris nre & opprimas me opus manu tuarum. Neutro loco indicatur Correciores omittendum pronomen me.

V. 16. Et propter superbiam quasi leonem capies me. Accusativum leonem præstulerunt Patres: nominativus leona.

V. 22. Sed sempiternus horor inhabitat. Alij scribunt participium inhabitans loco verbi inhabitat.

CAP. XI. v. 10. Quis contradiceret? Superfluit quod quidam codices subiciunt, vel quis potest dicere, Cur ita facis? quod non est huius loci, sed supra 9. v. 12.

CAP. XII. v. 21. Eos qui oppressi fuerant releuans. Non proponas his verbis coniunctionem &.

CAP. XIII. v. 6. Audire ergo correctionem meam. Non mutes singularem in pluralis correctiones meas.

CAP. XIV. v. 6. Recede paululum ab eo. Non adiciat ergo.

V. 14. Putasne mortuus homo rum sum vivat? Alij scribunt futurum indicativum vivet.

V. 16. Sed parte peccatis meis. In corpore transulis imperativum peccata dubium, non pecces, aut peccis.

V. 19. Et hominem ergo similiter

perdes. Non mutes singulare hominem in plurale homines.

CAP. XVII. v. 2. Et in amaritudine oculi meos. Nec his mutes præsens moratur in futurum morabitur.

V. 4. Cor eorum longe fecisti a disciplina, propterea non exaltabuntur. Non interponas coniunctionem &.

CAP. XVIII. v. 3. Et sordimus coram vobis? Retinendum est plurale vobis, non surrogandum singulare te.

V. 11. Undique terrebunt eum formidines, & inuolent pedes eius. Causa ne repetas pronomen cum post verbum inuolentur.

CAP. XIX. v. 23. Vel celte sculptantur in silice. Romani Patres præstulerunt nomen celte sine celo, adverbio celte, de quo nos latine in nostris Notationibus.

V. 26. Et in carne mea videbo Deum meum. Non addas saluatorem.

CAP. XX. v. 25. Eductus & egrediens de vagina sua. Non addas gladius, quod quidam.

CAP. XXI. v. 3. Sustinete me & ego loquar. Nec his addas coniunctionem ut ante & ego.

CAP. XXII. v. 12. An non cogitas quod Deus excelsior celo sit? Non est legendum An absque negatione, pro An non.

CAP. XXIV. v. 21. Pauci enim scilicet que non parit. Non interponas & coniunctionem.

CAP. XXV. v. 3. Et super quem non surget lumen illius. Non subsistat surget, quod est splendet, pro surget, quod est orietur.

CAP. XXVII. v. 22. Et mittet super eum. Non scribas vnicam vocem emittet, pro duabus & mittet.

CAP. XXVIII. v. 7. Semitam ignoravit auis, nec intuitus est eam oculus vultus. Errant, qui pro primo casu singularis numeri oculus, legunt quatuor pluralem oculos, omisso pronome eam.

CAP. XXX. v. 12. Ad dexteram orientis calamitates mee illuc fortiterunt. Quidam legunt duplicem genitivum orientis calamitatis: Correciores, non sine causa, præstulerunt ante leonem, qua censur genitivus & nominis orientis calamitates, de quo Notationes nostras.

V. 15. Abstulisti quae ventus desiderium meum. *Non est commutanda secunda persona abstulisti cum tertia abstulit.*

V. 14. Verumtamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam. *Non scribitur promitti prima persona meam, pro tertia eorum.*

V. 12. Confurgas in turba clamabam. Pro turba, quod est multitudo, quidam emissi una littera scripserunt turba, quod est buccina, quidam terra, quidam tenebris; omnes vitiose.

CAP. XXXI. v. 7. Et si fucum est oculos meos cor meum. Retinendi sunt accusativi plurales oculos meos, non supponendi nominativi singulares oculus meus.

Sequitur: Et si manibus meis adhuc imacula. *Non proponitur in propositionem voci manibus.*

V. 19. Si desperi percuntem, eo quod non habuerit indumentum. Germana lectio est percuntem; frigore sollicit, non pertereuntem; quod est, perterequentem.

V. 35. Quis mihi tribuat auditore. Vocum affinitas fecit, ut pro auditore, ab audiendo dictum, quidam erronee legentes auditorem, seu auxiliatorem, haec adinuenit.

CAP. XXXII. v. 12. Et si postmodum tollar me factor meus. Dna sunt dictiones & si, non vna est.

CAP. XXXIII. v. 2. Loquatur lingua mea in faucibus meis. Pro loquatur, non scribas, aut praefens loquatur, non futurum loquetur.

V. 3. Et sententiam puram labia mea loquentur. *Non opus est mutare sententiam cum scientiam, quam quibus vox legitur hebraice.*

V. 7. Et eloquentia mea non sit tibi grauis. *Non scribitur nostra pro femininum, & eloquium meum non sit tibi graue.*

V. 17. Trauertat hominem ab his quae facit. Praefens facit praefendum est praesens facit.

V. 23. Si fuerit pro eo Angelus loquens vnus de millibus. Negum scilicet vnus mutatum est cum neutro vnus: neque pro millibus, quod est talibus.

CAP. XXXIV. v. 24. Conuertet mukos & innumerabiles. Non o-mnes & conuersionem, rursus si hebraice non addatur.

V. 37. Quia addit super peccatum tua blasphemiam. *Non praeconium quia in relationem qui.*

CAP. XXXVI. v. 7. Et reges in folio collocat in perpetuum, & illi eriguntur. *Non commutatur pronomen illi cum aduersio illie.*

V. 17. Qui auferit stillas pluuie. Similitudo vocum quosdam errare fecit, ita ut pro stillas, quod est guttas,legerit stillas, quod est sidera.

V. 28. Qui in nubibus fluunt. Non scribitur pluunt pro fluunt, id est, pro fluunt pro aspirata.

CAP. XXXVII. v. 15. Quando praeeperit Deus pluuiis. *Non mutetur coniunctiuum praeeperit cum indicatiua praecipit.*

CAP. XXXVIII. v. 13. Et excussisti impios ex ea. Alij minus recte habent exclusisti, ab excludo, pro excussisti ab excutio.

CAP. XLII. v. 14. Mitter contra eum fulmina. Non mures fulmina, quod est fulgura, in fulmina, quod est, fluuios.

Sequitur: Et ad locum alium non ferentur. Pro futuro plurali ferentur, nonnulli singulare ferunt.

CAP. XLII. v. 4. Interrogabo te, & responde mihi. Alij pro responde scribunt ostende, minus recte.

P S A L M I.

PSAL. I. v. 5. Ideo non resurgent impij in iudicio. Seruandum est futurum resurgent, non substitutum praesens resurgunt.

Sequitur: Neque peccatores in concilio iustorum. Concilio hic accipitur pro eorum, per e potius est seruandum quam per e.

PSAL. II. v. 6. Praedicans praecipit eius. *Non est inueniendum pro nomine eius cum nomine Domini.*

PSAL. IV. v. 5. Quae dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini. *Non interponas coniunctionem &.*

PSAL. VII. v. 13. Nisi conuersi fueritis, gladium suum vibrabit. Non mures futurum vibrabit, cura praeteritum vibrabit.

V. 15. Ecce parturit in iustitiam. Hic non mures praeteritum parciuit in praesens parturit.

PSAL. IX. v. 12. Despicis in opposunitatibus. *Nec hic praesens despicis in futurum despicies.*

V. 10. In laqueo suo humiliabit eum. *Hec loco seruandum est futurum, non substituentum praeteritum humiliabit.*

V. 12. Exurge Domine Deus, exaltet manus tua. *Non interponas coniunctionem &.*

PSAL. X. v. 1. Transmigre in montem sicut passer. Alij legunt plurali numero montes.

PSAL. XII. v. 5. Nevmquam obdormiam in morte. Alij pro sexto legunt quartum casum mortem.

PSAL. XIV. v. 5. Et munera super innocentem non accepit. Plurale innocentem quod alij scribunt, expostio est singulari innocenter.

PSAL. XV. v. 3. Sanctis qui sunt in terra eius, ministrabit, omnes voluntates meas in eis. In prima non est hic committendum pronomen eius: deinde debet substitui verbum futurum ministrabit pro praeterito: adhaec praeteriti seruanda est tertia persona ministrabit, non supponenda prima ministravi: in super pronomen prima persona meas, non est variandum in suas tertia: denique non est commutandum in eis cum intercallos. Haec enim sunt varii codicum errores.

PSAL. XVI. v. 3. Et non est inuenta in me iniquitas. *Non omittitur modum illud in me.*

V. 14. Saturati sunt filii. *Non mures filijs casu sexto, in filijs casu primo: multoque minus pro filijs substituas porcina, quae de re lege, si placeat, Nos rationes nostras.*

PSAL. XVII. v. 18. Eripuit me de inimicis meis forasissim. *Quidam libris scribunt futurum eripiet: sed retinendum videtur praeteritum, ut ab Interpretatorem, qui futurum praeteriti loco acciperet.*

V. 20. Saluum me fecit quoniam voluit me. Idem indeo de futuro faciet, quod quidam hic substituerunt pro praeterito facit.

V. 33. Deus qui praecinxit me virtute. *Non est nominandum casu sexto in quarto virtutem, siue hoc versu, siue infra v. 40: Et praecinxisti me virtute ad bellum.*

PSAL. XVIII. v. 14. Si me non fuerint dominati. *Masculino ge-*

neri scribendum est dominati : nam dominata neutro genere est alterius editionis.

PSAL. XXI. v. 1. In finem pro susceptione innotuit. Pro susceptione, alij legunt assumptione.

V. 2. Deus Deus meus respice in me. Complures libri omittunt prepositionem in.

V. 17. Concilium malignantium obsecrit me. Non magis hic scribitur consilium per l, quam supra i. v. 5.

PSAL. XXIV. v. 12. Legem statuit ei in via quam elegit. Præsertim statuit Interpres exposuit futurum statuit.

PSAL. XXVI. v. 4. Vt videam volupetatem Domini. Cauendum est ne recedatur in vetus mendam, eorum qui hæc hunc scripserunt voluntatem, quod est beneplacitum, mutata vana litera, pro volupetatem, quod est, delectationem siue, inmunditatem, quo modo Romani Patres correxerunt.

PSAL. XXVII. v. 3. Psalmus ipsi David. Præferendum est pronomini ipsi pronomini huic.

V. 3. Ne simul trahas me cum peccatoribus. Egrege Correctores Romani, sublato veteri errate scribentium tradas, quarta alphabeti littera meda, quod est, meo g d g s, rescribunt in trahas, meda n, rationis nota, quod est d n g s.

V. 7. In ipso sperauit cor meum & adiutus sum. Non præponit hic verbum & coniunctionem.

PSAL. XXX. v. 12. Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium, & vicinis meis valde. Non hic omittit & coniunctionem præpositam nomini vicinis.

PSAL. XXXII. v. 1. Psalmus David. Non addas in finem, quod quidam libri:

PSAL. XXXIV. v. 1. Ipsi David. Non addas psalmus, quod alij.

Ibidem. Expugna impugnantes me. Non mus impugnaantes cum expugnantes.

V. 8. Et in laqueum ordat in ipsum. Cane legas in idipsum, pro in ipsum.

V. 11. Surgentes testes iniqui, quæ ignorabam interrogabant me. Non est mutanda prima persona singulari in tertiam pluralem ignorabant.

V. 14. Quasi proximum & quasi

fratrem nostrum sic complacbam. Non emittas coniunctionem & ante posterius quali.

V. 25. Nec dicant deuorauimus eum. Cane ne præsertim deuorauimus, pro molito scribentium visio, tum futuro deuorabimus commutes.

V. 26. Induantur confusione & recuerentia qui inagna loquuntur super me. Et hic cauendum est, ne tō magna, quod est grandia, iterum corrumperetur, addita vna syllaba, maligna quod est peruersa.

PSAL. XXXVI. v. 6. Et iudicium tuum tamquam meridiem. Præferendum est quartus casus sexto metidie.

V. 14. Vt deciciant pauperem & inopem. Romana correctio eius deciciant, compositum à iacio, pro eo quod vulgo minus recte legitur decipiant, quod est fallant, compositum ex capio.

V. 21. Mutabitur peccator. & non soluetur iustus autem in se erit, & tribuet. Non mus futura in presentia, mutatur, soluit, tribuit: nullo vero, modo, pro simplici tribuit, scribitur coposum restituit ante tribuitur.

V. 23. Apud Dominum gressus hominis diriguntur. Seruandum est plurale diriguntur, præ singulari diriguntur.

PSAL. XXXVII. v. 1. In rememorationem de sabbato. Vt est præferendum quartus casus sexto rememoratione: ita non est commutanda præpositio de cum nomine die, vel ablatiuus sabbato cum genitiuo.

V. 11. Cor meum eonurbatum est. Non addas in me.

PSAL. XXXVIII. v. 1. Ipsi edithun. Alij pro pronomine ipsi legunt præpositionem pro.

PSAL. XXXIX. v. 6. Multiplicati sunt super numerum. Nonnulli libri genere feminino, habent multiplicati: nonnulli neutro multiplicata: sed masculinum multiplicati. nostra editionis esse videtur.

V. 9. Et legem tuam in medio cordis mei. Hæc vulgata nostra editionis est lectio: altera, qua pro cordis, quidam scribunt reatris, aiterius est translatio.

V. 13. Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei. Non mus femininum multiplicatæ in masculinum multiplicati.

PSAL. XL. v. 1. Beatus qui intelligit super egenum & pauperem. Non apponas adiectiuo beatus substantiuum vir, hoc quidam loco.

V. 7. Et li ingrediebatur vt videret, vana loquebatur, cor eius congregauit iniquitatem sibi: egrediebatur totas, & loquebatur in idipsum. Numeri singulares nequaquam mutandi hic sunt in plurales, ingrediebantur, viderent, eorum, congregauerunt, egrediebantur, loquebantur: quod quidam faciunt. Pro nomine vana, nonnulli scribunt aduerbium vane: tamen si utrumque eodem redeat. Alij ita distinguunt, vt cor eius iungatur verbo præcedenti loquebatur: Alij denique præteritum congregauit, mutant in futurum congregabit. Sed primum lectio tum distinctio, merito probata est Romani Patribus.

PSAL. XLII. v. 1. Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum: Constanti retinenda est vox fortem, qua est robustum, pro ea qua impleri que habetur visio je inoleuerat libris hanc, quato casu à nominatiuo tons: in quā eo facilius lapsus fuit, quod & præcedat suendi verbum, & sub, equatur epitheton viui.

V. 6. Salutare vultus mei & Deus meus. Non temere omittenda est & coniunctio.

PSAL. XLIII. v. 1. In finem, filius Core. Non præponas præpositionem pro nomine filius.

V. 6. Et in nomine tuo spernentes insurgentes in nobis. Pro in nobis, quidam libri scribunt in nos, alij nobis omittit præpositionem.

PSAL. XLIV. v. 1. Canticum pro dilecto. Cane legas dilecto, quod est peccato, pro dilecto, quod est, amato. V. 3. Intende, prospere procede, & regna. Cane ne ita distinguas, vt aduerbium prospere iungatur verbo præcedenti intende, cum corroborare debeat verbo subsequens procede.

V. 13. Et filie Tyri in munericibus. Non omittas primum &.

V. 14. Quinis gloria eius filie regis ab iniis. Vt non est omittendum pronomine eius, ita non scribendum filia nominatiuo casu, nec regum numero plurali.

V. 18. Memores erunt nominis tui. Non est addendum, quod quidam libri sed dux, Domine.

PSAL. XLV. v. 7. Speciem Iacob quam dilexit. Femininum quam, non est mutandum in masculinum quem.

PSAL. XLVII. v. 1. Filius Conso-
canda Gabbati.

V. 3. Fundatur exaltatione vniuersa
letate mons Sion. Pro nominatio
singularis mons, non est scribendus aut
genus montis, aut pluralis montes.

PSAL. XLVIII. v. 8. Non dabit
Deo placationem suam. Hic verbum
non est proponendum &c.

V. 9. Et laborabit in aeternum. Non
mues futurum laborabit in praeteritum
laborauit, minus in libitauit.

V. 10. Et viuet adhuc in finem. Non
omittitur aduerbium vduhuc.

V. 11. Et homo cum in honore ef-
ficer non intellexit. Non est hic omitten-
da coniunctio &c; ut nec infra v. 21. est
addenda: Homo cum in honore esset,
non intellexit.

PSAL. XLIX. v. 4. Aduocabit ce-
lum defertam. Ratiendum est futu-
rum aduocabit; non substituendum
praeteritum, aduocauit.

V. 15. Et uiam te & honorificabis
me. Non proponas verbo eorum aduoca-
re &c.

PSAL. L. v. 1. Quando intrauit ad
Bethsabae. Causa scribae Bethsabae, li-
tera v, quod est nomen loci Gen. 22. v. 21.
pro Bethsabae littera th, quod femina
nomen est, scribit Vria.

V. 9. Asperges me hyssopo & imun-
dabor. Non interponas Domine.

V. 19. Cor contritum & humiliatū
Deus non despicies. Non est commu-
canda secunda persona cum tertia de-
spiciet.

V. 20. Benigne fac Domine in bo-
na voluntate tua Sion. Non est omitten-
dum Domine.

PSAL. LII. v. 1. Et nuntiavit Sauli
Venit David in domum Achime-
lech. Frustra adduxit quidam Et an-
nuntiavit Sauli & dixit: ecce nunc autem
Achimelech, quod est frater meus rex,
inuitus alij cum Achimelech, quod est
pater meus rex: qua de re laudatio nota-
tio nostra.

PSAL. LII. v. 1. Pro Maelath in-
telligentia David. Causa nepro Mae-
leth scribae, transpositus primae litterae,
Amalech, aut quod apocryphus est Amalech,
Denique non mutas genitium intellige-
tia; cum nominatio intelligentia aut
intellectus.

PSAL. LIII. v. 7. Et in veritate
tua disperde illos. Quidam virtute,
quod est, fortitudine, legunt pro verita-
te, quae opponitur falsi astutiae: nec mi-
nus male alij, disperge, quod est dissipare,
pro disperde, quod est, perde.

PSAL. LIV. v. 10. Praecepta Do-
minae, diuide linguas eorum. Non in-
terponas coniunctionem &c.

PSAL. LV. v. 1. In tituli inscrip-
tionem. Non mues quattuor casum
in sextum inscriptione. Simile infra
36. v. 17. v. 18. v. 19. v. 20.

V. 4. Ab altitudine dicti timebo.
Causa interponas non negationem ante
timebo.

V. 11. In me sunt Deus vota tua, quae
reddam, laudationes tibi. Pro non omitten-
dum pronomen tua, ita non est
facile mutandum nominatum pluralis
laudationes, in genitium singularem
laudationis.

PSAL. LVI. v. 8. Cantabo & psal-
tum dicam. Non substituas Domino,
sive tibi, quod quidam libri, multo-
que minus gloria mea, quod est Psal-
mi 107. v. 22.

PSAL. LVII. v. 1. Si uerit utiq;
iustitiam loquimur, recta iudicare fili
hominum. Ratiendum est nouum rectus,
non supponendum adueniunt recte.

V. 10. Si uerit uerit; sic in azab-
sorbet eos. Pro sic alij pro uerit uerit.

PSAL. LVIII. v. 1. Deus ostendet
mihi super inimicos meos. Futurum
ostendens mutandum non est in praesens
vel praeteritum ostendit.

V. 17. Ego autem cantabo fortitu-
dinem tuam, & exultabo mane mise-
ricordiam tuam. Legendum est exulta-
bo uocals quinta, non exaltabo uocals
prima: quod sic scriberetur exultabo
addita littera l, cessaret erroris ansa.

PSAL. LXL v. 9. Deus adiutor no-
ster in aeternum. Non omittas posse-
rum in aeternum.

V. 13. Quia tu reddes uicini; iuxta
opera tua. Causa leges tuae secunda per-
sona pronomen pro sua terra.

PSAL. LXI. v. 7. Si memor fui tui
super stratum meum. Pro sic adueniunt
similitudinis, Romani Patres coraxerunt
ii, qua est condicionalis coniunctio.

Ibidem. In matutinis meditabor in
te. Non substituas praeteritum imper-
fctum meditabar, pro futuro medietabor.

PSAL. LXII. v. 7. Defecerunt
luctantes seruatio. Non est opus sex-

tum casum numeri singularis: seruati-
o, uertens in quatuor pluralis luctati-
o.

V. 8. Accedet homo ad cor altum.
Non indicantur Romani Corde, pro
propositionem ad commutandum cum
coniunctione &c; quod alij multi indi-
cant.

PSAL. LXIV. v. 1. Canticum Hie-
remiae & Ezechielis. Pro non oportet ad-
dere Aggae; Zachariae; aut Ezechiae;
ita non oportet omittit Hieremiae &
Ezechielis, qui duo prophetae incipient
transmigrationis tempore exierunt.

Ibidem. Populo transmigrationis,
cum incipient exire. Non proponas
ablative populo propositionem de: nec
scribas nominari casum de populo trans-
migratione: multoq; minus uel subse-
quatur uel addat de verbo peregrinatio-
nis, qua altera translatio est. Ad hac
exire melius est populo proficisci. Deni-
que non est par ista tituli Hieremiae &
Ezechielis populo transmigrationis
cum incipient exire, facili omittenda,
quamuis hobiaice non sit.

V. 11. Quoniam inebria. Noli mu-
tare uerbum inebria in participium in-
ebrians.

PSAL. LXV. v. 17. Ad ipsum ore
meo clamaui; & exaltaui sub lingua
mea. Hic contra quatuor superius Psal. 38.
v. 17. legendum est exaltaui uocals pri-
ma, uerbum festi deductum a nomine
altus, non exultaui uocals quinta, uer-
bum deductum a salio.

PSAL. LXVI. v. 5. Quoniam iu-
dicas populos in aequitate, & gentes
in terra diriges. Quidam legunt futuro
tempore diriges; sed ueris simile est, inter-
pretem duplici praesenti usum ueris
iudicas, diriges.

PSAL. LXVII. v. 5. Turbabitur
a facie tua. Nequaquam omittenda
sunt haec uerba.

V. 23. Convertam in profundum
maris. Quidam pro quarto casu legunt
sextum profundum, uel profundus.

PSAL. LXIX. v. 1. In rememora-
tionem, quod salu fecerit cum Do-
minus. Rememora ueris casus quatuor
rememorationem, nec fa ile mutandum
pronomen tertiae personae cum, cum
prima, cum quatuor uel hoc graue legatur.

PSAL. LXX. v. 16. Introduce in po-
tentiam Domini. Alij scribunt numero
singulari potentiam.

V. 20. Quoniam ostendisti mihi tri-

quantas. *pro feminis* quantas.

PSAL. LXXI. v. 15. Et adorabunt de ipso semper. *Quidam libri pro composito adorabunt, scribunt simplex orationem: compositum enim est loco simplicis, quem ad modum de eif loco pio.*

V. 16. Et erit firmamentum in terra in summis montium. *Non est scribendum firmamentum, quod est titulum, pro firmamento: quamquam frumentum fortasse firmamenti nomine sit intelligendum.*

Sequitur: Super extolletur super libanum fructus eius. *Cave legas florem, pro fructus, id est pro, liquidam primam pro quarta.*

PSAL. LXXIII. v. 19. Ne tradas bestiis animas confitentes tibi. *Non minus accusatum confitentes in generationem confitentium.*

PSAL. LXXIV. v. 1. In finem, ne corrumpas. *Quidam libri pro corrumpas, habet disperdas, quod idem unum est.*
PSAL. LXXV. v. 4. Ibi contregit potentias arcum, securum, gladium, & bellum. *Residuum est genus pluralis accuſum, non interrogandum accusatus singularis arcum.*

V. 12. Omnes qui in circuitu eius affertis moneta. *Legendum est affertis prima vocali, potius quam quarta obferis.*

PSAL. LXXVI. v. 11. Et dixi, Nunc cepti. *Non minus primam personam cepti in tertiam cepti.*

PSAL. LXXVII. v. 16. Et eduxit aquam de petra, & deduxit eam quam dumina aquas. *Non est posteriori loco ut priori legendum eduxit.*

V. 38. Et abundauit ut auerteret iram suam. *Pro abundauit, nisi uerteretur multiplicauit, quod proinde non est nostra editione.*

V. 45. Misit in eos cœnomyiam, & comedit eos. *Scribendum est, etiam D. Hieronymo doctore, cœnomyiam, quod interpretis muscam cœnomyiam; non cœnomyiam, quod muscam cœnomyiam: id est, comensam; prima danda est de his que cœnomy græcum, quod ypsilon dicitur.*

V. 50. Non pepercit a morte animalibus eorum. *Non proponas & conuentionem.*

V. 51. Et deduxit eos in spe, & non in uerunt. *Non scribas, pro deduxit, ab aza d littera, eduxit.*

V. 69. Et adineantur uicor-
nium sacrificium suum in terra. *Quidam libri genituum pluralem uicor-
nium, mutant cum genituo singulari uicorinis.*

PSAL. LXXX. v. 1. Psalmus ipsi Aſaph. *Non addas quod sequitur in quibusdam libris quinta libbati.*

PSAL. LXXXVIII. v. 2. & 5. In generationem & generationem. *Seruandum est duplex accuſum: unum, non mutandum in ablatiuum.*

V. 27. Ipse inuocabit me: *Paret me es tu. Non minus futurum inuocabit in prateritum inuocauit, quod libri multis.*

V. 34. Neque nocebo in veritate mea. *Non scribas decipis pro nocebo.*

V. 40. Eueristi testamentum serui tui. *Vulgare habentis uisum notari-
um fuit, ut prima vocali scriberent a-
ueristi, quod sit in aliam partem tran-
sisti, pro eueristi, secunda vocali, quod sit, subueristi, aboleuisti.*

V. 43. Exaltaſti dexteram depri-
mentium eum. *Non legas inimicorum eius, pro depriimentium eum.*

V. 45. Destinasti eum ab emunda-
tione, & sedem eius in terram colliſi-
ti. *Quidam pro ab emundatione, le-
gunt a inundatione, id est, simplex pro
composito: porro omnino accusatus
terram preteritus est ablatiuus terra,
quem mali habent.*

PSAL. LXXXIX. v. 1. Domine
refugium factus es nobis a genera-
tione in generationem. *Non est scri-
bendum duplici ablatiuo, hoc modo in
generatione & generatione, quod in-
terpres clarius uertit cum duplici pra-
positione a generatione in generationem.*

V. 14. Et delectati sumus omnibus
diebus nostris. *Non addas in praepo-
sitionem.*

PSAL. XC. v. 13. Clamabit ad me,
& ego exaudiam eum. *Futurum cla-
mabit preteritum est praeterito cla-
mauit.*

PSAL. XCI. v. 4. In de chordo,
psalterio. *Credendum, comma me-
dium, positum a Correctoribus, loco
conuentionis &, quæ hebraice inferitur.*

V. 12. Et in insurgentibus in me
malignantibus audier auri mea. *Non
omissum alteram praepositionem in, pra-
positionem participio insurgentibus.*

V. 13. Sicut cedrus Libani multipli-
cabitur. *Non est proponenda conuentione &*

PSAL. XCII. v. 5. Domum tuam
deceat sanctitudo Domine in longi-
tudinem dierum. *Non minus quartum
casum in sextum longitudine.*

PSAL. XCIII. v. 3. Quoad usque
iustitia conuertatur in iudicium. *Non
legas, transposita in praepositione: Quo-
ad usque in iustitiam conuertatur iu-
dicium.*

Sequitur: Et qui iuxta illam, om-
nes qui recto sunt corde. *Non minus
singulari illam cum plurali illa.*

V. 20. Qui singis laborem in præ-
cepto. *Interpres noster, ex græco atque
hebraice ambiguo, transiit personam,
non tertiam fingit, sed secundam sin-
gis: pro qua deprauate alicubi legatur,
omissa media littera u, ligis. Porro an la-
borem, an vero dolorem, transulerit
Interpres, non satis liquet, cum & he-
braice & græce similiter ambigua sint,
& latine exemplarum admodum varie-
rent. Ceterum laborem, quod vulga-
rium est, retinuerunt Romani Correctores.*

PSAL. XCIV. v. 9. Probaue-
runt me & uiderunt opera mea. *Non
omissum pronomen rapc additum uerbo
probaauerunt.*

PSAL. XCVI. v. 1. Huic David,
quando terra eius restituta est. *Non
subiicias, uel pronomen ei, uel nomen
Psalmus.*

V. 4. Illuxerunt fulgura eius orbi
terre. *Prima dictio in italica littera, sit
vocalis tertia, non prima.*

PSAL. XCVII. v. 1. Saluauit
sibi dextera eius. *Non est mutandum
prateritum saluauit in futurum saluabit.*

PSAL. XCVIII. v. 1. Quise-
der super Cherubim, & nouerunt ter-
ra, *Cum, ne pro tertia persona sedet,
scribas secundam sedes, ut inuisi habe-
mus ut esse.*

PSAL. CI. v. 10. Et potum meum
cum fletu miscebam. *Alij libri pocu-
lum habent, eodem sensu.*

V. 12. A facie ire & indignationis
tue. *Non omittas media conuentione &*

V. 13. Et memoriale eorum in ge-
nerationem & generationem. *Non minus
priorum accusatum generatione
in obliuiscam, ut multi. Idem infra v.
25. & Psal. 105. v. 31. atque alibi.*

V. 14. Tu exurges micreberis
Sion. *Non addas Domine.*

V. 19. Scribatur hec in generatione
ne altera. *Quidam obſcure scribunt
numeri singularem scribatur: quidam
clarum*

clarior accensiusque generationem appetam.

PSAL. CII. v. 12. In omni dominatione eius. Non mutes genitum singularem dominationis, in nominatum pluralem dominationes.

PSAL. CIII. v. 12. Rigas oculos de superioriibus suis. Corrupte quidam legunt secunda persona pronomen tuis, pro tertio suo.

V. 15. Vnde panem de terra. Non secunda persona versenda in tertiam educat.

V. 25. Hoc mare magnū & spatio sum manibus. Non est mittenda vox manibus, multoque minus mutanda cum nauibus.

PSAL. CIV. v. 10. Edidit terrae ortum rianis penetrabilibus regum ipsorum. Prænam vocem edidit, quæ est producta, non distribuit in duas & dedit, multoque minus legas terram quarto casu.

V. 31. Dixit & venit cyrenomyia: Romani Patres, ex D. Hieronymo, correxerunt cyrenomyia, pro eo quod plerique libri habent cyrenomyia, quemadmodum & supra Psal. 77. v. 45.

PSAL. CV. v. 12. Et crediderunt verbis eius. Non addit in propositionem.

V. 15. Et dedit eis petitionem ipsorum. Non omittit coniunctionem &.

V. 38. Et infecta est terra in sanguinibus. Romani patres præulerunt infecta, quod est polluta, voci infecta, quam alij legunt cum D. Augustino.

PSAL. CVI. v. 2. Et de regionibus congregauit eos. Non omittenda est & coniunctio.

V. 8. 15. 27. 31. Consecrantur Domino misericordie eius. Non facile mutandus est, numeri pluralis nominatus misericordie, in nominatum vel ablatiuum singularem misericordia.

Ibidem. Et mirabilia eius filiis hominum. Causa ne pro dactis filiis, scribas nominatum filij.

V. 40. Effusa est contemptio super principes. Insignis correctio, qua contemptio, quod est despectio siue contemptus, restitutum est, pro eo quod vulgo legitur contentio, quod est, litigatio. Erroris occasio fuit ex similitudine litterarum & n, id est, secunda liquidæ raris: nam contentio de doctis scribitur abique p.

PSAL. CVII. v. 1. Cantabo & psallam in gloria mea. Exurge gloria

mea, exurge psalterium & cithara. Correctores addiderunt exurge gloria mea, prout græce legitur, licet gloria mea & exurge non nisi semel scribantur, quemadmodum & in plerique latinis libris.

PSAL. CVIII. v. 19. Fiat ei sicut vestimentum quo operitur, & sicut zona qua semper præcingitur. Non fuit mutanda præsentia in futura, operietur, præcingetur.

V. 27. Et fecit quia manus tua hæc, & tu Domine fecisti eam. Quidam, pro feminino eam, legunt neutrum ea, expositioni forsitan causa.

V. 31. Quia adhibet a dextris pauperis. Non mutes coniunctionem quia cum relativo qui.

PSAL. CIX. v. 7. De torrente in via bibet, propterea exaltabit caput. Non mutes futura in præterita, bibit, exaltauit.

PSAL. CX. v. 1. Alleluia. Non addas Reuerſio vel Reuerſionis Aggeri & Zachariæ.

V. 9. Redemptionem misit populo suo. Non addas Dominus ex officio ecclesiastico.

PSAL. CXVII. v. 3. Dicat nunc domus Aaron, quoniam in seculum misericordia eius. Non interponas quoniam bonus, quod est laudum verum præcedentium, non huius & subsequentis.

V. 4. Dicant nunc qui timeat Dominum, quoniam in seculum misericordia eius. Non addas omnes ante relatiuum qui, nec quoniam bonus ante quoniam in seculum.

V. 10. 11. 12. Et in nomine Domini quia vltus sum in eos. Non est omittenda coniunctio quia, nec subsequens præpositio in.

V. 23. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Alij mutant coniunctionem & cum pronome hoc.

V. 25. Benedixas qui venit in nomine Domini. Non scribas venturus es provenit, id est, personam secundam pro tertio.

PSAL. CXVIII. v. 28. Dormitauit anima mea præ tædio. Noster Interpretes vertit dormitauit, non sollauit, ut alij.

V. 35. Dedite me in scimitram manſarum tuorum. Non mutes queritum casum in sextum scimitra.

V. 41. Exultat super me misericor-

dia tua Domine. Non mutes præteritum imperatiui veniat cum futuro indicatiui veniet.

V. 46. Et loquebar in testimonio tuis in conspectu regum. Non scribas de loco prior in.

V. 48. Et lenaui manus meas ad mandata tua quæ dilexi, & exercebat in iustificationibus tuis. Correctores præulerunt præteritum imperfectum exercebat futuro exercebor.

V. 53. Pro peccatoribus detinuit quibus legem tuam. Non mutes pro quod est propter, cum præ vel a.

V. 59. Cogitavi vias meas, & conuerſi pedes meos in testimonia tua. Videtur conuerſi esse nostra editionis, potius quam aucti: sed error est, quod quidam pro prima persona, legunt secundam conuerſisti vel auctisti.

V. 73. Da mihi intellectum, & discam mandata tua. Non mutes conjunctionem copulatiuam & in accusatiuum vt.

V. 81. Defecit in salutare tuum: anima mea. Nec hic mutas præteritum defecit in præsens defecit.

V. 86. Omnia mandata tua veritas: inique perſecti sunt in te, adiudica me. Retinendum est aduerbium inique, non futurum adueni inique.

V. 90. In generationem & generationem veritas tua. Non est mutanda prior accusatiui in ablatiuum generatione.

V. 95. Testimonia tua intellexi. Corrupte in quibusdam libris scribitur dilexi, quod est amavi, pro intellexi.

PSAL. CXX. v. 5. Dominus custodit te, Dominus prodesto tui. Non mutes verbum præsens custodit in futurum custodiet.

V. 8. Dominus custodiat introitum tuum & exitum tuum. Præsens imperatiui custodiat seruandum hic est, nec supponendum futurum indicatiui custodiet.

PSAL. CXXIV. v. 5. Declinantes autem in obligationes. Non est mutandus numerus pluralis in singularem obligationem: si pro obligationes post scribendum obligationes, postquam pro obliquitates, quod quidam coniciunt.

PSAL. CXXXVIII. v. 4. Dominus iustus conſidera cecidit peccatorum. Correctores scripserunt præteritum cecidit, pro futuro conſidera.

V. 7. De quo non impleuit canum
quam quicquid. Idem observatur hoc
loco. Jam impleuit surrogatum pro
implebit.

PSAL. CXXX. v. 2. Sicut ablatus
est super matrem suam, ita retributio
in animam eam. Quidam libri masculi-
no ablatus; scribunt neutrum abla-
tum; pro quo vitiose nonnulli suppo-
nunt ablatum seu ablatum. Complures
libri omittunt verbum substantivum
et. Denique alij legunt quarto casu ma-
trem suam, animam meam, pro sexto,
matre sua, anima mea.

PSAL. CXXXI. v. 9. Sacerdotes
qui induantur iustitiam. Quartus ca-
sus proferendus est sexto iustitia.

V. 11. Iuravit Dominus David veri-
tatem, & non frustrabitur eam. Ser-
vandum est promissionem femininum eam,
quod refert veritatem; non substituend-
um masculinum cum; & refertur Da-
vid.

V. 16. Sacerdotes eius induam salu-
tari; & sancti eius exultatione exulta-
bunt. Pronomen tertia persona eius est
est in posteriori huius versificationis pro-
multi mutans cum pronomine secunda
persona cuiusdam male.

PSAL. CXXXIV. v. 9. Et nific
figura & prodigia in medio tui; Egi-
pti. Alij libri pro duobus voculis & ius-
tit, quoniam habent enisit.

PSAL. CXXXV. v. 1. P. G. Ius
David, Hieremias. Locus dicitur Hi. re-
miz, non scribitur propter Hieremiam;
multos; minus interpretor secundum alio-
nem inter David & Hieremiam.

Idem. Superfluum in Babylonis
illuc sedens & fleuimus, cum recor-
daremur Sion. Non addas pronomen
tibi ante Sion.

V. 9. Beatus qui tenebit & allidet
parvulos tuos ad petram. Cane ne re-
labaris in vetus mendum, eorum qui no-
mini parvulos addiderunt pronomen
tertia persona tuos pro secunda tuos.

PSAL. CXXXVII. v. 11. Tu con-
spectu Angelorum psallam tibi. Non pra-
ponas coniunctionem &.

PSAL. CXXXVIII. v. 14. Mira-
bilia opera tua, & anima mea cogno-
scit nimis. Non mutet verbum praesens
cognoscit in futurum cognoscet.

V. 16. Dies formabuntur. Quidam
libri, pro dies, clavis legunt sexto casu
die; sed vitiose scribunt, qui habent di-
us & illi qui dicunt firmabuntur, quod

est flabulentur, pro formabuntur, quod
est fingentur.

V. 20. Quia dicitis in cognitione,
accipiet in vanitate civitates tuas.
Egregie correctum est locus, & posito pro-
nomine secunda persona tuas, pro eo quod
irregulariter scribitur tuas.

PSAL. CXXXIX. v. 4. Aeuerunt
linguas suas sicut serpentes. Genitium
singularis serpentes, merito praestitum est
nominativum pluralis serpentes.

PSAL. CXLI. v. 12. Et in miseri-
cordia tua disperdes inimicos meos,
Non addas omnes.

PSAL. CXLI. v. 2. Qui subdit
populum meum sub me. Praferenda
est tertia persona subdit secunda sub-
dit.

V. 10. Qui das salutem regibus, qui
redemisti David servum tuum. Hic
contra praferenda videtur secunda per-
sona tertia, das, redemisti, suum.

PSAL. CXLI. v. 7. Memoriam
abundantiae suavitatis tuae eructa-
bunt, & iustitia tua exultabunt. Regu-
dum est iustitia tua sexto casu, subditi-
ta propositum tunc; potius quam in iustitia
tuam quarto casu. Certe minus est
quod quidam habent iudicia tua; ut
illud, quod pro exultabunt, nonnulli
scribunt exaltabunt prima vocali; non-
nulli eructabunt, repetito verbo proxi-
me antecedenti.

PSAL. CXLV. v. 2. Dominus erig-
it elisos, Dominus diligit iustos. Ca-
ne pro diligit, quod est amat, legas diri-
git, quod est gubernat.

V. 10. Regnabit Dominus in saecula;
Deus tuus Sion in generationem
& generationem. Non mutet proci-
um accusativum generationem; in abla-
tium generatione, ut multis.

PSAL. CXLVI. v. 4. Qui nunciat
multitudinem stellarum, & omnia
eius nomina vocat. Non est mutandum
verbum vocat in participium vocans.

PSAL. CXLI. v. 2. Latet Israel
in eo qui fecit eum, & filij Sion ex-
ultent in reg. suo. Recte Romani Pa-
tres, femininum filiae quod vulgo legi-
tur, emendavit posito masculino filij.

V. 4. Et exaltabit mansuetos in sa-
lutem. Et hic recte, praeteritum exalta-
vit, correxerunt substituit futuro exalta-
bit.

V. 6. Exaltationes Dei in gutture
eorum. Hic denique insigniter resistimus
vocem exaltationes, deducam ab al-

tus, pro ea quae vixisse legi consuetas
exultationes; deducam a salto illi cuius
tertia litera est vocalis prima; significat
laudes, hoc, cuius tertia litera est vocalis
quinta, significat exultationes, animi
praesentis solus.

V. 9. Ut faciat in eis iudicium co-
scriptum. Quidam commutant nume-
rum pluralis faciant, cum singularis
faciam, minus est.

PROVERBIA.

CAP. II. v. 9. Et de primitiis omni-
um frugum tuarum da eis. Non mu-
tes pronomen cum nomine pauperi-
bus.

V. 15. Beatus homo qui invenit sapientiam,
& qui affluit prudentia. Non facile mutandum est affluit in ef-
fluit, vocalis prima in secundam; nec
prudentia sextus casus, in quartum
prudentiam.

V. 14. Melior est acquisitio eius ne-
gatione argenti, & auri primi & pu-
tissimi tractus eius. Male plerique, auri
ponunt ante argenti; & repaer aptissimi
& purissimi; jungunt cum tractus,
quia ad auri pertinent. Legantur Nota-
tiones nostra in variis Bibliorum lectio-
nes.

V. 18. Et qui tenuerit eam, beatus.
Non mutet singularis in pluralis Et qui
tenuerint eam, beati.

V. 25. Ne paucos repente timore,
& irruentes potentias impiorum.
Non scribas timore pro terrore, nec mu-
tes ablativum in accusativum repetitum
terrorem vel tepentibus terrores. Si-
militer in posteriori sententia membro,
resinas irruentes; nec corrigas irrumpe-
tes, multis minus intuentes; denique
pro potentias non substituas ruinas,
quod est alterius versionis.

V. 28. Ne dicas amico tuo: Vade, &
recutere, etas dabo tibi. Melius est ne
in initio sententiae quam nec: & omisso
coniunctione, & ante etas, cum gratia
coniuncta est.

V. 35. Gloriam sapientes posside-
bunt: stultorum exaltatio, in gnomia.
Legendum est hic exaltatio vocali pri-
ma, non exaltatio vocali quinta, quod
modum Psal. 149. v. 6. sapienter enim
varietatem parit affinitas vocalium
istarum duarum.

CAP. IV. v. 11. Viam sapientiae
monstrabo tibi, ducam te per iocundas

exquiritis. Non mures futuram pro-
teriti, monitru, duxi.

V. 13. Tene disciplinam; ne dimit-
tas eam: custodi illam, quia ipsa est
vita tua. *Erronei plerique in cunctis, in
posterius huius proverbi membro, scri-
psimus via, quod est semita, pro vita, po-
situm pro vita causa.*

V. 16. Et rapitur somnus ab eis, nisi
supplantaucrit. *Non est proponenda
negatio verbo capitur, prout legunt co-
dices alij, quod im & non rapitur, quia
dam nec rapitur: multoq; minus rapi-
tur, cuius litera initialis est e, vltima li-
quidamque, mutatum est in capitur, cuius
litera initialis est c, tertia alphabeti.*

V. 27. Vitis enim quae a dextris sunt,
nouit Dominus: peruersae vero sunt,
quae a sinistris sunt. Ipsa autem rectos
tacet carstus suos, tinnere autem tua
in pace producet. *Non sunt haec omi-
tenda, tamen si Hebraice non essent.*

CAP. V. v. 22. Iniquitates suae ca-
piunt impium, & fimbriae peccatorum
suo eum constringunt. Non mures
verba praesentium in futura, capient,
constringentur.

CAP. VI. v. 5. Et quasi aus de
manu auerit. *Quod quidam libri, pro
manu scribunt in iudiciis, aut laqueo, ex-
positio est.*

V. 11. Si vero impiger fueris, veniet
ut non messis tua, & egestas longe fu-
giet a te. *Latini libri manuscripti sen-
tentiam hanc minime omittunt, tamen si
Hebraice non legatur.*

V. 31. Et omnem substantiam do-
mus tuae tradet. Non subicias, quod
quidam, & liberabit se, quippe super-
fluum.

CAP. VII. v. 2. Fili serua manda-
ta mea, & viues. *Inser nomen tibi, &
verbum serua, vltimi libri intersciunt
has: Honora Dominum & valebis:
praeter eum vero ne timueris alienum:
quod ut superflua à Correctoribus sunt pra-
termissa.*

V. 8. Qui transiit per plateam in-
iuxta angulum. Non mures numerum
singularem plateam in pluralem pla-
teas.

V. 10. Preparata ad capiendas ani-
mas. Non commutes simplex capiendas,
eum compositum decapiendas.

V. 14. Victimam pro salute voui. *Neq;
hic scribas compositum deuoui loco sim-
plicis voui.*

V. 27. Penetrates in interiora mor-

tis. *Non omittis praepositionem in, nec
substantiam interiora pro e nigamma pro
interiora pro t mutam.*

CAP. VIII. v. 12. Melior est enim
sapientia cunctis pretiosissimis. *Super-
fluum quod quidam addunt opibus.*

V. 20. In viis iustitiae ambulo. *Non
scribis futurum ambulabo, loco pra-
sentis ambulo.*

V. 25. Ante colles ego parturiebar.
Non addas omnes.

CAP. IX. v. 25. Qui est paruulus,
declinet ad me. *Ally pro relatiue qui
legunt interrogatiuum quis.*

V. 28. Et in profundis inferni con-
uiuix eius. *Quod sequitur in multis li-
bris Qui enim applicatur illi, de-
clinet ad inferos: nam qui ab eis se-
rit ab eis, cluabitur, merito à Correcto-
ribus est sublatum.*

CAP. X. v. 4. Qui nituntur men-
daciis, hic paleit ventros: idem autem
ipse sequitur auct volantes. *Males es-
t in latini libri omittunt hunc versum:
a quibus autem legitur, non est scriben-
dum spargit, quod est dispergit, sed pa-
leat, nec id est, sed ideam autem imple.*

V. 8. Sapientis corde praecepta susci-
pit. *Non mures praesens suscipit in fu-
turum suscipiet.*

V. 10. Et vultus labijs verberabitur.
*Quod sequitur in quibusdam exempla-
ribus qui palam arguit, pacificat, su-
perfluum est, quippe ex graeca latina edi-
tione affuit.*

V. 26. Sic piger his qui miscent
eum. *Non addas in via.*

CAP. XI. v. 10. In bonis iuste-
rum exultabit ciuitas. *Pro neutro ex-
ultabit deducto à falso, male quidam
scribunt passivum exultabitur, deduc-
tum ab altus.*

V. 15. Qui autem fidelis est animi,
celat amici commissum. *Latinarum
librorum, quidam legunt animi, quidam
amici, quidam iungunt verumque: quod
postremum Romani Patres consulo se-
cuti sunt.*

CAP. XII. v. 2. Qui bonus est,
hauriet gratiam à Domino. *Verbo
hauriet non addas pronomen sibi.*

V. 3. Doctrina sua noscet vir. *Fu-
turum noscet, praefendum est pra-
sens noscitur.*

V. 11. Qui suauis est in vini demo-
strationibus, in suis munitionib; reli-
quit contumeliam. *Hanc sententiam
Corrector circumscripsit esse, non omitten-*

*dam, sed ita emendandam, ut nos mis-
serimus in Notationibus nostris in-
riali pro viuit in, demorantibus pro
moderationibus; manitionibus pro
munitionibus.*

V. 12. Desiderium impij munimen-
tum est pessimum. *Cause leges mu-
nimentum vel monumentum à mo-
nendo deductum, pro munimentum à
muniendo, quo modo Romani docti cor-
reperunt.*

V. 13. Effugiet autem iustus de angus-
tibus. *Non commutes futurum effu-
giet cum praesenti effugit.*

V. 17. Qui quod nouit loquitur, in-
dex infuitus est. *Camen, recusat in ino-
litum vitium, eorum qui scripsimus in-
dex pro index, vocalem inquam u, pro
consonante a.*

CAP. XIV. v. 16. Stultus transiit
& confidit. *Non impures transiit, com-
positum ex salio genum transiit, transiuit,
aut transibit, compositum ex eo.*

V. 17. Et vir verus, odiosus est. *Va-
riose quidam legunt verborum pro versutus
V. 20. Etiam proximo suo pauper
odiosus erit. Non est mutandum futu-
rum erit in praesens est.*

V. 23. In omni opere erit abundan-
tia. *Non addas in opere bono ad
substantiuum opere.*

V. 27. Tumor Dñsionis vitæ, ut de-
clinet à ruina mortis. *Pro singulari
declinet, quod est in plerique libris. Cor-
rectores scripserunt plurale declinet, &
homines.*

V. 33. Et indoctos quosque etudiet.
*Nomen quosque non est mutandum in
coniunctiuum quoque.*

CAP. XV. v. 10. Doctrina mala de-
ferent viam vitæ. *Datiuum singularis
deferenti, non est mutandum in geniti-
uum pluralem deferentium.*

V. 17. Melius est vocari ad olera cū
charitate. *Neq; hic fa- le mutandum est
in finitium passivum vocari in actiuum
vocare.*

V. 19. Iter pigrorem quasi sepes spi-
narum. *Non est scribendum impiorum,
quod est, iniquorum, loco pigrorem,
quod est desidiosorum.*

V. 28. Mens iusti meditatur obe-
dientiam. *Retinendum est praesens me-
ditatur, non subiiciendum, futurum
meditabitur: et & vix obedientiam
formauit, & minusq; mutanda cu-
lapidationem aut iustitiam.*

CAP. XVI. v. 1. Omnes viæ he-

minis parent oculis eius Non scribas
plurale hominū pro singulari hominis.

V. 11. Et opera eius omnes lapides
sacculi. Egragie hic refertur est locus
reposita vocis lacculi, quia est diminuti-
uum a laccus, loco secali.

V. 13. Qui cecidit loquitur, diligetur.
Et hic egregia emendatio est, quia dili-
getur scribitur quod est, amabitur pro di-
ligetur, quod est, gubernabitur.

V. 15. Et qui dulcis eloquio, maio-
ra percipiet. Alij pro percipiet legunt
reperiet, minus recte.

V. 14. Dulcedo animae, sanitas ossi-
um. Non praeponit & coniunctionem vo-
ci dulcedo, nec verbum est vocis sanitas.

V. 17. Vir impius fodit malum. Pro
impius non scribas insipiens.

V. 30. Mordens labia sua perficit
malū. Profans perficit non est mutan-
dum in futurum perficiet.

CAP. XVII. v. 12. Quam facuo
confidenti in stulticia sua. Non addas
pronomen sibi participio confidenti.

V. 16. Et qui euitat discere, incidet
in mala. Pro verbo discere, caue scilicet
scilicet, aut nomē ducem aut verbum di-
scedere.

V. 19. Et qui exaltat ostium, quærit
ruinam. Spiritum est, quod multi libri,
pro una voce ostium, quia inuaniat signi-
ficat, legunt duas os suum.

CAP. XVIII. v. 5. Accipere perso-
nam impij non est bonum. Non sub-
das in iudicio post vocem impij.

V. 10. Adipsum euenit iustus. Corre-
ptores praeferunt masculinum ipsum
feminino ipsam.

V. 12. Mors & vita in manu linguae.
Non scribas plurale manibus pro singu-
lari.

V. 22. Qui autem tenet aduerteram,
stultus est & impius. Legendum est po-
tius impius, quod est iniquus, quam in-
spicuos, quod idem est cum eo quod præ-
cedit stultus.

V. 23. Cum obsecrationibus loquitur
pauper. Praferendum est futurum
loquetur praesenti loquitur.

V. 24. Vir amabilis ad societatem.
Non augens vocem amabilis una syllaba
in uerbo amabilis.

CAP. XIX. v. 19. Qui impatiens
est, succubabit damnum. Non est adden-
da coniunctio enim.

V. 21. Voluntas autem Domini per-
manebit. Nec hic addendum est in æ-
ternum.

V. 22. Er melior est pauper quam
vit mendax. Denique neque hic adden-
da est vox inustus post vocem pauper.

V. 23. Absque uisitatione pessima
Praferendum est casus sexus generis fe-
minini pessima, secundo casus generis fe-
minini masculini sine uerbi pessima.

V. 26. Qui affligit patrem & fugat
matrem, ignominiosus est & infelix.
Recte Romani Patres, fugit recta con-
iugationis, quod a plerisque legitur, cor-
repererunt, dato fugat prima coniugatio-
nis, quod est, in fugam uerit.

CAP. XX. v. 15. Et vas pretiosum
labia facient. Quidam pro & vas scri-
bunt vas autem.

V. 22. Ne dicas: Reddam malum.
Non subicias quod quidam, pro malo,
sed subicias.

V. 25. Ruina est homini deuorare
sanctos. Nequaquam legendum est, aut
deuocare, tunc notare, aut deuotare,
vel deuocare, sed deuorare, quod est,
deglutire seu absorbere, quod in Notatio-
nis nostris offendimus. Postremo usa-
bitur in sanctos dedit Interpret nosster,
non neutrum sancta.

Sequitur: Et post uera retractare.
Alij pro composito retractare legat sim-
plex tractare.

CAP. XXI. v. 18. Pro iusto datur
impus. Quidam libri, pro praesenti da-
tur, habent futurum dabitur.

V. 22. Et destruxit robur fiduciae eius.
Non facile scribitur decausique, pro
destruxitque uel & destruxit.

V. 27. Hostis impiorum abomina-
biles, quia offeruntur ex scelere. Non
nunces coniunctionem quia in uoluntate
quæ.

CAP. XXII. v. 1. Super argentum
& aurum gratia bona. Non addas con-
iunctionem causalem enim.

V. 3. Callidus uidit malum & ab-
scondit se. Seruandus est praeteritum
uidit, non conuocandum cum praesenti
uidet.

V. 5. Arma & gladij in uia peruersi.
Non scribas superbi pro peruersi.

V. 17. Inclina aurem tuam. Super-
fluum est quod quidam praeponunt fili
COP. XXIII. v. 16. Cum locuta
fuerint rectum labia tua. Singulari
rectum non est mutandum cum plura-
li recta.

V. 29. Cui suffusio oculorum. Ger-
manam hanc esse lectionem, ut legi
suffusio, nomen derivatum a verbo

fundo, non suffusio à suffodio, aut co-
fuso à confundo, multo minus con-
fessio, à conficere, iam olim docuit.
V. 32. Oculi tui uidebunt extrane-
as. Praefridi est feminini generis extrane-
as, neutro extraneas: nam masculinum
extraneos, spiritum est proferus.

CAP. XXIV. v. 10. Si deperaueris
lassus in die angustiae, imminuetur
fortitudo tua. Insigne correctio, quia res-
titutum est lassus, quod est, fatigatus,
pro lassus à labi, cadere.

V. 16. Septies enim cader iustus &
resurget. Non addas in die.

V. 27. Ut postea ædifices domum
tuam. Non males uerba causatum cum
& copulatio.

V. 32. Et exemplo didici disciplinā.
Parum inquit dormies. Quod interro-
gunt alijs Viquequo piget dormies, ut
quequo de somno cōlurges? reddas.

V. 34. Er ueniet tibi quasi eurus et
geffas. Non reme addendum est pro
nomen tua.

CAP. XXV. v. 20. Attendum in ni-
tro, qui cātat carmina cordi pessimo.
Nec hic temere interijcienda est continen-
tio &, ut minus mutandum daturus
cordi in ablatiuum.

Sequitur: Sicut timea uestimento,
& uermis ligno, ita tristitia uisj nocet
cordi. Versiculum hunc non facile esse o-
mittendum, tametsi multis omissa-
tur, docent nostra Notationes.

CAP. XXVI. v. 1. Sicut auis ad
alia transulans. Non praeponas coniu-
ctionem nam: nec minus uocem alia, tri-
syllabam, cum dissyllaba alia, quia excel-
sa significat: nam ad alia, idem est quod
quolibet, quod maxime significat: Et pascet
quolibet volans.

V. 15. Abscondit piget manum sub
ascella sua, & laborat h ad os suum e-
am conuerterit. Retinendus est nume-
rus singularis manum, eam.

V. 20. Et suffrone subtrahit, iur-
gia cōquiescit. Praferendum est futu-
rum praesenti conquiescunt.

V. 26. Reclabatur malitia eius in
concilio. Vox concilio, accepta pro con-
silio, per c potius scribitur quam per f.

CAP. XXVII. v. 4. Et tempum
conciati sette quis poterit? Superfluo-
is, quod quidam uoluerunt addere, substi-
tutum spiritus, participio concitati.

V. 11. Ut postus exprobranti respon-
dere sermonem. Alij libri, pro secunda
pro una possis, ser 44, pro enim possis:

bachloras conformat, illa graco.

¶ 15. *Testa persilliantia. Causa persilliantia, q^{ue} est persluentia mures in persluentia, id est, pessima adferentia.*

V. 16. Erôleum dexterae suae vocabitur. Pro futuro indicatum vocabitur, quidam libri feribunt coniunctum vocet aut cucueti sed nullo modo ferendum est, quod est in nonnullis, cucueti, id est, exornante.

¶ 24. Sed corona tribuetur in generationem & generationem. Non ad hoc pronomen tibi verbo tribuetur, nec nunc propterea accusativum in ablativum generatione.

*Ex. 16. Agni ad vestimentum tuum,
& horti ad agri pretium. Ut priori
membro non est addendum verbum
sunt, ita posteriori non est auferenda
praepositio a.*

CAP. XXVIII. v. 8. Qui con-
cedat diuitias vltutis & firmitate, libe-
rali in pauperes congregat eas. *Cum,*
negrans vltutis committit, coniungas vo-
cem liberali, cum eo quod precedit sub-
stantino firmitate.

P. 10. Et simplices possidebunt bona eius. Non gemere permittendum est propter eum eius.

V. 16. Qui autem graditur sapien-
ter, ipse saluabitur. Male alij, pro sal-
uabitur, quod est, fieri saluus, scribunt.
laudabitur. laudibus celebrabitur.

CAP. XXIX. v. 5. Rete expandi
gressibus eius. *Præferendum est eius, et
quod alij libri habent reciproco suis.*

V. 15. Virga atque correptio tribuit
sapientiam. *Præfertur vox correptionis
derivata à correpio, voci correctio à
corripio.*

V. 20. Sultitia magis speranda est
quam illius correptio. Idem hoc loc.
obseruatur.

CAP. XXX. *u. 3.* Non didici sci-
pientiam, & non noui scientiam san-
ctorum. *Quidam libri posteriori mem-
brum legūt absq; negatione, sicut hebra-
& graecae: Correctores maluerunt nega-
tionem ex alijs libris reperere.*

17. 19. Viam colubri supra petram
Secunda est vox petram, quæ rupem
non substituenda terram, quæ huius
significat.

Ibidem. Etiam viri in adolescentia. Non facile pro adolescentia, quod inuenerim, scribam adolescentula, quod inueniuntur declarare.

¶. n. Nec est rex qui resistat ei. C

32. Est qui stultus apparuit, postquam eleuatus est in sublime. *Egrege emendatus est locus, restituo uerbo substantiuo est, pro ea qua in plerique est librum coniunctione copulativa &. Porro sine legat apparuit, sine apparuerit, sine eleuato sine elatus, nihil r. feret.*

CAP. XXXI. v. 9. Et iudica in-
opem & pauperem. Non mutes iudica
in vindica, quoniam hoc illius expo-
sicio sit.

ECCLESIASTES.

CAP. II. v. 1. Dixi ego in corde meo.
Non minus pronomen ego in capim-
tionem eius.

CAP. VII. v. 21. Ne forte audias
seruum tuum maledicentem tibi. Non
omittas pronomen possessuum tuum.

CAP. VIII. v. 16. Et intelligerem
dissentionem. *Cane ne scribas dissen-*
sionem, quod est, dissidium, à dissensio,
pro dissentionem, quod est, occupatio-
nem, à dissensio.

CAP. X. v. l. Pretiosior est sapientia & gloria, parua & ad tempus stultitia. *Hic locus, quia obfuscus, multis modis fuit adulteratus, quod docent nostrae Notationes. Quidam addiderunt aut post pretiosior est: quidam vocem gloria postposuerunt voci parua: quidam sustinuerunt gloria addiditque adiectum parua, q. effusius stultitia stultitia & quidam omiserunt & medium inser parua & ad tempus: quidam item non vitas seruum cum non sit nisi exegitum, postum loco id est) denique quidam scripserunt secundum casum stultitiae, pro primo stultitia*

P. 19. In istum faciunt panem, & vinum, vt epulentur viuētes. Vult legi-
tur bibentes, quod est posantes: cor-
rellio est viuētes, quod est, vini sine
mortales.

CAP. XL. v. 2. Da partem septem
nec non. & octo. Non est mutandum
singulare partem in plurale partes.

V.B. Vanitatis arguitur prae-
terea. Ita potius scribendum est, quam va-
nitas arguitur.

CAP. XII. v. 2. Antequam tenebrescat sol, & lumen, & luna, & stellæ. *Alij scribunt: plurale tenebrescant: sed singulare genuinum est.*

V. 14. Pro omni citato. *Quidam antiqui libri legunt citatu: sed spurium est, quod nonnulli, transpositis primis litteris, scribunt reatu. Porro abscondito, quod habent alij, altera interpretatio est.*

CANTICVM

CANTICQ-
RYM.

Germanus libri titulus est canticum numero singulari, non plurali capico.

CAP. I. v. i. Osculetur me osculo
oris sui. Non scribas ab osculis pro
osculo.

V. In odorem unguentorum tuorum, *Non sunt omittenda haec verba, licet hebraica non exstent.*

F. 5. Posuerunt me custodem in vi-

V. 7. Et abi post vestigia grecum.

Non subicias pronomen tuorum.
CAP. II. v. 4. Introduxit me in cel-
lam vinariam. Non addas rex.

V. 10. En dilectus meus loquitur mihi. *Alij, pro adverbio demonstrandi en, scribunt coniunctionem copulativam &.*

*Sequitur: Surge, prope, amica
mea, columba mea. Non facile omittas
columba mea, tametsi sit ab hebraea.*

V. 13. Surge, amica mea, speciosa
mea, & veni. Non est hoc loco adden-
dum verbum propera, multoq; minus
prospera, verbo surge. Rursus specio-
sa, quod est pulchra, non est corrigendum
sponsa. Postremo non est coluimba mea,
& proximo versu transferendum in hunc,
ante & veni.

V. 17. Similis esto, dilecte mi, caprea hinnulorum ceruorum, super montes Bethel. Quia obscurum est nomen Bethel, quod significat concinnitatem seu diuisionem; notissimum autem de causa est nomen Bethel, quod domum Dei significat; hinc factum est, ut notari plerique, pro Bethel, (quae est Romanorum) Paenoni dicta castris) interpretis Bethel, id est, pro, primum linguarium pro viciis.

CAP.V.6. Animam alicuius est ut locutus est. Non addar dilectus.

CAP.VI.10. Descendi in hortum nucum. Causa supponit pronomen meum pro nomine nucum, quod quidam.

Sequitur: Ut viderem poma conualium. Alij libri scribunt: numero singulari conualis.

V.11. Reuertere, reuertere Sulamitis. Idem accidit hoc loco, quod supra 2.v.27. Sulamitis, quod est nomen femininum, deductum a masculino Salomon, qui alibi non legitur, corruptum fuit, sui posito nomine Sumamitis, celebratum in tertio et quarto libro Regum, utpote una sola licetia differente. Legenda itaque hic est littera l, id est, prima liquidarum, prout habet Romana correctio, non a serua.

CAP.VII.1. Quid videbis in Sulamite. Eadem est huius loci ratio, qua praecedens.

Ibidem. Iunctura femorum tuorum. Alij scribunt: feminum.

V.5. Sicut puerpera regis vincta canalibus. Pro vincta, quod si participium a vincto, non scribas iuncta a iungo, multo magis minus vincta a iungo.

V.8. Et odor oris tui sicut malorum. Non: etas vinctus odor ante malorum.

CAP.VIII.2. Et ducum in domum matris matris. Non subiungit, ut mulier, & in cubiculo genitricis matris, quod est variis & v.4.

V.5. Quae est ista quae ascendit de deserto. Causa recte: e. i. m. i.

V.7. Aque multae non poterunt extinguere charitatem. Alij pro praeterito poterunt, scribunt futurum poterunt.

V.12. Millerui pacifici. Non est opus gentium pacifici, commutare enim vocatio pacifice, praeteritum cum non suppetat exemplaria.

SAPIENTIA.

CAP.I.6. Et non liberabit maledicum a labijs suis. Male habet: pro maledicam, quod significat proclum ad maledicendum, scriptum fuit in plerisque libris, addita una littera, maledictum, quod est, e. c. e. m. m.

V.15. Iustitia enim est pecunia et immortale. Non: et hic quod sequitur

in plerisque libris: iniustitia autem mortis est acquisitio.

V.16. Impij autem manibus & verbis acciterant illam. Non habet: est, quod quidam libri habent, pedibus, pro verbis, quod est: sermonibus.

Ibidem. Quoniam digni sunt qui hoc ex parte illius. Causa: ut vel ad hoc vocem morte (morte digni sunt) vel mutes cum illis sine cum illis non sunt.

CAP.II.1. Quoniam fumus flatus est in naribus nostris. Nequam quam intericienda est coniunctio &, inter nos fumus & nomen flatus, sen, quod aline legitur, & idem unum est, afflatus.

Ibidem. Et sermo sciintilla ad commendandum cor nostrum. Probus est, et sui primus sciintilla, reprobus secundus, qui est in alijs libris, sciintilla.

V.3. Qua extincta cinis est corpus nostrum. Misere deprauatus erat hic locus, cum legeretur quia extinctus aut extingui, pro abstinens ab igne possit, quae extinguitur, sciintilla.

V.9. Nemo nostrum exors sit luxurie nostrae. Non mutes pronomen primae persona nostrum, in secunda verbum.

Ibidem. Quoniam haec est pars nostra, & haec est fors. Non repetas pronomen nostra ad nomen, fors.

V.10. Et non parcauius viduae, nec veterani reuercaui canos multi temporis. Quidam pro secundo casu legunt: certum veterano, & repetunt: negotiorum nec ante reuercaui, sed male.

V.11. Sic autem forritudo nostra lex iustitiae. Temeritas scribitur mixtus modis hic grassata, pro iustitiae, id est, to dixit: quous, fero scripsit contrarium, iniustitiae, iniquitatis.

CAP.III.2. Et aestimata est afflictio exitus illorum. Sequitur v.3. Et quod a nobis est iter, exterminium, fastidium est: id est: illorum exterminium discessus, habitus est pro exterminio seu exitu. Hoc alij libri miris modis corruptum: dum non solum pro nominatum exterminium legunt gentium exterminij, verum etiam duas eundem huius loci corruptiones copulantes scribunt: Et ad itinere iusto abierunt in exterminium, & quod a nobis. Iter exterminij.

V.15. Et quae non concidat radix.

V.17. Et brachio sancto suo detestillo. Non: et hic quod sequitur

V.16. Filij autem adulterorum in inconfuminatione erunt. Pui viti inconfuminatione, composita ex possessione in & nomine confumatione, praeparanda est propositio in, ita ut sit in inconfumatione, pro quo quidam codices, eodem sensu, legunt participium inconfummati. Nam etiam dicitur est lectio, qua contenta unico in, offert vocem dicitur in confumatione.

V.19. Natio enim iniqua, dicitur sunt confumationes. Et gentium nationis non est mutandus in nominatum natione: ita nec nominatum confumationes in gentium confumationes.

CAP.IV.3. Et spuria vitulamina non dabant radices alias. Pro spuria vitulamina, quod alij libri legunt adulterius plantationes, altera interpretatio est, eaque clitor, dicitur D. Augustino libro de doctr. Christi. cap.12.

V.6. Ex iniquis enim fornicis, filij qui nascuntur, testes sunt nequitiae aduersus patres. Vt plurimum libri loca Romani Patres felicissime restituerunt, quod videlicet ante inter cetera hunc, ubi pro omnes nota emendat, qui error plerisque omnibus codicibus inest, restituerunt, quod dicitur est & graco consensum fornicis, id est, fornicis, possum pro concubinis: quod addidit infra v. v. 2. idem Sapientiae, ad delatam somni conceptum se dicit.

V.12. Et inconstancia concupiscentiae transierit sensum sine malitia. Non facile mutes vocem inconstancia, qua significat instabilitatem, in instancia, qua, demta vna syllaba, sollicitationem declarat.

V.15. Quoniam gratia Dei semiseruicordia est in sanctis eius. Alij libri subadunam omissem verbum substantium est.

V.18. Videbunt & contemnent eum. Non est hic repugnans coniunctio enim.

CAP.V.9. Et tamquam nuncijs percurrent. Legendum est percurrentes, quod est transcurrentes, non percurrentes, quod est, ante currentes.

V.11. Aut tamquam auis. Non omnia aduerbijs tantum.

Ibidem. Argumentum itineris. No subiungit pronomen illius, quod alij codices.

V.17. Et brachio sancto suo detestillo. Non: et hic quod sequitur

tem nius, suppositum in locum gentis in singulari libi, & a. c. u. s. u. m. in infericordiam, surrogatum pro blatio mifericordia.

V. 6. Hæc iustum a pereuntibus impiis liberauit. Causa scribas nomen patetibus, pro participio pereuntibus, aut filiis pro impiis.

V. 7. Fumigabunda constat deserta terra. Non omittas vocem deserta.

Sequitur: Et incensum tempore fructus habentes arbores. Vox, vna est incerto, non distrabenda in dicta in cetero.

Ibidem. Et incredibilis animæ memoria stans figmentum falsi. Non est scribendum, incredibiles primo casu numeri pluralis, sed incredibilis faciendo numeri singularis, nec est emittenda vox animæ; denique numerus singularis figmentum, non est vertendus in pluralis figmenta, sunt enim hæc codicum quorundam vitia.

V. 10. Hæc profugum ite fratris. Non addas coniunctionem autem.

V. 17. Et fuit illis in velamento diei. Pro secunda casu diei, non legas sextu die, sed intelligas.

V. 18. Transulit illos per mare rubrum. Non præponas & coniunctionem.

CAP. XI. v. 2. Et in locis desertis fixerunt casae. Causa non legas aut fecerunt præteritum a facio, pro fixerunt a figo; aut castra, quod est exercitum, pro casae, tabernacula.

V. 5. Et in eis cum abundarent. Correctores a suis libris addiderunt tres ista verba, & in eis.

V. 15. Non similiter iustus fricantes. Causa ne relabaris in vetera vitia, eorum qui scripserunt, aut iniustis, quod est impiis, pro iustis, pii; aut facientes, participium numeri singularis a facio, pro fidentes participio numeri pluralis a ficio, quod est, scilicet pascit.

V. 16. Pro cogitationibus aeternam infensatis iniquitates illorum, quod quidam errantes esse. Recte ab his verbis Correctores inchoarunt peridum ad sententiam novam; & substituerunt genitivum singularem iniquitatis, pro nominativo plurali iniquitates, qui plerisque libris iniusto occupauerat.

V. 26. Mutos serpentes. Causa legas multos, pro mutos, quod est, iterum: omnes.

V. 29. Aut noui generis ira plenas

ignotas bestias. Hæcque libri præponit, coniunctionem aut vel & nomini ignotas, sed ab hisque coniunctione sunt etiam graeca.

CAP. XII. v. 1. Ideoque eos qui exierant, partibus cortipis. Merito ita distinxerunt Romani Patres, ut partibus inuagatur verbo subsequenti, plene præcedenti. Nam & nota scriptura est, quod ut clarior inuagatur præcedenti, vel transponit præpositio: in, hoc modo, exierant partibus, vel addas pronomen suis aut tuis.

V. 5. Et deuoratores sanguinæ in medio sacramento tuo. Verba ista in medio sacramento tuo, hoc loco retinenda sunt, non transferenda, in versum sextum proximo sequentem: possi perdere, voluisti, quod faciunt multi.

V. 20. Cum tanta cruciasti attentione. Quod sequitur in plerisque omnibus libris & libertati, Correctores superfluum iudicarunt.

V. 26. Qui autem ludibriis & increpationibus non sunt correcti. Non multos correcti a corrigo, cum correpti a corripio.

V. 27. In quibus enim patientes indignabantur. His verbis præponunt plerique libri aliam idem significantia: In his enim quæ patiebantur, moleste ferebant: quæ quidem ut alterius versionem, Romani Correctores consulo sustulerunt.

Ibidem. Propter quod & finis condemnationis eorum venit super illos. Non est mutandum præteritum venit cum futuro veniet.

CAP. XIII. v. 1. Vas vile in conuersationem vite. Causa errare plerumque codicum, pro vile, quod est agnum, idonum, scribitum contrarium, inutile, ineptum.

V. 12. Reliquis autem eius operis. Nō mutes sexum casum reliquis cum quarto reliquias.

V. 15. Et reliquum horum quod ad nullos usus facit. Vatum indicativum facit, nullo modo vendendum est in subiectum faciat, addito verbo substantiuo est, quod vixit superfluum: Quod ad nullos est usus faciat.

Sequitur: Lignum curuum & verticibus plenum. Sine verticibus vocatur, quæ, siue secunda verticibus legatur, significatur lignum verticosum siue nodosum.

V. 14. Et omni maculamque in

illo est perlucens. Non sui iuris tertia, quod quidam libri.

V. 17. Cum illo qui sine anima est. Non commutes genus majorem aeterni noster hoc passio, nec sequens ius omni, bui usque ad finem capitis.

CAP. XIV. v. 3. Tu autem pater providentia gubernat spiritum esse, quod addunt libri quidam ab initio cuncta: adeoque obest sensui, neque errata hoc subaudi oportet. Porro quæ gubernat, personam, non est cum gubernas in uisanda persona secunda.

V. 4. Ostendens quoniam potens es ex omnibus saluare. Retinendum est saluare, quod est seruare, non supponendum sanare.

Sequitur: Etiam si sine arte aliquis adeat mare. Legendum est arte, quæ humana significat in industria, non, transpositus primus dualis lateris, raris, quod est, nauis.

V. 11. Propter hoc & in idolis nationum non erit respectus. Non est dimittenda præpositio in.

V. 14. Superuacuitas enim hominum aduenit in orbem terrarum. Quidam libri, verbo aduenit præponit præteritum hæc, sed male proxiui illi qui corrigunt adinuenit, quod est reperi, pro translatu aduenit, quod translatu acceptum, tamquam sit quinta coniugationis Hebræorum, possum est pro aduenit, aduenit.

V. 30. Væ itaque illis eueniat digne. Non scribas quoque pro ergo.

V. 31. Non enim iuraturum vitus. Egregia loci emendatio, quæ & ommissum est verbum substantiuum est, & pro instantium participio actiuo, possum est iuraturum, participium passiuum, quod est arum per quoniam iuratur.

Ibidem. Perambulans semper iniquitatem prauitacionem. Causa ne aduerbium semper mutes in præpositiōnem super, vel conum vocabulum iustitiorum distrahant in duo.

CAP. XV. v. 6. Malorum amator, digni sunt qui ipse habet in talibus. Cauendum hic est triplex vitium, vnum, ne pesti digni sunt, addatur morte, alterum ne sit base habent modo indicativum, pro habeant coniunctiuo, tertium ne talibus, quod est, huiusmodi, transpositus littera monito in bulis, inagrabus.

V. 8. Et post pulillum reducat se de acceptus est. Transferendum est redu-

cit se, quod est, reuertitur, eis quatin alia
libri leguntur, sic ducit, & ducit se.

V. 12. Sed & estimauerunt lulum
esse vicam nostram. Alij libri scribunt
hucum, id est, d pro f, quod fere aquiva-
let: sed lulum, id est, eorum, quod est
in nonnullis, spurium omnino est.

V. 14. Supra modum animæ super-
bi. Non addas nomini animæ promo-
tum suæ.

Ibidem. Et imperantes illi. Legen-
dum est imperantes, quod est, dominan-
tes, non improperantes, quod est, expro-
brantes.

V. 15. Quibus neque oculorum vi-
sus est ad videndum. Cauendum hic
est ne recedatur in vetus vitium, eorum
qui scripsi sunt, addita vocale tercia, vi-
sus, à video, pro vsus ad reor.

V. 18. Sed & animalia miseritima
colunt. Male quidam hic legunt alia
pro animalia, bruta nimirum; & mi-
seritimi genere masculino, pro neutro
miseritima.

V. 19. Sed nec ad aspectu aliquis.
Non est mutandum masculinum ali-
quis cum neutro siue aliquod siue ali-
quid.

CAP. XVI. v. 1. Propter hæc & per
his familia passi sunt digne tormenta.
Quidam libri, pro pluri alia hæc scribunt
singulare hoc, & omittunt coniunctio-
nem & subsequentem, conforuiter gra-
co: quidam omittunt præpositionem per,
male.

V. 11. In memoria enim sermonum
eorum examinabantur, & velociter
saluabantur. Duæ dictiones in memo-
ria, non sunt contrahenda in vnam im-
memoria: nec pro sermonum, quod est,
verborum substituendum est seruatorum
siue famulorum: adhuc examinaban-
tur, non est mutandum cum extetmi-
nabantur, quod est, debabantur: insu-
per nec aduerbium velociter, est omi-
tendum: postremo neque pro saluaban-
tur legendum est sanabantur, sed in re-
legendum.

V. 14. Homo autem occidit ple-
dem per malitiam. Quod subdum
plurique libri animam suam, Correctores
non inconsulto indicauerunt superfluum.

V. 16. Et per ignem consumpti. Pro
consummati, quoniam est, deleti, non scribitur
consummati, finiri.

V. 19. Exardebar vndique. Qui-
dam alij libri legunt exardebar, qui-
dam ardebat.

Sequitur. Vt iniquæ terræ nationi-
nem exterminaret. Legendum est ini-
quæ secundo casu, non iniquam quar-
to, & exterminaret tertiam personam, non
secundam exterminaret.

V. 21. Substantia enim tua dulce-
dinem tuam, quam in filios hæres, o-
stendebat. Multi codices nominatiui
substantia tua, mutatos in accusatiui
substantiam tuam, media coniunctio-
ne & coniunctum cum accusatiui dulcedi-
nem tuam, & tertiam personam ostendebat
verunt in secundam ostende-
bas, sed male omnia.

V. 23. Hic autem iterum vt nutri-
rentur iusti etiam suæ virtutis obli-
tus est. Legendum est prænomen, non
neutrum hoc, sed masculinum hic: &
subaudiendum nomen ignis, non ad-
dendum.

V. 25. Propter hoc & tunc in omnia
transfigurata, omnium nutriti gra-
tiaz tuæ deferuebat. Vt non est omi-
tenda in præpositio præposita nomini om-
nia: ita non est vertendum numerus
singularis deferuebat, in pluralem de-
feruebant.

Sequitur. Ad voluntatem eorum
qui a te desiderabant. Seruandum est
a te, casu sexto, non interrogandum ad te,
casu quarto: denique actum desideraba-
bant, quod est, rogabant, petebant,
non est deprecandum, reposito passi-
uo desiderati sunt, quod est in pluribus
libris.

V. 28. Et ad ortum lucis te adorare.
Merito Correctores, pro orientem, quod
est in pluribus omnibus codicibus, e-
mendauerunt ortum; nec aut omitten-
dum iudicant prænomen te, aut ad-
dendum adurbum ibi, aut denique a-
ditiuum adorare mutandum in passiuum
adorati: quæ sunt quorundam codi-
cum vitia.

V. 29. Ingrati enim spes tamquam
hybernalis glacies tabesceat. Alij li-
bri, pro spes, quæ est in æris, habent li-
des, & in it; male, & græce differuntur.

CAP. XVII. v. 2. Egritini perpe-
tus providentiæ iacuerunt. Canele-
gæ placuerunt aut latuerunt, pro iac-
cuerunt.

V. 7. Et sapientiæ gloriæ correctio
non contumelia. Genitium gloriæ
non est commutandum cum nominatiuo
gloria.

V. 10. Cum sit enim timida nequi-

tia, dat testimonium condemnationis.
Pro genitio condemnationis,
quidam codices habent diuinum con-
demnationis, quidam port. cipium con-
demnationis: sed quod in nonnullis legitur:
data est in omnium condemnationem,
aduerbium est. Hinc porro sen-
tentia præponitur multi libri alicuius
verbi: frequenter enim preoccupant
pellima, redarguente conscientia.
Verum, non multi, sed omnes, postpo-
nunt eandem, alii licet verbi: Scilicet
enim præsumit suæ, poterat
conscientia. Quare Romani Patres,
priorem illam quæ præponitur frequen-
ter enim &c. merito extenui iusserunt
ut superfluum.

V. 11. Nihil enim est timor, nisi pro-
dictio cogitationis auxiliorum. Ple-
rique libri, inter nisi & prodictio, in-
terueniunt hæc duo verba præfunctio-
nis adiutorum: verum illa redundan-
te, confidendi quæ esse, conueniunt Ro-
mani Patres non in consensu.

V. 12. Erdum ab inrus minor est ex-
spectatio. Non subiiciat prænomen eius.

Sequitur. Maiorem computat in-
scientiam. Correctores emendauerunt
inscientiam, quod est, ignorantiam,
quemodo est græce, pro eo quod legunt
alij scientiam, alij scientiam, alij
conscientiam, alij potentiam, alij au-
daciā, alij denique penam. Porro
sine legatur computat compositionem
sine simplex putat, res eadem una est.

Sequitur. Eius causæ de qua tor-
mentum præstat. Genitium causæ non
est commutandum cum ablativo.

V. 13. Illi autem qui impotentem
vere nocent. Multa reperimus nota-
torum circa hæc verba corruptela, sed
præcipue duæ: una, quæ, vox una impo-
tentem, distrahitur in duas in poten-
tem, vel in potentem, altera, quæ aduer-
biū recte conuertitur in verbum venere.

Sequitur. Et ab infimis, & ab altis-
simis in feris superuenientem. Nequa-
quam emittenda est vox inferis, cui ad-
datur epibeta duo, infimis & altissimis,
idem significat, profundissimis inquit.

Sequitur. Eundem somnum dor-
mitentes. Quidam manuscripserunt pro par-
ticipio dormientes, scribunt verbum
dormiebant: sed non opus erat hæc mu-
tatione, cum participio subaudienda locat
verbum substantiuum erant.

CAP. XVIII. v. 1. Et horum quidē
vocē audiebant. Non ad in in, aucei.

Ibidem. Et quia non & ipsi eadem passi erant. Non proponas praepositionem per vocem eadem.

V. 1. Quia non ledebantur, gratias agebant. Non subiciat pronomen vel tibi vel cuique.

Sequitur: Et ut esset differentia, donum petebant. Retinendum est donū, quod est munus, non subsistendum te Deum aut Dominum.

V. 9. Et iustitiae legem in concordia disposuerunt. Non mutandum ablativum in accusativum concordiam.

Ibidem. Patrum iam decantantes laudes. Pro genitivo plurali patrum, substituitur quidam dativum singulari patri, pro adverbio iam nomen omnium, sed male. Quidam unicam vocem scribunt patris: sed prima scriptura, patrum iam ut graeco consentanea, ita germana interpretis est.

V. 11. Simili autem poenaseruus eum Domino affilius est. Non mutet ablativum simili in nominativum simili.

V. 13. De omnibus veto non credēs propter veneficia. Sic legendum est, veneficia, quod significat incantationes, à venenae ductum, nō beneficia, quod dono sine muneris adnotat; denique nec audendum est pronomen sua.

Sequitur: Tunc vero primum cum suis extremum in primogenio ordo. Non est innuendus origo, ita ut cum ponatur ante primum, quod postpositum est.

Sequitur: Sponderunt populum Deicisse. Merito amiserunt Corruptores pronomen he, quod plerisque proponunt verbo esse.

V. 15. Omnipotens sermo tuus de caelo. Superfluo exilicis, quod quidam intericiunt, ante de caelo.

V. 17. Et timores superueniunt in sperati. Nominativum in sperati, non est mutandum in dativum in speratis.

V. 22. Non in virtute corporis, nec armaturae potentia. Genitivus armaturae & ablativus potentia retinendū sunt. Non convertendi, ita ut ablativus armaturae, genitivus potentiae sit, pro ut plerisque omnes libri habent.

V. 24. Magnificientia tua in diamate capitis illius sculpta erat. Pro scripta, a scribo, quod est in plerisque exemplaribus, Corruptores repetierunt verbum sculpta, a sculpo.

CAP. XI. v. 2. Quoniam cum i-

psi permisissēt. Quidam libri, pro permisissent, scribunt revertisse: plures, utrumque scribunt, reversi essent & permisissent. Ceterum scribendum esse permisissent, & qui eum solum, docuimus in Notationibus nostris.

Sequitur: Ut se educerent, Servanda sunt duae dictiones se educerēt: postea pro exierunt, non contrahenda in unam se duerent.

Sequitur: Et cum magna sollicitudine praemisissent illos. Nequaquam est hoc omittendum.

Sequitur: Consequabantur illos poenitentia acti. Legendum est plurale, consequabantur, non singulare consequbatur; ablativus poenitentia, non genitivus poenitentiae, denique participium plurale acti, non non in actus, sine pluraliter sine singulariter accipitur. hoc enim sunt plerumque codicum vicia.

V. 3. Quae tegebatur tua manu. Cane legas tegebatur, quod est gubernabatur, pro tegebatur, q est protegebatur.

V. 11. Per vim fulminum. Cauendum est vetus vñdum fluvium, quod est fluviorum, pro germana scriptura fulminum, quod est fulgurum.

V. 14. Sed & alius quidam respectu illorum erat. Corruptores scripserunt nomen quidam, pro eo quod vulgo legitur adverbio quidem.

ECCLESIASTICI CVS.

N prologo. Et dicentes & scribentes doctissimos fieri. Pro dicentes, quod est loquentes, plerumque legitur discentes, una littera addita, sed male.

Et illorum periticiadi. Non mutet participium facti in verbum in finitum fieri.

Deficere in verborum compositione. Corruptores sustulerunt coniunctionem &, qua à plerisque libri praepositur his verbis.

Nam deficiunt verba hebraica. Et hinc sustulerunt & coniunctionem, qua interponitur ante verba.

CAP. I. v. 8. Unus est altissimus creator omnipotens. Non adius omnium nomini creator.

V. 12. Et longitudinem dierum. Servanda est coniunctio &, non mutan-

da cum praepositione in. V. 16. Cum electis feminis graditur. Non proponas hic verbum coniunctionem &.

V. 18. Religiositas custodiet & iustificabit eor. Quidam libri habent iustificabit, quidam, ut correctio, iustificabit.

V. 25. Et rami illius longevi. Non est mutanda copulativa & in causalem enim.

CAP. II. v. 17. Et quid facient. Non est mutanda tertia persona in secundam facietis.

CAP. III. v. 10. Vt superueniat tibi benedictio ab eo. Romani Corruptores, pro eo quod vulgo legitur Deo, posuerunt pronomen eo, referendum ad patrem tuum.

V. 12. Non enim est tibi gloria, eius confusio. Et hic, pro coniunctione aduersativam &, posuerunt pronomen eius.

V. 16. Nam pro peccato matris, restituetur tibi bonum. Cane committas peccato, quod est delicto, cum eo quod contrarium est bono facto, ut quidam.

V. 26. Multos quoque supplantavit suspicio illorum. Non scribas enim pro quoque.

V. 28. Cor ingrediens duas vias, non habebit successus: Pro successus quidem legere requirunt.

V. 30. Frustra enim peccati radicebitur in illis: Ingenis correctio, qua pro verbo compositio eradicabitur, quod est radicitus euellatur, emendatum est fruentumque verbum simplex contrarii a significatione, radicebitur, quod est, radicabitur.

V. 34. Et Deus prospexit est eius qui reddit gratiam. Non mutet prospector, quod est retributor, cum compleror, aut protector.

Sequitur: Meminit eius in posterum. Corruptores addiderunt pronomen eius.

CAP. IV. v. 8. Et responde illi pacifica in mansuetudine. Nomen pacifica non est mutandum in adverbium pacifice.

V. 13. Complederunt placorem eius. Quidam pro placorem, quod est, suauitatem, non intellecto, absurdo placatorem scripserunt.

V. 17. Et erunt in confirmatione etcaturae illius. Singulare illius non est verendum in plurali illorum.

V. 32. Nec coneris contra istum fluuij. *Cause scribas fulminis, quod est fluuij, pro fluuij sine fluminis.*

CAP. V. v. 4. Altissimus enim est patiens redditor. *Non interponas & ante redditore.*

V. 13. Esto mansuetus ad audiendum verbum. *Non subiciat, quod multi codices, Dei: superflui enim.*

V. 17. Et denotatio pessima super bilinguam. *Cause scribas deuotio aut deuoratio, pro deuotatio, quod est, uisuperatio.*

CAP. VI. v. 12. Si humiliaueris contra te. *Non mutes contra in coram.*

V. 19. Quasi is qui arat & seminat. *Non repetas qui ante seminat.*

V. 31. Et vincula illius alligatura salutaris. *Quidam libri intercircunt sicut hyacinthina ante alligatura salutaris: verum alterum solum est nostrae editionis. Grace ad verbum ferè legitur, sicut hyacinthina: verum id uidetur Interpretis innoxia sensum ueris alligatura salutaris.*

V. 32. Stulam gloriæ indues eam. *Nequaquam mutandum est accusatiuum Stulam in ablatiuum stola.*

V. 33. Fili, si attendas mihi, disces. *Quod loquatur in quibusdam libri pronomen eam, superflui.*

CAP. VII. v. 4. Noli querere à Domine ducatum. *Romani patres correxerunt à Domino, Deo scilicet, quod uulgo legitur ab homine.*

V. 6. Et ponas scandalum in æquitatibus. *Et hic, pro eo quod uulgo legitur agilitate, id est, alacritate, commendando substantiuum æquitate, quod est, rectitudine.*

V. 7. Non pecces in multitudinem ciuitatis. *Accusatiuum multitudinem à Correptibus repositus, nequaquam mutandum est in ablatiuum multitudinem.*

V. 13. Noli arare mendacium aduersus fratrem tuum. *Cauidum hic est, ne recidatur in uerbum mendum, Romanis correctione substantiuum, quod amare quod est diligere, scriptum fuit, pro arare, quod molari, fabricare, plerique hebraei denotat. Differentia uisus litterula misam praeiussit indolli scribis, mirandi quod non intelligebant, ut plerumque solent.*

V. 19. In toto corde tuo honora patrem tuum. *Radice Corruptores perso-*

nam inchoarunt ab his uerbis in toto corde tuo, quae alij inungunt periodo praecedenti.

V. 33. Et propurga te cum brachiis. *Hanc lectionem praeterunt Correctores, et quia est in aliis libris & propugnato cum brachiis.*

V. 37. Gratia data in conspectu omnis uigentis. *Pro dati, alij legunt: datus, genitiuum quartae declinationis infinitiuum: porro datur uerbum & participium data, quae in quibusdam repetuntur libris, uisus sunt.*

CAP. VIII. v. 6. Memento quoniam omnes in correptione sumus. *Cause pro correptione, quod est reprehensione, scribas corruptionem, id est, pro e secundae uocali in quintam.*

V. 8. Et in gaudium nolumus uenire. *Et hic canendum ne pro nolumus negatiuo, substantiuum nolumus affirmatiuum.*

V. 12. Et in tempore necessitatis dare te possumus. *Infinitiuum dare non est mutandum in futurum indicatiui dabis.*

CAP. IX. v. 2. Ne ingrediatur in uirtutem tuam. *Non mutes quartum casum in sextum uirtutem tuam.*

V. 4. Ne forte percas in efficacia illius. *Male quidam substituerunt effigie id est, specie, pro efficacia uirtutis.*

V. 10. Quasi stercus in uia conculcabitur. *Non addas ab omnibus praetercautibus.*

CAP. X. v. 3. Et ciuitates inhabitabunt per sensum potentium. *Noli scribere prudentium, quod est, sententiarum, pro potentium, quod est, principum.*

V. 4. In manu Dei potestas terræ. *Quod sequitur in plerisque omnibus libris & execrabilis omnis iniquitas gentium, Correctores indicant superfluum hoc loco, esse uero uersus septimi subsequenti.*

V. 5. In manu Dei prosperitas hominis. *Probatu Correctoribus lectio est prosperitas, quod est, felicitas: reprobata potestas.*

V. 26. Noli despiciere hominem iustum pauperem, & noli magnificare uirtutem peccatorem diuitem. *Seruidum est uerbum imperacini uerbi repetitum noli, non commutandum cum aduerso negandi non.*

V. 27. Magnus & iudex & potens est in honore: & non est maior illo

qui timet Deum. *Plerique codices conjunctionem &, quae praepositum nomini iudex, uertunt in uerbum substantiuum est (magnus est iudex) cui non pauci adiungunt nomina diues, hoc modo: Magnus est diues iudex; sed male hac. Trium enim hominum genera hic recensentur quae sint in honore, magnus siue magnus, iudex, & potens siue quod gracie est, dynasta.*

CAP. XI. v. 8. Et in medio sermone ne adicias loqui. *Egregia correctio, quae restituit uocem sermonum, pro ea quae corrupte à plerisque legitur scieniorum, quod est, presbyterorum.*

V. 9. De ea re quae te non molestat, ne ceteris. *Interpres, uocabulo certanti, uisus genere deponere, dixit ceteris, pro ceteris aut ceteris.*

V. 10. Beneficit quod tempus praeterit. *Et uocula quod, non pro continuatione, sed pro nomine adiectiuo, est accipienda: ita futurum indicatiui praeterit, non est mutandum cum praesenti coniunctiu praeterit. Porro pronomini ipsum, quod adiungunt quidam uerbo praeterit, redundat.*

V. 14. Et in hora ueloci processus illius transfugit. *Correctores emendauerunt Hora, quod est, tempore, pro eo quod uulgo legitur, & quidam uisiose, honore.*

V. 32. Sicut enim eructant praecordia fortentium. *Alij libri scribunt prima coniugationis fortantium, quod est, fortium.*

Ibidem. Et sicut prospector. *Quidam libri habent prospectator.*

V. 34. A scintilla una augetur ignis. *Non addas coniunctionem enim.*

V. 36. Et abalienabit te a uis proptiis. *Retinendum est pronomen tuus, non surrogandum nomen uis, quod est, semitis.*

CAP. XII. v. 4. Et impiis & peccatoribus reddet uindictam. *Cause scribas imperatiuum secunda persona reddet, pro tertia persona futuri indicatiui reddet.*

V. 6. Prohibe panes illi dari. *Non mutes passiuum dari in actiuum dare.*

V. 12. Nec feditat ad dexteram tuam, ne forte conuersus in locum tuum, inquit cathedram tuam. *Plerique libri, ante haec uerba ne forte conuersus in locum tuum: ueritatem alia praefusa similia ne conuersus fect*

in locotuo, sed qua indicata sint superfluo.

V. 13. Et sic qui comitatur cum viro iniquo. Non omittas adverbium sic, nec prapenai conuentionem.

V. 18. Et quasi adiuvans succodier plantas tuas. Causa munes prapenai secundum persona tuas in certia tuas.

CAP. XIII. v. 10. Attende, ne seductus in aultitiam humilicris. Causa quatuor stultitiam, prapendens est sexro, tum hoc tum proximo versu.

V. 14. 15. Et subridens in interrogabit te de absconditis tuis. Immitis animus illius conseruabit verba tua. Hanc germanam esse tum lectionem tum distinctionem, docuimus olim in Notationibus nostris. Quidam enim libri, proxima sententiam auspicantur ab illis verbis de absconditis tuis quidam, pro nomine immitis, habent, verbum immitis, & pro nominatio animus, dactium animo: quidam denique unicum verbum conseruabit, diuidens in duo non seruat. Nunc ha corruptela hic occurrit.

V. 17. Audiens vero illa, quasi in sonanis vide. Nec addas nomen verba, nec scribas loco coniunctionis vero.

V. 21. Si communicabit lupus agno aliquando. Conuentione si non est mutanda in adverbium sicut.

V. 22. Quæ communicatio sancto homini ad canem? Pro sancto homini, quidam legunt sancti.

Sequitur: Aut quæ pates diuini ad pauperem? Nominis pates, non addas apithecæ bona.

CAP. XIV. v. 10. Oculis malis ad mala. Substituunt quidam libri erigit aut erigitur, sed superfluo.

Sequitur: Et non sanabitur pasc, sed indigens & in tristitia erit suum mensum suam. Correctores addiderunt conuentionem aduersus inam sed.

V. 12. Memor esto quoniam mors non tardat. Non mures prapenai tardat in suum tardabit.

Sequitur: Et testamentum infectorum quia demoustratum est tibi. Pro conuentione quia, non scribas nomen quod, aut adverbium iam.

Sequitur: Testamentum enim huius mundi, morte morietur. Quidam libri, pro futuro indicatiui morietur,

habent imperatiuum morietur: sed superfluum est, quod legitur in nonnullis, mortem operatur.

CAP. XV. v. 9. Non est speciosa laus in ore peccatoris. Quidam substitunt quidam libri, quia non est a Domino missus, merito Correctores indicauerunt superfluo.

V. 16. Si volueris mandata seruare, conseruabunt te. Multi codices scribunt compositum conseruare: sed & quod substituit nonnulli, redundat.

Sequitur: Er in perpetuum fidem placiam facite. Pro tacere non substituit seruare, multoque minus futurum indicatiui seruabunt ante facient.

V. 17. Apposuit tibi aquam & ignem. Tertia persona apposuit non est mutanda in primam apposui.

CAP. XVI. v. 5. Ab vno sensato inhabitabitur patria, tribus impiorum deseretur. Persuasi latini, vni sensato opponeres impios, scripsit neque plerique & a tribus impiis, pro germana scriptura tribus impiorum, quia tribus substantiuum est pro familia acceptum: quam Romani Patres restituerunt.

V. 9. Et non perperit peregrinationi Loth. Et hic restituerunt nomen proprium Lothi, pro pronomine illorum, quod alios plerique omnes libros occupat.

V. 14. Et non retardabit sufficientia misericordiam facientis. Pro primo casu sufficientia, non scribas quantum sufficientiam.

V. 19. Cum conspexit illa Deus. Non prapenai conuentionem &.

V. 22. Et interrogatio omnium in consummatione est. Vocula omnium, id est, cum totum, non est mutanda in hominum.

V. 30. Anima omnis vitalis denunciat ante faciem ipsius. Correctores substituerunt conuentionem autem, que postponebat voci anima: est futurum denuntiabit, quod antea legebatur a plerique, commutatum cum praterito denuntiavit, quam optimi.

Sequitur: Et in ipsam iterum reuerio illorum. Et hic resti sime, in locum sexti casus ipsa, interrogant quantum ipsam.

CAP. XVII. v. 7. Posui oculos suos in super corda illorum. Reuincendum est prapenai recipere suum,

non substituentum ipsorum, quod est in alio multis.

V. 18. Elemosyna viti quasi signaculum cum ipso. Causa ne recitas in vetus mandum, orium qui scripsit signaculum, diminutiuum a succo, pro signaculum, quod est sigillum.

V. 19. Et conuerteret in interiores partes terre. Praferendum est conuerteret, et quod quidam libri habent conuerteret: & interiores per e mutam probatur pra interioribus per e seminalem.

V. 26. A mortuo quasi nihil, perit confessio. Non indicauerunt Romani Patres omittendam vocem confessio, tamen si non pauci manuscriptorum omittitur. Causam intelligere poterit ex Notationibus nostris.

V. 30. Aut quid nequius quam quod excogitauit caro & sanguis? Nec hic omittendum indicauerunt quam quod.

CAP. XVIII. v. 6. Ercum quicquid, aporiabitur. Vulgo legitur operabitur, quod est, laborabis, videbis sub de integro esse laborandum: sed Patres senserunt, vocem geram ab incepto fuisse retentam, ut alibi, & scriptum fuisse aporiabitur, quod est, perplexus erit.

V. 8. Quasi gutta aquæ maris deputati sunt. Scribendum est gutta numerum singulari, non plurali gutta.

V. 14. Miseretur excipientis doctriam misericordiam. Vt prapenai indicatiui miseretur, non est mutandum in prapenai imperatiui miseretur, ita neque genitiui excipientis, in nominatiuum excipientis.

Sequitur: Et qui festinat in iudiciis eius. Consequenter nec hic mutandum singulare festinat in plurale.

V. 22. Et ne verearis vsque ad mortem iustificati. Multi codices legunt veteris: Patres prateritum verearis.

V. 24. Et tempus retributionis in conuersatione faciei. Causa ne genitiui faciei, mures siue in nominatiuum siue in verbum facies, aut participium faciens.

V. 25. Et necessitatum paupertatis in die diuitiarum. Neque hic genitiuum pluralem necessitatum, mures in accusatiuum singularem necessitatem.

V. 27. Homo sapiens in omnibus metuet. Praferendum est futurum prapenai metuet.

V. 29. Et impluerunt proverbialia & iudicia. *Correlatio est impluerunt, compositum ab in & pluo, quod est, impluerunt; pro vulgari lectione implota uerunt, ab in & ploro.*

V. 33. Et ex cibihil in sacculo. *Duo uia ex hoc uersiculo sublata sunt, Vnum, quod omissa est negatio non, qua interpretabatur media inter & & est; alterum, quod pro seculo, quod est auro, restitutum est sacculo, quod est marmore.*

Sequitur: Etis enim inuidus uitae. *Non submissus animae pro uitae.*

CAP. XIX. v. 12. Sagitta infixata femori carnis. *Cause legas carnis, omissa licera t, pro carnis, quod est, corporis.*

V. 24. Et est qui se nimum submitit. *Merito omissa est uox iustus, quae interpretabatur media inter & & qui, nec solum in hoc: peri: & & in subsequente: Et est qui inclinat faciem suam.*

Sequitur: Et fingit se non uidere quod ignoratum est. *Cause omittas negationem non.*

CAP. XX. v. 6. Et est tacens, non habens sensum loquelae. *Non addas coniunctionem autem.*

Sequitur: Et est tacens, sciens tempus aptum. *Adiectiuum aptum, à quare casum mutato in secundum apti, multa exemplaria adiungunt substantiuum tempore: sed illud cum minus congruo uideretur, alij adiunxerunt sermonis.*

V. 16. Odibilis est homo huiusmodi. *Non proponas & coniunctionem.*

V. 20. Sic casus malorum festinant veniri. *Numerus singulari uenit, non est mutandus in pluralem uenient.*

V. 21. Homo acharis quasi fabula vana. *Pro acharis, quidam subiiciunt ingratus, volentes interpretari gratiam uocem, quam interpretis reliquerunt.*

V. 31. Xenia & dona exerceant oculos iudicum. *Pro xenia quidam scripserunt munera, explicando causam.*

CAP. XXI. v. 5. Obiurgatio & iniuria annullabunt substantiam. *Pro obiurgatio, q: i: tam scribitur capitalecatio, quam uocem à gracia formatam, putant ab interprete fuisse datam, eoque loco sanctorum subsum*

tam interpretationem obiurgatio.

V. 6. Depectatio pauperis ex ore uisq: ad aures eius perueniet. *Non mutas pronomen eius, in nomen Dei, sed ita intelligas.*

V. 11. Via peccantium complantata lapidibus. *Spirum est, quod quidam scribunt complantata à planto, pro complantata, à plantis.*

Sequitur: Et in fine illorum inferi, & tenebrae, & poenae. *Causa sextum fine, non est mutandus in quartum finem.*

V. 15. Est autem sapientia quae abundat in malo. *Pro sapientia, quidam contrarium putauerunt esse corrigendum, insipientia, sed male.*

Sequitur: Et non est sensus, ubi est amaritudo. *Posterius est quidam mutans cum abundat.*

V. 18. Verbum sapiens quodcumq: audierit sciens laudabit, & ad se adiciet. *Non omittas uoculas illas duas ad se.*

V. 31. Et qui cum eo manserit, odiosus erit. *Nec hinc auferas uoculas cum eo.*

CAP. XXII. v. 3. Filia autem in demumoratione fiet. *Nomini filia, nec proponas in propositionem, nec postponas adiectiuum fatua.*

V. 3. Qui narrat uerbum non audienti. *Alij non attendenti, quae exponit est.*

V. 10. Super mortuum plora, defecit enim lux eius: & supra fatuum plora, defecit enim sensus. *Pro nominatiuo sensus, quidam ablatiuum legunt, sensu: sed nominatiuus est in priori membro, ex quo non est posteriori addendum pronomen eius (sensus eius) sed subaudiendum.*

V. 11. Modicum plora supra mortuum, quoniam requieuit. *Quod sequitur in quibusdam libris: Plurimum uero super uitam fatui, superfluum.*

V. 19. Loramentum ligneum colligatum in fundamento aedificij non dissoluetur. *Huius uerbi non est proponendum aduerbiu sicut, est subaudiendum: porro loramentum, quod est ligamentum, deducitur à lorum, incepto quidam mutans in ornamentum: ad hoc in propositio non facile est omittenda: denique futurum dissoluetur, uerbi non debet in praesens dissolui.*

V. 20. Metu non deprauiabit. *Pro metu non proponitur comitatio uel*

V. 21. Sicut pili in excelsis, & ex-

menta sine impensa. *Nec hinc uersui proponendum est Sicut ornatus arenoius in patere limpidio, & nec uersui 23. (quidam enim libri uni, quidam alteri uersui proponunt) omnino enim superflui, uideantur, altera est interpretatio eius quod noster reddidit cimenta sine impensa, quod docemus in Notationibus. Porro hoc uersu 21. recte Cor. rectores scripserunt pili, quod significat stipites aut arundines, pro eo quod alij plerique corrupto legunt paleae: ubi & consequenter, incepto quidam omiserunt propositionem sine, quidam etiam impensa, quod est expensis, mutauerunt in immensa, quod est immatura.*

Sequitur: Polita contra faciem uentum non permanebunt. *Quod subiiciunt quidam codices Et eor confirmatum in cogitationibus sensus non turbabitur, non est huius loci, sed altera est eius quod praecessit uersio.*

V. 22. Sic & cor timidum, in cogitatione stultum, contra impetum timoris non resistet. *Non subiicias quod quidam, in omni tempore. De hoc autem & in praecedenti tum subsequenti uersu, lege Notationes.*

V. 27. Ad amicum si aperueris os triste, non timeas. *Id ad amicum, quod alij finem faciunt praecedenti uersui: Correlatio enim huius: deinde pro teritis persona oportuit, entem autem aperueris, persona secundum.*

V. 31. Amicum salutare non confundat. *Et hic emendandum confundat, prima persona, quod alij plerique scribunt secunda persona confundaris.*

CAP. XXIII. v. 1. Neclinas me calcare in illis. *Legendum est in illis, non, ut multi, in illa exprobratione, aut in illam exprobrationem.*

V. 2. Quis superponet in cogitatu meo flagella. *Futurum superponet non est mutandum in praesens superponit.*

V. 3. Et gaudeat super me inimicus meus. *Non est omittendum medium illud super me.*

V. 14. Replebitur enim retributione domus illius. *Non addas nomini retributione, epitheton pellima, quod quidam.*

V. 24. Non fatigabitur, transgrediens usque ad finem. *Non commutet uerbum fatigabitur cum uerbo cessabit.*

V. 33. Secundo in virum suum deliquit. *Cause* veteris notarium viri, qui scripturam dereliquit, quod est, *deseruit*, pro deliquit, quod est, *peccavit*.

V. 36. Derelinquet in maledictum memoriam eius. *Futurum singulare* derelinquet, non est vertendum, vel in plurali derelinquent, vel in passivum relinquetur; ut nec accusativum memoriam, in nominativum.

CAP. XXIV. v. 16. Et in parte Dei mei hereditas illius. Non est mutandus ablativus singularis parte, in accusativum pluralem partes.

V. 23. In me gratia omnis vix & vocitatis. *Corrēctores* emendaverunt vix, quod est *femina*, pro vix, quod, *multi habent*.

V. 39. A mari enim abundavit cogitatio eius. *Resinendum* hic est, ex Patrum sententia, prateritum abundavit, non *substituendum* futurum abundabit.

Sequitur: Et consilium illius ab abyssio multa. *Cause* communis prepositionum ab cum in.

V. 41. Ego quasi fluvij dioryx. *Notabile* huius loci emendatio; quia fluvij scriptum est casu genitivo, pro coquo vulgo legitur nominativo fluvius, & dioryx triflybius, pro dissylabo dioryx, quod quidam peius legitur dotax, alij pessime vorax. *Primitivus* casus ex eo sumus est, quod exstimationem si dioryx esse nomen proprium, quod est appellativum, significans gratia alium.

V. 42. Et inebriabo prati mei fructum. *Cause* mutes prati, quod quidam legunt pratis, & significat passivum, in pratis, derivatum à pratio.

CAP. XXV. v. 4. Divitem mendeam, senem fatuum. *Non interponitur* conjunctionem &, ut quidam.

V. 7. Quam speciosa veteranis sapientia, & gloriosis intellectus & cōvitiis. *Servandus* est verius casus pluralis numeri gloriosis, non supponendus primus numeri singularis gloriosus.

V. 14. Et obeceat vukum suum tamquam vrus. *Legendum* est presentis tempore obeceat, potius quam futuro obeceabit: quemadmodum & ostendit praesens, potius quam futurum ostendit, in eo quod sequitur Et quati faciam ostendit. Porro quod proximum est, in melio proximorum eius, *Corrēctores* a. mis initium versu 25. quod

alij faciunt finem huius.

V. 31. Et plaga cordis; mulier nequam. *Pro* cordis, quod est *nequeius*; alij vitiose scribunt mortis; quod est *juvatur*.

V. 35. Confidet te. *Non proponitur* conjunctionem &.

CAP. XXVI. v. 1. Numerus enim annorum illius duplex. *Vulgo* scribitur plurali illorum; *Corrēctio* est, *singulare* illius.

V. 3. In parte timentium Deum. *Substantivum* parte non adijcitur adiectivum bona.

V. 9. In muliere zelotypa. *Corrēctores* praterulerunt vocem zelotypa, quod alij legunt voci infideli.

V. 14. Ab omni irrecuerentia oculorum eius caue. *Non mutes* genitivum oculorum; in datusum oculis, nec omittas pronomen eius.

CAP. XXVII. v. 2. Et emptionis angustia bitur peccatum. *Resinendum* est nominativum singularis peccatum, non mutandum in ablativum pluralem peccatis.

V. 5. Sicut in percussura cribri remanebit pulvis. *Corrēctores* praterulerunt pulvis, est quod alij legunt stercus.

V. 7. Sic verbum ex cogitatu cordis hominis. *Genitivus* cordis non temere vertendus est in accusativum cor.

V. 9. Si sequaris iustitiam, apprehendes illam. *Verbum* apprehendes, non est mutandum in participium apprehendens.

V. 13. In medio infensorum serva verbum tempore. *Vitiose* quidam, pro imperativo facienda persona serva, scripserunt indicativum tertia persona servat.

V. 14. Et risus illorum in deliciis peccati. *Patres* emendaverunt delictis, quod est *delectationibus*, pro eo quod vulgo legitur delictis, id est, *offensionibus*.

V. 26. Conducabitis suum. *Cause*, pro con ducabit, *deducto* à ducis, scribitur con ducabit à caleo.

V. 27. Multa odiui. *Corrēctio* est odiui, quod est odi, reprobat a lectione audiui, ab audio.

CAP. XXVIII. v. 7. Tabitudo enim & mors. *Cause* leges Beatitudo, quod est *felicitas*, pro tabitudo, *corruptio*.

V. 14. Si fastidieris in scintillam, quasi ignis excidebit. *Corrēctores* a. le

adiderunt in scintillam, quod plerique libri omittunt.

Sequitur: Et si exstiteris super illum, extinguetur. *Resinendum* est pronomen scintillam generis illam, non substituendum masculinum illum.

V. 15. Multos enim turbabit pacem habentes. *Alij* pro futuro scribunt prateritum turbavit.

V. 19. Lingua tertia mulieres vitas eiecit. *Quod* quidam legunt fortis, pro vitatas, seu vitatas, *expositio* est.

V. 25. Et vitis potius infernus, quam illa. *Alij*, pro infernus scribunt inferus: sed vitiose quidam et vitis inferis.

V. 28. Linguam nequam noli audire. *Non proponat* his verbis & conjunctionem.

Sequitur: Et ori tuo facito ostia & feras. *Quod* sequitur in plerisque codicibus aures tuis; *Patres* superfluere censuerunt.

CAP. XXIX. v. 6. Et loquetur verba tadij. *Non scribas* gratiam vocem accedit, praterina tadij.

V. 7. Si autem potuerit reddere, aduersabunt, solidi vix reddet dimidium. *Pro* aduersabunt, quidam legit aduersabunt, quidam aduersatus; quidam aduersatus; inter qua parva differentia est verum, non minus quam vocem; sed non est soludi, resinendum est, nequaquam mutandum in aduersum solide.

V. 10. Multi non causa nequitiae non fecerati sunt. *Non omittas* alterum non, sine primo sine posterius.

V. 15. Conclude elemosynam in corde pauperis. *Pro* corde non scribas suo.

V. 16. Super seutum potentis. *Qua* his verbis proponunt plerique omnes libri Eleemolyna viii quasi sacculus cum ipso; & gratiam hominis quasi pupillam conculcabit: & postea resurget, & retribuet illis terribatque nem, vniouque in caput illorum; *Corrēctores* indicant resubdaro, omninoque esse auguranda, ut qua non huius sint loci, sed illius qui supra cap. 17. v. 18 19.

V. 19. Vir bonus fidem facit pro proximo suo. *Non est* omittenda praeposio pro.

V. 24. Repromissio nequissima, multos perdidit ditigentes. *Cause*, pro ditigentes, quod est, *felicitate* agentes, *patres* a. delinquentes, delinquentes.

Alij librorum ordine prius scribuntur, & posteriori et male.

V. 17. Da testimonium his qui ab initio creaturae tuae sunt. Multi libri pronomina his qui, mutata in coniunctionem quia; male idem.

Sequitur: Et sicut praedicationes. Legendum est praedicationes, postum pro prophetia, non praedicationes, quod est, orationes.

V. 19. Secundum benedictionem Aaron de populo tuo. Praepositio de non est coniungenda cum verbo da, ac praeinde non inchoanda ab his verbis noua periodus, sed praecedens inchoanda sunt, prout Corollares inueniuntur.

V. 21. Fauces contingunt cibum ferre, & cor sensatum verba mendum. Pro sensatum, quod est, prudens; intelligens, caue scribas contrarium insensatum.

V. 28. Quis credet ei qui non habet vidum. Interrogatum quis, non est mutandum in relatum qui, nec nominatum quis in dativum qui, ablati & subiuncti duo ei: Cui credi qui; corrupta enim haec lectio est. à Corollariis restituta in egerat.

CAP. XXXVII. v. 6. Et non in memore sis illius in opibus tuis. Corollariis emendandum opibus, quod est, diuitiis, pro eo quod vulgo legitur opibus, quod est, actus sine gestu.

V. 7. Noli consiliari cum eo qui tibi insidiatur. & a zelantibus te absconde consilium. Et hic, pro eo quod plerique libri habent cum loco tuo, emendandum cum eo qui tibi insidiatur; neque hunc versum paulo post repetendum iudicauerit, ut quidam libri, haec verbis: Noli consiliari cum eo qui suspectum te habet, & ab emulanti-bus tibi absconde consilium.

V. 9. Et ipse in animo suo cogitabit. Pro & ipse enim, quidam legunt & quid ipse: pro suo certa persona; pronominis nonnulli: tuo secundo scribunt; denique pro cogitabit futuro indicatiui, alij habent praesens subiunctiui cogitabit, sed minus recte haec omnia.

V. 12. Cum viro irreligioso tracta de sanctitate cum inuito deusititia. Quidam libri, pro irreligioso: quod est, impii, scribunt contrarium religio-fo: quod est, pio. Et isto, pro inuito: a-rij quidam ad finem sententia adiciunt; noli consiliari. verum haec Corollariis sequenda non esse censuimus.

Sequitur: Et cum muliere de ea quae emulat. Ablativum singula-rem generis feminini ea, non mutas in pluralem bus.

V. 16. Et qui, cum titubaveris in tenebris, condolebit tibi. Malj alij flo-riqua codices, vocula qui cum contra-bita in eam quicunque, & secundo titubaveris versa in certum tituba-uerit, denique addita non negatione an-te condolebit, scribunt: Et quicumque titubaveris in tenebris, non condo-lebit tibi.

V. 17. Cor boni consilij statue tecum. Non praepos hic verbum consum-ptionem &.

V. 22. Est vir astutus, multorum e-ruditor, & animae suae in utilis est. Vir peritos multos erudiuit, & animae suae suavis est. Harum dictarum se-ntentiarum, sola prior legitur in libris graecis, sola posterior à plerisque Latinis: Patres utramque receperunt & inuenerunt.

V. 33. Et auditas appropinquareb is ad cholera. Pro auditas grate est apostrophis, ut & proximo versu pro eta-pulam, ubi dicitur: Propter erapulam multi obierunt: quam gratiam vocem, quae proprie significat insatiabilem: ar-ri, alij latini libri retinent hic duobus locis.

CAP. XXXVIII. v. 4. Alislimus creauit de terra medicamenta, & vit prudens non abhorrebit illa. Alij li-bri minus recte, pro nom: ne medicame-nta & pronomine illa neutris, legunt no-men medicinam & pronomine illam femininam.

V. 6. Ad agnitionem hominum. No praepos hic verbum coniunctionem &.

V. 10. In abductione permanet tristitia. Corollariis censuerunt abdu-ctione, non esse mutandum in abdu-ctione, id est, vocalem primam in quartam.

V. 25. Sapientia scribae in tempore vacuitatis. Vulgaris lectio est, Sapien-tiam scribe, quoniam verbum scribe regit accusativum sapientiam; sed germana lectio est, quae nominativum sapientia regit genitivum nominis scribae. Porro spuris sunt, nativitatibus & vanitatis, quae quidam scribunt pro vacuitatis, quod est, arrip.

V. 26. Quia sapientia replebitur qui tenet arcum? Cane ne abiat qui, rutes in coniunctionem quia, ut plerique habent, ac praeinde praecedentibus iungas illud quia sapientia replebit.

V. 28. Qui sculpsit signenta scul-

pilla. Non mutas accusativum plurale signacula, in ablativum singularem si-gnacula.

V. 31. Et vigilia sua ornabit in perfectionem. Duae sunt voces in perfec-tionem, non unica imperfectionem, ut plerique scribunt.

V. 32. Et in numero est omnis ope-ratio eius. Et hic duae sunt dictiones in numero, quod est, certo numero, non tu-na in numero, quam alij habent, & con-trarium significat, abique numero.

V. 39. Accommodantes animam suam & conquiescentes in lege Altissimi. Quidam libri, pro participiis plur-alibus accommodantes & conquiescen-tes, legunt genitivos singulares accom-modantis & conquiescentes, quae de re Notationes nostrae. Porro animam suam numero singulari, non est mutandum in plurali animas suas.

CAP. XXXIX. v. 5. Bona enim & mala in hominibus tentabit. Le-gendum est hominibus, quod est, a-busivis, non oibus, quod est, & iocis. V. 15. Si petmanferit, non emdere linquet plus quam mille. Non addas pronomine eius voci nomina.

V. 17. In voce dicit. Non praemis-sa & coniunctionem. Porro praesens dicit, quidam cum futuro dicam, quidam cu-participio dicens. Nam imperativus di-cito, & futurum tertio persona dicit, non videtur alicuius esse auctoritarii.

V. 23. Quoniam in precepto ipsius placet sit. Non leges placitum, sed per placet intellige beneplacitum.

V. 27. Benedictio illius quasi flu-vius inundavit. Non minus prateritum inundavit in futurum inundabit.

V. 31. Sal, lac, & panis similigne-us. Non omittas sal.

V. 34. Et furor em eius qui fecit illos placabit. Legendum est placabunt, potius quam id quod in plerisque libris confundunt.

V. 37. Et super terram in necessita-tem preparabatur. Non minus accu-sativum necessitatem in ablativum.

V. 39. Et omne opus hora sua sub-ministrabit. Servandum est futurum subministrabit, non subiunctivum prateritum subministravit.

CAP. XL. v. 3. Arescende super sedem gloriosam. Ablativus singu-laris rescidente, nequaquam mutandus est in nominativum pluralem resciden-tes, omissa praepositione a.

V. 5. Somnus noctis. *Conscribitur* mortis, quod est *ὕπνου*, pro noctis.

V. 11. Omnia quæ de terra sunt, in terram conuertentur. *Non addas conuersionem enim.*

Sequitur. Et omnes aquæ in mare reuertentur. *Præferendum est reuertetur, ei quod alij legunt conuertentur.*

V. 13. Substantiæ, iniustorum sicut flumines siccabantur, & sicut tonitruum magnum in pluuia personabant.

Præstet retinere pluralia siccabantur & personabant, quam substantiæ singularia, siccabitur & personabit.

V. 15. Super cacumen petra sonant. *Non mutes præsentis sonant in futurum sonabunt.*

V. 17. Et misericordia in seculum permanet. *Neque hic mutes accusatiuum seculum in ablatiuum seculo.*

V. 18. Et in ea inuicnes thesaurum. *Alj, pro secunda persona, scribunt seruatiui inuicnet.*

V. 19. Filij & edificatio ciuitatis confirmabit nomen. *Nec omittas conuersionem &c, nec veritas futurum in præteritum conuertat.*

Sequitur. Et super hæc mulier immaculata computabit. *Neuterum plurale hæc seruandum est, non substantiuum femininum singulare, hanc.*

V. 22. Et super hæc, virides facient. *Neque hic, pro plurali hæc, substantiuum singulari hoc.*

V. 25. Atrium & argentum est constitutio pedum. *Corrēctores præulerunt est constitutio pedum, ei quod quidam libri habent constituit vel constituit pedem.*

V. 26. Facultates & virtutes exaltant cor. *Conalegas victus, quod est, sumptus, prouitutes, quod significat vires.*

V. 31. In ore imprudentis conculcabitur inopia. *Quidam, pro imprudentis, legunt imprudentes, quod est inuenerunt, sed pro conculcabitur, quod est dilectet, nullo modo legendum est conculcabitur, id est, tertia alphabeti littera, pro quarta.*

CAP. XLI. v. 4. Et incredibili qui petit patientiam. *Corrēctio Patientiam est patientiam, quod est, tolerantiam, pro bona lectio, sapientiam.*

V. 6. Et quid superueniet tibi. *Quidam libri legunt numerum pluralia & qui uolunt superuenient tibi.*

V. 17. Sapientia enim ab condita, & thesaurus inuisus, quæ uoluntas in uisusque? *Non commutes inuisus cum oculus.*

V. 19. Verumtamen reuertimini in his, quæ procedunt de ore meo. *Tegendum est reuertimini, quod est, pudorem habere, non reuertimini, quod est, redire.*

V. 20. Non est enim bonum omnē reuerentiam obseruare. *Male est, hoc loco pleon, pro reuerentiam, quod est, uerecundiam sine pudorem, scribunt contrarium irreuerentiam.*

V. 28. Ab amicis, de sermonibus improprie. *Non proponas uerbum caue.*

CAP. XLII. v. 5. De corruptione emptionis. *Corrēctores præulerunt corruptione, quod est, uitiacione, ei quod alij legunt coceptione, quod est, admonitione.*

V. 8. Et probabilis in conspectu omnium uiuorum. *Insignis correctio, quæ propositum est uiuorum, quod est, uiuentium, pro eo quod plerique omnes libri habent uiuorum.*

V. 9. Ne forte in adolescentia sua adulta efficiatur. *Et hic egregie restituerunt adulta, quod est, florem ætatis, pertransiens, pro adulta, quod est, fornicaria.*

V. 17. Stabilis in gloria sua. *Non mutes passiuum in actiuum stabilire.*

V. 23. Et tamquam scintilla. *Nec hic nominatiuum in accusatiuum scintillam.*

CAP. XLIII. v. 8. Crescens mirabiliter in consummatione. *Alj libri, pro ablatiuo, habent accusatiuum consummationem.*

V. 9. In firmamento caeli resplendens gloriose. *Non scribis nomen firmamenti gloriose, pro aduerbio gloriose.*

V. 11. In uerbis sancti stabunt ad iudicium. *Non mutes genitiuum singuli, non sancti in ablatiuo pluralem sanctis.*

Sequitur. Et non deficient in uigiliis suis. *Non supponas: exardescant pro deficient.*

V. 7. Et in uoluntate eius adspicitur Notus. *Corrēctores præulerunt futurum præteritum adspicitur.*

V. 18. Vox tonitruus eius uerberabit terram. *Alia est uersio, quæ habet exprobrabit, pro eo quod nostra uerbera-*

bit. & b. & futurum seruandum Corrēctores indicant.

V. 21. Et dum gelauerit, fiet tamquam cacumina tribuli. *Non uide gelauerit cum flauerit, nec cacumina, omittit prima littera c, cum cacumina.*

V. 23. Et extinguet uiride, sicut igne. *Non subsistat accusatiuum igne pro ablato.*

V. 24. Et res obuias ab ardore ueniunt. *Non scribas, omittit præpositione, datiuum addito pro ablato.*

V. 25. Et plantauit in illa Domitius insulas. *Obseruata digna correctio, quæ scriptum est pronomen fauuium in illa, pro masculino illum, & nomen appellatiuum insulas, pro nomine proprietatis: sit enim habens plerique omnes latini libri. Et bilantur illum Domitius Iulius.*

V. 34. Non enim comprehendis. *Quidam codices scribunt non enim peruenietis, quoniam non enim habebitis: primum est omnium optimum.*

CAP. XLIV. v. 5. In petitis sue requirentes modos iudicis. *Corrēctores præulerunt petitis, ei quod alij habent pueritia quod est, adolescentia.*

V. 10. Quorum puerates non defuerunt. *Præferendum est numerus pluralis, ei quæ alij legunt singulari.*

V. 11. Cum semine eorum. *Non proponas & iunius eorum.*

V. 12. Et in testamentis stetit. *Non mutes plurale testamentis in singulari.*

V. 35. Et filij eorum propter illos. *Non mutes nominatiuum filij in genitiuum filiorum, addito nominatiue scilicet nomen auctoritatis.*

Sequitur. Visque in æternum manent. *Nec hic mutes plurale manent in singulari manet.*

V. 22. Dedit illi gloriam in gente sua. *Pro gloriam non substantiuum scilicet nomen.*

V. 25. Et testamentum confirmauit super caput Iacob. *Nec nomen testamentum addas pronomen suum, nec substantiuum pronomen eius loco nomen Iacob.*

CAP. XLV. v. 6. Et dedit illi eam præcepta. *Causa ne uerbum uerborum, quod est, quædam est quod præcepta, & nec in dñe eod, quædam est, non minus ad præcepta.*

V. 9. Et circumueniet eum zona gloriæ. *Non scribas iustitiam pro gloriæ.*

V. 12. Stolaui factam. Retinendi sunt hic accusatiui, non mutandi in alios casus.

V. 14. Et gloria honoris. Pro gloria, non scribas accusatiuum gloriam.

Sequitur: Opus virtutis, & desideria oculorum ornata. Coniunctio &, ut non est preponenda nomini opus, ita non ascendat nomini desideria: quod quidam legendum non est sexto casu numeri singularis desiderio.

V. 15. Vique ab origine. Pro originem, quod est, principium, ne scribas orientem.

V. 17. Sacrificia ipsius consumta sunt igne quotidie. Pro consumta, alij libri habent consummata.

V. 19. In nomine eius. Non mutes o ius in reciproch suo.

V. 21. Et dedit illi in praeceptis suis potestatem. Seruandum est pronomen singulari illi, non substituendum plurali illis.

V. 27. Ceterum in terra gentes non hereditabit. Non est mutandum plurale gentes in singulari gens.

V. 29. Placuit Deo pro Israel. Non est omittenda praepositio pro, quam Correctores confidissime addiderunt.

CAP. XLVI. v. 4. Nam hostes ipse Dominus perduxit. Non legas percussit à percussio, pro perduxit à perduco.

V. 5. Annou in iracundia eius. Non scribas coniunctionem aut, loco aduerbi ad.

V. 8. Et sequens est à tergo potentis. Seruandum est genitiui singularis potentis, non mutandus in accusatiuum pluralem potentiae.

V. 9. Et perfingere murmur malitiae. Non scribas perstringere à stringo, pro perfingere aut coustringere à frango.

V. 17. Et vidit Deus Iacob. Legendus est casus nominis eius Deus, non accusatiuus Deum.

V. 19. In oblatione agni inniolati. Romani Patres emendauerunt agni, pro eo quod plerique omnes legunt viti, quasi est, masculi: & retinuerunt inniolati, id est, immaculati, pro eo quod quidam scribunt immolati, quod est, sacrificii.

V. 23. Et exaltaui vocem suam. Et hic correxerunt suam, pro eo quod multi legunt non reciproco eius.

CAP. XLVII. v. 5. In rollendo

manum, saxo funde deiecit. Non adde praepositionem in ante saxo.

V. 6. Non inuocauit Dominum omnipotentem. Non scribas aduerbium ubi, pro coniunctione nam; nec potentem pro omnipotentem.

V. 13. Dominus purgauit peccata ipsius. Non est legendum Christus, neque spiritus, sed Dominus.

Ibidem. Et dedit illi testamentum regni. Non mutes nomen abstractum regni in concretum regum.

V. 14. Et propter illum deiecit omnem potentiam inimicorum. Alia versio habet: Et propter illum requieuit in latitudine.

V. 15. 16. Quemadmodum eruditus est in iuuentute tua, & impletus, quasi flumen, sapientia, & terram reuertit anima tua. Retinenda sunt secunda persona sum verba cum pronomina, non mutanda in personam tertiam.

V. 22. Erincitari stultitiam tuam. Quidam non intelligentes quid sibi vellet infinitius passiuus incitari, mutauerunt illum cum alijs vocibus, praeterim vero eum in ceteris, id est, in reliquis, quod plerique omnes male occupat libros.

CAP. XLVIII. v. 2. Et irritant illum inuidia sua, pauci facti sunt. Correctores scripserunt irritantes, quod est, exacerbautes, pro eo quod alij imitantes aut zmulantes.

V. 3. Et deiecit de caelo ignem terrae. Insignis loci restitutio, quia de caelo scriptum est, quod vulgo legitur a se; & ter, id est, tribus vicibus, quod tert, sic eum vulgo legitur: Et deiecit a se ignem terrae, iuxta doctissimos.

V. 6. Et gloriosos de lecto suo. Cane ne delictio, quod est peccare, scribas pro delecto, quod est, de strato.

V. 10. Qui scriptus est in iudiciis temporum. Alij libri, pro simplici scriptis, legunt compositum in scriptis, & pro iudiciis, iudiciis, id est, a consonantem pro u vocali.

V. 13. Elias quidem in turbine cecidit est. Non mutes coniunctionem quidem in relatiuum qui.

CAP. XLIX. v. 1. Memoria Iosue in compositione odoris facta opus pigmentarij. Correctores praeterulerunt quatuor casuum, sexto compositione & subla o verbo substantiuo est, nominatiuum femininum facta, reliqui

qua passim leguntur, factam, factum, facti.

V. 3. Ipse est directus diuinitas in poenitentiam gentis. Non est mutandus accusatiuum poenitentiam in ablatiuum.

Sequitur: Et tulit abominationes impetatis. Cane legas ab hominibus pro abominationes, duas voces pro una.

V. 7. Dederunt enim regnum suum alijs. Non omittas coniunctionem enim.

V. 11. Benefacete illis. Non praepone coniunctionem &.

V. 13. Nam & ipse quasi signum in dextera manu. Superfluit, quod multi codices subiiciunt Israel.

V. 14. Si & Iesum filium Iosede? Correctores praeterferunt aduerbium similitudinis lic.

V. 17. Neque ut Ioseph qui natus est homo. Non mutes duas distinctas neque ut, cum una &.

CAP. L. v. 11. Et vestisti eam in consummationem virtutis. Pro non est omittenda praepositio in, ita non est substituendus ablatiuus pro accusatiuo consummationem.

V. 15. Et consummatione fungens in ara. Hic seruandus est ablatiuus consummatione.

V. 24. Et nunc orate Deum omnium. Multi codices, pro nunc habent plus, &, pro imperativo orate, indicatiuum orauit: quidam etiam addunt rursum post: Et rursum post plus orauit, sed hac omnia repugnans genera lectioni.

V. 30. Qui ponit illa in corde suo. Non est coniungendum praepositi ponit cum futuro ponet.

CAP. LI. v. 12. Et operationis tuae. Pro nomine simplici operationis, non scribas compositum cooperationis.

Sequitur: Qui à seculo sunt. Retinendum est plurale sunt, non substituendum singulare est.

V. 18. Cum adhuc iunior essem. Et hic retinendum est operatiuus essem, non surrogandus indicatiuus tum.

V. 19. Ante templum posui abam corolla. Correctores prudenter obseruauerunt scribendum esse templum, quod est, ad eam suam, pro eo quod vulgo legitur tempus, id est, horam.

Ibidem. Et effloruit tamquam praeceps vuae. *Id est* effloruit, non solum desloruit, deslorebit, aut florebit.

V. 26. 27. Et insipientiam eius luti. Animam meam duxi ad liliam: Hac est germana huius loci lectio, à multis vendicata monitis, Romanorum Pastum industria. Quidam enim addunt addere alterum in, & pro accusativo insipientiam, scribunt oblativum: quod tamen non recedit à verò alij vocem unam insipientia siue insipientiam, diuidunt in duas, in sapientia aut sapientiam; Male. Complures primam personam luti, mutant in tertiam luxit, etque addunt suppositi loco animam meam non sincere. Nonnulli, scribunt simplex luxit, verum in compositum cluxit, tamquam à luceo derivatum sit, quod est à lugeo, deploro. Multi subiiciunt & ignorantias meas illuminavit, superfluis. Denique nonnulli omittunt animam meam, utque quod mutatum in nominativum ad primum verbo precedenti luminis.

V. 30. Dedit mihi Dominus linguam. Non est addenda coniunctio enim.

V. 33. Comparete vobis sine argento. Quidam libri subiiciunt sapientiam: verum illud redundat, Corollariorum iudicio.

ISAIA S.

CAP. I. v. 11. Plenus sum. Holocausita arietum, & adipem pinguium, & sanguinem vitulorum & agnorum & hircorum nolui. *Per se legendum est*, plenus sum: non vero illi iungendum id quod sequitur, siue integro, siue ex parte, mutatis accusativis in ablativos, ut quidam codices faciunt.

V. 12. Cum venieris ante conspectum meum. Nec aduersus hac versus precedentis, nec praesens venieris mihi in futurum veneritis.

V. 13. Ne offeras ultra sacrificia scilicet. Alij scribunt alteras, id est, vocalem primam loco quatuor.

V. 18. Velut lana alba erunt. Non omittas alba, quod Interpres explicandi causa adiecit, sequitur Ex x.

V. 23. Principes tui infideles. Quidam libri, pro infideles, scribunt inobedientes.

CAP. III. v. 6. Vestimentum tibi est. Non praeponas hic verbis participium dicens.

V. 16. Ambulabant pedibus suis, & composito gradu incedebat. Alij collocant coniunctionem copulativam ante pedibus suis.

CAP. V. v. 6. Et ascendit vepres & spinas. Non addas super eam, sed intelligas.

CAP. VI. v. 1. Super solium excelsum & elevatum. Quod sequitur in multis libris & plena erat domus, siue terra, à maiestate eius, superfluis omnium iudicio. Lege Notationes nostras.

V. 7. Ecce tetigit hoc labia tua. Nō est mutanda tertia persona tetigit in primam tetigisti.

CAP. VII. v. 19. Numquid non populus a Deo suo requirit pro viis à mortuis? Non est addenda vox visionem, quam plerique libri adieciunt verbo requirit: nec mutanda posterior praepositio a in coniunctionem ac.

CAP. IX. v. 1. Galilæa gentium. Populus qui ambulabat. Non corrumpas vocem gentium periosis subsequenti, hoc modo: Gentium populus.

V. 3. Multiplicasti gentem, non magnificasti Letitiam. Non interponas coniunctionem &.

V. 14. Incurvantem & refruantem. Pro refruantem, multi legunt depravantem, ex Commendatione dudum Divi Hieronymi in capitulo Isaiæ 9. & 19. praefertente depravantem.

CAP. X. v. 21. Reliquiae convertentur. Quod praecedit in veritate, permaneat finis versus periodice praecedenti, non adiungatur huic.

CAP. XIII. v. 4. Vox sonitus regum, gentium congregatarum. Non interponas coniunctionem & ante gentium.

CAP. XIV. v. 32. Et in ipso sperabunt pauperes populi eius. Correflores praefertunt masculinum ipso, feminino ipsa quod in aliis est libris.

CAP. XV. v. 5. Vectes eius visque ad Segor vitulam contemnantem. Legendum est contemnantem, quod est, agentem animum tectum, non, ad-

duca s' littera consertantem, quod est, perturbantem.

V. 8. Quoniam circumiit clamorem circum Moab. Non trahat praeteritum circumiit in futurum.

CAP. XV. v. 5. Et sedebit super illud in veritate. Nec hic mutes neutrum illud in masculinum cum.

V. 14. Et reliquetur parvus & modicus. Non addas verbo relinquetur, id quod quidam libri in eo sicut tacemus, est enim alterius loci.

CAP. XVII. v. 10. Propter causa plantationem fidelem non scribit contrarium infidelem, quod quidam.

V. 11. In die plantationis tux labrusca. Nominativus singularis, praefertendus est ei, quem alij legunt, accusativus plurali labruscas.

V. 12. Vx multitudini populorum multorum. Non mutas latinum in nominativum multitudi.

CAP. XVIII. v. 2. Cuius diripuerunt flumina terram eius. Quod sequitur in quibusdam libris ad montem hominum Domini exercituum, montem Sion, non est huius versus, sed sequenti, finis hic caput.

V. 3. Ante messem enim totus effloruit in futurum efflorescit.

Sequitur: Et trimaria perfectio geminabit. Hic sciendum est futurum geminabit, non vertendum in praeteritum.

V. 7. A gente expectante, expectante & conculeata. Repetenda est vox expectante.

CAP. XIX. v. 9. Confundentur qui operabantur linum pectentes. Legendum est pectentes, quod est pectinantes, non, addita littera, plectentes, quod est, percutientes.

V. 11. Quomodo dicetis Pharaoni. Non mutes futurum dicetis in praesens dicitis.

CAP. XX. v. 4. Et transmigrationem Aethiopiarum, iuvenum & senum, nudam & discalceatam. Residendi sunt generis plurales iuvenum & senum, non mutandi in accusativos singulares iuvenem & senem: & consequenter neque adiectiva feminina nudam & discalceatam, vertenda sunt in masculina nudum & discalceatum.

V. 6. Ecce haec erat spes nostra. Ita videtur legere quem bacchie erat.

liberum. Vt liberarent non. *Quod* *nam* *que* *Corruptores* *scripserunt* *non*, *que* *est* *libri* *numero* *singulari* *serbunt*, *liber-*
aret.

CAP. XX I. v. 13. Titulus mea & filij atque. *Romani* *Patres*, *pro* *eo* *quod* *vulgo* *legitur* *facinorosi* *singulari* *filia*, *presidenter* *emendatur* *vbi*, *ma-*
facinorosi *plurales*.

V. 11. Ad me clamat ex Seir. *Cane*, *ne* *propositione* *ex* *addita* *vna* *litera* *scri-*
batur *nomen* *rex*.

CAP. XXII. v. 2. Nec mortui in bello. *Non* *est* *iteranda* *vox* *mortui*, *hoc* *modo*: *Nec* *mortui* *tui*, *mortui* *in*
bello.

V. 8. Et videbis in die illa. *Non* *muta-*
te *singulari* *videbis* *in* *plurales*.

V. 11. Ad aquam pulcinæ veteris. *Reinenda* *est* *propositio* *ad*, *non* *substi-*
tuenda *con* *modo* *&*.

V. 13. Domui patris eius. *Alij* *scri-*
bunt *reciproci* *sui*.

CAP. XXIII. v. 2. Negociatores. *Sidones* *et* *negotiatores*, *quod* *est* *mercatores*; *relicta* *scriptura*
negotiationis, *quod* *est* *mercatus*.

CAP. XXVI. v. 18. Et peperimus spiritum: spiritus non fecimus in terra. *Adferimus* *pluralem* *salutes*, *non* *est*
mutandus *genitivum* *singulari* *salu-*
toris; *et* *in* *genitivum* *et* *quod* *præcedit*, *quod*
quidam *libri* *faciunt*.

CAP. XXVII. v. 8. Iudicabit eam. *Secunda* *persona* *iudicabit*, *non* *est* *mut-*
anda *in* *certam* *sine* *singulari* *numeri*,
sive *plurales*.

Sequitur. Meditatus est in spiritu suo duro. *Retinendum* *est* *genus* *ma-*
sculinum, *non* *supponitur* *duo* *femininum*
meditata.

V. 11. Mulieres venientes & docentes eam. *Et* *hic* *reinendatur* *numerus*
singulari *eam*, *non* *surrogandus* *plura-*
lis *eas*.

V. 13. Et qui eiecerant in terra Ægypti. *Non* *mutetur* *in* *propositionem*, *pos-*
sunt *pro* *ad*, *cum* *de* *sine* *ex*.

CAP. XXIX. v. 6. Et flammæ ignis decorantis. *Alij* *pro* *secundo* *casu*
flammæ *scribunt* *sectum* *flamma*.

CAP. XXX. v. 4. Erant enim in Tani. *Non* *est* *interdum* *erant* *et* *sum*,
et *interdum* *ab* *eo*.

V. 13. Quia hæc dicit Dominus Deus sanctus Israel. *Non* *omittitur* *no-*
men *sanctus*.

V. 29. Canticum erit vobis, sicut non sanctificat solemnitatis. *Egyp-*
ti *et* *codicibus*.

altera pari die, pro eo quod plerique vicio-
selygant vox, id est, clamor.

CAP. XXX I. v. 4. Et cum occur-
renti multorum paſſorum. *Non* *om-*
ittitur *coniunctionem* *&*.

CAP. XXXI I. v. 7. In sermone mendaci. *Alij* *pro* *adiuncto* *mendaci*
scribunt *substantivum* *mendacij*.

CAP. XXXIII. v. 9. Confusus est Libanus & obſorduit. *Scrībendum*
& *obſorduit* *vocali* *quarta*; *deriva-*
tum *a* *fardes*, *non* *quinta* *obſorduit*, *a*
furdus.

V. 19. Populum impudentem non videbis. *Mutetur* *correcerunt* *Patres* *im-*
pudentem, *quod* *est* *inuerendum*, *pro*
eo *quod* *compiures* *legimus* *impruden-*
tem, *id* *est*, *improvidentem*.

V. 23. Et non prenalabunt. *Alij*
scribunt *sed* *pro* *&*.

CAP. XXXIV. v. 7. Inebriabitur terra coram sanguine. *Non* *mutetur*
in *prægens* *inebriatur*.

V. 14. Et occurrenti demonia oncentauris. *Patres* *emendaverunt* *ovo-*
centauris, *scripto* *casu* *tercio* *numeri*
plurales, *pro* *nominativo* *singulari* *ono-*
centauris, *quem* *plerique*, *alij* *scribunt*,
et *quod* *sequitur* *inungunt*.

V. 17. In generationem & generationem habitabunt in ea. *Pro-*
ter *accusativum* *non* *est* *mutandus* *in* *ab-*
lativum *generatione*, *ut* *plerique* *fa-*
ciunt.

CAP. XXXV. v. 4. Dicite pusillanimit. *Scrībendum* *est* *dativum* *plura-*
lis *pusillanimit*, *quod* *est* *mercatoris*,
non *surrogandus* *nominativum* *pluralem*
pusillanimit.

Ibidem. Ecce Deus vestre, &c. & salnabit vos. *Non* *sunt* *mutanda* *secun-*
da *persona* *prænomina* *in* *prima*, *nos*, *vos*,
non.

CAP. XXXVI. v. 21. Mandaverat enim rex. *Non* *addas* *pronomen*
eius.

CAP. XXXVIII. v. 14. Responde pro me. *Non* *facilo* *scribitur*
simplex *responde*, *pro* *composito* *respon-*
de.

V. 25. Quid dicam aut quia respondebunt mihi cum ipse fecerit? *Nec* *om-*
ittitur *et* *posterioris* *quid*, *nec* *et* *et* *in* *ma-*
sculinum *quis*. *Adhæc* *ex* *prima* *per-*
sona *verbum* *fecerit*, *cum* *prima* *fecerit*.

V. 29. Canticum erit vobis, sicut non sanctificat solemnitatis. *Egyp-*
ti *et* *codicibus*.

CAP. XL. v. 1. Quoniam completa est malitia eius. *Non* *iudicaturus* *et*
Corruptores, *pro* *malitia*, *corrīgendum*
est *malitia*, *id* *est*, *pro* *vocali* *prima* *scri-*
bendam *est* *tercium*.

V. 24. Et quidem, neque plantatus, neque saus, neque radicans in terra truncus eorum. *Non* *facile* *mutandi*
sunt *nominativi* *istius* *casus* *numeri*
singulari, *in* *alios*.

CAP. XLI. v. 2. Sicut stipulam vento captam. *Non* *proponas* *con-*
ditionem *&*.

V. 12. Et veluti consumptio homines bellantes aduerſum te. *Nequa-*
quam *sunt* *nominativi* *plurales* *homi-*
nines *bellantes*, *commutandi* *cum*
genitivis *singularibus* *hominis* *bellan-*
tis.

V. 18. Aperiam in supinis collibus flumina. *Non* *facile* *scribendum* *est* *su-*
perinis, *quod* *est* *summis*, *pro* *supinis*,
quod *est* *superius* *præteritis*.

V. 27. Primus ad ſon dicit: Ecce adſunt. *Attende* *et* *plerique*, *omnes* *libri* *scri-*
bunt *adſunt*, *prima* *persona* *singulari*,
pro *adſunt* *certa* *plurati*.

CAP. XLIII. v. 14. Propter vos mihi in Babylonem. *Non* *omnes*
verbum *simplex* *quid* *in* *compositum* *em-*
is.

CAP. XLIV. v. 16. Et de medio eius carnes comedit. *Quod* *est* *multi* *co-*
dictes *adſunt* *coxit* *&* *ante* *comedit* *su-*
perfluum *est*.

CAP. XLV. v. 9. Vx qui contradicit ſibiſon. *Non* *scribitur* *factori* *a*
ſaio, *pro* *ſictori* *a* *ſingo*.

CAP. XLVI. v. 11. Vocans ab oriente auem. *Quidam*, *interpretantur*
cauſa, *pro* *cauſa*, *id* *est*, *volucrum* *scri-*
psit *inter* *iustum*; *male*.

CAP. XLIX. v. 21. Ego deſtituta & ſola: & iſti vberant: *Admone* *inter-*
uendum *est* *adverbium* *hic* *inter* *vbi*
& *erant*.

V. 23. Vultu in terram demisso adorabunete. *Non* *mutetur* *accusativum*
terram *cum* *adorante* *terra*.

Et CAP. L. v. 1. Retrosorum non abij. *Subest* *hic* *emendum* *in* *autographo* *Rom-*
ano, *vbi* *ex* *casu* *est* *tertia* *persona* *a-*
bij *pro* *prima* *abij*.

V. 61. Et conſpicientibus in me. *Non* *iudicaturus* *Patres*, *omittendum* *ti*
in *me*.

CAP. LIII. v. 11. In ſcientia ſua iuſtificabit ipſe iuſtus. *ſeruus* *meus*
multos

multos. *Nec futurum iustificabit ver-
tendum est in prateritum, nec nomina-
tini singularis iustus servus meus in
accusativo pluralis iustus servos
meos.*

CAP. LIV. v. 1. Lauda stertis qui
non paris. *Pro lauda est in multis libris
latare, sed à Lxxij. et Apostolo Gal. 4. v.
27. acceptam.*

V. 9. Cui iuravi, ne inducerem a-
quas Neevitram supra terram. *Nomen
proprium Noe retinendum est, nec in e-
ius locum interrogandum nomen appella-
tionis diluuij.*

CAP. LVII. v. 9. Et ornasti tere-
gi vnguento. *Qui vulgo legitur casus
ablativo nominis adiectivi regio, à Pa-
tribus mutatus est in dativei nominis
substantivi regij.*

CAP. LXIX. v. 4. Sed confidat in
nihil. *Pro ablativo nihil, alij scribit
nihil indeclinabile.*

V. 9. Propter hoc elongatum est iu-
dicium a vobis, & non apprehendet
iustitia. *Prænomina prima persona vobis
& nos, mutanda non sunt in secun-
da persona pronomina vobis & vos.*

CAP. LX. v. 5. Et mirabitur &
dilatabitur cor tuum. *Nos est omitten-
dum prius &.*

V. 20. Et complebuntur dies luctus
tui. *Cane scribat luminis sine lucis, pro
luctus, quod est moris.*

CAP. LXL. v. 7. Laudabunt par-
tem suam. *Corrētores dederunt prono-
men reciproci suam, pro eo quod alij
legunt eorum.*

CAP. LXII. v. 2. Quod os Do-
mini nominabit. *Non mutes futu-
rum nominabit in prateritum nomi-
navit.*

V. 4. Sed vocaberis Voluntas mea
in ea, & tetra tua inhabitata. *Cane,
scribat verbum inhabitabitur pro par-
ticipio inhabitata: participium enim
est huius loci, verbum vero eius loci, ubi
sequitur hoc ipso versu: Quia compla-
cui Dominus in te, & tetra tua inha-
bitabitur.*

V. 9. Quia qui congregant illud,
comcedent. *Non mutes præteritum con-
gregant in futurum congregabunt.*

V. 10. Eligite lapides. *Non præpo-
nas & coniunctionem.*

CAP. LXIII. v. 4. Annus tedi-
monis mæxvnt. *Retinenda est vox
tedimonis à redimo non substanti-
va retributionis à retribuere.*

V. 10. Et affligerunt spiritum san-
cti eius. *Non mutes genitivum sancti
in accusativum sanctum.*

CAP. LXIV. v. 6. Et facti sumus
ut immundus omnes nos. *Nec hoc m-
tes numerum singularem immundus in
pluralem immundi.*

CAP. LXV. v. 6. Et retribuam in
suum eorum. *Pro suum, cane scribat,
addit g. littera signum.*

V. 16. Et qui absconditæ sunt ab
oculis meis. *Non est mutandum prono-
men meis in nostris.*

V. 22. Electi mei non laborabunt
frustra. *Alij sic distinguunt, ut electi
mei, non inchoet hanc periodum, sed sin-
tias precedentem.*

V. 25. Leo & bos comedent pa-
leas. *Non præponas coniunctionem &
voci leo.*

CAP. LXVI. v. 6. Vox papuli de
ciuitate. *Non substantias sicutus pro
populi.*

V. 17. Post iannam in iustis. *Non
facile corriges vnam pro iannam, quod
multi faciunt: quia de re Notiones no-
stræ legi possunt.*

V. 19. In Africam & Lydiam, ten-
dentes signitum. *Insignis correctio,
qua scriptum est tendentes, à tendo
tertia coniugationis, pro tenentes à te-
neo secunda.*

IEREMIAS.

CAP. I. v. 14. Ab Aquilone pande-
tur malum. *Voci malum non addas
omne.*

V. 18. Et scietis coribus & populo
tette. *Nec his omni voci populo.*

CAP. II. v. 37. Et nihil habe-
bis prosperum in ea. *Corrētores me-
rito addiderunt, in ea, quod alij omis-
tunt.*

CAP. III. v. 1. Tamen reuertete
ad me, dicit Dominus, & ego susci-
piam te. *Addiderunt Corrētores Tū &
ego suscipiam te, ex plurimi libris ma-
nuscriptis, quamquam hebraice non le-
gatur.*

CAP. IV. v. 1. Si reuertēris Israël.
Præferendum est reuertēris, ei quod in
aliis libris est, conuertēris.

V. 3. Dominus vixit Iuda & Ierusa-
lem. *Non addas habitatorum Ieru-
salem, hoc quod est loco.*

V. 8. Quia non effugerit ira furo-

ris Domini a vobis. *Retinendum est
pronomens prima persona a vobis, nō sub-
stituendum secunda vobis.*

V. 12. Et nunc ego loquar iudicia
mea cum eis. *Corrētores iudicaverunt
omnibus conuentionem sed, quam
plurique conuenerunt libri collocat inter ego
& loquar.*

V. 16. Dicite gentibus: Ecce audi-
tum est. *Pro dicite gentibus, plura-
que omnia manus scripta legunt, concita-
te gentes.*

V. 31. Vox filia Sion inter morien-
tis expandentesque manus suas. *Reti-
nenda sunt genitivi singulares inter-
morientes expandentesque, non sup-
ponendi accusativi plurales, distracto
priori vocalis in duo, inter morientes
expandentesque.*

CAP. V. v. 8. Equi amatores.
Quod sequitur in multis libris in fa-
minas, Patres carissimus, superflue-
re.

V. 15. Iniquitates vestra declina-
uerunt hæc, & peccata vestra prohi-
buerunt bonum a vobis. *Prænomina
secunda persona non sunt mutanda in
personam primum.*

CAP. VI. v. 26. Quia repen-
te venit vastator lupus nos. *Hic à
contrario non est pronomens prima per-
sona nos, conuertendum in secunda
vos.*

V. 28. Aes & ferrum. *Non est
præponendum aduerbium similitudinis
et.*

CAP. VII. v. 5. Quoniam si benè
dixeritis vias vestras. *Non scribat
vnicam vocem benedixeritis, pro duabus
benè dixeritis.*

V. 7. A seculo & vsque in seculum.
Non auferas coniunctionem &.

V. 14. Sed abierunt in voluntatib.
Retinenda est vox voluntatibus, id est,
desiderijs, non substituenda voluntati-
bus, mutata liquida u in mutam p.

V. 34. In desolationem enim erit
terra. *Accusativus desolationem non
est conueniens cum ablativo.*

CAP. VIII. v. 1. Efficient ossa re-
gum Iuda. *Legendum est numero plurali
regum, non singulari regis.*

CAP. IX. v. 2. Quia omnes adul-
teri sunt, certus prauaricatorum. *Non
interponas coniunctionem &.*

V. 17. Hæc dicit Dominus exerci-
tuum, Deus Israël. *Alij libri omittunt
Deus Israël.*

Ibidem. Et vocat lamentatrices & veniant. Non mutes posterum & in vt.

V. 19. Quoniam deiecta sunt tabernacula nostra. Legendum est deiecta, quod est, diruta: potius quam delecta, quod est, derelicta.

V. 25. Ecce dies veniunt. *Præsentem* præferendum est futuro venient.

CAP. X. v. 18. Et tribulabo eos ita vt inueniantur. Plerique libri interueniunt non inter vt inueniantur, sed tement.

CAP. XI. v. 12. Et clamabunt ad deos quibus libant. Male plerique libri, pro deos nomine, scribunt eos pronomen.

V. 17. Et secundum nomen viarum Ierusalem. Non addas pronomen tuarum nomini viarum.

V. 18. Tunc ostendisti mihi studia eorum. Causa commutes aduerbium tunc cum pronomine tu.

CAP. XIV. v. 14. Et diuinatione & fraudulentiam. Non est mutandum substantiuum fraudulentiam, in adiectiuum fraudulentam, omisso coniunctiue, hoc modo: Et diuinatione & fraudulentiam.

V. 18. Propheta quoque & sacerdos. Correctores emendarunt quoque pro namque.

CAP. XVII. v. 9. Prauume est cor omnium & in scrutabile. Insignis correctio, qua vox omnium, posita pro super omnia, restricta est in locum vocis hominis, qua vulgo legitur.

CAP. XX. v. 17. Qui non me interfecit a vulua. Non communes relaxationem qui cum coniunctione quia.

CAP. XXIII. v. 10. Quia adulteris repleta est terra. Non mutes adiectiuum adulteris, in substantiuum adulteris.

V. 13. Prophetabant in Baal. Non præponas & coniunctionem.

V. 14. Vidi similitudinem adulterantium, & iter mendacii. Pro genitio participii adulterantium, quidam codices scribunt, nominatiuum nominis adulterium.

V. 19. Ecce turbo Domine indignationis egredietur. Non est mutandum futurum in præsentem egredietur.

V. 31. Dices ad eos: Vos estis onus. Correctores clare emendarunt Vos estis onus (nam & Lxx ad hunc modum

vertunt) pro eo quod multi codices legunt: Vt quid vobis onus?

CAP. XXV. v. 10. Et Ascaloni & Gazæ. Retinendum est dotiuum Ascaloni, non mutandum in genitiuum.

CAP. XXVI. v. 13. Et mons domus in excelsa siluarum. Vocis domus non addas Domini.

V. 19. Itaque nos facimus malum grande contra animas nostras. Pro nos facimus, alij scribunt non faciamus, sed minus recte.

CAP. XXIX. v. 1. Et hæc sunt verba libri quem misit Ieremias. Patres torserunt, quem sibi, pro eo quod alij minus sincere legunt quæ sibi verba.

V. 15. Suscitauit nobis Dominus prophetas in Babylone. Et hic correctores suscitauit præterito tempore, pro futuro suscitabit.

CAP. XXX. v. 7. Et ex ipso saluabitur. Præstat legere neutro genere ipso, tempore quod proximi præcedit, quam feminino genere ipsa sibi.

CAP. XXXI. v. 6. Custodes in monte Ephraim. Quod quidam adiunxerunt in monte Samarie, superfluum est.

V. 8. Prægnans & pariens. Non præponas & vocis prægnans.

V. 9. Et in misericordia reducam eos. Quidam libri, pro misericordia, legunt precibus.

V. 32. Quod pegegi cum patribus eorum. Non mutes: proponunt tertia persone eorum in secunda vestris.

V. 39. Et exibat ultra norma mensuræ. Normatiuus norma non est mutandus in accusatiuum normam.

V. 40. Et omnem vallem cadauerum & cineris. Patres optime emendarunt cineris casu genitio numeri singulari, pro eo quod alij scribunt numero plurali cinetes.

Ibidem. Vsq; ad torrentem Cedron, & vsque ad angulum portæ equorum orientalis. Nequaquam postponendum est torrentis Cedron portæ equorum, quod faciunt quidam libri.

CAP. XXXII. v. 12. In oculis testium. Hic non est præponenda coniunctio &, vt max non est omittenda, ubi dicitur Et in oculis omnium Iudæorum.

V. 24. Et vbi data est in manus Chaldeorum. Redundat quod quidam libri subiiciunt & in manus regis Babylonis.

V. 36. De qua vos dicitis quod tradetur. Melius est futurum indicatiuus tradetur, præsentis coniunctiui tradatur.

CAP. XXXIII. v. 14. Ecce dies veniunt. Vocis veniunt est præsentis veniunt, quam futurum venient.

V. 16. Et Ierusalem habitabit confidenter. Causa ne pro nomine ciuitatis Ierusalem, supponas nomen decem tribuum Israel, quod est huius loci, sed supra 23. v. 6.

CAP. XXXVI. v. 13. Quæ audiuit legente Baruch. Pro legente ablatiuo absoluit posito; non est substituendum accusatiuum legentem.

CAP. XXXVIII. v. 6. Et submisserunt Ieremiam funibus in lacum in quo non erat aqua. Non præponas præpositionem in nomini funibus, nec coniunctionem & nomini lacum, accusatiui, nominato in ablatiuum, sublaqueum eo quod sequitur in quo: Et in lacu non erat aqua. Prior enim lætæ & certior & clauis est.

V. 11. Et antiqua quæ computraverant. Adiectiuo antiqua non addas substantiuum vestimenta.

CAP. XXXIX. v. 13. Et Nabuzerban & Rabfakis. Præter nomen non est distrabendum in duo Nabu & Selsan, quod quidam faciunt: nec vltima illius littera est æta, sed v liquida.

CAP. XL. v. 11. Et in filiis Ammon. Non scribas finibus, quod est terminis, pro filiis.

CAP. XLI. v. 7. Ipse & vini qui erant eum eo. Non mutes singulare ipse in plurale ipsi.

CAP. XLII. v. 1. Et Iezonias filius Osaia. Non est scribendum Osaia vel Iosia pro Osaia; sicut nec infra XLI. v. 2. obliquitur: Dixit Azarias filius Osaia.

CAP. XLIV. v. 2. Verbum quod factum est per Ieremiam apud omnes Iudæos. Plerique libri habent duplex ad, Correctores prius mutauerunt in per.

V. 4. Abominatiois huiusmodi quam odiui. Non omittas postrema hæc verba quam odiui.

V. 9. Et mala vxorum eius. Nem mutes; singulare: eius in plurale eorum.

V. 13. Et visitabo super his bitatores terræ Ægypti. Non omittas præpositionem super.

CAP. XLVI. v. 6. Non fugiat veloc

velox. Alij libri habent futurum indicium fugit.

CAP. XLVIII. v. 15. Et ciuitates eius succiderunt. Correctores emendantes succiderunt, quod est, exciderunt, subiuerunt; pro eo quod quidam legunt succederunt, quidam ascendunt.

V. 18. Quoniam vastator Moab ascendit ad te, dissipauit munitiones tuas. Præterea non sunt in futura mutanda, ascendet, dissipabit.

V. 34. A Segor vique ad Oronaim vitula conternante. Casus fecit vitula conternante, haudquaquam mutandi sunt in quatuor vitulam conternantem: sicut nec conternante, quod est seruum animam agente, deprauandum est, addita littera conternante. Simile Isa. 15 v. 5.

V. 36. Propterea cor meum ad Moab quasi tibia resonabit. Retinendum est numerus pluralis tibie, non substituentis singulari tibia, nec addendum nomen ætis.

V. 45. Et flamma de medio Seon. Causa scribitur Seon arces Ierosolymitanæ, pro Seon rege Amorrhæorum. Sequitur: Et deuorabit partem Moab: non minus futurum in præteritum deuorauit.

CAP. XLIX. v. 2. Et erit tumultum dissipata. Patres correxerunt: tumultum, quod est, colliculum, pro eo quod vulgo legitur, addita littera, tumultum, id est, turbam.

V. 6. Et post hæc reuerti faciam captiuos. Voci captiuos non præponitur gentes &.

V. 19. Formidinem in circuitu. Non subiiciuntur pronomini eius.

V. 35. Et summam fortitudinem eorum. Legendum est nomen summam, constans duplici in medio, non verbum summam, futurum à sumo.

CAP. L. v. 11. Deserta, inuia, & ærens. Non præponitur & coniunctionem voci deserta.

V. 19. Et pascetur Carmelum & Basan. Scribendum est accusatio casu Carmelum, non nominatio Carmelus.

V. 39. Propterea habitabunt dracones cum fœnis fœcatis. Duplex mensura hinc sublatum est felicissima Romanorum Patrum diligentia; Vnum, pro quo funis quod nomen est damni glustrii, apud Ebnicos, affinitum Sa-

pyrii scribebatur fœcis, id est, fœlis: alteri, quod legebatur fœcatis, a fœca, quod genus est gladij, pro fœcatis, a fœca verbo, Fœnis, credo, ut alias Mercurio, amata.

V. 42. Crudeles sunt & immiscitiores. Causa scribis contrarium immiscitiores.

CAP. LI. v. 6. Quoniam tempus ultionis est a Domino. Nominis ultionis non addas pronomini eius.

V. 15. Præparauit orbem in sapientia sua. Non præponitur huic verbis & coniunctionem.

V. 27. Clangite buccina in gentibus. Pro gentibus, quod est, nationibus; nequaquam scribendum est montibus.

V. 52. Et visitabo super seulptilia eius. Pronomen eius non est commutandum cum nomine Babylonis.

V. 58. Murus Babylonis ille latissimus. Non est latissimus, quod est spatiosissimus, transpositis primis duabus litteris, commutandum cum altissimus, quod est, excelssissimus.

CAP. LII. v. 20. Et vitulos duodecim æteos. Non est omittenda coniunctio &.

V. 22. Et capitella super vtramque ætea. Non facile mutandum est ætea vtramque in ablatiuum vtræque.

Ibidem. Similitereolum næ fecunda & malaganaata. Hæc verba Romani Correctores post alios addiderunt, quia à multis libris omittuntur, de quibus legere licet Notationes nostras.

T H R E N I.

ET factum est, postquam in captiuitatem redactus est Israel, &c. Hæc præfatiunculam Patres indicantes non esse omittendam, tametsi à quibusdam libris omittatur.

CAP. III. v. 17. Et repulsa est à pace anima mea. Non omittas illud à pace.

V. 21. Hæc recolens in corde meo, ideo spectabo. Coniunctionem ideo male quidam diuidunt in duas distinctas in Deo.

V. 23. Noui diluculo. Pro masculino noui, quidam legunt femininum nouæ: sed spiritum est, quod à quibusdam legitur nouas.

V. 28. Sedit solitarius & tacebit, quia leuauit super se. Non addas altera le, quod multi. Leuauit se super se.

CAP. IV. v. 14. Cumque non possent, tenuerunt lacrimas suas. Non addas verbo possent infinitum iurare.

V. 17. Quæ saluare non poterat. Neque hoc addas pronomini nos.

B A R V C H.

CAP. I. v. 8. Cum acciperet vasa templi Domini. Non minus singulari acciperet in plurale acciperent.

V. 9. Et cunctos potentes. Correktionis præstulerunt hanc lectionem, a qua habet & victos & potentes, quamuis græco consensiente.

Ibidem. Et duxit eos vinctos in Babylonem. Similiter hic addiderunt victos, quamuis illud alij libri græco conformiter omittant.

V. 21. Quos misit ad nos. Quod sequitur in quibusdā libris & ad iudices nostros, superfluum.

CAP. II. v. 1. Qui iudicauerunt Israhel. Non præponitur præpositionem in nomini Israhel.

V. 4. In omnibus populis. Non præponitur huic verbis coniunctionem &.

V. 22. Quod si non audieritis. Non interponas læcetis nec, inter non & audieritis.

V. 33. Et dominabuntur eius. Vitium typographicum est hic in autographo Romano, datini pluralis eius pro genitino singulari eius fertur.

CAP. III. v. 9. Vt setas prudenter. Non minus singulari scias in plurali scias.

V. 13. Habitasses vtiq; in pace sempiterna. Vnam vocem sempiterna, male quidam distrahunt in duas super terram.

V. 23. Negotiores Merthæ & Theman. Egregia correctio, qua restitutum est nomen proprium Merthæ, pro appellatio rectæ.

CAP. IV. v. 6. Sed propter quod in ira ad iracundiam prouocasti Deum. Nominis ut non est addenda vox Dei.

V. 9. Audite confines Sion. Causa pro confines scribis ciuitates.

V. 16. Et abduxerunt dilectos viduæ. Legendum est abduxerunt, quod est separauerunt, non adduxerunt, quod est contrarium, accedere fecerunt.

V. 20. Erui me sola pacis. Nequa-

9. am scribendum est et pronomen secunda persona pro uic prima.

V. 25. Sed cito videbis perditionem ipsius. Non musci singulari videbis in plurale videbitis.

CAP. V. v. 1. Eius quæ à Deo tibi est sempiterna gloria. Nec hic musci genitius sempiternæ gloriæ in nominatiui.

V. 3. Splendorem suum in te, omni qui sub cælo est. Non est omissenda vox omni.

V. 6. Portatos in honore. Preferendum est ablatiuus accusatiue honorem.

V. 8. Ex mandato Dei. Alij libri: omitterunt ex.

CAP. VI. v. 1. Ad abducendos captiuos in Babyloniam. Participium futurum abducendos, non est mutandum in participium præteritum abducentes.

V. 9. Et etrogant illud in semetipsos. Neque hic accusatiui semetipsos mutandus est in ablatiuum semetipsis.

V. 15. Non ergo timueritis eos. Non scribas ueterecini pro timueritis.

V. 26. Sed sicut mortuis munera eorum illis opponuntur. Causa pro munera, quod est dona, scribis hinc et.

V. 46. Attifices etiam ipsi. Preferendum est artifices, ab arte dictum, et quod alijs leguntur autifices, ab auro.

V. 48. Cogitant sacerdotes apud serui se abscondant cū illis. Nec omittas apud se, nec committes cum post se.

V. 56. Quibus hi qui fortiores sunt, aurum, & argentum, & vestimentum, quo operti sunt, auferent illis. Egregia correctio, qua nomen iniqui, quod uulgè scribitur, distrahunt est in distrahuntis dunt hi qui, & id quod sequitur adnectitur ad perficiendum sententiam præcedentem. male enim quidam exordiantur periculum nomen ab his uerbis aurum & argentum &c.

V. 58. Vel ostium in domo, quod custodietur in ipsa sunt. Multi libri, hic est ytopographicus in exemplari Romano, ubi singulare accinget excusum est pro plurali accingent.

V. 61. Perambulare in uersum orbem. Non addas præpositionem in ante inuicem.

V. 71. A purpura quoque & muræ, quæ supra illos tineant, leticis ita-

que quia non sunt dii: Pro murice, alijs leguntur matmore. Patres prætulerunt murice, quod eiusdem generis muric cum purpura sit, matmore uero longe alterius generis. Pro tineant, plerique habent teneant, male; Patres emendauerunt tineant, quo uerbo à tinea detrahunt, Interpret significare uoluit, sine a genibus corrumpuntur; nam & quæ græce leguntur uox & tinea, quæ putrescere denotat, proxime ad os, quod est, tinea, accidit. est enim tinea, causa putrescentie corruptionisque. Videtur igitur loci sensus esse: Sicut quoque non esse deos (nam & quæ uis græcè non legitur, ita uideri possit superfluum) uel à uersibus purpura muricisq; tinctis, quæ induuntur & gestant, quibus est splendoris sine ornati, non ualent tamen eas, etiam dum suo corpori sunt impossibiles, feruere integras, quæ in eis corruptionibus marcescant ac putrescant. est ergo obseruati dignissima huius loci restitutio.

E Z E C H I E L.

CAP. I. v. 5. Et in medio eius similitudo. Patres prætulerunt in ei quod in alijs libris legitur ex.

V. 13. Et similitudo animalium, ad specus eorum: Non interponas coniunctionem & ante ad specus.

CAP. II. v. 3. Ipsi & patres eorum præuicati sunt. Non omittas pronomen ipsi.

CAP. V. v. 7. Et iuxta iudicia gentium, quæ in circuitu uestro sunt, nõ estis operati. Non est omissenda negation non præposita uerbo estis.

CAP. VI. v. 9. Super malis quæ fecerunt. Patres prætulerunt perfectum plusquamperfecto fecerant.

V. 11. Quia gladio, fame & peste trituri sunt. Hoc loco coniunctionem quia prætulerunt relatiu qui.

CAP. VII. v. 7. Venit contritio super te. Hic similiter prætulerunt contritio, eui qua leguntur in quibusdam libris, contrafractio & contractio; ut & infra v. 10. Egressa est contritio.

V. 18. Et accinget se ciliciis. Error hic est typographicus in exemplari Romano, ubi singulare accinget excusum est pro plurali accingent.

CAP. IX. v. 6. Parauit & mulieres. Alij legunt numero plurali par-

auit, sed singulari est merito præferendum.

CAP. XL. v. 15. filii hominis, fratres tui, & fratres tui. Non est omissendum aliorum, sed repetendum est ita ut sit.

V. 21. Quorum cor post offendiculum. Non addas conuersionem autem.

CAP. XII. v. 4. & 7. Qualifasta transmigrationis. Participium positum, dedisse uidetur Interpreti, quam nomen transmigrationis, uide Notationes.

V. 13. Et extendam rete meam super eum. Non omittas conuersionem &.

V. 25. Et quodcumque loquutus fuero uerbum, fiet & non prolongabitur amplius. Coniunctio copulatiua &, qua postposita uerbo licet, nequam præponenda est.

CAP. XIII. v. 18. Væ quæ consunt puluili sub omni cubito manus. Retinendum est saminitum quæ, non substituendum masculinum qui.

CAP. XVI. v. 10. Et calceanti ianthino. Pro ianthino, alijs leguntur hyacintho, alijs hyacinthino. uide Exod. 28 v. 5.

V. 15. Et polymito & multicoloribus. Vox ena multicoloribus, non est diuidenda in duas multi coloribus.

V. 18. Et operuisti illas. Correctores hanc lesionem prætulerunt alteri, quæ habet & uersa est eis.

V. 27. Et auferam iustificationem tuam. Quidam libri, explanationis ergo, ut arbitror, pro iustificationem tuam, scribunt ius tuum.

CAP. XVII. v. 8. In terra bona super aquas multas plantata est. Non præponas hic uerbis relatiuon quæ.

CAP. XVIII. v. 2. Er dentes filiorum obstupescunt. Quidam libri, pro presenti, scribunt præteritum obstupuerunt.

V. 19. Et dicitis, Quare non portauit filius iniquitatem patris? Non musci præteritum portauit in futurum portabit.

CAP. XIX. v. 1. Et tu assume planctum. Non addas fili hominis.

CAP. XX. u. 20. Et fecistiis quia ego inui Dominus Deus uester. Pro uisciatu, Correctores scripserunt & sciatu.

V. 36. Sic iudicabo uos, dicit Dominus Deus. Non omittas nomen Deus.

CAP. XXI. v. 19. De terra vna-
predientur ambx. *Legendum est am-
bx genere feminino, non ambo mascu-
lino.*

V. 12. Vt eleuet vocem in ylatu.
*Non mutes vt causatiuum in & copula-
tiuum.*

V. 30. In loco in quo creatus es. Nec
*hic mutes sextum casum loco in quar-
tum locum.*

CAP. XXII. v. 27. Et auare ad-
fectanda lucta. *Ally pro verbo com-
posito adfectanda scribunt simplex
lectanda.*

V. 28. Et diuinantes eis menda-
cium. *Pronomen plurale eis nec omis-
tendum est, nec vertendum in singulari ei.*

V. 29. Populi terre calumniaban-
tur calumniam. *Nominatiuum pluralis
populi non est mutandus in singula-
rem, sine accusatiuum populum, sine
datiuum populo. Denique accusatiuus
calumniam non est vertendus in abla-
tiuum calumnia.*

CAP. XXIII. v. 9. Super quorum
insupit libidine. *Retinendus est abla-
tiuus libidine, non substituiendus ac-
cusatiuus.*

V. 17. Et tioras tinctas in capitibus
coru. *Causa pro tinctas, leges, vinetas,
quod est legatas, aut ciuitas, quod cir-
cumdacas.*

V. 24. Multitudo populorum. Non
proponas coniunctionem &.

V. 33. Calice mortoris & tristitie,
calice fororis tue Samaritae. *Correpto-
res retinuerunt ablatiuum, pro eo quod
alij legunt accusatiuum calicem.*

V. 34. Et vbera tua iacerabis. Non
omittas copulatiuum &.

V. 45. Et languis in manibus ea-
rum. *Quod subiunctus quidam exem-
plaris & cum idolis suis fornicatae
sunt, non est huius verus, sed solummodo
versus 37. superioris.*

CAP. XXV. v. 7. Et scies quia ego
Dominus. *Non mutes singulari scies
in plurale scietis.*

V. 10. Filius Otientis cum filiis
Aidon. *Retinendus est datiuus filiis,
non mutandus vel in accusatiuum fi-
lios, vel in genitiuum filiorum, vel de-
nique in nominatiuum Filij, hac enim in-
uentione codicum vitia.*

CAP. XXVI. v. 10. Cum ingressus
fuerit portas eius. Pro ingressus, quod
est, intratus, caue scribas contrarium,
egressus, exierit.

CAP. XXVII. v. 13. Mancria &
vala aza aduexerunt populo tuo. *Mo-
lens est aduexerunt, quam quod alij le-
gunt aduexerunt.*

V. 14. De domo Thogoma. *Ally
declinantes voce scribunt Thogotum.*

CAP. XXIX. v. 1. In anno deci-
mo, decimo mense, vdecima die
mensis. *Pro decimo mense, non scri-
bas, numero ampliato, duodecimo
mensis, nec pro vdecima die, nume-
ro elatissimo vna seu prima die. Ergo
Notationes nostras, si placeat.*

V. 10. Pio eo quod laborauerit
mibi. *Pro numero singulari laboraue-
rit, alij codices scribunt pluralem labo-
rauerunt.*

CAP. XXX. v. 7. In medio ciui-
tatum deserarum. *Non mutes deser-
arum cum desolararum.*

V. 12. Manu alienorum. *Retinendus
est sextus casus numeri singularis ma-
nu, non substituiendus quatuor pluralis,
adlita propositio, in manus.*

V. 17. Iuuenes Heliopoles & Bu-
basti. *Codices impressi se scribunt Pu-
basti, prima littera ex stente p muta re-
nui, prout scribitur hebraice: sed manu-
scripti legunt Bubasti. Graci enim La-
tinque, mutata tenui p in mediam b,
vocalunt illam. Egypti ciuitatem Bu-
bastus, nominatum Herodotus post Lxx.*

V. 21. Et falciaetur linteolis. *Legenda
est falciaetur prima coniugatio-
ne, non falcierent quarta, quod in usu
non est.*

Sequitur: Vt recepto robore pos-
sit tenere gladium. *Non mutes vt cau-
satiuum in & copulatiuum.*

CAP. XXXI. v. 8. Cum ecce-
derint vulnerati tui in medio terre, ait
Dominus Deus. *Hac verba Correpto-
res huic versus ex manuscriptis exem-
plaribus addenda indicauerunt, camesi
hebraice non legantur. De his legeret licet
Notationes nostras.*

V. 10. Horrore nimio formidabit
super te. *Quod subiunctus multi codices
propter vniuersas iniquitates quas
operatus es, Correptores praterendum
conseruunt.*

Ibidem. In die ruinae tue. *Seruandam
est pronomen secunda persona tue,
non substituiendum tercia lux.*

V. 21. In nouillimis lacu. *Non mutes
genitiuum singulari lacu, in dactyuum
pluralis lacu.*

V. 29. Et cum his qui descendunt

in lacum. *Nec hic mutes praesens de-
scendunt, cum praeterito descenderunt.*

V. 32. Quia dedi terrorem meum
in terra videntium. *Sic emendarunt
hunc locum Correptores, verbum dedi
& pronomen meum, verumque scripserunt
persona prima: quoniam complures
libri scribant, vel vtriusque persona ter-
tia, dedi, suum, vel solummodo pro vni-
us ex qua de re non latius in Notatione.
CAP. XXXIII. v. 11. Conuertimini
ni, conuertimini a vis vultus possi-
mis iterandis est verbum conuertimini.
CAP. XXXIV. v. 10. Vt vltra non
pascant gregem. *Non addas pronomen
meum.**

V. 26. Pluuia benedictionis erunt.
Non proponas coniunctionem &.

CAP. XXXVI. v. 4. Et desertis,
patrietis. *Coniunctio & praeponenda
est positis huius verbi, quam interponen-
da prout docent vetera manuscripta.*

CAP. XXXVII. v. 16. Ioseph li-
gno Ephraim & cunctis domui Isra-
el. *Correptores scripserunt ligno pro li-
guum, & datiuum domui pro domus.*

CAP. XXXVIII. v. 2. Contra
Gog, terram Magog. *Non inseruius
coniunctionem copulatiuum & ante
terram.*

CAP. XXXIX. v. 1. Et educam te.
*Correptores emendarunt educam, quod
est, exire faciam, pro eo quod est in libro
quibusdam seducam, quibusdam te-
ducam.*

V. 9. Et baculos manuum & con-
tos. *Clauus est genitiuus pluralis ma-
nuum, quoniam singulari manus.*

CAP. XL. v. 16. Et ante frontes
pictura palmarum. *Non subicias exo-
lata.*

V. 42. Super quas ponant vasa. *Pro
sacro indicatiui ponent, correctum
est ponant praesentis subiunctiu.*

V. 49. Et octo gradibus ascende-
batur ad eam. *Non mutes pronomen
familiarium eam in masculinum tum.*

CAP. XLI. v. 25. Et sculpturae pal-
marum. *Non mutes plurale sculpturae
in singulari et sculptura.*

Sequitur: Sicut in parietibus quo-
que capillae erant. *Seruandum est fa-
minum plurali capillae, non substitui-
endum neutrum expressa.*

CAP. XLIII. v. 6. Et vir quisi-
bae iuxta eam dixit ad me. *Non omittas
velatiuum qui, v. 6. addas & coniunctio-*

CAP. XLIV. v. 12. Et portabunt iniquitatem suam. *Non multes futurum portabunt in praeteritum portauerunt.*

V. 10. Vt reponat benedictionem domui tuæ. *Neque omnes pronomen tuæ secundæ personæ, in sua terra.*

CAP. XLV. v. 7. Longitudinis autem iuxta vnamquamque partem. *Pro genitio longitudinis, quidam scribunt accusativum, quidam ablativum.*

V. 10. Et expiabis pro domo. *Non facile multes singulare expiabis in plurale expiabis.*

V. 13. Et pro peccato hiteum caprarum quotidie. *Non omittas rî uoidie.*

CAP. XLVI. v. 11. Agnis autem. *Nomini agnis ne proponas propositionem de: quæ & supra v. 7. simili pro suis loco de nostris manuscriptis vnum misceat omittitur, ad stipulante vetere Epanorhose manuscripto, quem habemus.*

V. 16. Si dederit princeps donum alicui de filiis suis. *Cause scribas donum, quod est, ad eum pro donum, munus.*

V. 20. Vt non essent in atrium exterius. *Legendum est essent in uiculis secundæ, non essent quarta, & causa rufandi atrium exterius, potius quâ ausentis, atrio exteriori.*

CAP. XLVII. v. 10. Et stabunt super illas piscatores. *Retinendum est faminum illas, faunas, non substituentum neutrum illa.*

V. 12. Omne lignum pomiferum. *Alij libri habent fructiferum.*

CAP. XLVIII. v. 2. Et super terminum Dan. *Non multes super in ad.*

V. 11. Et erunt eis primitiæ de primitiis terræ. *Pro primitiis, non est scribendum primitiis, sed eadem vox repetenda est.*

V. 17. Et ad orientem ducenta quinquaginta. *Adulterinum est quid quidam addunt milia.*

V. 11. Erit inter terminum Iuda & inter terminum Benjamin. *Propositionem inter dissyllabam, nequaquam commutare oportet cum monosyllaba in neutro loco.*

V. 18. Ad plagam Austri in meridie. *Retinendus est sextus casus meridiæ, non mutandus in quartum meridiem.*

V. 31. Et portæ ciuitatis ex nominibus tribuum Israel. *Adale scribunt quidam omnibus tribubus, pro ex nominibus tribuum, quod est, forte nominata de nominibus tribuum.*

V. 33. Et portæ tres, porta Simeonis una. *Nequaquam omittendum illud & portæ tres.*

DANIEL.

CAP. II. v. 13. Tibi Deus patrum nostrorum confiteatur. *Alij pro nostrum scribunt recorum.*

V. 17. Sapientes, magi, arioli, & auspices. *Non proponas & vocis arioli.*

V. 19. In strato tuo. *Non scribas stratu quartæ declinationis.*

V. 19. Et post te confurget regnum aliud minus te, argenteum. *Non facile omittas rî argenteum.*

V. 41. Patrem testis figuli. *Pro substatino testis non substituitur adiectiuum esseam.*

CAP. III. v. 7. Et symphoniz & omnis generis musicorum. *Non omittas primi &.*

V. 11. Super opera regionis Babylonis. *Alij libri habent Babyloniz.*

V. 14. Et statuum anream quam confurui. *Quidam libri legunt ceteri pro constitui.*

V. 31. In uero iudicio fecisti. *Non omittas propositionem in.*

V. 44. Confundantur in omni potentia tua. *Erim prototypen gratum habet ditiones, omnipotentia, & quoniam non addas pronomen tua, uisum est tamen Correctoribus addendum esse.*

V. 52. Et laudabilis & gloriosus & super exaltatus in secula. *Non parum Correctores omittendum esse & gloriosus, quamuis græce non addatur.*

V. 67. Benedicite frigus & æstus Domino. *Legendum est æstus, oppositum frigoris, uan æstus oppositum hyemis.*

V. 91. Respondit & ait. *Non addas x sed subaudi.*

V. 100. Et regnum eius regnum sempiternum. *Non omittas regnum secundæ loco repetitum.*

Sequitur i. Et potestas eius in generationem & generationem. *Non omittas priorem accusativum in ab-*

lativum generationem.

CAP. IV. v. 1. Et cogitationes meæ in strato meo. *Non scribas strato, quartæ declinationis, sed strato secundæ.*

V. 6. Quoniam ego scio. *Quidam libri mutant consuetudinem quoniam in relationem quem.*

V. 15. Omnia hæc viderunt. *Non omittas pronomen hæc.*

V. 17. Nonne hæc est Babylonia magna. *Non addas ciuitas.*

V. 31. Et regnum eius in generationem & generationem. *Non multes accusativum in ablativum generatione & generatione.*

CAP. V. v. 1. Balthasar rex. *Codices manuscripsi scribunt hoc modo, sequuntur Interpretæ L. x. x. codices impressi, mutauerunt th r u s, fere habent Balthasar, sequuntur textum chaldaicum.*

V. 3. Tunc allata sunt vasa aurea & argentea. *Non facile omittas & argentea.*

V. 21. Qui habet statum tuum in manu sua. *Cause pro statum, quod est, statum, scribas statum.*

V. 24. Articulus manus quæ scripsit hoc. *Alij scribunt masculinum qui pro feminino quæ.*

CAP. VI. v. 4. Quærebant occasionem ut inuenirent Daniæ ex latere regis. *Triplex est hoc loco uariarum codicum error. Quidam collocant uocem occasionem post uerbum inuenirent: quidam pro latere Daniæ scribunt accusativum Danielem, proque inuenirent, fere auferrent uel euellerent: denique quidam pro regis legunt regni. Et quæquam chaldaice isti regni, exemplaria tamen manifeste loquuntur, ab Interpretæ uersum esse regis.*

V. 24. Qui accusauerant Daniælem. *Præteritum plusquamperfectum præterendum est possetto.*

CAP. VII. v. 12. Et iudicium dedit Gæstus Excelsi. *Manuscripti libri scribunt genitivum singulari excelsi, qui non est mutandus in lativum pluralem excelsi, quod facinus impressi quidam corrige.*

CAP. VIII. v. 2. Cum essem in uisus. *Alij libri, præteritum cyro excelsi, ornata terminatione chaldaica, scribunt Sufan.*

Ibidem. *Quod est in Elain regione. Pro reg. ðc non substatino ciuitate*

P. 4. Cornibus ventilantem contra occidentem. Non inueniuntur contra orientem & post ventilantem.

P. 12. Robur autem datum est ei. Non temere omittitur pronomen ei.

P. 14. Vique ad vesperam & mane dies duo multa treceati. *Corractorum indicantur addendam vocem dies; ut claritas causa.*

CAP. IX. v. 23. Tu ergo animaduerte sermonem. *Adhuc est ergo quid autem.*

CAP. X. v. 6. Annotertio Cyri. Non facile interponatur vocem regni post tertio.

P. 17. Nihil enim in meremansit ritum. Non omittitur coniunctionem enim.

P. 20. Cum ego egrederer. Legendum est pronomen ego, pro coniunctione me ergo, quae in plurique est libris.

CAP. XI. v. 41. Et multae corruerunt. Femininum multae non est commemorandum cum masculino mulati.

CAP. XII. v. 6. Et dixi viro, qui erat indurus lineis. Pro prima persona dixi, non reipse substituenda est tertio dicit.

CAP. XIII. v. 5. Et constituti sunt de populo duo senes iudices. Non amittitur de populo.

CAP. XIV. v. 9. In templum Bel. Et dixerunt sacerdotes Bel. Alij declinantes scribunt Belis.

P. 12. Contemnebant autem quia fecerant. Legendum est contemnebant potius quam contidebant.

P. 13. Rex posuit cibos ante Bel. *Corrutores, claritatis causa, omiserunt & quod multi libri proponunt vocem Rex.*

P. 14. Ille autem non est Deus vivens. Non censuerunt. Patres omittuntur haec verba, quatinus ab aliis exemplaribus graeco conformiter existant.

P. 36. Daniel seruu Dei, tolle prandium. Idem iudicium est de hoc seruu Dei.

P. 37. Et non dereliquisti diligenter. Praefendum est diligenter, et quod quidam legunt quare res, alijque, perspicue est accepta.

P. 39. Ecce Daniel sedens in medio leonum. Eadem ratio habenda est huiusmodi, necdip leonum, quae illius leonum supra v. 24.

P. 40. Evertaxit eum de laeu leonum. Similiter & huius de laeu leonum.

P. 42. Tunc erant: Paucant omnes habitantes in vniuersa terra. Deum Danielis: quia ipse est saluator, faciens signa & mirabilia in terra, qui liberavit Danielem de laeu leonum. Denique & huius 42. versus eadem est ratio, qui respondet cuius leguntur supra 6. v. 26. 27.

O S E E.

CAP. I. v. 9. Etego non ero vester. Quidam libri addunt Deus aut Dominus sed superfluo.

CAP. II. v. 16. Et non vocabit me vitra Baali. Alij scribunt Baalim, quod est plurale absolutum citra pronomen, & significat Domini. Patres recte, ablata postrema laetia m, correxerunt Baali, quod est singulare cum pronome prima persona, & veritas Domini meus, sed exco sum Deo nomen, quod idolis vulgo attribueretur.

P. 23. Et iminaboeam tibi in terra. Nomen meo andus ablatiuus terrae cum accusatio rectam.

CAP. V. v. 1. Et rete expansum super Thabor. Non addas sicut ante rete, sed subaudiis.

P. 7. Nunc deuorabite eos mensis cum patribus suis. Cane legat, transposita literis, masculinum patribus quod est genitoribus, pro faminiu patribus.

CAP. VI. v. 7. Occidi eos in verbo oris mei. Non proponas & coniunctionem.

CAP. VII. v. 5. Dies regis nostri. Non est monstrandus nominatiuus dies in ablatiuu die.

CAP. VIII. v. 2. Me inuocabant. Deus meus. Retinendum est futurum, non substituendum prateritum imperfectum inuocabant.

CAP. IX. v. 7. Propter multitudinem iniquitatis tuae & multitudinem amentiae. Tam posteriore locum quam priore, scribendum est accusandi rasis multitudinem (quidam enim libri posteriori loco habent casum nominandi multitudinem) sed pronomen rex, non perinde addend: no est nominatiu amentiae, ut nomin in quibus.

CAP. X. v. 12. Seminate vobis in iustitia. Nonnulli codices obsecro a phrasia sensum explicare volentes, pro ablatiuo cum praepositione in, scribunt nulum accusatiuum iustitiam; alij complures, resente accusatiu & in praepositione, addunt veritate: In veritate iustitiam: sed prima lectio germana est.

P. 14. Qui iudicauit Baal in die praelij. Pro iudicauit, quod est damnauit, non esse substituendum vindicauit, quod est, vultus est, docuimus in Notationibus.

CAP. XI. v. 12. Circumdedit me in negotiatione Ephraim. Causa scribae negotiatione, id est, mercatorum, pro negotiatione, quod est, abnegatione.

Ibidem. Iudas autem testis descendit cum Deo, & cum sanctis fidelis. Nominatiuus singularis fidelis, haud quaquam monstrandus est in ablatiuu plurium fidelibus.

CAP. XII. v. 11. Si Galaad idolum, ergo frustra erant in-Galgai bobus immolantes. Quod duplex hoc loco varietum codicum vitium vitandum est. Primum, est eorum qui inter si & Galaad interponunt praepositionem in, quae subaudiui potest, addi non debet. Alterum est eorum qui pro Galaad reperiunt Galgai, quod est in posteriore parte sententiae: Galaad ultra, Galgai circa Iordanem sita erat. Tertium, quo pro ergo coniunctione illa in scribitur tamen aduersatiua. Quartum est, quo vitium substantiuum erant, mutatur cum erant, errore non modico.

P. 12. Et seruauit Israel in vorem, & in vorem seruauit. Multi codices legunt seruauit, quod est, ministravit, in fine ut in principio huius pericope: vorem in principio quid seruauit, in fine autem seruauit, quod est, custodiuit, scribendum esse, extra conuersum esse debet.

CAP. XIII. v. 6. Et leuauerunt cor suum. Duas voces & leuauerunt, non contrahat in vnam, & leuauerunt.

P. 10. Da mihi regem & principem. Seruandus est singularis numerus regem, non substituendus pluralis reges.

P. 15. Adiuuet videntem videntem Dominus. Non proponas coniunctio sem &.

CAP. XIV. v. 6. Et conuersus

Israel gerit. nabit sicut lilium. Non est intericienda & commisitio inter Ios & Israel, eo tantum quod Israel coniungi pisset cum Ios.

IOEL.

CAP. II. v. 14. Quis scit si conuertatur & ignoscat. Non addas Deum. Ibi enim. Sacrificium & libamen Domino Deo vestro. Retinendum est pronomen secunda personae vestro: non supponendum prima nostro.

CAP. III. v. 3. Et posuerunt pœnem in prostibulo. Praferendum est casus sextus quoque prostibulum.

V. 17. Habitans in Sion monte antheo nico. Non est referenda praepositio in ante monte.

AMOS.

CAP. I. v. 1. Verba Amos qui fuit in pastoribus de Thecue. Corretores lederunt nomen substantivum pastoris, pro eo quod alij legant adiectivum pastoralibus; dantque addiderunt de praepositionem ante Thecue.

V. 6. & 9. Et super quatuor non ovenerunt eum. Masculinum pronomen cum non esse commutandum cum antiquo eam, docuimus in Notationibus.

CAP. II. v. 13. Ecce ego strideo ibi vos. Non mures lubret, quod si sub, in praepositionis contrarium sper.

CAP. III. v. 12. Et in Damasci tabato. Hanc lectionem qua habet genitivum Damasci, & ablativum grato, Patres non sine causa praetulimus, quia contra habet ablativum Damasco & genitivum grabati, hoc modo: Et in Damasco grabatiquam licet ex Notationibus nostris intelligere.

CAP. IV. v. 4. Et afferte manes vestras. Non mures afferte in afferte, id est, vocalem primam a in latam o.

CAP. V. v. 17. Etia omni bus viis erit planctus. Causa scribas viis, vel est itineribus, pro viciis, quod est, viciis.

V. 26. Et portastis tabernaculum ploch vestro. Non interponis deo idolo inter Moloch & vestro.

CAP. VI. v. 14. Qui latamini in nihilo. Alij, pro ablativo nihilo, scribunt nihili indeclinatum.

CAP. VII. v. 1. Et ecce serotinus post tonsionem regis. Nomen verbale faminiuum tonsionem, Patres consulto praetulimus masculino tonsionem: ut & nomen gregis, necessario commutatur, dante prima litera, cum regis. Legat qui vult Notationes nostras.

V. 3. Non erit, dixit Dominus. Non est mutandum praeteritum dixit, in praesens dicit. Idem obsequandum infra v. 6.

V. 7. Hec ostendet mihi Dominus. Non addas Deus.

CAP. VIII. v. 5. Quando transibit mensis. Legendum est mensis, cuius initium Kalenda, non mensis opposita fementi.

V. 7. Iuravit Dominus in superbia Iacob. Corretores praetulimus quatuor casum sexto superbia.

V. 9. Et erit in die illa, dicit Dominus Deus. Non omittas vocem Dens.

CAP. IX. v. 1. Non erit fuga eis: fugient, & non saluabitur ex eis qui fugerit. Futurum plurale fugient, multis libri veriant in: singulare fugiet: ceterum, nullo modo est omittendum, interposito relativo qui: Non erit fuga eis qui fugient.

V. 11. Et reedificabo illud. Retinendum est neutrum illud s. tabernaculum, non supponendum masculinum eum.

ABDIAS.

V. 11. In die cum stares adversus eum. Non est omittendum pronomen eum.

V. 16. Quomodo enim bibistis supermentem sanctum meum. Non est mutandum verbum plurale bibistis, in singulare bibisti.

V. 20. Omnia loca Chanaanorum. Patres addiderunt vocem loca.

IONAS.

CAP. I. v. 11. Quia mare ibat & intumescibat. Quod subiciunt qui, tam libri super eos, non est huius versum, sed decemiterij.

V. 12. Tempestas hac grandis venit

super vos. Patres addendum consensu verbum venit: pro quo quidam libri verbum substantivum est legimus: nam alij neminem habent.

MICHEAS.

CAP. I. v. 11. Planctum domus vicina accipiet ex vobis. Non mures nominativum vicina in genitivum vicina.

V. 14. Domus medacij in deceptionem regibus Israel. Nominativum pluralis domus, non est vertendum in accusativum pluralem.

CAP. II. v. 3. In caetu Domini. Non subiciat o Israel.

CAP. IV. v. 6. Et quam afflixeram. Non addas consolabor.

V. 8. Et tu turris gregis nebulosa filia Sion. Non mures genitivum filia in nominativum filia.

CAP. V. v. 3. Et reliquix fratrum eius. Non omittas coniunctionem &.

V. 5. Et erit iste pax: cum venerit Assyrius. Quidam libri, in verso verbo ordine, legunt pro nominativo Assyrius, dativum Assyriis, quem praecedentibus iungunt hoc modo: Et erit pax Assyriis, cum venerit; sed male.

V. 9. Exaltabitur nianus tua super hostes tuos. Non praeponas coniunctionem &.

CAP. VI. v. 9. Et salus erit timentibus nomen tuum. Non est mutandum pronomen secunda tuum in tertium vel eius.

V. 16. Et ambulasti in voluntatibus eorum. Legendum est voluntatibus, quod est, desiderii, non voluptatibus, quod est, delectationis.

CAP. VII. v. 17. Velut reptilia terrae perturbabuntur in adibus suis. Ita emendandum Corroctores, sequenti L. x. x. tametsi altera lectio, proturbabuntur de, quod est, micientur ex adibus suis, hebreo similior sit.

Sequitur: Dominiun Deum nostrum formidabunt. Pro formidabunt, quod est, pauebunt, non scribas deliderabunt, quod est, cupient.

NAHVAM.

CAP. I. v. 11. Sic quoque attendentur & pertransibit. Non est mutandum

singulare pertinebit, in plurali pertinebunt.

CAP. II. v. 4. In seueribus conurbati sunt quadrigae collisae sunt in plateis. *Masculinum conurbati, non est vertendum in femininum conurbatae, vertendum est cum quadrigae.*

V. 13. Et succedam vobis ad munus quadrigarum tuarum. Non facile substituendum est pronomen tertiae personae eius, pro secunda tuarum.

CAP. III. v. 3. Vox flagelli, & vox impetus rotae, & equi frementis, & quadrigae feruentis, & equitis ascendens, & micantis gladij, & fulgurantis hastae, & multitudinis interfectae, & grauis ruinae. *Quidam libri, magnam horum nominum partem scribit primi casus numeri plurali, & quadrigae feruentes, & equites ascendentes, & micantes gladij, & fulgurantes hastae, & multitudines interfectae, & graues ruinae: sed retinendum est vbiq; secundum casus numeri singulari.*

V. 8. Nunquid melior es Alexandria populorum. Nō praeponas praepositionem ab nomini Alexandria.

V. 11. Inimicis tuis adperitione patientur potius terrae tuae. Vna vox ablatiui casus adperitione, non est distringenda in duas ad peritionem: nam adperitione panditur, hoc est, aperiendo aperitur.

HABACVC.

CAP. I. 2. Videte praedam & iniuriam contra me: & scilicet est iudicium & contradiçtio potentior. *Et hic inscribuntur à multis exemplaria: Quia respicis contemptores, & taces conculcantes impio iustitiam: & facies homines quasi pisces maris, & quasi reptilia non habentia decem? Patres superflue iudicauerunt: ut certe non sunt huius loci sed infra v. 13. & 14. quod alijs docuimus.*

V. 17. Et semper interficite gentes non parcat. Alij libri, pro parcat, legunt cessat.

CAP. III. v. 3. Operuit celos gloria eius. *Quidam libri his verbis praeponunt Scilicet, postquam pro hebraico Sela & quae supralatina: quod non magis hic sententiam ingreditur, quam faciat in Psalmis, ubi est frequentissimum. Idem accidit infra v. 9. aut*

verba: huius os scindens terrae; & v. 14. ante illa: Male habisti scepteris.

V. 8. Qui ascendes super equos tuos. Non mutetur futurum ascendes in praesens ascendis.

V. 12. In furore obstupescas genitrix. Non praeponas his verbis coniunctionem &.

SOPHONIAS.

CAP. III. v. 17. Silebit in dilectione sua. Retinendum est pronomen tertiae personae sua, non substituendam secundam tuam.

Sequitur: Exultabit super te in laude. Non praeponas huic verbis & coniunctionem.

AGGÆVS.

CAP. I. v. 12. Vocem Domini Dei sui. Non omittas Domini.

ZACHARIAS.

CAP. I. v. 9. Et dixit ad me Angelus. Non addas Domini.

V. 12. Ille iam septuagesimus annus est. Non omittas aduerbium iam.

CAP. II. v. 8. Qui enim tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. Non facile mutandum est pronomen primae personae mei, in tertie lui aut eius: quia de re lege Notationes.

CAP. IV. v. 14. Isti sunt duo filij olei. Sequitur in multis libris splendidis, sed superflue: id vnde irrisperis, docent nostra Notationes.

CAP. V. v. 2. Ego video volumen volans. Non praeponas aduerbium ecce praeponam ego.

V. 4. Et consumet eam. Non mutetur pronomen femininum eam in masculinum eum.

V. 6. Haec est oculus eorum. Nec his, femininum haec, in masculinum hic.

CAP. VII. v. 11. Et auerterunt scalpulas recedentes. Retinendum est accusatum singularis recedentes, nō substituendum nominatiui pluralis recedentes.

V. 12. Verba quae misit Dominus

accidit. Pro Dominus, Propter Dominum. V. 13. Sicut locutus est & non audietur. Non repas aduerbium sicut ante non.

CAP. VIII. v. 4. Et viri baenulsi in manu eius. Non omittas nomen viri.

CAP. IV. v. 9. Et ascendens super aliam. Corroctores praesulunt femininum aliam masculino alium.

V. 10. Et disperdam quadrigam ex Ephraim. Causa legas dispergam à spurgo, pro disperdam, quod est, destruiam, à perdo.

CAP. X. v. 4. Ex ipso angulus Causae pro angulus scribens Angelus, id est, vocalem secundam pro quantam.

CAP. XII. v. 3. Omnes qui leuabunt eam. Pro feminino eam, quod ad Ierusalem refertur, alij libri scribunt masculinum eum, quod ad lapidem.

V. 6. Et sicut faciem ignis in fenestram. *Standum hic est typographicum in exemplari Romano, ubi faciem trissyllabum nomen, legitur pro dissyllabo facie, quod est, faculam, lampadem. Porro ut mendores quidam habent faciem, ut alij faciem, quod est, fasciculum.*

V. 8. Sicut Angelus Domini in conspectu eorum. Non mutetur pluralis eorum in singulare eius.

CAP. XIV. v. 4. Prærupto grandi valde. Non scribas quanta declinatione prærupto, id est, vocalem u quintam pro quarta.

V. 10. Et habitabis in loco suo. Alij legunt passivus habitabitur, sed minus recte.

MALACHIAS.

CAP. I. v. 1. In manu Malachiae. Non substituas prophetæ.

V. 3. Et posui montes eius in solitudinem. Nō addas Seit ante montes.

CAP. II. v. 10. Quare ergo despicit unusquisque nostram fratrem suum, violans pactum patrum nostrorum. Pronomina prima persona nostrum & nostrum, non sunt mutanda in secunda vestrum & vestrorum.

V. 12. De tabernaculis Iacob. Pro plurali tabernaculis, non supponas singulari tabernaculo.

CAP. III. v. 5. Et equi calumniauunt mercedem mercenarij, viduas & pupillos, & opprimunt peregrinum. *Quidam autem viduas praeponunt & humiliauit, ex verbo accepimus; sed*

minus recte: sicut & illi non recte, qui omittunt & ante opprimunt.

V. 18. Et conuertimini & videbitis. Retinendum est futurum indicativum conuertimini.

LIBER MACHABAEORVM PRIOR.

CAP. I. v. 11. Et exiit ex eis radix peccatrix. Nominativus femininus peccatrix, non est commutandus cum genitivo neutro peccati.

V. 17. Virgines & iuvenes infirmari sunt. Non sunt proponendi iuvenes virginibus.

V. 38. Et factum est hoc ad insidias sanctificationi. Dativus casus sanctificationi, non est mutandus cum genitivo.

V. 51. In omnibus immundis. Pro adiectivo immundis, non scribas substantivum immunditias.

V. 57. Quinto & quadragesimo & centesimo anno. Non omittas & centesimo.

CAP. II. v. 1. Sacerdos ex filiis Iosabab. Ultima littera existens b. secunda alphabeti, non Iosabim, ultima littera existens m. secunda liquidum.

V. 30. Et sederunt ibi ipsi & filij eorum. Non mutes pluralis eorum in singulari eius.

Ibidem. Quoniam inundaverunt super eos mala. Alij libri scribunt, induraverunt, minus verisimiliter.

V. 31. Qui erat in Ierusalem. Retinendum est numerus singularis erat.

V. 41. Tunc congregata est ad eos synagoga Aethiolorum. Cane reponas nomen generale Iudaeorum, pro particulari Aethiolorum, quod alij dicunt Essenorum.

V. 47. Quotquot inveniunt in finibus Israel. Nomen Israel non est mutandum in pronomen eorum.

V. 64. Quia in ipsa glorioseritis. Quod quidam libri adiciunt post conjunctionem quia, cum feceritis quibus praecepta sunt in lege & Domino Deo vestro, merito ut superfluum omissum est.

CAP. III. v. 8. Et perambulavit

ciuitates Iuda. Non mutes praeteritum perfectum in imperfectum perambulabat.

CAP. IV. v. 20. Et vidit Gorgias quod in fugam conuersi sunt Iui. Corruptores putarunt non omittendas voces. Gorgias & Iui, quas multis omittunt.

Sequitur: Et succenderunt castra. Non mutes succenderunt cum succensa sunt.

V. 31. Et confundantur in exercitu suo. Seruandus est numerus pluralis confundantur, non surgantur singularis confundatur.

CAP. V. v. 3. Et eos qui erant in Acribathane. Pleriq; libri vocem Acribathane, male scribunt omissa littera c, qua tertia quidem est alphabeti, huius autem dictionis secunda.

V. 30. Et expugnaverunt eos. Alij legunt expugnabant.

V. 35. Et sumit spolia eius. Non supparat verbum compositum assumit, pro simplici sumit.

V. 44. Cum omnibus qui erant in ipso. Pro masculino qui, multi libri habent neutrum quia. Gracum ambiguum est.

V. 56. Et Azarias princeps virtutis. Corruptores praterunt singularis princeps plurali principes.

V. 60. Et facta est fuga magna in populo. Corruptores recte emendantur fuga, pro eo quod vulgo legitur plaga, quod amplius est.

CAP. VI. v. 7. Quam edificauerat super altare. Retinendum est singulari edificauerat, non mutandum in plurali edificauerant.

V. 17. Et vocauit nomen eius Eupator. Alij, pro nominatiuo scribunt accusativum Eupatorem.

V. 26. Ad arcem Ierusalem. Non intericiuas praepositionem in ante Ierusalem.

Ibidem. Et munitionem Bethsuram. Neque hic ausa Bethsuram.

V. 37. Et Indus magister bestiarum. Indus correctio, qua nomen Indus repositum est, pro eo quod vulgo scribitur aduerbio iorus. Significatur super singulos elephantes, prater viros bellatores, fuisse Indum magistrum elephanti.

V. 57. Festinauit. Alij proponunt conuenit in &.

CAP. VII. v. 6. Et nos disperdit

terra nostra. Pro disperdit, quod est, incia, non scribas disperdidit.

V. 7. Quod fecit nobis & regionibus regis. Coniunctio & mutanda non est cum praepositione in.

V. 9. Et milieum, ut videtur extremum quod fecit Iudas: sed & Aleumm. Alij omittunt hac verba, videntur ex terminu quod fecit Iudas: sed qua omnes legunt supra v. 7., unde & facile hic subaudiuntur.

V. 19. Et comprehendit multos eis qui a se effugerant. Ita est in quibusdam veteribus manuscriptis: in alij legitur contrarium qui ad se refugerant.

CAP. IX. v. 1. Apposuit Bacchi dem. Non interponas &.

V. 57. Et filuit terra annis duobus. Non facile addas vocem terra nomen Iuda etiam si grace addatur.

V. 61. Qui principes erant malitiae. Legendum est malitiae, quod est insidiarum, non militiae, quod est exercitus, id est, legenda est a prima vocalis, non tertia.

CAP. X. v. 13. Et reliquit vnus quique locum suum. Non omittas pronomen suum.

V. 20. Et vamicus vocetis regis. Nec hic omittendas est coniunctio &.

V. 38. Et non obediant alij goretari. Non committes alij cum alio.

V. 45. Et ad extruendos muros Ierusalem. Non proponas nomini Ierusalem praepositionem in.

V. 53. Et sedimus in sede regni eius. Non est mutandum praeteritum sedimus in praesens sedemus.

V. 54. Et dabo tibi dona & ipsi digna te. Dna voces digna te, quod est decetia te, non sunt conseruanda in vnam, quod vulgo fit, dignitatem.

CAP. XI. v. 7. Qui vocatur Eleutherus. Non surrogas imperfectum vocabatur in locum praesentis.

V. 37. In monte sancto, in loco celebri. Non intericiuas coniunctionem &.

V. 38. Quem contaxit ab insulis genium. Verbum compositum contraxit, non est mutandum in simplex traxit.

V. 39. Quoniam omnis exercitus murmurabat contra Demetrium. Praeteritum imperfectum non mutes ut cum perfecto murmurauit.

V. 61. Et praelatus est ea. *Necrum plurale ea non est, utendum in famulorum singulari casu.*

CAP. XII. v. 1. Elegit viros. *Non omittenda coniunctio.*

V. 7. Ab Ario, qui regnabat apud vos. *Patres legendum conjunctum Ario, prima littera alphabeti existente prima vocis, non Dario, praeposita d, quarta alphabeti.*

Ibidem. Sicut rescriptum continet quod subiectum est. *Pro nomine compositi rescriptum, non est substituendum simplex scriptum.*

V. 9. Nos cum nullo horum indicemur. *Non est addenda coniunctio casum.*

V. 16. Numenium Antiochi filium & Antipatrem Iafonis filium. *Non omittas vocem filium reperitam.*

V. 19. Ethhoc est rescriptum epistolatum, quod miserat Oniz. *Prateritum plusquamperfectum miserat, non est mutandum in perfectum misit, multoque minus datus Oniz in nominatum Onias.*

Sequitur v. 20. Arius rex Spartiatam Oniz. *Sacerdoti magno salutem. Triplex correctio est hic observanda, non in vetera citata recitatur. Prima, nomen Arius, non omittendum esse, nec augendum, sine una littera Darius, sine syllaba Obabates. Altera, nomen Oniz legendum esse casu tertio, non primo Onias. Tertia, nullo modo hic addendum esse nomen Ionathas.*

V. 31. Ad Afabas qui vocantur Zabadi. *Præfens vocantur, non est mutandum cum imperfecto vocabantur.*

V. 36. Et exaltate altitudinem magnam. *Accusativum altitudinem magnam, nullo modo vertendi sunt in ablativum.*

V. 41. Ut extenderet in eum manum. *Non est addenda coniunctio &, ante simul.*

V. 51. Et eos qui cum ipso fuerant. *Retinendum est plusquamperfectum fuerant, non substituendum imperfectum erant.*

CAP. XIII. v. 6. Natos quoque nostros. *Non scribas pronomen secundæ personæ vestros, pro prima nostros.*

V. 11. Et ceteris his qui erant in ea, remanentibus ipse. *Pronomen ea nequam commutandum est cum nominis arce.*

V. 13. Propter negotia quæ habuit. *Non sunt hæc verba ceteris transscribenda iudicio Correctorum.*

V. 46. Sed secundum misericordiam astuas. *Non subiungas, & levitius tibi.*

V. 50. Et clamaverunt ad Simonem. *Extremas acciperent. Non mutas pluralem numerum in singularem accipere.*

V. 51. Et cinyris & cymbalæ. *Scribendum est cinyris vel cinnysis, vocali media y non a.*

V. 54. Quod fortis prælii vir esset. *Latinerum librorum quos vidi, quida illud solum legunt, quod vir esset, græco consentaneum: quidam addunt, quod vir fortis esset, quidam quod vir plii esset, Correctores omnia copulanda iudicant.*

CAP. XIV. v. 2. Et adduceret eum ad se. *Correctores hæc verba ex veteribus manuscriptis addiderunt.*

V. 17. Et hoc est exemplum scripturæ. *Nequaquā omittendū sunt hæc verba.*

CAP. XV. v. 4. Volo autem procedere per regionem. *Non mutas numerum singularem in pluralem regionis.*

V. 21. Si qui ergo pestilentes refugerunt. *Non commutes verbum compositum refugerunt, cum simpliciter fugerunt.*

V. 22. Et Atalo, & Atiarahi, & Arfati. *Media vox quinquessyllaba est, aut teriti quadryssyllaba, Atiarathi, à nominativo Atiarathis, pro qua græce legitur trisyssyllaba Atactis, latine à plerisque, mensale Arabæ.*

V. 23. Et Lamplaco, & Spartatis. *Pro Lamplaco alii latini libri græco conformiter, habent Samplax.*

Sequitur v. 24. Et in Delum, & in Myndum, & in Sicyonem, & in Cariam, & in Sasmum, & in Pamphilum, & in Lyciam, & in Alicarnassum, & in Co. o, & in Sidcu, & in Atadon, & in Rhodum, & in Phaselidem, & in Gorynā & Gnydum. *Prima aliquot horum nominum propriorum, multi latini libri legunt tertio casu, omissa præpositione. Et Delo, & Mydo, &c. Cetera Myndum scribendum est & Atadon, non Atadum & Atado, omissa littera n. Rursus Gorynati non Gorynati septimo non tertio alphabeti littera c.*

V. 24. Simoni principi Sacerdotum & populo Iudæorum. *Vetera manuscripta addunt illud & populo &c.*

V. 39. Et mandavit ei significare Gedorcm. *Pro eo quod latini forte id præcise conformiter legunt Cedronem, Romani patres emendaverunt Gedorcm, id hoc tunc proximo versu.*

LIBER

MACHABÆO

RVM POSTERIOR.

CAP. I. v. 1. Et qui in regione Iudææ. *Non mutas numerum singularem in pluralem regionibus, nec genitivum Iudææ in ablativum Iudææ.*

V. 14. Et ut acciperet pecunias multas. *Alii scribunt pluralis numero acciperent.*

V. 18. Ut & vos quoque gatis diem festo peragere. *Non addas festum.*

V. 32. Sed ex lumine, quo & resulsit ab aethri, consumpta est. *Non interponeas & inter sed & ex.*

V. 35. Atque stantim nuntia & cetera. *horum harum vocum loco, nequaquam scribas nuntiam vocem innumera.*

CAP. II. v. 10. Sic & Salomon & ceteri. *Sed ex lumine, quo & resulsit ab aethri, consumpta est. Non interponeas & inter sed & ex.*

V. 11. Et quod non sit comestum quod erat pro peccato, consumptum est. *Pro comestum, in libro manuscripti forte est mundatum aut mandatum, sed male, loco manducatum. Tunc, quod quidam hic addunt verba Levitici, ad qua loci est referenda. Cur non comedistis hostiam pro peccato in loco sancto, superfluum est. Denique coniunctio &, quam proponunt multi libri verbo consumptum est, est omittenda.*

V. 13. Et construens bibliothecam congregavit de regionibus libros, & prophetarum & David. *Pro it, multi libri habent qualiter, & pro construens, constituit; utriusque, pro regionibus, impositi libri, ut est tractus, forte legunt regionibus: sed Patres præterunt regionibus, quod est in*

libri manuscripti: Postremo & auctore prophetarum, multi collunt. Patres graeco conformiter retinuerunt. Legat

lector Notationes nostras.
V. 14. Ea quae deciderant per bellū. Legendum est deciderant, quod est, dilapsa fuerant, non didicerant, à discolo.

V. 13. Elleges quae abolitae erant restituerent. Præteritum abolitae alibi mutans in futurum abolendae, cōtendunt graeci.

CAP. III. v. 1. Propter Onix pontificis pietatem. Non interponas dispositionem & ante pietatem.

V. 7. Quae delatae erant. Non mutes faminiuum delatae in neutrum delata.

CAP. IV. v. 11. Per Ioannem patrem Eupolemi. Non proponas verbi coniunctionem &.

V. 19. Sed in alios sumptus eas deputari. Retinendum est femininum eas, non substituendum masculinū eos; quā admodum & versus proximo, faminiuum non facit commutanda cum neutris, ubi sequitur. Sed hae ablatae sunt quae &c. propter praesentes autem datae sunt sermo est de drachmis.

V. 30. Eo quod Antiochidi regi cōcubinae dono essent dari. Quod vulgo legitur Antiochi, secundo casu generis masculini, Patres recte emendantes Antiochidi, tertio casu generis feminini.

V. 35. Sed aliae quoque nationes, Non addis etiam vocule sed.

CAP. V. v. 1. Et hastis, quasi cōhortes, armatos. Multi pro ablative hastis, legunt accusatiuum hastas, & pro masculino armatos, femininū armatas, sed male; retinenda est enim patrum correctio.

CAP. VII. v. 1. Cōgigit autem & septemtrarios. Non est omitendum &.

V. 18. Nos enim propter nosmetipsos haec patimur. Non est mutandum plurale haec in singulare.

V. 18. Peto uate. Nō interponas pronomen te, nec quidem addita praepositione ate.

CAP. VIII. v. 1. Cognatos & amicos. Corretores iudicantes, non esse omitterendum & amicos, tamesi graeco mittantur.

V. 33. Et cum episcopi agerent Hierosolymis. Non proponas vocem Hierosolymis praepositionem in.

CAP. IX. v. 1. Et cecidit et pro-

liare templum. Alij seruauit numero pluralis templa.

V. 9. Ac uicentia in doloribus carnes eius effluerant. Seruandus est genitiuum singularis uicentis non mutandus in nominatiuum pluralem.

CAP. X. v. 7. Qui prosperauit mundari locum suum. Passiuius mutandi non est uertendū in actiuium mundare.

V. 27. Et omnes simul non min⁹ viginti milibus trucida uerunt. Non addas quinque ad viginti.

V. 24. Ac Timotheus. Non mutes coniunctionem aduersatiuam ac in copulatiuam &.

Ibidem. Et congregato equitatu Asiano. Pro equitatu non scribas exercitū.

CAP. XI. v. 16. Alysia quidē. Vacula quidem non est augenda una syllaba, ita ut sit siquidem.

V. 18. Et quae res permittebat, concessit. Quidam libri legunt plurale numerum permittebant, sed prima persona concessi, nullo modo est admitterenda.

V. 20. Per singula verbo mandauit. Pro ablative singulari verbo, non est scribendus accusatiuius pluralis, verba.

V. 31. Ut Iudaei uiderentur cibis & legibus suis. Retinendus est nominatiuus pluralis Iudaei, non substituendus ablatiuus Iudaicus.

V. 36. De quibus autem ad Regem iudicauit referendum. Legendum est iudicauit, secundo uocis littera existente uocali quinta u, non uertia liquidarum n, indicauit.

CAP. XII. v. 16. Sanguine interfectorum in fluere uidetur. Corroderet egregie emendatur uocem insecum, id est, contumacitatem, quae uulgo legitur, in interfectorum, quod est occisorum.

V. 30. Quod modelle secum egerint. Causa pro modelle, quod est huiusmodi, legat contractum inoleste.

V. 41. Offerri pro peccatis mortuorum sacrificium. Alij libri solunt mortuo legis pro peccatis, non addit mortuorum, sed relinquunt subaudiendum.

CAP. XIII. v. 3. Non pro patris salute. Gentium substantiuus patris, non est mutandus in ablatiuum adiectiuus patris.

V. 15. Interfecit viros quatuor mil-

lia. Numerus quatuor inueniuntur augendi est denario, ita ut sit, quatuordecim.

V. 13. Mente cōsternatus, Iudaeos deprecatur. Nominatiuus singularis cōsternatus, nequaquam coniunctiue est cum accusatiuo plurali consternatos.

CAP. XIV. v. 4. Super hae, & thallos. Scribendum est thallos, ebiis in principio, & duplici bin medio, quod est ramus, non calos, quae sunt ossa.

V. 9. Secundum humanitatem tuam, peruulgatam omnibus. Non mutes peruulgatam in promulgatam, id est in m.

V. 14. Gregatim se Nicanori miscebant. Vox gregatim non est augenda una syllaba congregatim.

V. 15. Qui populum suum constituit, ut in aeternum euasideret. Plerique libri omittunt ut, sed uelut uetera manuscripta, quae omittunt uocem coniunctionem ut, sedet uia uerba custodire, conseruant graeci.

V. 21. Et singulis sellae prolatae sunt & positae. Non addas praepositionem ante singulis.

V. 25. Qui eū egit, communiter uiuebant. Legendum est communiter, quod est, in communi, non comiter quod est, blandē.

CAP. XV. v. 32. Quam extendens contra domum sanctam. Seruandum est participium, extendens, non substituendum est uerbum extendat.

V. 37. Quod dicitur uoce Syriae. Non legas faminiuum quae, pro neutro quod; non enim refertur ad diem, sed ad adat.

MATTHAEVS.

CAP. I. v. 2. Abtham genuit Isaac, Isaac autem genuit Iacob. Male à libris quibusdam additur autem post Abraham, & ab alijs tollitur post Isaac.

V. 18. Cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph. Retinendum est pronomen eius, non substituendum antecedens Iesu.

V. 17. Et vocabunt nomen eius
Ennaua. l. Germana lectio habet fu-
turum plus ale persona tota vocabatur;
non singulari persona, aut secundum vo-
cabatur, aut certe vocabatur.

C. A. P. II. v. 1. 5. In Bethchem
Iuda. Legimus est Iuda vel Iude; non
addita una syllaba, Iudæa.

V. 2. Vt adimpleretur quod dicitur
est per prophetas. Non est commutatio
duo numeris pluralis prophetas enim
singulari prophetam.

C. A. P. III. v. 2. Appropinquit
enim regnum celorum. Cane na scri-
bas futurum. appropinquabis, loco
præstiti. Idem obferuandum infra 4.
v. 27.

V. 3. Hic est enim qui dictus est per
Isaiam prophetam. Noli scribere de
quod dictum est, pro qui dictus est.

V. 7. Quis demonstrauit vobis fu-
gæ a ventura ira? seruandum aut præ-
stitum, non vendendum in futurum
de non habere.

V. 12. Et congregabit triticum
suum in horreum. Vt non est omitten-
dum pronomen suum; ita addendum
nomen triticum, non nomen horreum.

V. 15. Tunc dimisit eum. Inuina o-
mittuntur à quibusdam libris hac ver-
ba.

V. 16. Baptizatus autem Iesus; con-
fessum ascendit de aqua. Non sunt ad-
ferenda nomen Iesus. Et aduerbiu
confectionis.

Ibidem. Et venientem super se. In-
terpres variis de reciprocum, non ipsum.

C. A. P. IV. v. 4. Non in solo panci-
uit homo. Non nomen præfens viniis,
cuius fusu non videtur.

V. 7. Rursus scriptum est. Non
inuenias aduerbiu rursus verbo præ-
cedente ait.

V. 10. Tunc dicit ei Iesus: Vade Sa-
tan. Vt non est omittendum aduerbiu
tunc, ita non addendum terroris positi-
me, quod quidam alunde huc adferri
solerunt.

V. 13. In Capharnaum maritima.
Non addas ciuitate.

V. 15. Galilæa gentium. Non nomen
primum casum Galilæa cum secundo
Galilæe.

V. 16. Populus qui sedebat in tene-
bris. Germana huius loci scriptura est
sedebat, non ambulabat.

V. 44. Et abiit opinio eius. Non
fuit ista fama pro opinio.

C. A. P. V. v. 1. Videns autem Iesus
turbas. Romani Correctores non iudi-
caverunt omittendum nomen Iesus.

V. 11. Beati estis cum maledixerint
vobis. Non addas homines, quod non
est huius loci, sed Lucæ 6. v. 22.

V. 10. Dico enim vobis. Non mu-
tationem conuersionem causalem cum
aduerbiis autem.

V. 22. Omnis qui irascitur fratri
suo. Non est addendum hinc causa.

V. 30. Et si dextra manus tua leu-
dilat te abscide eam. Sic est in Siri-
nibus, ex vascibus manus scriptis,
abscide, voce deinde à cado, pro eo
quod alia habet abscinde, à secundo.

Idem v. 31. venit infra 18. v. 8. & Mar. 9.
v. 43.

V. 32. Et qui dimissam duxerit, ad-
ulterat. Cane na omittas hanc perico-
per, ut olim quidam.

V. 39. Sed si quis te percussit in
dextram maxillam tuam. Nec hic o-
mittas adiectiuum dextram.

V. 41. Vade cum illo & alia duo.
Nec hinc denique auferas vocem alia.

V. 42. Sicut & pater vester celestis
perfectus est. Vox celestis non est omi-
tenda cum qui in celis est.

C. A. P. VI. v. 4. Reddet tibi. Non est
addendum in palam, quod olim faci-
erant quidam.

V. 7. Nolite multum loqui, sicut
ethnici. Redundat, quod sequitur in
quibusdam libris, verbum faciunt.

V. 11. Panem nostrum super substantia-
lem da nobis hodie. Non mater su-
per substantialem cum quod idem.

V. 13. Sed libera nos a malo. Amen.
Vt non est omittendum Amen; ita non
addendum Quia cum est regnum & gloria
& gloria in secula seculorum.

V. 16. Vt appareant hominibus io-
nantes. Non supponas simplex pa-
teant, pro compellat appareant.

V. 25. Ne solliciti sitis anime ve-
stra quid manducetis. Superfluum
fuit, quod olim quidam addiderunt, ne-
que quid bibatis.

V. 34. Sufficit dici malitia sua. Non
est addendum enim.

C. A. P. VII. v. 1. Nolite iudicare,
venio iudicemini. Quod sequitur in
quibusdam libris Nolite condemnare,
venio condemnemini, non est huius
Evangelij, sed Lucæ 6. v. 37.

V. 4. Et conuersi dirupant vos.

Non addas & canes conuersi.

V. 11. Nolite bona dare. Na
est omittendum data.

V. 11. Vt faciant vocis huius ministri
Non est addendum bona.

V. 14. Quam angusta porta & re-
cta via est. Non est logis aliam quomodo
vel & pro quam.

V. 23. Dilectio a me cui operanti
in iniquitatem. Superfluum: quod quid
addunt omnes.

V. 25. 27. Et descendit pluuia. Con-
iunctio auferenda non est.

C. A. P. VIII. v. 1. Cum autem de-
scendisset de montibus. Non addas no-
men Iesus.

V. 10. Audiens autem Iesus. Nec hinc
addas pronomen hinc.

V. 17. Et sanatus est puer in illa
hora. Legendum est in non ex.

V. 18. Et ministrabat eis. Correctores
præstitum plurale eis singulari ei.

V. 18. Iussit te transire tutum. Non
interponas discipulos.

V. 20. Vbi caput reclinet. Non ad-
das pronomen suum.

V. 25. Et accesserunt ad eum disci-
puli eius. Non omittas discipuli eius.

V. 28. Et cum venisset trans fre-
tum. Vt non est addendum nomen Ie-
sus, ita non mutandum singulari plu-
rali cum plurali venisset.

V. 29. Venisti huc acceperis tempus cor-
queris nos? Non est præponendum ad-
uerbiu cur.

V. 32. Et ecce impetu abiit. Vox
magno; quam interueniens quidam,
non hinc, sed Mar. 5. v. 13. ab interprete
data est.

V. 33. Nunciauerunt omnia. Super-
fluis hinc, quod addunt quidam.

V. 34. Rogauit ve transiret. Simi-
liter redundat hic cum.

C. A. P. IX. v. 1. Et ascendens in na-
uiculam transiit cauris. Omittendum
est nomen Iesus.

V. 5. Dimittatur tibi peccata tua.
Non auferas pronomen possessiuum tua.

V. 15. Non veni vocare iustos, sed
peccatores. Quod in nonnullis codici-
bus sequitur ad preuenientiam, non est
huius loci, sed Lucæ 5. v. 32.

V. 18. Accessit & adorabat. Sic legi-
tum, adorabat imperfectum, postea
quod perfectum adorauit.

Ibidem. Imponet manum tuam su-
per eum. Non omittas pronomen tuum.

V. 15. Et tenuit manum eius. Quod
sequitur

sequitur in multis libris. Leditur Puel-
la surge, non ait huius loci sed Luc. 8.
v. 34.

V. 38. Vt mittat operarios in mes-
sem suam. *Alig libri, pro mittas, scri-
bunt cunctat.*

CAP. X. v. 2. Duodecim autem
Apostolorum nomina sunt hæc. *Non
est legendum hoc loco discipulorum,
pro Apostolorum.*

V. 3. Iacobus Alphaei. *Non proponas
& coniunctionem.*

Ibidem. Et Thaddæus. *Hærum
duarum vocum loco, quidam legunt sex
Et Lebbaeus, qui cognominatus est
Thaddæus, sed non sunt latina edicio-
nis.*

V. 4. Et Iudas Iscariotes. *Non scri-
bas Scariotes, omitti i littera initiali
tametsi sit in antiquis libris, & hoc
& alius Evangeliorum locis.*

V. 7. Quia appropinquavit regnū
celorum. *Cum ne minus prateritum
in futurum appropinquabit.*

V. 8. Infirmitate, mortuos sus-
citavit. *Non tamen omittendum est po-
sterius illud mortuos suscitare.*

V. 10. Dignus est enim operarius
cibo suo. *Pro cibo suo, quod scribunt
quidam mercede sua, Luc. est cap. 10. v. 7.*

V. 13. Veniet pax vestra. Pax vestra
revertetur. *Non mutet futurum indicati-
ui, veniet, revertetur, cum impera-
tio, cniat, revertetur.*

V. 12. Eretis odio omnibus. *Non
addas hominibus.*

V. 13. Fugite in aliam. *Quod sequi-
tur in nonnullis libris. Et cum in aliam
persequantur vos, fugite in tertiam,
superfluum.*

V. 16. Nihil enim est opertum,
quod non reuelabitur, & occultum,
quod non fieret. *Coniunctio, reuel-
etur, sciatur, sunt Luc. 12. v. 2.*

V. 18. Qui potest & animam &
corpus perdere in gehennam. *Non
est omittenda coniunctio & vel prior
loco.*

V. 39. Qui invenit animam suam,
perderit illam. *Non mutet futurum in-
dicatui, nisi perdat, cum præsenti imperati-
o perdat.*

CAP. XI. v. 17. Cecinimus vobis.
*Interpres addidit tibi, non hic seu
Luc. 7. v. 32.*

CAP. XII. v. 1. Quod non hie
acer libbatus. *Non addas pronomi-
ne cetero.*

V. 18. Ecce puer meus quem elegi.
*Male interponunt quidam nomen cle-
us.*

V. 20. Arundinem quassaram non
confringet. *Ex propheta sumptum est,
quod quidam legunt, conteret.*

V. 31. Spiritus autem blasphemia
non remittetur. *Cum ne nominatiui
blasphemia coramnotos cum genitivo
blasphemie.*

V. 32. Qui autem dixerit contra
Spiritus sanctum. *Non proponas vo-
cem verbum, sed subaudi in proximo.*

V. 47. Folia stant querentes etc. *Pro
querentes etc. non scribas querentes
loqui tecum, aut querentes te allo-
qui, sed ita intelligas.*

CAP. XIII. v. 1. Ecce exiit quis-
minat seminare. *Non est hic addendum
semen suum, quod Luc. 8. proprium est.*

V. 8. Aliud centesimum, aliud sexa-
gesimum, aliud tricesimum. *Non
mutet numerum ordinalem cum cardina-
li. Aliud centum, aliud sexaginta,
aliud triginta.*

V. 11. Vobis datum est nosse myste-
ria regni celorum. *Plurale mysteria,
Matth. est, singulare, præsens
Evangelistarum.*

V. 12. Qui autem non habet, &
quod habet auferetur ab eo. *Pro &
quod habet, infra 23. v. 29. legitur &
quod videtur habere.*

V. 14. Et adimpletur in eis. *Re-
nendum est, cum coniunctione copula-
tina, præsens indicatui adimpletur:
non subiungendum, cum coniunctione
causali adimpletur, vel adimplea-
tur.*

V. 16. Vestri autem beati oculi
quia vident, & aures vestrae quia
audiunt. *Non est mutanda coniunctio
quia cum relatiui qui vel quæ.*

V. 20. Qui autem super petrosi. *Ne
legas petram pro petrosi, substantiu
pro adiectivo.*

V. 28. Visimus & colligimus ear-
um. *Non addas igitur verbis.*

V. 33. In farina satis tribus. *Luc.
13. v. 21. legitur, quarto casu satis
trita.*

V. 43. Qui habet et aures audiendi,
audiat. *Non omittat gerundium audi-
endi.*

V. 47. Eter omni genere piscium
congreganti. *Interpres addidit piscium
tametsi græcè non legatur.*

V. 48. Elegerunt bonos in vasa,
visi feminini.

Non addas pronomem suam, quod quid-
am. *V. 51. Lucunt ei. Etiam Ne hic ad-
das Domine.*

CAP. XIV. v. 1. Hic est Ioannes
Baptista. *Superfluum quem ego decol-
laui, quod sequitur in quibusdam libris.*

V. 3. Propter Herodiamem vxor em-
fractus fui. *Non est latine editio, quod
additur a quibusdam libris, nomen
Philippi.*

V. 6. Salta uisceribus Herodias in
medio. *Quidam addunt tricinio, qua
glossa est, non textum.*

V. 19. Discipuli autem turbis. *Super-
fluum quod quidam libri addunt do-
derunt: re: inquiratur enim intelligendum
est proximo.*

V. 22. Et statim compulit. *Seruan-
dum est compulit, quod est, coegit, non
supponendum iussit, quod est, praece-
pit.*

V. 32. Et cum ascendissent. *Quid-
am numero singulari scribunt ascen-
derunt, male.*

CAP. XV. v. 2. Quare discipuli
tui transgrediuntur traditionem. *se-
niorum. Non est communis audis numero
singulari traditione cum plurali.*

V. 31. Multos loquentes. *Quod sub-
iiciunt quidam libri debiles laos, ex
græco adiectum est.*

V. 38. Erant autem qui manduca-
uerunt. *Quidam libri praterito plu-
quamperfecto legimus manducauerant.*

CAP. XVI. v. 1. Factos estepere
dicitis & cetera usque ad finem quarti
versiculi, immittit olim a quibusdam
omissa sunt.

V. 4. Faciem ergo cæli diiudicare
nostis. *Ne proponas nomen hypocrita.*

Ibidem. Nisi signum Iona prophete.
Non omittat nomen prophete.

V. 13. Quem dicunt homines esse
filium hominis? *Non est addendum
pronomem me, tametsi græcè legatur.*

V. 23. Vade post me Satana. *Non
scribas tecto loco post me.*

CAP. XVII. v. 1. Et post dies ita
assumit Iesus Petrum. *Non mutet prae-
sens assumit cum praterito assumsit,
ut neq. mox, ducit cum duxit.*

V. 11. Elias qui veniturus est
subiiciunt quidam libri prateritum, ex
græco non dubium emendari.

V. 24. 25. Didrachma. *Legendum
est, neutro genere, numero plurali, non
didrachma, numero singulari gene-
re.*

CAP. XVIII. v. 8. Abscede cum.

Similis locus supra s. v. 30.

V. 9. Bonum est tibi cum vno oculo in vitam intrare. Non scribam vnum oculum habentem pro cum vno oculo.

V. 10. Nonne relinquit. Praferendum est praefens relinquit futuro relinquit.

Ibidem. In montibus. Non scribam in deserto, ex Luc. 17. v. 4.

V. 16. Adhuc tecum adhuc vnum vel duos. Non omittas aduerbium adhuc.

CAP. XIX. v. 5. Propter hoc dimittet homo patrem & matrem. Non mutes dimittit cum relinquit, quod alterius est loci.

V. 12. Qui seipsos castrauerunt. Quidam scribunt cunehizauerunt.

V. 14. Sinire paruulos, & nolite eos prohibere ad me venire. Marci est & Luca, quod transposuit verbum quidam habens: Sinire paruulos venire ad me, & nolite prohibere eos.

Sequitur. Talium est enim regnum caelorum. Non est omittenda coniunctio enim.

V. 13. Dicit illi: Quid. Non est legendum nominatio casus illi, sed datiuo illi.

V. 19. Et diliges proximum sicut teipsum. Non est omittenda coniunctio &.

V. 20. Omnia haec custodiui & iuueni te mea. Romani Patres conscripserunt non esse omittendam illud a iuuentute mea, tamen si uetusta manus scripta omittant.

V. 21. Vade, vende quae habes. Noli legere: Vade & vende: omnia quae habes, ad alia uentus & omnia.

CAP. XX. v. 7. Ite & vos in uincam meam. Non subiiciat Et quod iustum fuerit accipietis: est enim superius uersus quatuor, non huius septimi.

V. 15. Aut non licet mihi quod uolo facere? Interpret noster non addidit in meis, quod alij.

V. 17. Duodecim discipulos. Non addas pronomen suos.

V. 21. Et vnus ad sinistram in regno tuo. Non mutes vnus cum alius, quod Marci est.

V. 25. Potestatem exerceat in eos. Non est legendum inter eos, ut quidam ad, pro in eos.

V. 28. Et date animam suam redem-

tionem pro multis. Non est proponendum Lucam, cap. 14. v. 17.

CAP. XXI. v. 1. Et cum appropinquaret Ierosolymis, & uenisset Bethphage. Non mutes numeros plurales in singulares, appropinquaret uenisset.

Ibidem. Misit duos discipulos Non addas suos, quod ex Luca quidam.

V. 3. Et confestim dimittet eos. Sic legendum est futuro tempore dimittet, non praesenti dimittit.

V. 4. Hoc autem totum factum est. Corretores non indicauerunt omittendum totum.

V. 7. Et imposuerunt super eos uersitimenta sua. Non mutes pronomen plurale eos cum singulari cum.

V. 9. Hofanna filio David. Cane, legas quibus & filii, ut quidam, loco serij filio.

V. 17. Ibi que mansit. Superfluum quod subiiciunt quidam libri & docebat de regno Dei.

V. 27. At illis & ipse. Non est omittendum medium illud &, quod etiam graece legitur.

Ibidem. Nec ego dico uobis. Non est legendum futurum dicam, sed praesens dico.

V. 23. Fili, uade, hodie operare in uinea mea. Non mutes imperativum operare, cum infinitiui operari, nec statum casum cum quarto uinea meam.

V. 31. Dicunt ei: Primus. Non omittas pronomen ei, multoq; minus, pro primus, subiiciat corarium uouillius, quod olim quidam.

Ibidem. Praecedunt uos in regnum Dei. Praferendus est quartus casus regnum, sexto regno.

V. 32. Venit enim ad uos. Non legas autem pro enim.

V. 33. Et edificauit turtim. Non addas in medio eius, quod quidam ex Isa. v. 2.

V. 37. Verebuntur filium meum. Quod quidam adiciunt aduerbium fortiter, Luca est cap. 20. v. 13.

V. 41. Qui reddant retributum. Non mutes praesens conuictiui reddant, cum futuro indicatiui reddent.

CAP. XXII. v. 1. Dixit iterum in parabolis eis, dicens. Non postponi pronomen et participio dicens.

V. 3. Et misit seruos suos. Non mutes minorem pluralem cum singulari seruum suum, qui est Euangelij se-

cundum Lucam, cap. 14. v. 17.

V. 4. Tauri mei & altilia occisa sunt. Non omittas uerbum substantiuum sunt.

V. 13. Ligatis manibus & pedibus eius. Non proponas pedes manibus, quod quidam.

V. 14. Multi enim sunt uocati. Non est legendum autem aduersatiuum, pro enim rationali.

V. 15. Ut caperent eum in sermone. Non est subiiciendum antecedens lesson, loco pronominis eum.

V. 17. Licet ceclum dare Caesari, an non? Non est mutandum actiuum dare cum passiuo dari.

V. 30. Sed erunt sicut angeli Dei in caelo. Corretores praesulerunt futurum erunt, quod respondet praecedentibus, praesenti sunt.

CAP. XXIII. v. 13. Vx autem uobis. Non est omittenda coniunctio autem.

Ibidem. Quia clauditis regnum caelorum ante homines. Non subiiciat pronomen qui pro coniunctione quia.

V. 14. Vx uobis Scribae & Pharisaei hypocrite, quia comeditis domos uiduarum, orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis iudicium. Est hic ueris scilicet uidetur Marci & Luca proprius esse, non tamen indicauerunt Corretores hic expurgandum esse.

V. 16. Quicumque iurauerit per templum. Non addas Dei.

V. 19. Ecce, quid enim maius est. Non proponas hic stulti & quemadmodum supra v. 17.

V. 21. Iurat in illo, & in eo qui habitat in ipso. Non est legendum antecedens templo, pro relativo ipso.

V. 25. & 26. Caliceis & paropsidis. Alio loco uocalis quarta scribunt prima parapsidis: utroq; enim modo uox effertur. Simile infra 26. v. 23.

V. 29. Qui edificauit sepulchra. Hic qui latine, tamen si graco sis coniunctio quia.

V. 34. Ideo ecce ego mitto ad uos prophetas. Non adiciat dico uobis post ideo.

V. 37. Quemadmodum gallinae congregat pullos suos sub alas. Non addas pronomen suas.

CAP. XXIV. v. 12. Et quoniam bundauit in igne. Praeteritum

audauit *praferendum est futuro abundabit.*

V. 13. Ecce hic est Christus aut illie. Non repetas ecce aut illie.

V. 30. Cum virtute multa & maiestate. Non est commutandum multa cum magna, quod Luca est.

V. 33. Scitote quia prope est in ianu. Non est intericiendum & ante in ianu.

V. 34. Non praeteribie generatio hae, donec omnia hae fiant. Non est omittendum, vel posteriori loco, praetermen hae.

V. 36. Neque angeli caelorum, nisi solus Pater. Non interponas neque filius, quod Marco proprium est.

V. 40. Duabus molentibus. Subiiciunt multi latini codices Duo in lecto, vnius assumitur, & vnius relinquatur: sed non est *Mitibus, vtrum Luca. quem admodum clare docemus in Notationibus nostris in varias librorum lectiones.*

V. 43. Qua hora fur venturus esset. Non minus optatum esset cum indicatio est.

V. 44. Quia qua nescitis hora, filius hominis venturus est. *Quidam scribunt quia qua hora non putatis: sed illud Luca est cap. 12. v. 40.*

V. 47. Super omnia bona sua constituit eum. Non omittas nomen bona.

CAP. XXV. v. 11. Vigilate itaque. Quod quidam libri adiungunt & exat, non est huius loci.

V. 22. Ecce alia duo lucratus sum. Sic legendum est hoc loco: nam viginti versus est verbum non simplex, sed compositum, superlucratus.

V. 27. Oportuist ergo. Non interponi & ante te.

V. 31. Et omnes angeli cum eo. Non addas pronomen eius norum angeli.

V. 41. Tunc dicet & his. Omittenda est vox rex, quoniam quidam intericiunt.

CAP. XXV. v. 1. Et filius hominis traditur vt crucifigatur. Non est hoc subiungenda interrogationi nota.

V. 11. Me autem non semper habetis. In alio libro est futurum habebitis.

V. 13. At ipse respondens ait. Legenda est aduersus, ut non copulata &.

V. 25. Respondens autem Iudas qui cum.

tradidit eum, dixit. Non est interponenda coniunctio & ante dixit.

V. 28. Hic est enim sanguis meus: Nequaquam communes pronomen masculinum hic cum neutro hoc.

Ibidem. Qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Male quidam legunt vobis pro multis: nam vobis Luca est cap. 12. v. 20. Porro et si graecis scriptis effunditur. Latinae tamen interpreti futurum dedit; nec simplex fundetur, sed compositum effundetur, qualis est graecus.

V. 29. Sed scitote. Non est addendum verbum via.

V. 40. Sic non potuistis vna hora vigilare mecum? *Quidam libri collatae interrogationis notam post aduerbium sic nonnulli pro plurali potuistis, habent singulare potuisti; sed hoc quidem male.*

V. 45. 46. Ecce appropinquavit. Neutro horum locorum commutandum est: praeteritum appropinquauit cum futuro appropinquabit.

V. 50. Amice, ad quid venisti. Restitendum est quid interrogatiuum, non substitutendum quod relationalum.

V. 53. An putas quia non possum rogare patrem meum, & exhibebit mihi modo. Hoc postremo sic legenda est aduerbium modo, non vtiendum in anteriora.

V. 59. Principes autem sacerdotum. Non commutes plurale principes, cum singulari princeps.

V. 61. Et post triduum redificare illud. Nec hoc commutes verbum compositum redificare cum simplici edificare.

V. 63. Si tu es Christus filius Dei. Non addas viui, quod est alius loci, supra 16. v. 16.

V. 67. Alij autem palmas in faciem eius dederunt. Non substituas alapas pro palmas.

V. 71. Vidit eum alia ancilla. Non est omittenda vox alia, vixit ab interprete data.

V. 72. Quia non noui hominem. Versa 74. legitur, quia non noui hominem.

V. 73. Et post pusillum accesserunt. Non addas ad eum.

V. 75. Verbi Iesu quod dixerat. Non est legendum verbi quod dixerat ei Iesus, quod est Euangelij secundum Marcum.

CAP. XXVII. v. 1. Principibus sacerdotum & senioribus. *Mente hic: missa est vox populi, vt in 11. v. 12.*

V. 15. Vultis vinclum quem voluissent. Sic legendum est numero plurali non singulari voluissent.

V. 17. Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, aut Iesum qui dicitur Christus? *Quidam olim adscripserunt Iesum etiam ante Barabbam: sed male.*

V. 31. Executores autem. Ita legendum est verbum compositum executores, non simplex coactes.

Ibidem. Hominem Cyrenaeum. Non addas ventemem obuiis sibi, aut venientem de villa, quod quidam ex Marco & Luca huc transferunt.

V. 33. Qui dicitur Golgatha. Quarta vocali, non prima, legunt secundam syllabam vocu Golgatha, libri meliores.

V. 37. Hic est Iesus. Non addas Nazareus, hoc enim Iohanni proprium est cap. 19. v. 19.

V. 40. Vah qui destruit. Non est omittenda interredio vah.

V. 42. Descendat nunc de cruce, & credimus tui. Non minus praesens credimus in futurum credemus.

V. 43. Confitebor in Deo: liberet nunc Iulvult eum. *Pronomen cum aduenit verbo vult, ex ipso Romanorum Barabam correctione, non est reuocandum in anteriora, ita vt aduargatur verbo liberet, quod facit p. 109. libri.*

V. 46. Eli, Eli. Non addas o vocali, Eloi, Eloi, hoc enim est Marci, illud Alai dicit.

V. 61. Erat autem ibi. Non minus singulare erat in plurale erant.

CAP. XXVIII. v. 3. Et vestimentum eius sicut nix. Singulare vestimentum, non vteret in plurale vestimenta, vt 11. v. 11. minus addas facta sunt alba, quod non est omnes loci, sed supra 17. v. 2.

V. 7. Et ecce praecedit vos in Galileam. Non est minus dum praesens praecedit cum futuro praecedet.

Ibidem. Ecce praedixi vobis. Non minus tota persona sicut dixit vobis, quod Marci est cap. 16. v. 7.

V. 17. Quidam autem alubitaerunt. Non addas pronomen eorum.

V. 19. Euntes ergo docete. Non minus ergo cum autem.

MARCUS.

CAP. I. v. 6. Et erat Iohannes vestiens pilis camelis. *Legendum est numero singulari camelis, non plurali camelorum.*

V. 7. Venit fortior me post me. *Canon legat futurum veniet, pro praesens venit.*

V. 10. Et spiritum. *Non addas san-ctum, quod frustra quidam.*

V. 15. Et appropinquavit regnum Dei. *Non est legendum futurum appropinquabit, sed praeteritum, ut secundum Matthaeum.*

V. 24. Venisti perdere nos? *Non est addendum ante tempus, quod quidam hic adscriptum: ex Marth. 8. v. 20.*

V. 27. Etiam spiritibus immundis imperat. *Pro etiam, quodam manuscripti pro legunt: & quod est aequalens: quodam uenitum legunt, male.*

CAP. II. v. 1. Et iterum intrauit Capharnaum post dies. *Spiritus est, quod addit in quibusdam libris, o. c. o.*

V. 2. Et conuerterunt multi. *Non addas confestim.*

Ibidem. Itaque non caperet neque ad ianua. *Singulari caperet praefertendum est plurali capere.*

V. 8. Iesus spiritu suo. *Non legat sancto pro suo.*

V. 16. Manducat & bibit magister vestes? *Non facite omittas ut magister vestes, si seque non legatur.*

V. 21. Alioquin dirumpet vinum v-
tres: & vinum effunderetur, & vres
petibunt. *Non sicut mutanda futura,
dirumpet, effunderetur, cum praesenti-
bus, tam seque laetis.*

Sequitur: Sed vinum novum in
v-
tres novae mitti debet. *Quod, quoniam
in quibusdam libris, & ambo consec-
uantur, est Evangelii secundum Mat-
thaeum.*

V. 24. Ecce quid facitis. *Non ad-
das discipuli tui.*

V. 26. Nisi sacerdotibus. *Nec hic
addas solus, quod non est Evangelista.*

Sequitur: Et dedit eis qui cum eo
erant. *Denique nec hic addas alterum
& ante qui.*

CAP. III. v. 6. Exeuntes autem
Pharisaei statim. *Non est praepo-
nendum adverbium statim nam in Phi-
liis.*

V. 8. Et trans Iordanem. *Non in-*

teritias praepositionem de.

V. 9. Ut naueula sibi deseruieret.
*Male legitur in quibusdam libris ut in
naueula sibi deseruieret, addita pra-
positione, mutataque numero: singulari
cum plurali.*

V. 14. Et mittet eos praedicare.
*Non addas Evangelium, quod quid-
dam.*

V. 21. Et cum audissent sui. *Nequa-
quam addas discipuli, quod in septe qui-
dam.*

CAP. IV. v. 1. Et iterum cepit doc-
cere. *Non interponas nomen Iesus.*

V. 8. 10. Vnum triginta, vnum se-
xaginta, & vnum centum. *Interpres,
secundum Marcum vnum est numero
cardinali, secundum Matthaeum ordi-
nali.*

V. 10. Parabolam. *Non omnes sin-
gulari plurali parabolam, nec addas
exponere.*

V. 19. Et hinc fructus efficietur. *Non
est legendum numero plurali efficietur.*

V. 20. Et vnum centum. *Non addas
qui habet aures audiendi, audiat.*

V. 22. Non est enim aliquid abscon-
ditum, quod non manifestetur. *Non
mures manifestetur cum reuelatur.*

Sequitur: Nec factum est oculum,
sed ut in palam veniat. *Ex Mat-
thaeo, & praefertim Luca correxerunt,
quidam, quod non palam.*

V. 24. Et adducietur vobis. *Inmerito
omittitur a quibusdam hic verba.*

V. 28. Deinde plenum frumentum
in spica. *Pro frumentum, non est scri-
bendum fructum, nomen generale.*

V. 29. Et cum produxerit fructus.
*Plerique, omnes libri addunt pronomen se-
ante fructus.*

V. 32. Et cum seminatum fuerit, a-
scendit. *Male legitur in quibusdam li-
bris natum pro seminatum, quod est,
factum: nec minus male addit in ar-
borem, quod ex Matthaeo, aut pecuni
Luca huc esse adscriptum, indubium
est.*

V. 36. Assument eum ita ut erat in
navi. *Quidam codices latini legunt e-
rant numero plurimum, sed male.*

CAP. V. v. 8. Dicebat enim illi.
*Non est addendum Iesus, sed subaudi-
endum.*

V. 11. Grex porcorum magnus, pa-
dens. *Quod subsequitur quibusdam li-
bris in grege, & non addendum est.*

V. 11. Grex & accipitatus est in mare

ad duo milia. *Non addas erat autem
quali, ante ad duo milia.*

V. 15. Et veniunt ad Iesum. *Non mu-
ter praesens veniunt cum praeteritis vene-
runt.*

Ibidem. Vestitum & sanae mentis.
*Non addas eum qui habuerat legionem,
tam seque legatur.*

V. 19. Et non admisit eum. *Quidam
loco &, scribunt Iesus autem: quidam
permittit loco admittit, verum hoc mi-
nime recte.*

V. 21. Et cum transiendisset. *Non
scribitur adiciendisset pro transiendisset.*

V. 34. Ille autem dixit ei. *Non est
legendum nomen Iesus loco pronominis
ille.*

V. 35. Veniunt ab archisynagogo.
*Sic legendum est sexto casu, ex correctione
Sixsina: non est addendum nuntij
nec scribendum quarto casu, mutata
praepositione, ad archisynagogum.*

V. 40. Et ingreditur ubi puella erat
iacens. *Praefertim est singulari ingre-
diuntur plurali ingreditur.*

V. 41. Talitha cumi. *Mulci libri erro-
net, pro talitha, tabitha scribunt, id est
b pro l, mixtam pro liquida, summa er-
roris occasione ex simili historia Act. 9.
v. 40. Atque voces diversae sunt: nam
tabitha, quod est Luca, capream: tali-
tha, quod est Marci, patulum significat,
ipsi Evangelistae interpretati.*

V. 42. Et obstupuerunt stupore
magno. *Non interponas omnes.*

V. 43. Et dixit dari illi manducare.
*Ne non est mutandum dixit cum iussit,
ita non infinitus dari cum imperati-
uo dare.*

CAP. VI. v. 3. Nonne hic est faber.
*Non est legendus genicinus fabri, pro
nominatus faber.*

V. 5. Et non poterat ibi virtutem vi-
lam facere. *Marci est virtutem villam,
Martha virtutes multas, cap. 13. v.
58.*

V. 11. Et quicunque non receperint
vos, nec audierint vos. *Intra nomen-
tunt libri quidam haec verba vos nec
audierint vos.*

V. 13. Et ungebant oleo multos ag-
ros & sanabant. *Pro actio plurali
unabant, non est substantivum, vel
passivum sanabantur, vel singulari
unabat.*

V. 21. Herodes natalis sui cenam
fecit. *Pro natalis sui, non supponat in
natali suo.*

V. 25. Petiuit, dicens. *Non mutes præteritum petiuit in præsentem peti.*
 V. 27. Sed misso spiculate. *Non addas confestim.*
 V. 28. Et deducit eum in carcerem, & attulit caput eius in disco. *Nequaquam omittenda hæc verba sunt.*
 V. 37. Date illis vos manducare. *Non est negligendum pronomen vos.*
 V. 48. Et videns eos laborantes in remigando. *Non mutes participium videns cum præterito vidit.*
 CAP. VII. v. 3. Tenentes traditionem seniorum. *Non mutes singulare cum plurali traditiones.*
 V. 4. Et a foro, nisi baptizentur. *Non est adiciendum participium venientes vociferato.*
 V. 5. Pharisei & Scribæ. *Superfluis participium dicentes, quod quidam subiungunt.*
 V. 8. Tenetis traditionem hominum. *Præferendum est singulare plurali traditiones.*
 V. 9. Bene igitur facitis præceptum Dei. *Non est mutandum præsens facitis cum præterito fecistis.*
 V. 19. Quia non intrat in cor eius. *Neque hic mutes præsens intrat in præteritum introit.*
 V. 31. Ad mare Galilee, inter medios fluit Decapoleos. *Non interponas quæ aut quod est inter.*
 V. 37. Et surdos fecit audire & mutos loqui. *Non est omittenda coniunctio & vel priori loco.*
 CAP. VIII. v. 1. Cum turba multa esset. *Non addas cum Iesu.*
 V. 10. Venit in partes Dalmanutha. *Pro Dalmanutha, non supponas Magadan, quod Matthæus est cap. 15. v. 39.*
 V. 21. Si dabitur generatio illi signum. *Non est arrogandum adverbium non in locum coniunctionis si.*
 V. 19. Quot copinos fragmentorum plenos sustulistis. *Non est hic verbis proponenda coniunctio &, ex aliis plerique libris.*
 V. 30. Quando & septem panes. *Etic plures cœdes omittunt mediam coniunctionem &, male.*
 V. 28. Iohannem Baptistam. *Superfluis nomen alij, quod quidam proponunt.*
 V. 32. Cœpit increpare eum. *Quod sufficiens quidam libri Dicēs, Dñe pœpitus esto tibi, nam hoc nō erit tibi, redundat. Matthei enim proprium est.*

V. 37. Aut quid dabit homo commutationis pro anima sua. *Hæc secundum Marcum germana scriptura est, secundum Matthæum autem ista: Aut quid dabit homo commutationem pro anima sua? cap. 16. v. 26.*
 V. 38. Qui enim me confusus fuerit, &c. & filius hominis confundetur cum. *Pro confusus fuerit & confundetur, verbis à confusione pro pudere, accepto deducit, quidam tuiose scribunt, confessus fuerit, contrihibuit, verba deducit à confessione, accepta pro agnitione. Errori causam dedere, cum insolens interpretis potius, cum loca Matthæi 10. v. 32 & Luc. 12. v. 8.*
Ibidem. Cum angelis sanctis. *Spirituales pronomen suis, quod quidam adiungunt, quidam præ sanctis substituant.*
 V. 39. Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hic stantibus, &c. Recte Correctores Romani versiculum hunc adiunxerunt ostiendentes, ut à plurique codices debeant caput novum, minus congruū.
 CAP. IX. v. 1. Et post dies sex assumit. *Non mutes præsens cum præterito assumit.*
Ibidem. Et ducit illos in montem excelsum scorum solos. *Male est in quibusdam codicibus primus casus solus, pro quarto solos.*
 V. 4. Et, faciamus ista tabernacula. *Quidam, omittunt: & coniunctionem quidam.*
 V. 14. Et accurrentes salutabant eum. *Sic legendum est prima vocali, nō quarta occurrentes, quod est, currentes obuiam.*
 V. 18. Qui respondens eis dixit. *Non mutes plurale eis cum singulari ei.*
 V. 32. Qui cum domi essent. *Neque hic mutes plurale essent singulari cœdet.*
 V. 34. Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus. *Non addas quasi ante omnium.*
 V. 36. Non me suscipit, sed eum qui misit me. *Redundat solum, quod quidam addunt ante suscipit.*
 V. 19. Qui enim non est aduersus vos, pro vobis est. *Non sunt substituenda pronomina prima personæ, nos, nobis, pro secunda, vos, vobis.*
 V. 40. Calcem aorur. *Non addas*

frigidæ, quod Matthæus est cap. 10. v. 42.
 V. 43. Abscede illam. *Non corrigas, addita littera abscidit, unde Mattheus 10. v. 40.*
 V. 48. Omnis enim igne salietur. *Non ei: interponenda vox homo.*
 CAP. X. v. 3. Ad duritiam cordis vestri suscipit vobis. *Non addas Moyles.*
 V. 7. Propter hoc reliquit homo patrem suum. *Non proponas hic verbum & dixit, quod Mattheus est cap. 19. v. 5.*
 V. 11. Adulterium committit suspectus. *Causa ne pronomen cum committentes cum nomine terram.*
 V. 15. Quisquis non receperit regnum Dei velut paruulus. *Quidam male pro regnum suspirant verbum sine sermone.*
 V. 17. Et cum egressus esset in viam. *Non mutes casum quartum cum sexto via.*
Ibidem. Rogabat eum: Magister bone. *Non intericiat participium dicens.*
 V. 20. Magister hinc omnia observasti. *Non hic addas ego hinc bone.*
 V. 28. Et excepit ei Petrus dicere. *Sin persusit adverbium post hæc, quod additur à quibusdam.*
 V. 32. Et sequentes timebant. *Non addas pronomen cum, multosque manus supponat dicebant pro timebant.*
 V. 35. Vt quo deumque perierimus. *Mérito omissum est a te, quod subiungunt quidam.*
 V. 38. 39. Baptismo quo ego baptizor. *Non mutes baptismo casum sextum in quarto, nam baptismum aut baptisma, quod multum.*
 V. 40. Non est meum dare vobis. *Romani Patres non tulerunt ausferendum pronomen vobis.*
 CAP. XI. v. 1. Et cum appropinquaret ierosolymæ. *Retinendum est numerus pluralis, non substituitur singularis appropinquat.*
Ibidem. Mittit duos ex discipulis suis. *Non mutes præsens mittit cum præterito misit.*
 V. 1. Inuenietis pullum ligatum. *Poci pullum non addas afixa, ex Luca.*
 V. 1. Et si quis vobis dixerit. *Superfluis aliquid, quod quidam addunt.*
 V. 5. Et quidam de illis stantibus dicebant illi. *Legendum est dicebant, numero plurali, nō dicebat singulari.*

V. 6. Et dimiserunt eis. *Ally pro tertio casu ei legimus quartum cos.*
 V. 18. Timebant eum cum. *Non minus conjunctionem causalem enim cum adducit ista verba.*

V. 22. Habete fidem Dei. *Male à quibusdam libri omittitur vox, Dei.*

V. 21. Tollere & mittere in mare. *Nephaquam mutanda sunt imperativa passiva cum actiuis tolle & mitte.*

V. 33. Et respondens Iesus ait illis. *Idem omittas conjunctionem & propositum.*

CAP. X. l. v. 1. Et circumdedit septem. *Non addas pronomen ei.*

V. 14. Nec enim vides in faciem hominum. *Et non omittenda propositio in, ei. non mutandus numerus pluralis hominibus singulari hominis.*

V. 15. Qui se ieiun versutiam illorum. *Quidam libri, pro versutiam loquunt simulationem, ex alia versione.*

V. 16. Ait illi attulerunt ei. *Hic egitur attulerunt, secundum Mattheum obfulerunt.*

Ibidem. Cuius est imago hęc & in cap. 10. *Secundum Mattheum verbi superscriptio, hic inscriptio.*

V. 24. Sed tunc sicut Angeli in celis. *Non est hic omittenda vox Dei, qua Matthaeus est cap. 24. v. 36.*

V. 34. Peneniam audebat eum interrogare. *Non addas amplius.*

CAP. XIII. v. 19. Erunt enim dies illi tribulationes tales. *Legendus est nominativus pluralis tribulationes, non genitivus singularis tribulationis.*

V. 20. Breuiavit dies. *Præteritum præferendum est futuro breuiabit.*

V. 22. Et dabit signa & portenta. *Hic portenta, secundum Mattheum prodigia, legit latini editio incorrupta.*

V. 26. Venientem in nubibus. *Non addas celi.*

V. 23. Cognoscitis quia in proximo sit istas. *Non minus indicativum cognoscitis cum imperativum cognoscite.*

CAP. XIV. v. 1. Dicebant autem. *Non in die festo. Præferenda est coniunctio aut conjunctionis causali enim.*

V. 3. Et cum esset Bethania. *Et non est addendum nomen Iesus, ita non omittendum Bethania.*

Ibidem. Vaguenti nardi spicati pretio. *Retinendus est spicati à frica de iustis, non mutandus cum p. R. a. p. iustis.*

V. 4. Et dicentes. *Ut quid perditio. Non est omittenda copulativa &c.*

V. 7. Semper enim pauperes habetis vobiscum. *Præteritum habetis non est hic mutandum in futurum habebitis; vultur in verbis sequentibus. Me autem non semper habetis.*

V. 8. Quod habuit hæc, fecit Cane. *ne scribas nentium hoc pro famia: no hæc.*

Sequitur: Prævenit ungere corpus meum in sepulchrum. *Servandus est quartus casus sepulchrum, non variandus in sextum.*

V. 14. Vbi est refectio mea? *A quibusdam libri additur & quætorum meum: quod ex Luca hic transcripserit scilicet, ignorans eiusdem rei alteram esse interpretationem.*

V. 21. Si non esset natus. *Sic lege secundum Marcum; secundum Mattheum autem, si natus fuisset.*

V. 25. De hoc genimue vobis. *Multi antiqui codices omittunt pronomen hoc.*

V. 27. Omnes scandalizami in me. *Idem. Et dispergenut oues. Non est addendum gregis, quod Matthaeus est cap. 26. v. 31.*

V. 29. Etsi omnes scandalizati fuerint in te. *Non est omittendum postremum in te.*

V. 34. Sustinete hic & vigilate. *Non addat meum, quod non est huius loci, sed Matthaeus 26. v. 38.*

V. 37. Non posuistis vna hora vigilare? *Nec huius loci est mecum, sed Matthaeus 26. v. 40.*

V. 45. A summis sacerdotibus & scribis. *Non est proponendum vel addendum participium missi.*

V. 47. Vnus autem quidam de circumstantibus. *Non omittas pronomen quidam.*

V. 52. A tilerieista sindone. *Non minus reiecta cum reiecta.*

V. 53. Et conuenerunt omnes. *Non interpones in vnum.*

V. 55. Quærebant aduersus Iesum testimonium. *Non addas falsum, quod solius Matthaeus est cap. 26. v. 59.*

V. 58. Ego dissoluam templum hoc. *Non committes futurum cum præteritis dissoluo.*

Ibidem. Et petridum. *Quidam legunt & post tridum: sed Matthaeus est post cap. 26. v. 61. Marci pet.*

V. 65. Et gallus cantauit. *Non est addenda vox statim, qua est alterius loci.*

V. 69. Rursus autem cum vidisset illum ancilla. *Vox illa, quam hic addunt quidam codices, ex Matthaeo accepta est, cap. 26. v. 70.*

CAP. XV. v. 6. Vnum ex vinctis. *Hæc est lectio editionis nostre secundum Marcum: nam secundum Mattheum est vnum vinctum.*

V. 8. Sicut semper faciebat illis. *Male suppletur hic locus in quodam manuscripto per diem solemne, ut dimitteretur vnum vinctum.*

V. 14. Et tradidit Iesum. *Non hic addas pronomen eis.*

V. 20. Ut crucifigerent eum. *Non hic omittas pronomen eum, quamuis minus necessarium.*

V. 25. Erat autem hora tertia. *Cause scribas sexta pro tertia.*

V. 29. Et in tribus diebus reedificas. *Non addas pronomen illud, sed subintelligas.*

V. 40. Erant autem & mulieres. *Nec addendum est adverbium ibi, nec legendum est ibi pro &c.*

V. 44. Interrogauit eum. *Non est legendum præteritum imperfectum interrogabat pro perfecit.*

CAP. XVI. v. 7. Quia præcedit vos in Galilæam. *Non magis hic quam secundum Mattheum, mutandum est præteritum præcedit, cum futuro præcedet.*

Ibidem. Sicut dixit vobis. *Cause legas primam personam dixi pro tertio dixit, tamen si Mattheus scribat Ecce prædixi vobis.*

V. 9. Surgens autem manet. *Non addas lesus.*

V. 14. Nonissimè recumbentibus illis vndecim apparuit. *Nec hic addas nomen Iesus, ut nec paulo post a mortuis, ubi dicitur qui viderant eum resurrexissè.*

L V C A S.

CAP. I. v. 8. Cum sacerdotio fungeretur. *Non addas Zacharias.*

V. 18. Ave gratia plena. *Non est interponendum nomen Maria.*

V. 30. Inuenitis enim gratiam apud Deum. *Non est omittenda coniunctio enim, nec mutandus Deus in Dominum.*

V. 35. Ideoque & quod affectus est te sanctum. Non est aufertendum medum illud exte.

V. 54. Recordatus misericordie suae. Non mures participium recordatus, cum verbo memorati.

V. 66. Quis putas iste erit. Masculinum quis non mures cum neutro genere quid.

CAP. II. v. 4. In ciuitatem David. Non mittas prepositionem in.

V. 7. Quia non erat eis locus in diuclorio. Retinendum est pronomen plurale eis, non mutandum cum singulari ei.

V. 17. Quia natus est vobis hodie Saluator. Nec omittendum est pronomen secundam persona vobis, nec mutandum cum prima nobis.

V. 13. Multitudo militum celestis. Pro militibus, non substantiam exercitus, nec coniungas utrumque, militum celestis exercitus.

V. 14. Gloria in altissimis D's o. Non mittas altissimis cum excelsis.

V. 15. Quod factum est, quod Dominus ostendit nobis. Nequaquam legendum est, quibusdam additis, quod factum est, quod fecit Dominus, & ostendit nobis.

V. 21. Vt eum ciceret puer. Non mittas tunc puer.

V. 25. Nisi prius videret. Non hic mittas aduerbium prius.

V. 33. Et erat pater eius & mater mirantes. Interpres dedit singulare erat, non plurale erant dixit, pater eius & mater, non, ut quidam corrigunt, Ioseph & mater eius.

V. 37. Et hanc vidua usque ad. Non est addendum verbum substantiuum, erat.

V. 38. Qui expectabant redemptionem Israel. Pro semipino redemptionem, nullo modo legendum est masculinum redemptorem.

V. 40. Et confortabatur. Non addas spiritum.

Ibidem: Et gratia Dei erat in illo. Non substantia cura pro in.

V. 50. Et ipsi non intellexerunt verbum. Non est omittendum tunc verbum.

V. 51. In corde suo. Non proponas participium confertis, quod quidam, ex versu superiori 19.

CAP. III. v. 9. Iam securus ad radicem arborum posita est. Non mis-

tes singulare radicem, cum plurale radices: multosq; minus pluralem numerum arborum, cum singulari numero arboris.

V. 16. veniat autē fortior me. Non addas post me, quod Marci est cap. 1. ver. 7.

V. 19. De Herodiade, vxore fratris sui. Non addas latinū nomen Philippi.

V. 22. In te complacui mihi. Pro prima persona complacui, est in alius pleriq; libri persona tertia complacuit.

V. 31. Qui fuit Melch. Non scribas media vocali e, mutata in consonantem murum aspiratam ch.

CAP. IV. v. 1. Regressus est a Iordane. Regressus est, quod est reuertit, non est mutandum cum egressus est, siue exit.

Ibidem. Et agebatur a spiritu in desertum. Non mures a cum in, neque quatum casum desertum, in sextum defecto.

V. 2. Et consummatis illis egressus. Non addas postea.

V. 7. Tu ergo si adoraueris. Non hic addas procidens, quod ex Mattheo quidam.

V. 9. Super pinnam templi. Matthei est pinnaculum, Luca autem pinnam.

V. 22. Et regressus est Iesus. In legendum est regressus, quod est reuertit, non egressus aut ingressus. Simile vide supra ver. 1.

V. 31. Quanta audiuimus. Non est praemittendum Dixerunt Pharisei ad Iesum.

V. 27. Et nemo eorum mundatus est. Non addas a lepra.

V. 28. Et repleti sunt omnes in synagoga ista. Non est omittendum illud in synagoga.

V. 34. Scio te, quis sis, sanctus Dei. Non est mutandum relatuū quis, in coniunctionem quia.

V. 36. Imperat immundis spiritibus. Non est aufertendum ephebetos immundis.

CAP. V. v. 17. Et virtus Domini erat ad fanandum eos. Mali quidam libri pro eos pronomine, legere solent nomen infinitos.

V. 20. Quotū fidem, ut vidit. Non addas nomen Iesus, tametsi syriacē loquatur.

V. 21. Quid cogitatis in cordibus vestris. Quia libri addas mala, malis nam Matthei illud, non Luca est.

V. 26. Et stupor apprehendit omnes, & magnificabant Deum. Nullo modo omittenda hac sunt.

V. 32. Non veni vocare iustos. Non addas coniunctionem enim, quare quidam addunt.

V. 35. Cum ablatus fuerit ab illis sponlus. Nec hic proponas coniunctionem &.

CAP. VI. v. 4. Quos non licet mōducate. Praferendum est praesens licet, praeterito imperfecto licebat.

V. 10. Et relictua est manus eius. Non addas sanitati.

V. 11. Quidnam faceret Iesu. Non proponas prepositionem de ante nomen Iesu.

V. 17. Et descendens cum illis. Huius loco quidam legunt: Et descendens Iesus de monte, quod ex officio ecclesiastico acceptum esse clarum est.

V. 24. Quia habetis cōolationem vestram. Praferenda est coniunctio quia, relatio qui.

V. 26. Vae cum maledixerint vobis homines. Nec post vae adijcias alterum vobis, nec ante homines, proponas omnes.

Sequitur: Secundum haec enim faciebant Pseudopphetis patres eorum. Vt non est omittenda coniunctio enim: nec vox prophetis substantia est, pro contraria pseudopphetis, id est, falsis prophetis, quod quidam hic faciunt, ex loco simili supra v. 23.

V. 33. His qui vobis benefaciunt. Sic legendum est, nō ut quidam, his qui vos diligunt.

V. 38. Eadem quippe mēsurā. Non legas verō, pro quippe.

V. 42. Ipse in oculo tuo trabem nō videns: Noli mutare participium vidēs cum verbo vides.

V. 45. De malo thesauro. Non repetas cordis sui.

V. 46. Quid autē vocatis me. Non legas enim pro autem.

V. 48. Fundata enim erat supra petram. Non addas sitam.

CAP. VII. v. 3. Et saluaret seruus eius. Mali codices legunt saluaret.

V. 27. Hic est de quo scriptum est. Non addas enim, quod quidam ex Mattheo.

V. 28. Qui autem minor est in re-

gab Dei: Secundum Matthaeum est in regno caelorum.

V. 32. Cantauimus vobis tibiis. Non est hic omittenda vox tibiis, ut fecerunt Matthaei.

V. 33. Venit enim Iohannes. Non mutet enim cum autem.

V. 37. Quod accebuisset in domo Pharisei. Non est addenda vox Iesus.

V. 44. Et capillis suis terxit. Pro suis non scribas capillis suis, tametsi sit sic graece.

V. 45. Hec autem ex quo intravit. Reimenda est persona tercia intravit, ex correctione Romana, nequaquam ad mittenda prima intravit.

CAP. VIII. v. 3. Quae ministrabant ei. Singulare ei praefert pluralis, quod ab aliis legitur.

V. 4. Cum turba plurima conuenirent. Alij legunt numero singulari conuenirent.

V. 14. Nam qui supra petram, qui eum adiecit. Non interponas hi sunt.

Ibidem. Qui ad tempus credunt. Praefert eadem est relatum qui coniunctionis quia.

V. 18. Valde et go quomodo auditis. Non est adnotandum quomodo cum quid: hoc enim adfert illud Luca esse.

V. 19. Et non poterint adire eam praeterea. Cuius pro adire, quod est accedere, scribitur audire, quod est angere.

V. 23. Et complebantur. Syriacum est quod quidam codices legunt complebantur seu coquebantur, pro complebantur, quod est, implebantur.

V. 29. Agebatur ad monito in deserto. Non minus plurale defectum cum singulari deserto.

V. 40. Erant enim omnes expectantes eum. Coniunctio ethnologica enim non est mutanda cum aduersariis autem.

V. 46. Nam ego non virtutem de me habeo. Non addas & ante ego.

V. 49. Nolite arellum. Non substituas magistram pro illum.

V. 55. Et iussit illi dari manducare. Non minus passivum dari in aduersum dare.

CAP. IX. v. 3. Nihil tuleritis in via. Non minus sexum casum via in quartum viam.

V. 6. Circuibat per castella. Non si omittenda est possessio per.

V. 35. Et discumbere fecerunt omnes. Quidam legunt & discubuerunt omnes.

V. 19. Et dixerunt: Iohannem Baptista. Non est interponenda vox alij, quia Evangelij secundum Matthaeum est:--

V. 49. Quia non sequitur nobiscum. Non est addendum propterea te verbo sequitur.

V. 50. Et ait ad illum Iesus. Non est mutandum singulare illum cum plurali illos.

Sequitur: Nolite prohibere. Non est praeposandum Sinite illos & quod aliunde huc adiecerunt.

Sequitur: Qui enim non est aduersum vos, pro vobis est. Non minus: pro nomina secunda persona, vos, vobis, in prima nos nobis.

V. 54. Et consumat illos? Quod sequitur in quibusdam libris sicut & Elias fecit, non est Latina adnotio.

V. 56. Filius hominis non venit animas perdere. Non addas vos animas gentium hominum.

V. 57. Sequar te quocumque ieris. Non subdas Domine.

V. 58. Vbi caput reclinat. Non addas pronomen suum.

V. 61. Reuocare his quae domi sunt. Alij libri masculini genere legunt his qui domi sunt.

CAP. X. v. 1. Et alios septuaginta duos. Et infra v. 17. Reuerti sunt autem septuaginta duo. Vi graecum non est addendum, ita non est omittendum, duos, aut mutandum cum vici.

V. 4. Nolite portare seculum. Non est addenda coniunctio ergo.

V. 9. Et I. Appropinquauit. Praeterea seruandum est utroque loco, non mutandum cum futuro.

V. 10. In quamcumque autem ciuitatem. Non videtur omittendum autem, quod etiam graece & syriace legitur.

V. 13. Vae tibi Cotozain. Non est mutandum extremum elementum huius nominis proprium in m, id est, scilicet ligandarium in secundam.

V. 14. In ipsa hora exultant spiritu sancto. Non omittas quibus sancto.

V. 30. Suscipiens autem Iesus. Cuius non suscipiens, quod est respondendum si fortis accipiens, scribas suscipiens, quod est, sursum adspiciens.

CAP. XI. v. 2. Pater, sanctificetur nomen tuum. Quod quidam non minus pater, addunt mollet quies in c.

lis, non est huius loci.

Sequitur: Adueniat regnum tuum. Similiter non est huius Evangelij, quia substituitur multi Fiat voluntas tua, ut in caelo & in terra: prout differe licet ex nostris in varias Bibliorum editiones. Notationibus.

V. 4. Et ne nos inducas in tentationem. Denique ne hoc, quod in quibusdam exemplaribus sequitur. Sed libera nos a malo, Amen, a Luca suis additur.

V. 13. Quanto magis Pater vester. Non addas celestis.

V. 14. Ambulat per loca inaequalia. Non est legendum per loca arida: est enim Evangelij secundum Matthaeum.

V. 36. Si ergo totum corpus tuum. Non est omittenda vox totum.

V. 42. Sed vae vobis Phariseis. Non est mutandum doctrinae Phariseis cum vocatibus Pharisei.

Sequitur: Omnia decimatis mentiant. Preferenda est coniunctio quia relatio qui.

V. 46. Quia oneratis homines. Idem est de hoc loco indicium.

V. 51. A sanguine Abel. Non addas iusti, quod Matthaei est cap. 23.

V. 53. Cum autem haec ad illos diceret. Non omittas coniunctionem autem.

CAP. XII. v. 1. Multis autem turbis circumstantibus. Non legas concurrentibus.

V. 2. Nihil autem operum est. Non est preferenda coniunctio casualis enim continuatiua autem.

V. 17. Considerate lilia. Non addas agri, quod quidam ex Matth. 6.

V. 28. Hec enim omnia gentes mundi inquirunt. Non est legendum autem pro enim.

Ibidem. Quoniam his indigetis. Superflua vox omnibus, quia quidam interieciunt.

V. 35. Et lucerne ardentes in manibus vestris. Non indicantur Romani Patres hoc omittendum in manibus vestris.

V. 41. Ait autem ei Petrus. Non omittas pronomen ei.

V. 43. Quem cum venerit Domi-
nus. Interpret non additis pronomen se,
tamen si legatur gratia Cyrriaci.

V. 44. Verè dico vobis. Non est hic
legendum amen pro verè, sed secundum
Mattheum.

V. 47. Et non preparavit. Non est
addendum pronomen se, licet forte sub-
addendum.

V. 49. Et quid volo nisi ut accenda-
rit. Non est hic omittenda coniunctio
ut.

V. 54. Dicebat autem & ad turbas.
Non auferas medium & pro etiam pos-
tum.

V. 58. Ne fortè trahat te ad iudi-
cem; hic legendum est trahat, pro
trahat, sed movet ad te ex auctoritate.

CAP. XIII. v. 4. Sicut illi decem
& oculo. Nec proponas nec possponas con-
iunctionem & adverbio sicut.

V. 5. Sed si paenitentiam non ege-
ritis. Hic egeritis, supra v. 3. habueris
tis, dixit Interpret.

V. 15. Hypocritæ, unusquisque ve-
strum. Preferendum est plurale hypo-
critæ; singulari hypocrita.

V. 18. Et cui simile estimabo illud.
Pro simili estimabo, non legas con-
positum existimabo.

V. 24. Querent intrare & non po-
terunt. Non est mutandum futurum
querent cum presenti querunt.

V. 25. Incipietis foris stare. Non est
proponenda coniunctio & verbo inci-
pietis.

V. 25. Omnes operarii iniquitatis.
Huius loco non est scribendum maledi-
ctionem iniquitatem.

V. 30. Et ecce sunt novissimi, qui
erunt primi; & sunt primi, qui erunt
novissimi. Non metes futurum erunt
hic repetitum, in præteritum imperfe-
ctum erant.

V. 34. Et lapidas eos qui mittuntur
ad te. Non varies præsens mittuntur in
præteritum mitti sunt: hoc enim Mar-
thæ, illud Lucae.

V. 35. Ecce relinquetur vobis. Non
omittas pronomen vobis.

CAP. XIV. v. 12. Neque vicini os-
dites. Non est interueniendum alterum
neque, ante osdites.

V. 14. In resurrectione iustorum.
Non scribas retributionem pro resurre-
ctione.

V. 15. Beatus qui manducabit pa-
nem in regno Dei. Non metes futurum

manducabit cum præsens manduca-
bit.

V. 17. Et qui non baulat crucem
suam & venit post me, non potest
meus esse discipulus. Nequaquam o-
mittendus est iste versiculus, prout à qui-
busdam omittitur.

V. 28. & 31. Non prius sedens. Pre-
ferendum est non ipsi nonne, quod qui-
dam habent.

V. 34. Si autem sal evanuerit. Non
addas quoque.

CAP. XV. v. 8. Si perdidit drach-
mam unam. Non est præmittenda &
coniunctio.

V. 10. Et euerit domum. Ita re-
ferunt Romani, Corruptores, e-
uerit, quod est, scopio mundas (quo mo-
do Interpret eandem ipsam vocem gra-
cam vertit supra 11. v. 25.) pro 10 quod
aliqui omnes libri habent, euerit, quod
est, turbas. Vocum similitudo depravandi
occafione in doli præbuit.

Ibidem, Donec incruentat. Non ad-
das eam.

V. 14. Et postquam omnia cõsum-
masset. Non scribas consumisset ser-
vitia conjugationis, pro consummasset
prima, quamquam hoc per illud recte
explique.

V. 19. Iam nõ sum dignus. Non pro-
ponas & coniunctionem.

V. 24. Et excoeruit epulari. Non est
addendum omnes.

V. 28. Pater ergo illius. Non metes
ergo cum autem.

V. 31. At ipse dixit illi. Non est legen-
dum coniunctio copulativa & loco aduer-
sativa ut.

CAP. XVI. v. 1. Et ad discipu-
los. Non omittas, & pro etiam pos-
tum.

V. 6. At ille dixit. Non est mutan-
dum præteritum dixit cum præsentis di-
xit.

V. 17. Quod verum est quis crederet
vobis. Non scribas credat, pro futuro
credet; misceat, misce vestrum, pro ve-
rum, quod oppositè iniquo, quemad-
modum versus proximo vestrum alieno
opponitur.

V. 18. Omnis qui dimittit uxorem
suam. Non proponas, coniunctionem
&.

V. 21. Et lugebant vlcera eius. Ser-
uandum est vlcera, quod est, vlcera, non
substituendum vultu.

CAP. XVII. v. 3. Si peccaverit in te

frater tuus. Non auferas medium illud
in te.

V. 7. Seruum arantem aut pascentem.
Quod sequitur, in quibusdam libris
omnes, in quibusdam boues, superfluum
verumque, quoniam prius melius sit.

V. 18. Similiter sicut Sælam est.
Non est addendum sicut sicut sicut
V. 31. In illa hora qui fuerit in tel-
lo. Non commutes hora cum die.

CAP. XVIII. v. 9. Parabolam i-
stam. Non scribas dicens.

V. 13. Deus precipit ut esto mihi pec-
catori. Minime addendum est Amen.

V. 15. Quod cum viderent discipu-
li. Non est mutandum neutrum quod
cum, præcedendo quos.

V. 18. At autem Petrus. Non addas
pronomen ei.

V. 31. Alium sit autem Iesus duode-
cim. Nec hic addas discipulos suos,
quod quidam ex Manichæis.

V. 35. Cum appropinquaret Ieri-
cho. Postremò nec hic inseritis nomen
Iesus.

CAP. XIX. v. 8. Dixit ad Dominum.
Non substituas Iesum pro Dominum.

V. 9. Eo quod & ipse Iesus sit A-
brahæ. Non est omittenda &.

V. 23. Cum, vltus est vltus exegisset
illam. Non metes femininum illam
cum neutro illud.

V. 29. Et factum est cura apptopin-
quaret. Non substituas nomen Iesus.

V. 30. Ite in castellum quod contra
est. Voti contra, non est addendum pro-
nomen vos, quod ex prioribus Evangelii-
sibus, quidam huc adscripserunt.

V. 37. Excoerunt omnes turbæ di-
scipulorum. Insignis corruptio discipu-
lorum, quod est discipulorum, & ut in
quibusdam libris discipulum legimus,
pro descendendum, quod est in Iericho.

V. 46. Quis domus mea domus o-
rationis est. Hic legatur est; secundum
Mattheum & Marcum vocabitur.

CAP. XX. v. 3. Interrogabo vos &
ego. Non legas præsens interrogo loco
futuri.

V. 9. Homo plantavit vineam. Be-
nè libere mittunt quidam.

V. 10. Et in tempore. Quod addunt
vindemiam aut fructum; verum hoc ex
commentario in textum irrogant.

V. 11. Et non accipis personam. Non
est addenda vox hominis.

V. 26. Et mirari in responso eius.
Non scribas numerum pluralis responsus.

V. 30. Eripse mortuus est sine filio. Non minus numerum singulare in pluralem filius.

V. 32. Nouissime omnium. Non comparatur nouissimum cum domine nouissima.

V. 35. Neque nubeat neque ducunt rotes. Pro futura non substituitur praesentia, nubet, ducunt.

V. 36. Neque enim ultra mori poterunt. Non est emittenda coniunctio enim.

CAP. XXI. v. 8. Et tempus appropinquauit. Futurum appropinquabit nequaquam interrogandum est in locum praeteriti.

V. 11. Et signa magna erunt. Non addas & tēpēitates siue byemes, quod quidam olim subiecerunt.

V. 17. Eritis odio omnibus. Superfluit, quod in quibusdam libri sequitur hominibus.

V. 20. Tunc scitote, quia appropinquauit desolatio eius. Non est legendum numero singulari scito, nec futuro tempore appropinquabit.

V. 26. Fugite ista omnia quae futura sunt. Non legas ventura pro futura.

V. 38. Et omnis populus manebat ad eum. Quia insonat est vox inuocabat, quidam cum mutauerunt cum manebat, quidam cum manebat, quidam cum mane accelerabat, quidam dūque cum dilecto ueniamus huiusmodi exponenda est ad uox.

CAP. XXII. v. 13. Sicut dixit illis. Non est addendum nomen Iesus.

V. 16. Quod pro uobis datur. Non est scribendum traditur pro datur. Nā traditur ex Apostolo 1. Corin. 11. v. 24. acceptum est.

V. 20. Hic est calix nouum testamenti. Male legunt quidam secundum casu noui testamenti.

V. 31. Aira. Dominus, Simon, Simon. Priorem uocatum Simon non minus cum dicitur Simoni.

V. 34. At ille dixit. Coniunctio aduersariā, non est mutanda cum copulatiua &.

V. 36. Sed nunc qui habet saeculū, tollat. Non substituitur pro imperatius tollat, futurum imedatium tollat.

V. 37. Dico n. uobis. Quiddam pro eam scribunt autem male.

V. 43. Apparuit autem ei angelus de caelo, confortans eum: & factus in agonia, prolixius orabat. 44. Et

factus est sudor eius, sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. Et duo versiculi seruari olim à quibusdam omisi fuerunt.

V. 63. Erit, qui tenebant illum. Nominatus, pronomen illum, cum nomine Iesum.

V. 64. Et percutiebant faciem eius. Non legat caput pro faciem.

Ibidem. Prophetiza, quis est. Non interponas nobis Christe, quod Blatt. est cap. 28. v. 68. non Luca.

CAP. XXIII v. 5. Commouet populum. Non mutes praesens in praeteritum commouit.

Ibidem, Incipiens à Galilaea uque huc. Non praeparas coniunctionem copulae latinam &.

V. 9. Accipiens nihil illi respondere. Vt non est mutanda. cum aduersus inueniuntur copulatiua &, ita non est omittendum pronomen illi: sed neque, autem utendum in etiam, aut participium accusantes in uerbum accusabant, obsequitur: Stabat autem principes Sacerdotum & Scribae constanter accusantes eum.

V. 15. Nam remisit vos ad illum. Nequaquam surrogandum est uerbum tertium pro, nam remisit, in locum prima requisiti, neque pronomen prima per, uia non in locum secunda vos, inuenio uerborum ordine, ad hunc modum. Nam remisit illum ad nos: quomodo in quibusdam codicibus legitur.

V. 16. Emendatū ergo illum dimitte. Vario librarij, quidam libri habent pronomen ego, pro coniunctio ergo.

V. 35. Exultabat populus spectans. Retinendum est uerbum simplex spectans, quod est aspicere seu conspici, non substituentum compositum expectans.

Sequitur: Si hic est Christus Deielectus. Non legas uerbum unicum dilectus pro habebat Deielectus.

V. 36. Offerentes ei & dicentes. Nō omittas & coniunctionem.

V. 40. Quod in eadem damnatione es. Quia obscurius dixerat Interpret quod, quidam mutauit cum quia: alij cum qui.

V. 41. Nam digna facitis recipere. Praesens recipimus non mutes cum praesens pro recipimus.

V. 43. Erubesceris est Sol. Loco horum uerborum, quidam olim scripserunt sole deficiente: et audacter nimes.

CAP. XXIV. v. 12. Lintheamina sola posita. Non est omittendum sola.

V. 39. Videte manus meas & pedes. Non repetendum pronomen meos.

V. 44. Quoniam necesse est impleri omnia. Passivum impleri male quidam in actiuum uertunt implere.

V. 49. Et ego mitto promissum Patris mei in uos. Non mutes praesens mitto, cum futuro mittam.

V. 53. Amen. In fine huius Euangelij delendum non est.

IOHANNES.

CAP. I. v. 3. Et incipio factum est nihil, quod factum est, in ipso ueraciter. Consilio illud quod factū est, ita est in punctum, ut & praecedentibusungi possit, & subsequensibus.

V. 9. Veniet enim in hunc mundum. Non omittas pronomen hunc.

V. 15. Hic erat quem dixi. Imperfectum erat, non mutes cum praesenti est.

V. 18. Ipse enarrauit. Non est mutandum uerbum compositum cum simplicem narratit.

V. 29. Altera die uidit Iohannes. Retinendum est praeteritum uidit, non uertendum in praesens uidet.

Ibidem. Ecce qui tollit peccatum mundi. Singulare peccatum non est commutandum cum plurali peccata.

V. 42. Filius Iona. Non scribas Iohanna aut Iohannis trisyllabum, pro Iona dissyllabo, hoc quidam loco.

V. 45. Quem scripsit Moyses in lege, & Prophetae. Causa legas & Prophetis sexu casu.

CAP. II. v. 2. Vocatus est autem & Iesus. Non omittas medium &.

V. 3. Dicit mater Iesu ad eum. Praesens dicit legendum est, non praeteritum duxit, etiam hoc uersu, cum sequentibus omnibus de nuptiis.

V. 9. Ministri autem sciebant, qui hauserant aquam. Causa ne scribas coniunctionem quod, pro relatiuis qui.

V. 22. Quia hoc dicebat. Non addas, de corpore suo.

CAP. III. v. 2. Hic uenit ad Iesum nocte. Non scribas pronomen eum, loco nominis Iesum.

V. 17. Filium Iesum in mundum. Nō omittas in mundum.

V. 20. Omnis enim, qui male agit odit lucem. Non mutes aduersus in illud, cum nomine mala.

V. 22. In terram iudaeam. *Ally, non uero ordine, scribunt in iudaeam terram.*

V. 31. Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur. *Nō est omittendum medium illud de terra est, sine integrē, sine quod ad praepositionem de.*

V. 33. Qui accepit eius testimonium. *Non addas testimonium autem, nec mutes praeteritum accepit in praesens accipit.*

V. 36. Non videbit vitam. *Non addas aeternam.*

CAP. IV. v. 4. Per Samariam. *Superfluit quod quidam libri addunt medium.*

V. 6. Hora erat quasi sexta. *Merid omitta est consuetudo aeternum.*

V. 18. Et tu quem habes. *Male quidam adverbium nunc monentur cum pronominis hunc.*

V. 30. Exierunt ergo de civitate. *Nec est omittenda ergo coniunctio.*

V. 33. Dicebant ergo discipuli ad iuicem. *Hic non est addendum pronomen eius.*

V. 34. Et faciam voluntatem eius qui misit me. *Non est supponendum nomen patris mei, pro pronominis eius.*

V. 36. Et congregat fructum in vitam aeternam. *Non est addendum relationum qui.*

V. 37. In hoc enim est verbum verum. *Non redundat coniunctio enim.*

V. 41. Et multo plures crediderunt in eum. *Non omittas tō in eum.*

V. 51. Et nuntiaverunt dicentes. *Non addas pronomen ei.*

CAP. V. v. 2. Est autem Ierosolymis probatica piscina. *Non indicantur Romani Corruptores praepositi praepositionem super vel in vocē probatica, quod multi faciunt.*

Sequitur: Quae cognominatur. *Non scribas praeteritum imperfectū cognominabatur, pro praesenti.*

Ibidem. Bethsaida. *Quidam libri impleti habent Bethsaida sed ex gratia non dubium, consultum mutari. Lage Nationes nostras in variis Bibliis habent lesiones.*

V. 9. Et statim sanus factus est hominile. *Non omittas vocem homo.*

V. 10. Qui suavit faciat. *Participium sanatus non est nominandum cum nomine sanus.*

V. 14. Et in iudicium non venit. *Non scribas futurum ve-*

niet pro praesenti venit.

Sequitur: Sed transit a morte in vitam. *Pro praeterito transit, quidam habent praesens transiit, quidam futurum transeat: sed futurum omnino reiciendum est.*

V. 27. Et potestatem dedit ei iudicium facere. *Non addas & aut etiam ante iudicium.*

V. 30. Non possum ego a meipso facere quidquam. *Pro ego pronominis, male in quibusdam substituitur coniunctio sed, ante dicitur au dicitur iudiciorum & in fine versus i superfluit additum nomen patris.*

V. 36. Quae dedit mihi pater. *Non omittas pronomen mihi.*

V. 43. Et non accipitis me. *Non commutes praesens accipitis, cum praeterito accipitis.*

CAP. VI. v. 3. Subiit ergo in montem. *Non est legendum abut pro subiit.*

V. 10. Dixit ergo Iesus: Facite. *Non mutes praeteritum dixit in praesens dicit.*

V. 13. Ex quinque panibus ordeaceis. *Non addas & duobus piscibus, quod quidam.*

V. 21. Ad terram in quam ibant. *Non omittas in, nec mutes cum ad.*

V. 23. Gratias agente Domino. *In signis emendatio, qua ablativus agente & vox Domino, restituta sunt, in locū nominativus agentes & vocis Deo, quae a plerique vitiose leguntur.*

V. 28. Vt optemur opera Dei. *Non addas bona.*

V. 31. Panis enim Dei est. *Non est mutanda vox Dei cum voce verus.*

V. 36. Sed dixi vobis, quia & vidistis me, & non creditis. *Vi non est scribendum praesens videtis pro praeterito vidistis: nam nec praeteritum credidistis, pro praesenti creditis.*

V. 37. Omne quod dat mihi pater ad me veniet. *Non legas praesens venit, pro futuro veniet.*

V. 39. Hec est autem voluntas eius: Commendat autem non vult mutanda cum enim, hoc corde loco.

Ibidem. *Non perdam ex eo. Non addas quidquam.*

V. 43. Nolite murmurare in invicem. *Non est emittenda praepositio in.*

V. 45. Est scriptum in prophetis. *Non legas prouerbis pro prophetis.*

V. 65. Qui essent non credentes. *Non auferas negationem mediam,*

V. 70. Et nos credidimus & cognovimus. *Non est mutandum praeteritum credimus, cum praesenti credimus.*

Sequitur: Quia tu es Christus filius Dei. *Non addas epiphonem rui.*

V. 71. Responditeis Iesus. *Nec hic addas cōnationem ergo, aut verum & dixit.*

CAP. VII. v. 4. Si haec facis, manifesta te ipsum mundo. *Pro imperativo manifesta, tunc legas praesens indicativum manifesta.*

V. 8. Ego autem non ascendo ad dicem testium istum. *Adverbium negationis, bene conueniens est cum adverbio temporis nondum, ut neque praesens ascendo cum futuro ascendam.*

V. 25. Nunc hic est quem queritis interficere? *Non addas Iudei.*

V. 26. Ecce palam loquor. *Non est omittendum &, nec mutandum cum at qui sed ita exponendum.*

V. 29. Ego scio eum, quia ab ipso sum. *Quia is verbi praestantur complures loci. Ego autem scio eum, & si dixerō quia nescio eum, ero iustus vobis mendax, & obliuiscenda sunt, ut quia non huius loci, sed sequentis capituli. v. 55.*

V. 32. Et miserunt principes. *Non addas sacerdotum, ex gratia. Ibidem. Vi apprehenderen. cum. Non substituas nomen Iesum pro pronominis cum.*

V. 33. Et vado ad eum qui me misit. *Non mutes pronomen cum cum nomine patrem.*

V. 34. & 36. Queretis me. *Non videtur scribendum praesens queritis, pro futuro queretis.*

V. 39. Nondum enim erat spiritus datus. *Participium datus, nec omittendum latine est, nec mutandum cum nomine sanctus.*

V. 46. Sicut hic homo. *Non addas loquitur, sed subaudiatur i proximo.*

V. 52. Galilaea propheta non surgit. *Remendandum latine est praesens surgit, non commutandum, vel cum praeterito surrexit, vel cum futuro surget.*

CAP. VIII. v. 6. Hoc autem dicebat cententes. *Singulare hoc praeteritum est pluralis hae, quod est in multis libris.*

V. 9. Audientes autem. *Non substituas pronomen hae.*

Ibidem. Et remansit solus Iesus
Non omnes enim Iesus.

V. 11. Vade & iam amplius noli
peccare. *Nec hic quitur aduerbium iam.*

V. 14. Moriemini in peccatis vestris.
Hic hoc legitur isto versu, semel plurali numero in peccatis vestris, iterum singulari in peccato vestro.

V. 25. Principium qui & loquor
vobis. Non facile mutandum est, rela-
tium masculinum qui, in neutrum
quod, aut in coniunctionem quia vel
quodd. Consultatur Notationis nostra
in varias Bibliorum lectiones.

V. 27. Quia patrem eius dicebat
Deum. *Nec hic facile omittenda est vox Deum.*

V. 29. Et non reliquit me solum.
Retinendum est prateritum reliquit, pro praesenti reliquit, quod est in quibusdam libris.

V. 33. Responderunt ei. Non addas
ergo.

V. 38. Ego quod vidi apud patrem
meum. Non facile omittendum est pro-
nomen meum.

V. 42. Ego enim ex Deo processi.
Non scribitur pronomem eo loco nominis Deo.

V. 54. Quia Deus vester est. In aliis
codicibus est prima persona pronomem
nostrum.

CAP. IX. v. 4. Venit nox. *Non mutet praesens venit cum futuro venit.*

V. 8. Itaque vicini. Non addas pro-
nomen eius.

V. 11. Vade ad natatoria Siloe. Ple-
rique libri, pro neutro plurali natato-
ria, scribunt femininum singulare na-
tatorium.

V. 30. In hoc enim mirabile est. *Non est omittenda coniunctio enim.*

CAP. X. v. 8. Omnes quotquot ve-
nerunt. *Non est addendum ante me, quod quidam addiderunt ex quibusdam libris graecis.*

V. 9. Ego sum ostium. *Non addas ostium, quod non est huius versus, sed septimi superioris.*

V. 14. Et cognosco meas. *Non inseriatur nomen oues, quod quidam.*

V. 17. Vt iterum sumam eam. *Non mutet coniunctionem causalem ut cum copulativa &.*

V. 26. Quia non estis ex ouibus
mectis. *Non subiiciat sicut dixi vobis,*

quomodo gratia & syriaci addatur.

V. 29. Pater meus quod dedit mihi,
maius omnibus est. *Quidam libri mi-
tant meum genus cum masculino,
quod dedit mihi, maior omnibus est,
sed ex graeco variat.*

*Sequitur: Et nemo potest. Non est
addenda coniunctio ideo.*

V. 31. Sustulerunt ergo lapides Ju-
dæi. *Ut non est omittenda coniunctio
ergo, ita nec addendum aduerbium
iterum.*

V. 36. Vos dicitis, quia blasphem-
as. *Sic legendum est, secunda persona,
blasphemias.*

CAP. XI. v. 1. De castello Mar-
thæ & Marthæ sororis eius. *Retinendum est
numerus singularis sororis, non substi-
tuendum pluralis sororum.*

V. 8. Nunc querrebant te Iudæi la-
pidare. *Non mutet lapidare cum in-
terficere.*

V. 13. Quia de dormitione somni
diceret. *Non scribas duplici, somni.*

V. 15. Et gaudeo propter vos. *Non
est mutandum & copulativum cum ad-
uersativo sed.*

V. 16. Eamus & nos, ut moriamur
cum eo. *Nec hic mutandum est ut con-
iunctio, cum & copulativa coniunctio-
ne.*

V. 20. Martha ergo ut audit. *Rur-
sus quidam libri commutant ergo cum
autem, male.*

V. 29. Surgit cito. *Pro praesenti sur-
git non est substituentum prateritum
surrexit.*

V. 32. Non esset mortuus frater
meus. *Supra v. 22. est hic verborum or-
do: Frater meus non fuisset mortuus.*

V. 45. Et viderant quæ fecit Iesus.
*Non facile omittendum est nomen Ie-
sus.*

V. 47. Concilium, & dicebant. *Non
interponas aduersus Iesum.*

*Sequitur: Quid facimus. Non est
mutandum praesens facimus cum fu-
turo faciemus.*

V. 48. Et tollent nostrum locum
& gentem. *Quidam libri, geminam
coniunctionem &, legunt & locum & ge-
tem; sed errant qui illam collocant ante
pronomem nostrum.*

CAP. XII. v. 3. Nardi pistici.
*Recentiores quidam libri, qui pro neutro
pistici, legunt femininum pistice, ex
graeco mutati sunt.*

V. 6. Ea quæ mittebantur porta-

bar. *Male quidam, simplex verbum
portabat, mutarunt cum composito
exportabat.*

V. 7. Ut in diem sepulture meæ
seruaret illud. *Recentiores quidam libri,
omissæ coniunctione, scribunt prateri-
tum seruauit, pro praesenti subiunctum
seruet, ut graeca editio respondens.
Nostra enim editio germana lectio,
prima illa est, in qua nec mutandum est
quaremus casus diem cum sexto die.*

V. 19. Ecce mundus totus post eum
abiit. *Legendum est praterito tempore
abiit, non praesenti abiit.*

V. 28. Venit ergo vox de caelo. *Non
subdas dicens.*

V. 42. Verumtamen & extingui-
bitur. *Non est omittendum medium
&.*

CAP. XIII. v. 1. Iam misisset in
cor. *Non addas Iudæ.*

Ibidem. Iudas Simonis Iscariotæ.
*Non mutet genituum Iscariotæ cum
nominatiuo Iscariotes.*

V. 5. Deinde mittit aquam in pel-
lum. *Nec hic mutet praesens mittit cum
praterito misit.*

V. 7. Sciens autem postea. *Non est
omittenda coniunctio autem.*

V. 11. Si non lauero te, non habebis
partem mecum. *Non commutes futu-
rum habebis, cum praesenti habes, tan-
tissi præpositi legatur graecis.*

V. 12. Et accepit vestimenta sua:
cum recubisset. *Primum coniunctio &
non est transferenda in medium senten-
tia, ante cum recubisset.*

V. 18. Qui manducat mecum pa-
nem. *Causa legat mecum pro me-
cum.*

V. 38. Animam tuam pro me po-
nes. *Non legat praesens ponis, pro futuro
pones; nec affirmando, quod interrogan-
do legendum est.*

CAP. XIV. v. 1. Non turbetur cor
vestrum. *Ut hic verbum non est pra-
ponendum & ait discipulis suis, non non
posponendum neque fortimidet, quod
est, non huius loci, sed versus 27. sub-
uenit.*

V. 6. Ego sum via & veritas &
vita. *Non omittat priorem coniunctio-
nem &.*

V. 9. Philippe, qui videt me,
videt & patrem. *In quibusdam li-
bris legitur praterito tempore, qui
vidit me, vidit & patrem, quem admo-
do graecis.*

V. 17. Quia non videt eum. *Hic nentiquam mutandum est praesens videt in praeteritum vidit.*

Ibidem. Quia apud vos manebit. *Neque hic mutet futurum manebit in praesens manet.*

V. 19. Vos autem videtis me. *Tertio nec hic facile mutet oportet praesens videtis in futurum videbitis.*

CAP. XV. v. 1. Tollit eum. *Hoc loco resinendum est futurum tollit, non substituendum praesens tollit.*

V. 6. Et araserit, & colligent eum, & in ignem mittent. *Similiter hic, futura seruanda sunt, non substituenda praesentia. Porro singulare pronomineum, quidam variant in plurale eos. Singulare pronomineum, respondet verbo singulari, quod sequitur in Sextimo & alius multis libris, & ardet, plurale plurali, quod similiter in multis est libris, & ardent. Lege notas nostras in varias lectiones quatuor Evangeliorum latinas.*

V. 21. Sed huc omnis facient vobis. *Non om. huc omnia.*

V. 26. Spiritu inuestigatis. *Interpres dedit quantum casum, quem grata putantur, non primum spiritus.*

V. 27. Et vos testimonium perhibebitis. *Non mutet futurum cum praesenti perhibetis: nam praesens gratae, futurum loco est.*

CAP. XVI. v. 7. Expedit vobis et ego vadam. *Non est interponendum & ante ego.*

V. 9. Quia non crediderunt in me. *Pro praeterito crediderunt, quidam legunt praesens credunt.*

V. 13. Docebit vos omnem veritatem. *Fugit enim quorundam librorum lectio Deducet vos in omni veritate, sed ex alia versione sumpta.*

V. 16. Modicum & iam non videbitis eum. *Interpres dilexit, praesens videtis, quod est gratae, futurum loco positum.*

V. 19. Cognouit autem Iesus. *In quibuslibet libris pro autem legitur ergo.*

Ibidem. Quia dixi. *Non addat vobis.*

V. 22. Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. *Non est mutandum futurum tollet, cum praesenti tollit, nam et si grata sit praesens.*

V. 23. Et in illo die me non togabitis quidem. *Pro simplici togabitis, non scribat compositum interrogabitis.*

V. 27. Quia vos me amastis. *In alio libro, pro praeterito, est praesens amatis.*

V. 32. Et non sum solus. *Non addas tamen.*

CAP. XVII. v. 1. Ve filius tuus clarificet te. *Quidam libri interpretantur & ante filius.*

V. 20. Sed & pro eis. *Hic non omittas &.*

V. 21. Sicut tu pater in me. *Hic non addas & ante tu.*

CAP. XVIII. v. 11. Non bibam illum? *Transfodit eundem est, quod quidam libri addunt, vis ut: Non vis ut bibam illum?*

V. 13. Etat enim sacer Caiphas. *Non legas autem pro enim.*

V. 20. Ego palam locutus sum mundo. *Non addas in praesentem.*

V. 22. Vnus autem ministrorum. *Non est mutandum nominatum aliter cum genituo assistentium.*

V. 23. Adductus ergo Iesus a Caipha in praetorium. *Causa, mutata praepositione, scribitur quarto ca. ad Caipham, pro sexto a Caipha.*

CAP. XIX. v. 3. Et dabat eis alapas. *Quidam pro al. alas legunt palmas, quoniam veris interpretis latib. 20. v. 67.*

V. 4. Exiit ergo iterum Pilatus. *Non om. iterum ergo.*

V. 12. Et exinde querebat. *Nec hic omittas & coniunctum cum.*

Ibidem. Omnis enim qui foregem facit. *Denique nec hic om. iterum enim.*

V. 13. Lithostrota. *Causa legas Lithostrota, tertio alphabeti iura.*

V. 16. Et duxerunt. *Non addas pronomineum, quod quidam libri.*

V. 25. Stabant autem iuxta crucem Iesu. *Non legas singulare stabat, pro plurali stabant.*

V. 26. Et discipulum stantem. *Non omittas participium stantem, sed natus mutet cum compositum stantem.*

V. 27. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. *Legendum esse nomen plurale sua, prout Romani Corruptores indicant, non femininum singulare suam, olim fuisse docuimus in Notationibus nostris.*

V. 30. Et inclinato capite tradidit spiritum. *Quod sequitur in quibusdam exemplaribus: Cum autem exspirasset, vetu. templi scilicet est a summa, vique deorsum, superius ex superiori.*

V. 30. Et inclinato capite tradidit spiritum. *Quod sequitur in quibusdam exemplaribus: Cum autem exspirasset, vetu. templi scilicet est a summa, vique deorsum, superius ex superiori.*

V. 30. Et inclinato capite tradidit spiritum. *Quod sequitur in quibusdam exemplaribus: Cum autem exspirasset, vetu. templi scilicet est a summa, vique deorsum, superius ex superiori.*

V. 40. Et ligauerunt illud in teis. *Neutrum illud probatum est. Romani Patribus, pro masculino eum.*

V. 42. Posuerunt Iesum. *Antecedens Iesum non mutet pronomineum cum.*

CAP. XX. v. 1. Et vidit lapide sublatum a monumento. *Pro sublatum, non legas reuolutum: hoc enim est prorum Evangelistarum.*

V. 2. Tulcrit Dominum. *Non addas pronomineum meum, quod huc loco non quadrat, sicut quadrat infra v. 13.*

V. 19. Et stetit in medio. *Non addas discipulorum.*

V. 31. Quia Iesus est Christus filius Dei. *Causa omittas nomen Christus.*

Ibidem. Vitam habetis. *Non addas eternam.*

CAP. XXI. v. 1. Postea manifesta ut fecerunt Iesus discipulis. *Nem est omittenda vox discipulis.*

V. 4. Quia Iesus est. *Non mutet nomen Iesus cum pronomine ipse.*

V. 6. Mittite in dexteram. *Non addas ergo.*

Ibidem. Miserunt ergo. *Nec hic addas non, in recte, sed subaudias.*

V. 8. Non enim longe erat a terra. *Non est mutandum nomen plurale erat, cum singulari erat.*

V. 13. Et accipite panem, & dat eis. *Non mut scribenda praesentia accepit, uelut, pro praesentibus accepit, dat.*

V. 14. Manifestatus est Iesus discipulis suis. *Pronomine suis non omittas.*

V. 15. 16. 17. Simon Iohannis. *Triflabum Iohannis non commutes cum disyllabo Iona hoc loco.*

V. 18. Extendes manus tuas. *Futurum indicatui non mutet cum praesenti coniunctum extendas.*

V. 23. Et non dixit ei Iesus. *Non moritur. Non addas quia ante non moritur.*

ACTVS APOSTOLORVM.

CAP. I. v. 4. Et conuersens praecipis eis. *Causa legas conuersus, pro conuersens.*

V. 15. Etat autem turba hominum simul. *Corruptores non probant illam quorundam emendationem, qui pro hominum scripserunt nomen, tamen, si nomen sit grata.*

CAP. II. v. 4. Et ceperunt loqui

V. 16. Laphi ateq; Paulus in quibusdam libris legitur, & Laphiato Paulo, explicatio gratia.

V. 24. Et loquentes verbum Domini in Perge. Non est mutandum ablativum in accusativum Perge.

CAP. XV. v. 23. Scribentes per manus eorum. Nō subicias quod quidam, epistolam continentem hac, superfluum enim.

V. 38. Et non esset cum eis in opus. Nec hic addendum est, quod missi fuerant.

V. 41. Præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum. Hæc verba à veteribus manuscriptis minime præmittuntur, quamvis græcè adfuerint.

CAP. XVI. v. 1. Peruenit autem Derben. Non intermisit præpositionem in.

Ibidem. Filius mulieris Iudææ fidelis. Quæ etiam digna correptione, quæ propter ne apellat: uo viduz, repositum est nomen proprium Iudææ.

V. 11. Erant autem in hac urbe diebus aliquot conferentes. Alij hinc ubi regunt consistentes.

V. 22. Et magistratus, scilicet rationum eorum. Non est præponenda ceteris & præscriptio scilicet, nec coniunctum cum suis.

V. 29. Procidit Paulo & Silæ ad pedes. Legendum est præteritum proci-
dit in cado, non præsens proci-
dit in cado.

CAP. XVII. v. 4. Et de gentilibus gentilibusq; Correptores addiderunt coniunctionem encliticam voci, gentilibus.

V. 17. Ad eos qui aderant. Pro aderant, ab adsum, non scribar adierant, ab adeo, multoq; minus audierant, ab audio.

V. 18. Quid vult seminiverbius hic diceret. Vox una leinini verbi, formata ad similitudinem græcæ spermologus non est circumscriptenda duobus, leininiator verborum.

V. 22. Per omnia quasi superstitiones vos video. Comparat enim superstitiones, non est mutandum in possessionem superstitiones.

CAP. XIX. v. 4. Et disputabat in synagoga per omne sabbatum, interponens nomen Domini Iesu, suadebat; Iudæis & græcis. Neutrumq; omittendum est, utque iste.

V. 10. Et nemo apponitur tibi, vt

noceat te. Hoc alij exposuerunt scriben-
tes hunc in modum: Et nullus nocere
poterit tibi.

V. 11. Sedit autem ibi. Non omittas ibi.

V. 15. De verbo & nominibus & lege vestra. Ablativi lege vestra, nō sunt mutandi in genitivus legis vestre.

V. 18. Navigavit in Syriam. Non omittas in præpositionem.

V. 24. Alexandinus genere. Alij exponunt quid sit genere, scripserunt natione.

CAP. XIX. v. 9. Maledicentes tiam Domini. Non omittas Domini.

V. 12. Sudata & semicinctia. Alij pro copulativa & scribūt disjunctivam vel.

V. 14. Erant autem quidam Iudæi Secus principis Sacerdotum septem filij. Alij libri præponunt Secus, postponunt Iudæi.

V. 16. Et iustitiam in eos homo. Cærgentur orati hic verborum ordo, illo quo homo ponitur ante in eos.

V. 20. Et confirmabatur. Id est confortabatur, vt quidam legunt.

V. 21. Dicens, quoniam postquam ficto ibi. Non oportet omittere quoniam, tametsi scripsi superfluum.

CAP. XX. v. 4. Conitatus est autem cum Sopater Pyrrhi Bereænsis. Legendum est Sopater rrsyllabum, non addita vna syllaba Solipater, quadrisyllabum.

V. 14. Cum autem convenisset nos in Afion. Scribens autem est convenisset, potius quam invenisset.

V. 16. Vt diem Pentecostes faceret Hierosolymis. Genitivus Pentecostes non est mutandus in accusativum Pentecosten.

CAP. XXI. v. 7. Nos verò navigatione expleta. Pro expleta non scribis explicita.

V. 16. Mnasonem quandam Cyprum. Non mutet Mnasonem in Ialsonem, id est, liquidus datus in vna l consonantem.

V. 39. Non ignozet civitatis municipes. Quidam legunt civis, explicare volentes, quid sit municipes.

CAP. XXII. v. 7. Natus in Tarso Ciliciz. Non est omittenda præpositio in.

V. 12. Ab omnibus cohabitantibus Iudæis. Compositum cohabitantibus, non est mutandum cum simplici habitantibus.

V. 28. Ego multa humna civilitatem hæc consecutus sum. Non civitatem, sed civilitatem legendum est: quinque syllabis.

CAP. XXIII. v. 13. Et vocatis duobus Centurionibus Provelo simplici vocatis, non scribis compositum convocatis.

V. 24. Vt imponeret Paulum, Liliu perducerent. Non in copula, pro nomen cuni, ante saluum.

V. 29. Nihil verò dignum morte aut vinculis habentem criminis. Genitivus criminis, non est mutandus in accusativum crimine.

V. 30. Misi eum ad te, denuncians & accusatoribus. Ita interpungendus est, vt participij denuncians, iungatur sequentibus, non præcedentibus.

V. 31. Milites ergo. Non mutet ergo cum verò.

CAP. XXIV. v. 6. 7. Quem & apprehensum, volumus secundum legem nostram iudicare: superueniens a. tribus Liliis, cum vi magna eripuit eum de manibus nostris, iubens accusatores eius ad te venire. Non sunt hæc omittenda iudicio Pastum, prout à quibusdam omittuntur omnia, exceptis primis duobus verbis, scilicet hic ratione: Quem apprehendimus.

V. 18. Neque cum famulo. Quæ subiunguntur in quibusdam exemplaribus: Et apprehenderunt me, clamantes & dicentes: tolle inimicum nostrum, vt superflua auferenda est.

CAP. XXV. v. 16. Quia pō est Romanis consuetudo damnare aliquem hominem, priusquam. Alij libri scribunt donare, quod est largiri, quomodo & græcè legitur, ἀποδοῖν: sed quia græcè addit eis ἀποδοῖν, in interitum sine perditionem: Interpreti, donare ad perditionem, intelligitur interpretatus, damnare, seu condemnare, prout Patres correxerunt.

CAP. XXVI. v. 3. Maxime te sciēte omnia, & quæ apud Iudæos sunt consuetudines, & questionēs. Nihil opus est mutare neutrum omnia, in femininum omnes, modo non emittatur coniunctio & subsequens.

V. 7. In quam duodecim tribus nostræ. Non mutet accusativum quam in ablativum, quia.

V. 17. Et ipiens te de populo & gentibus. Singularem populo, non cum sit cum plurali numero populi.

V. 21. Comprehensum tentabant interficere. Non addas volentes ante interficere.

CAP. XXVII. v. 1. Ascendens navem Adrometinam. Non auges vocem Adrometinam litora a medio adice.

Sequitur: Incipientes navigare. Plurale prius casus incipientes, non mutes in singulare quartis casus incipientem.

V. 9. Eo quod & icionium iam preterisset. Non est emittendum medium illud &c.

Sequitur: Consolabatur eos Paulus. Neque hic emittendum pronomen eos.

V. 18. Valida autem nobis tempestate iactas. Alij pro nomine valida scribunt adverbium valide.

CAP. XXVIII. v. 1. Quia Melita insula vocabatur. Non scribis Micylea quadrisyllabum, pro trissyllabo Melita.

V. 6. Diu autem illis expectantibus. Non mutes expectantibus in spectantibus.

X. 17. Nihil adfectus plebem faciens. Cuius scribit legem, pro plebem, quod est, populum.

EPISTOLA AD ROMANOS.

CAP. I. v. 27. Exarserunt in desideris suis in inivem. Non omittas in ante inivem.

V. 28. Ut faciant ea quae non conveniunt. Plurale conveniunt preferendum est singulari convenit.

V. 32. Et non solum qui ea faciunt, sed etiam qui eosdem ut facientibus. Non magis omittas primam &c, quam duplex qui subsequens.

CAP. II. v. 1. Eadem enim agis quae iudicas. Non facis utque neutrum quae in masculinum qui.

V. 4. Ignoras quoniam benignitas Dei ad poenitentiam te adducit. Corruptiores praeteritum verbum ignotas participio ignoraus.

V. 7. Gloriam & honorem & incorruptibilem quaerunt. Et hic Corruptiores praeteritum verbum quaerunt participio quaerentibus.

V. 13. Et inter se inivem cogitationibus accusantibus aut etiam defendentibus. Corruptiores, pro more sermo-

nis latini, reserunt abinivem, quoniam loco alij legunt genuinos, more graecorum.

CAP. III. v. 3. Numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit. Non mutes futurum evacuabit in praeteritum evacuavit.

V. 25. Quem proposuit Deus propitiationem. Nec hic mutes faminiu propitiationem in masculinum propitiatorum.

CAP. IV. v. 2. Si enim Abraham ex operibus iustificatus est. Nominis operibus non addas legis.

V. 9. Beatitudo ergo haec in circumfusione: num rauct. Non asferas, vel adverbium tantum, vel verbum manet.

V. 17. Ante Deum enim credidit. Non mutes personam certam in secundam credidisti.

V. 18. Sio et irseru tuum. Quod sequitur in multis libris ficut stelae calis & arcum maris, superfluit.

V. 19. Cum iam fere centum esset annorum. Non omittas adverbium iam.

CAP. V. v. 8. Quoniam cum adhuc peccatores essemus. Non interponas conjunctionem si inter quoniam & cum.

Sequitur: Secundum tempus Christus pro nobis mortuus est. Corruptiores indicant non esse praeteritum indicandi secundum tempus.

CAP. VI. v. 3. An ignoratis. Non est addendum fratres.

V. 6. Et vltia non serviamus peccato. Non est mutandum & copulam mutumve causativo.

V. 17. In quam traditi estis. Nec hic mutandum est accusativum quam in ablativum qua.

CAP. VII. v. 15. Non enim quod volo bonum hoc ago, sed quod odi malum illud facio. Romani Parres coniungunt non discernendos voces bonum & malum, quae in plerisque latinis libris legantur.

V. 25. Gratia Dei. Non interponas conjunctionem autem, multisq; minus veritas genitivum Dei in dativum Deo.

CAP. VIII. v. 7. Quoniam iniquitas carnis inimica est Deo. Non servas inimicitia est in Deum.

V. 18. Neque incipimus, neque virtutes. Nec addas neque potestates, nec substituas loco huius neque virtutes.

Idem. Neque fortitudo. Corruptiores

non indicant nec hoc praeteritum, d quo legi possunt nostra Notationes.

CAP. IX. v. 1. Veritatem dico in Christo. Non addas Iesu.

V. 10. Non solum autem illa. Non est mutandum illa faminiu in masculinum illi.

V. 25. Et misericordiam praestabo cuius miserabor. Non mutes genitivum cuius in dativum.

CAP. X. v. 21. Ad populum non credentem & contradicentem. Non subicias pronomen hic, quod multis.

CAP. XI. v. 4. Qui non curavaerunt gentia ante Baal. Non omittas hic dicit voculam ante Baal.

V. 6. Secundum electionem gratiae. Non subicias Dei.

V. 9. Fiat mensura torum in faqueis. Non est hic inferendum eorum ipsius.

V. 19. Dices ergo: fracti sunt cerni: Retinendum est futurum dices, ut substitutionem praefens dicis.

V. 32. Conclusis enim Deus omnia in incredulitate. Corruptiores praeteritum ablativum incredulitate, et quem alij libri legunt necessitudo incredulitatem.

CAP. XII. v. 5. Et vnieique sicut dimisit Deus mensuram fidei. Non est auferenda obivellio &c, quam Corruptiores addiderunt.

V. 10. Charitate fraternitatis inuicem diligentes. Retinendum est ablativum charitate, non surrogandus accusativus charitatem, quod docuimus & nos in Notationibus.

V. 19. Dominio obsequentes. Olim, ante Hieronymianam correctionem, latini libri feregebant Tempore obsequentes, quomodo modum & verum 13. subsequenter, Memoria, pro Necessitatibus, sanctorum communicantes.

V. 19. Mihi vindicta, ego retribuam, dicit Dominus. Viderandus est nominativus vindicta, loco accusativi: qui vulgo legitur eia non est proponenda coniunctio & ante pronomen ego.

CAP. XIII. v. 1. Quae autem sunt, a Deo ordinatae sunt. Femininum ordinatae non est communis dandi cum neutro ordinata.

V. 10. Ideo necessitate subdit efforte. Praeferendum est ablativus necessitate dandi necessitati.

V. 10. Dilecto proximo malum non operatur. Et hic praeferendum genitivum dandi proximo.

V. 12. Nox præcessit. *Non mutet præcessit in processit, id est, diphthongum x in vocalem quarsam.*

CAP. XIV. v. 9. Vt & mortuorum & viuorum dominetur, *Non præponat viuos mortuis, hoc quidem loco.*

V. 19. Et que adificationis sunt in inuicem custodiamus. *Non omittat, vel in præpositione ante inuicem, vel verbum custodiamus.*

CAP. XV. v. 22. Et prohibet* sum vsque adhuc. *Non putarunt Patres hæc verba sibi omittenda esse, quamquam à multis libris omittantur.*

V. 29. In abundantia benedictionis Euangelij Christi veniam. *Hic addiderunt vocem Euangelij, quæ Congregæ addider.*

V. 30. Vt adiuuetis me, in orationibus vestris pro me ad Deum. *Non auferat aut vestris, aut pro me.*

V. 32. Et refrigeret vobiscum. *Retinendum est & copulatiuum, non substitutendum vt causatiuum.*

CAP. XVI. v. 5. Qui est primitiu* Alie in Christo. *Causa mutet Alie, in Achaix, signa in chi.*

V. 6. Salutate Mariam, quæ multū laborauit in vobis. *Pronomen secunda persona vobis, non est mutandum in primam nobis.*

V. 7. Salutate Andronicum & Iuniam. *Legendum est Iunium, ita vt tertia detrahitur littera seu tertia liquidum non prima Iulia.*

V. 11. Salutate eos, qui sunt ex Astoboli domo. *Alij libri non addunt, sed subaudiunt domo.*

V. 17. Cui honor & gloria. *Non omittas rō cul.*

EPISTOLA. AD CORINTHIOS PRIOR

CAP. I. v. 10. Sitis autem perfecti in eodem sensu, & in eadem sententia. *Romani Patres emendando scripserunt sententia, deducit à sententia, pro eo, quod vulgo legitur sententia à suo.*

V. 14. Gratias ago Deo. *Non addat pronomen meo.*

V. 16. Cæterum nescio si quem alium baptizauerim. *Non addat pronomen vestrum poss alium.*

CAP. II. v. 14. Quia spiritaliter

examinatur. *Nonnulli codices pro quia scribunt ea quæ, vel quæ, & pro singulari examinatur, pluralia examinant, sed propterea lectionem præstulerunt Patres.*

V. 16. Quis enim cognouit sensum Domini, qui instruat eum? *Quidam libri, sed minus emendati, pro qui instruat eū, habent, aut quis instruxit eum.*

CAP. III. v. 2. Quod est Christus Iesus. *Non facile mutet neutrum quod in masculinum, qui.*

CAP. IV. v. 16. Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. *Non auferat textu hæc: sicut & ego Christi.*

CAP. V. v. 7. Et purgate vetus fermentum. *Non addat coniunctionem igitur.*

CAP. VI. v. 11. Et hæc quidam fuitis. *Nomen quidam nequamquam mutandum est in coniunctionem quidem.*

V. 13. Omne peccatum. *Non interponat enim.*

CAP. VII. v. 7. Volo enim omnes vos esse, sicut me ipsum. *Correctores mutantur coniunctionem aduersusiam autem in causalem enim, & nomen homines, in pronomen vos: vulgo enim legitur: Volo autem omnes hominibus.*

V. 13. Et si quæ mulier fidelis. *Hic noluerunt omitti fidelis.*

V. 24. Vnusquisque in quo vocatus est, fratres. *Seruandum est plurale, fratres, non substitutendum singulare frater.*

Requitur: In hoc permaneat apud Deum. *Pro præposito quidam legunt simplex maneat, sed plurale maneat non est adnotandum.*

V. 26. Exultino ergo hoc bonum. *Pro ergo quidam enim, quidam autē scribunt.*

V. 33. Et diuisus est: & mulier inupta & virgo cogitat. *Olim, ante Hieronymianam correctionem fere legabatur: latini codices: Diuisa est mulier & virgo. Quæ inupta est cogitat.*

V. 35. Et quod facultatem præbeat sine impedimento Domini obsecrādi. *Correctores præstulerunt rō obsecrādi, quod est orandi: et quod mulier legem obsecrāudi, quod est, colendi.*

V. 39. Quod di dormieris viri*, liberata est. *Non addat a lege, sed in selligis.*

CAP. VIII. v. 6. Ex quo omnia & nos in illum. *Alij libri mutant accensum in ablatiuum illo.*

V. 7. Quidam autem cum conscientia vsque nunc idoli. *Clarior additur quam omittitur præpositio cum.*

CAP. IX. v. 10. An propter nos vtique hoc dicit: *Non omittat pronomen in hoc.*

V. 16. Nam si euangelizauero. *Non interponas & inter nam & si.*

CAP. X. v. 17. Omnes qui de vobis pane participamus. *Non addas, & de vno calice.*

V. 27. Si quis vocat vos infidelium. *Nec hic addas ad cœnam.*

V. 28. Hoc immolatum est idola. *Non mutet participium immolatum in nomen immolatiuum.*

CAP. XI. v. 10. Ideo debet mulier potestatem habere supra caput, propter angelos. *Pro potestatem non scribas velamen, nec addas pronomen suum nomini caput.*

CAP. XII. v. 13. Omnes nos in vnum corpus baptizati sumus. *Non omittas uocem corpus, quod multi.*

V. 28. Genera linguarum, interpretationes sermonum. *Correctoribus visum non est omittere interpretationes sermonum, quamuis graeco sentantur ab alijs omittatur.*

CAP. XIII. v. 17. Nunc autem manent. *Non scribas singularem numerum, manet.*

CAP. XIV. v. 2. Spiritu autem loquitur mysteria. *Non mutet ablatiuum spiritu, in genitiuum.*

V. 16. Qui supplet locum idiotæ. *Non scribas interrogatiuum quis, loco relaxatus qui.*

V. 21. In lege scriptum est. *Non addat enim.*

V. 23. Nōnue dicent, quid infanti-
tis? *Coniunctio quid, mutanda non est in pronomen interrogatiuum quid.*

V. 32. Et spiritus prophetatum prophetis subiecti sunt. *Retinendum est numerus pluralis subiecti sunt, non surgendus singularis subiectus est.*

V. 33. Sicut & in omnibus Ecclesiis sanctorum doceo. *Non est omittendum verbum doceo.*

V. 40. Omnia autem honeste & secundum ordinem fiat. *Superfluum in multis codicibus, in vobis.*

CAP. XV. v. 13. Deinde ij, qui sunt Christi, qui in aduentu eius reciderunt. *Correctores præstulerunt eam, tam sexum aduentu, et qui est in ple-
raq; libro, quarto aduentum.*

V. 26. Nouissima autem inimica destruetur in omni. Non scribis aduersus nouissimam, loco nominis nouissima.

V. 27. Quod est monitum per vestram gloriam. Romani patres praeulerunt monosyllabum per dissyllabum propter.

V. 33. Sed dicit aliquis. Retinendum est futurum dicit, non subsistendum praesens dicit.

Ibidem. Qualiter corpore venient. Loco dictionis vnius qualiter, non sunt scribende dua quali autem.

V. 39. Sed alia quidem hominum, alia vero pecorum, alia volucrum alia autem piscium. Non sunt omittenda coniunctiones, quidem, verò, autem.

V. 51. Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur. Olim quidam latini codices, pro resurgemus, legebant dormiemus, sed minus recte.

V. 52. Canet enim tuba. Si non addas vocem tuba, vel subaudiatur oportet.

CAP. XVI. v. 12. Et vique non fuit voluntas ut nunc veniret. Non addas nominis voluntas pronomen eius.

V. 15. Nostis domum Stephani & Fortunati & Achaei. Patres non putantur omittendum & Achaei.

V. 19. Salutant vos Ecclesiae Asiae. Substantino Ecclesiae non adiciat adiectiuum omnes.

Ibidem. Apud quos & hospitum. Neque hoc voluerunt Patres in textu inserri.

EPISTOLA AD CORINTHIOS POSTERIOR.

CAP. I. v. 6. Siue exhortamur pro vestra exhortatione & salute. Non omittas rō & salute.

Sequitur: Quae operatur tolerantiam. Non interponas in vobis, multaeque minus in nobis, prima persona.

V. 7. Vt spes nostra firma sit pro vobis. Alij legunt in vobis indicatio & spes nostra firma est pro vobis.

V. 11. Vt ex multorum personis insigne correctio, qua multorum perfec-

nis, praestitum est. loco autem quod vulgo legitur, multorum personis facietur, iussus interpretationibus duabus vocibus.

Ibidem. Per multos gratiae agatur pro nobis. Non subsistat vobis secunda persona: pro nobis prima.

V. 12. Quod in simplicitate cordis. Non est omittendum cordis, quod Patres addiderunt.

V. 18. Quia sermo noster qui fuit apud vos. Pro praecisa fuit non scribas praesens sit.

V. 21. Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo. Non praeponas secunda persona pronomen, in uerso ordine legens vos nobiscum.

CAP. III. v. 9. Nam si ministratio damnationis gloria est. Non addas praepositionem in ante gloria.

V. 12. Habentes igitur talem spem, multa fiducia vtamur. Non est minus addas indicativum vtamur in imperativum vtamur.

CAP. IV. v. 1. Ideo habentes administrationem. Verbum unum administrationem, non. mutes in duo hanc administrationem.

V. 4. Vt non fulgeat illis illuminatio. Non auferas pronomen illis.

V. 6. Ipse lux in cordibus nostris. Nec omittas ipse, nec mutes cum qui.

V. 9. Persecutionem patimur, sed non relinquitur. Quod scribitur quidam libri, humiliumur sed non confundimur. Correctores praeteritum confusum.

CAP. V. v. 13. Siue enim mente excidimus, Deus in quibusdam libris, pro excidimus, de caelo, est excidimus, de caelo, id est, vocalis tercia pro secunda.

CAP. VI. v. 16. Et in ambulo inter eos. Correctores addiderunt inter eos.

CAP. VII. v. 3. Non ad condemnationem vestram dico. Non facile omittas pronomen vestram.

V. 7. Ita vt magis gauderem. Non praeponas aduerbium magis coniunctiuo vt.

CAP. VIII. v. 15. Qui multum, non abundauit. Nominis multum non addas verbum habuit.

V. 23. Et in vos adiutor. Retinendum est accusativum vos, non subsistendum relationis vobis.

Ibidem. Apostoli Ecclesiarum,

gloria Christi. Alio retinendum est nominatum gloria, non surrogandes, qui vulgo legitur, genitum gloriae.

V. 24. In faciem ecclesiarum. Non mutes accusativum in ablatiuum facie.

CAP. IX. v. 5. Vt praeveniatur ad vos. Non scribas perueniant praeveniatur, quod est, autem veniant.

V. 9. Iustitia eius manet in seculum seculi. Alij scribunt in aeternum pro in seculum seculi.

CAP. XI. v. 23. Ministri Christi sunt. Non subicias, quod in alius est librum, & ego.

V. 25. Nocte & die in profundum maris tui. Non mutes ablatiuum in accusativum profundum.

CAP. XII. v. 11. Nihil enim minus fui. Non est scribendum feci a facio, pro fui a sum.

CAP. XIII. v. 4. Sed vivemus cum eo. Non est mutandum futurum in praesens vivimus.

V. 6. Spero autem quod cognoscetis, quia nos non sumus reprobi. Nec hic futurum cognoscetis in praesens.

EPISTOLA AD GALATAS.

CAP. II. v. 2. Scorsum autem iis qui videbantur aliquid esse. Nec omittas aliquid esse, nec pro eo scribas maiores esse.

V. 4. Sed propter subintroductos. Non auferas coniunctionem sed.

V. 5. Quibus neque ad horum ecclesiarum subiectionem. Triplex virium hic ostendit est, unum ne omittatur prima vox quibus, alterum ne omittatur subsequens negatio neque, qua a multis olim libri, solebat omitti, tertium ne scribatur dat. qui pro ablativo subiectione.

CAP. III. v. 1. Quis vos fascinavit non obedire veritati? Multi libri, pro obedite legunt credere: quidam olim omiserunt tota hoc. Ne obedite veritati quaerit legere licet Notationes nostras.

Ibidem. Ante quorum oculos Iesus Christus praefertur esse. Legendum est praefertur, non est, autem scriptum, non proferri: vobis, id est, epistolae prima x, non quatuordecim.

V. 7. Cognoscite ergo in: veritatem cognoscite non est mista, duo in se coniunctum cognoscite.

V. 19. Propter transgressores pro-

sita est. Non mutes plurale in singulari transgressionem.

CAP. IV. v. 6. Quoniam autem estis filij. Non addas Dei.

V. 14. Et tentationem vestram in carne mea non spreueris. Non facile mutandum est pronomen secundum personam vestram, in prima meam.

V. 24. Vnum quidem in monte Sion. Alij libri pro in legunt à.

CAP. V. v. 7. Quis vos inpediuit veritati non obedire? Quod sequitur in quibusdam exemplaribus Nemini consuleritis, omnium Correctorum iudicio superfluum.

V. 8. Persuasio hæc non est ex eo qui vocat vos. Non est omittendum pronomen hæc, nec eius loca scribendum vestra.

CAP. VI. v. 12. Quicumque enim volunt placere in carne. Alij libri omittunt enim.

EPISTOLA AD EPHESIOS.

CAP. I. v. 6. In dilecto filio suo. Non omittas filio suo.

V. 17. In agnitionem eius. Eundem libri, pro sexto casu, scribunt quantum agnitionem.

V. 23. Et plenitudo eius. Non est omittenda coniunctio &.

CAP. II. v. 1. Et vos cum effectus mortui. Non est addendum verbum coniungit.

V. 11. Quod aliquando vos gentes in carne. Nec hic addendum est, vel pronomen qui, vel verbi etatis ante gentes. Sequitur. Qui dicimini præputi. Non est mutandum præsentem dicimini, in imperfectum dicebamini.

V. 12. Quia etatis illo in tempore. Coniunctio quia seu quod non est verenda in pronomen qui.

V. 16. Et reconciliet ambos. Præferendum est & copulativum ut casatino.

V. 22. In habitaculum Dei in spiritu. Non addas sancto.

CAP. III. v. 10. Ut innotescat principibus & potestatibus. Non legas principibus pro principatibus, id est, quæ non sunt labas pro quæque.

V. 16. Virtute corroborati per. V. 17. Retinendus est abstinens

virtute, non supponendus accusativus virtutem.

Sequitur. In interiore hominem. Hic contrà, retinendus sunt accusativus, non supponendi ablativus in interio homine.

CAP. IV. v. 21. Deponere vos secundum pristinam conversationem.

Legendum est deponere, modo infinitivo, non imperativo deponite.

V. 29. Ad ædificationem fidei. Non legas opportunitatis pro fidei.

V. 30. In quo signati estis in diem redemptionis. Non mutes quartum casum in sextum die.

CAP. V. v. 3. Aurarius, quod est idolorum servitus. Altrius versio est, in laetitia qua habet qui est idolorum servus.

V. 13. Omne enim quod manifestatur, lumen est. Retinendum est passivum manifestatur, quod quidam volunt.

V. 18. Sed implemini Spiritu sancto. Alij libri omittunt adiectivum sancto.

V. 26. Mundans lavacro aquæ in verbo vitæ. Correctores, ut indicaverunt non addendum participio mundans pronomen enim, ita non auferendum in fine nomen vitæ.

V. 27. Ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam. Non facile mutes nominativum masculinum ipse, in accusativum femininum ipsam.

CAP. VI. v. 13. Et in omnibus perfecti sitis. Non facile scribas, sublata præpositione in ablativus absolute posito omnibus perfectus, ut nonnulli libri.

V. 15. In præparatione Evangelij pacis. Servandus est ablativus præparatione, non substituitur accusativus.

V. 23. A Deo patre. Non addas pronomen nostrum.

ETISTOLA AD PHILIPPENSES.

CAP. I. v. 14. Et plures è statribus in Domino, confidentes vineculis carnis. Primum & copulativum non oportet mutare in ut, nec præponere in præpositionem nomini vineculis.

CAP. III. v. 4. Quamquam ego habeam confidentiam & in carne

Non est transferenda confidentia & ex fine in principium.

V. 10. Et societatem passionum eius. Pro plurali passionum, non scribas singulari passionis.

V. 15. Et hoc vobis Deus revelabit. Non mutes futurum revelabit in præteritum.

V. 26. Verumtamen ad quod pervenimus videmus sapiamus, & eo eadem permanemus regula. Nec mutes quod in quid, vocalem quærit in tertiam, nec omittas coniunctionem &.

CAP. IV. v. 2. Euodiam rogo. Non scribas Eudodiam, addito chi.

EPISTOLA AD COLOSSENSES.

CAP. I. v. 12. Grauias agentes Deo patri. Non est inseriendum coniunctio & inter Deo & patri.

V. 14. In quo habemus redemptionem per sanguinem eius, remissionem peccatorum. Vt non oportet omittere per sanguinem eius, ita non oportet addere & ante remissionem.

V. 25. Quia data est vobis. Non mutes accusativum in ablativum vobis.

CAP. II. v. 2. In agnitionem mysteriorum Dei patris & Christi Iesu. Non est auferenda coniunctio &.

V. 10. Abundantes in illo, in gratiam actione. Quidam libri, pro in illo masculino, scribunt femininum in ear sed nequaquam est omittendum in illo, quod multi faciunt.

V. 11. Circumcisione non manufa-cta. Causa legum manifestata, pro manufa-cta, quæ manu facta.

Sequitur. In expoliatione corporis carnis. Nec addas peccatorum post corporis, nec omittas corporis in cutis, quod est pellicula.

V. 16. Auris in parte dicitur. Non omittas testis.

CAP. III. v. 4. Cum Christus apparuerit vix vestra. Non est addenda coniunctio sine autem sine enim.

V. 11. Vbi non est Gentilis & Iudæus. Non interuenit masculus & femininus, superflui enim hoc loco.

V. 16. Psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus. Non est præponenda his ablativus præpositio in.

V. 17. Omnia in nomine Domini Iesu Christi. Non addendum

est facere, sed sabaudandum.

V. 20. Hoc n. placitum est in Domino. Non est omittenda propositio in CAP. IV. v. 9. Omnia quæ hic agitur, non est propositio in verbis quæ. V. 16. Et cum lecta fuerit apud vos epistola hæc. Non omittas pronomen hæc.

Ibidem. Et eam quæ Laothecensium est, vos legatis. Alij passim legunt: & ea quæ Laothecensium est vobis legatur.

V. 18. Gratia vobiscum. Non interponas Domini nostri Iesu Christi.

EPISTOLA

AD THESSALONICENSIS PRIOR.

CAP. I. v. 1. Gratia vobis & pax. Non addas a Deo patre nostro & Domino Iesu Christo.

V. 5. Sed & in virtute. Non omittas medium & sicut nec vbi sequitur v. 8. Sed & in omni loco.

CAP. II. v. 7. Cum possemus vobis oneri esse. Nec auferendum est pronomen vobis, nec necitum nomen occurrere commune cum te. scilicet bono.

Ibidem. Sed facti sumus paruuli. Interpres vocat paruuli, & alij cenes.

V. 16. Percutit enim ira Dei super illos vsque in finem. Corrigi illi præteritum percudit, præcavit, quod est, aut venit.

CAP. III. v. 12. Et abunde faciat charitatem vestram in inuicem. Non omittas pronomen vestram.

CAP. IV. v. 1. Sic & ambulatis. Alij scribunt sicur & ambulatis.

V. 8. Itaque qui hæc sperant. Non est omittendum pronomen hæc.

V. 14. Qui residui sumus in aduentum Domini. Non est mutandum accusativum in ablativum aduentu.

CAP. V. v. 1. Sicut dormis in vtero habenti. Datus non est mutandum in genitivum habentis.

V. 15. Sed semper quod bonum est salutamus in inuicem & in omnes. Non est omittendum prius in.

EPISTOLA AD

THESSALONICENSIS POSTERIOR.

CAP. I. v. 6. Retribuere tribulationem. Non est mutanda vox tribu-

tionem, quæ passim significat in retributionem quæ mercedem.

V. 11. Omnem voluntatem bonitatis. Non addas pronomen suæ.

CAP. II. v. 12. Quod elegerit vos Deus. Nō omittas pronomen secundum personam vos in prima quæ.

V. 13. In qua & vocavit vos. Quidam legunt inquam, quidam ad quod; sed male omnino illi, qui scribunt pronomen prima persona nos.

CAP. III. v. 4. Quoniam quæ præcipimus. Retinendum est præsens præcipimus, non futurum præcipimus.

V. 11. Ambulare in quiete. Non omittas infinitivum ambulare, in participium ambulantes.

EPISTOLA AD
TIMOTHEVM
PRIOR.

CAP. I. v. 9. Sciens hoc. Non scribas plurale scientes, præ singulari sciens.

V. 12. Christo Iesu Domino nostro. Non præponas propositum in.

V. 16. Ad informationem eorum. Certe ne scribas contrarium deformationem, v. quidam.

CAP. II. v. 6. Testimonium temporibus suis. Hic verbis, nec præponendum est cuius, nec postponendum confirmationem est; hæc enim consilio à Patribus omitti sunt.

V. 15. Si permanseris in fide. Alij legunt plurale permanseris.

CAP. III. v. 1. Opoteret ergo episcopum. Non committas ergo cum enim.

Ibidem. Prudentem, ornatum, pudicum. Non omittas To pudicum.

V. 14. Hec tibi scribo. Non subicias illi Timothee.

CAP. IV. v. 7. Exerce autem teipsū ad pietatem. Nec hic omittas continuationem autem.

CAP. V. v. 15. Retro Satanam. Non intericias propositum post.

V. 16. Et non grauetur ecclesia. Nō est mutandum & in ut causativum.

V. 18. Non alligabis os boui trituranti. Non scribam frenabis pro alligabis.

V. 24. Quosdam autem & subquoniam. Non omittas medium &.

CAP. VI. v. 8. His contenti sumus.

Præsent indicativum sumus, mutatur ab alio in præsent imperativum sumus.

V. 9. Inutilia & nociva. Non præponas & voci inutilia.

V. 16. Et imperium sempiternum. Non intericias propositum in autem sempiternum.

EPISTOLA

AD TIMOTHEVM

POSTERIOR.

CAP. I. v. 2. Gratia, misericordia, pax. Non est præponenda coniunctio & voci pax.

V. 3. Gratias ago Deo, cui serui o a progenitoribus. Nec hic addenda sunt pronomen meo & me.

V. 15. Scis hoc. Nō interponas enim.

Ibidem. Ex quibus est Phigelus. Alij scribunt unico l, Phigelus; sed male illi qui habent Philectus, quod nomen occurrat infra 2. v. 17.

V. 18. Er quanta Ephesi ministrasti mihi. Corroctores & libri suis addiderunt pronomen mihi.

CAP. II. v. 5. Non coronatur nisi legitime certaverit. Non omittas præsens coronatur in futurum.

V. 12. Fidem, charitatem, & pacem. Non interponas spem inter fidem & charitatem.

V. 26. A quo captivi tenentur. Non scribas participium capti pro nomine captivum.

CAP. IV. v. 11. Est enim mihi utilis in ministerium. Non omittas accusativum in ablativum ministerium.

V. 14. Reddet illi Dominus secundum opera eius. Futurum indicativum reddet, non veritas in præsent imperativum reddat.

V. 17. Ut per me prædicatio impleatur. Non scribas impleatur.

V. 19. Saluta Priscam. Quidam codices scribunt Priscillam; sed male illi, qui masculino genere Priscum.

EPISTOLA AD

TITVM.

CAP. I. v. 8. Sed hospiti alem, benignum, sobrium. Non ad hoc prædicem: causa explicabitur in Notationibus nostris.

V. 10. Sunt enim multi etiam inobedientes. *Non omittas* etiam.

CAP. II. v. 11. Apparuit enim gratia Dei saluatoris nostri. *Non scribis femininum* salutaris, pro masculino saluatoris nostri.

EPISTOLA AD PHILEMON. N E M.

V. 6. In acquisitione omnis operis boni. *Corrētoribus indicantur non esse omittendum* operis.

Sequitur: Quod est in vobis in Christo Iesu. Nec hic omittendum considerant quod est in vobis. *nam* quod est *vestrum*, praeferunt quae est *famini*, et secundam personam in vobis, prima in nobis.

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

CAP. I. v. 14. Propter eos qui hereditatem capient salutis. *Retinendum est futurum* capient, non *substituendum* praesens capiente, multoque minus capient, quod est desiderant.

CAP. II. v. 3. Quae cum initium accepisset. Numerus singularis acceptisset, non est mutandus in pluralem accepissent.

V. 10. Per passionem consummare. *Nec hic mutandum est aditum* consummare in *passum* consummari.

CAP. III. v. 11. Sicut iuravi in ira mea. Pro adverbio sicut, non scribas nomen quibus.

V. 19. Et videmus quia non poterunt introire. Redundat quod quidam libri subiiciunt in requiem ipsius.

CAP. IV. v. 4. Dixit enim in quodam loco. *Non omittas propositionem* in.

V. 10. Sicut à suis Deus. *Non addas coniunctionem* & ante propositionem à.

V. 14. Teuamus confessionem. *Non interponas* spei nostrae.

V. 16. Adeamus igitur cum fiducia ad thronum gratiae. *Non substituas* pro. nomen eius.

CAP. V. v. 8. Et quidem eum est

fer filius Dei. *Corrētoribus vñum est non esse omittendum* genituum Dei.

V. 11. De quo nobis grandis sermo & ininterpretabilis ad dicendum. *Servanda est syllaba in duplicata in voce* ininterpretabilis.

CAP. VI. v. 1. Ad perfectiora feramur. *Non est scribendum nomen substantivum* perfectionem, loco adiectivi perfectionis.

CAP. VII. v. 13. De qua nullus altari praesto fuit. Pro altari, non substituas altario, *voce* barbaram.

V. 25. Unde & saluare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum. *Legendum est numero plurali* accedentes, non singulari accedens: quia de re legere licet nostras Notationes.

CAP. IX. v. 14. Emundabit conscientiam nostram. *Eoco futuri* emundabit, non est scribendum praeteritum emundavit: nec vestram secundam personam pro nomen, loco primam nostram.

V. 26. Nunc autem semel in consummatione saeculorum. *Non mutas ablativum in accusativum* consummationem.

Sequitur: Ad destitutionem peccati. *Alij libri habent* destructionem, eodem ier. 16.

CAP. X. v. 6. 8. Holocausta pro peccato. *Alij libri, ante propositionem* pro, graeco consentaneè, in: propositio coniunctionem &: quam Syrus cum Corrētoribus omittit.

V. 16. Dando leges meas. *Non mutas gerundium* dando in *futurum indicativum* dabo.

V. 30. Mihi vindicta, & ego retribuam. *Nec, hic mutas nominativam* vindicta in *accusativum*.

CAP. XI. v. 6. Sine fide autem impossibile est placere Deo. *Nec omittas* Deo, nec addas quemquam.

V. 11. Virtutem in conceptionem seminis accepit. *Servandum est accusativum* conceptionem, non vertendum in *ablativum*.

V. 17. Qui suscepit re promissiones. *Non scribas* in quo pro qui.

V. 34. Effugerunt aciem gladij. Pro effugerunt, a fugio, tertia coniugationis, non corrigas effugaverunt, quod est, in fugam verterunt, à fugo prima.

CAP. XII. v. 18. Et accessibilem ligno n. *Accessibile est* accessibilem,

quod est, qui accendi, qui inflammari potest; non deinde litera n, accessibilem, qui accendi, qui appropinquari potest.

CAP. XIII. v. 2. Per hanc enim latuerunt quidam, angelis hospitio acceptis. *Locum egregie emendatum, vel latuerunt scriptum est, praeteritum à lato*, quod est, occultum, infirmum esse, pro eo quod vulgo legitur placuerunt, praeteritum à placere, quod est, gratum esse.

V. 9. Optimum est enim gratia stabilire cor, non elcisi. *Corrētores praeferunt* altitum stabilire, passivo stabiliri.

EPISTOLA IACOBI CATHOLICA.

CAP. I. v. 18. Voluntarie enim genuit nos. *Non omittas coniunctionem* enim.

V. 25. Qui autem perpexerint legem perfectam libertatis. *Accusativum* legem perfectam libertatis, non sunt mutand. prior in ablativum lege, positor in genitivum perfectae, quomodo pterique legunt in lege perfecta libertatis.

CAP. II. v. 18. Sed dicit quis: Tu fidem habes. *Non mutas* futurum dicit in praesens dicit.

V. 10. Quia fides sine operibus mortua est. *Non scribas otiosa* pro mortua.

CAP. III. v. 3. Si autem equis freno in ora mitimus. *Coniunctio* conditionalis si, non est mutanda cum adverbio similitudinis sicut.

Ibidem. Et omne corpus illorum circumferimus. *Nec omittendum est* primum &, nec mutandum in etiam.

V. 4. Ecce & naues, cum magnae sint. *Non est proponenda* coniunctio & adverbis ecce (Et ecce naues), sed *proponenda*.

Ibidem. Circumferuntur à modico gubernaculo. *Verbo* circumferuntur, non est addendum siue autem siue tamen.

V. 12. Sic neque falsa, dulcem potest facere aquam. *Nominativum* falsa, non esse mutandum in accusativum, quod quidam faciunt, dicitur.

doctrinam in Notationibus.

CAP. IV. v. 5. Concupiscit spiritus. Cane prapone non negationem verbo concupiscit.

Sequitur. Qui habitat in vobis. Nominatur vobis secunda persona pronome in vobis prima.

V. 11. Nolite detrahare alterutrum fratres. Non subiciat pronomen mei.

V. 12. Vnus est legislator & iudex. Non addas continuationem enim.

CAP. V. v. 3. Theaurizatis vobis iram in novissimis diebus. Non temere omittendum esse illud vobis iram, docent nostra notationes.

V. 5. Et in luxuria enutristis corda in die occisionis. Et in die occisionis, non est separandum ab hoc versu. Et est istud in initium sexti.

V. 16. Addixistis et occidistis iustū. Cauendum est, ne recidat in vetus vitium, quo scribatur addixistis, quod est, accendere scissuram pro eo quod iam Romanorum Patrum opera restitutum est, addixistis, quod est, condemnare, vocati quia a communitate excommunicati.

V. 8. Quoniam aduentus Domini appropinquauit. Seruandum est praeceptum appropinquauit, non inueniendum in futurum appropinquabit.

V. 10. Exemplum accipite, fratres, exitus mali, laboris & patientiae. Correctores addendum iudicium illud exitus mali, quod est in quibusdam lebris, quoniam videri possit eiusdem gratia vocis versionem esse, cuius est laboris, quod sequitur.

V. 13. Tristatur aliquis vestrum. Non addatur commissio autem.

V. 15. Et alleviabit eum Dominus. Alii libri, omisso & medio vocali tercia, scribunt allevabit, eadem sensu, eriget, levius reddet malum.

V. 20. Salvabit animam eius a morte. Non commutes eius carnis proco suam.

Sequitur. Et operiet multitudinem peccatorum. Retinendum est futurum operiet, non supponendum praesens operiet.

EPISTOLA PETRI PRIOR.

CAP. I. v. 7. In revelatione Iesu Christi. Ablatus revelatione,

non est mutandum in accusatum revelationem.

V. 9. Salutem animarum. Non addas vestrarum.

V. 13. Perfecite sperate. Non substituas nomen perfecti, pro adverbio perfecti.

V. 15. Et ipsi in omni conversatione sancti sitis. Non praponeatur his verbum vt.

V. 25. Quod evangelizatum est in vos. Non mutetur accusativus vos in ablativum.

CAP. II. v. 2. Rationabile, sine dolo, lac concupiscite. Retinendum est neutrum singulare rationabile, non supponendum masculinum plurale rationabiles.

V. 5. Et ipsi tamquam lapides vivi superedificamini domus spiritualis. Insignis correctio, qua rescriptus est singulari: vobis domus spiritualis, pro pluralibus sine nominativum sine accusativis domus vel domos spirituales, qui legi solent, ante addita, nunc demum in praepositione.

V. 10. Quae est enim gloria. Non mutet gloria, possum pro gloriandi materia, cum gratia.

V. 11. Quia & Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum. Quidam omni libri legunt duplex vobis, secunda persona: sed in illi qui duplex nobis, prima persona: sequitur enim secunda persona: Vt sequamini vestigia eius: tametsi veteres quidam vestigia casus, eient prima persona legamus. Legat, si placet. Notationes nostras.

V. 13. Tradebat autem iudicanti se iniuste. In quibusdam codicibus haec reperitur variā, ut pro autem legamus enim; addant alterum se, praesentis participio iudicanti; participium illud singulare datus casus, mihi est, non nulli in accusativum pluralem iudicantes, nonnulli in verbum infinitum iudicandi. De reliquo lege Notatione.

CAP. III. v. 2. Castam conversationem vestram. Correctores praesulem castam, et quod alij legunt sanctam.

V. 4. Qui est in conspectu Dei hypocritae. Non mutet masculinum qui in neutrum quod.

V. 8. In fine autem omnes veniunt. Legendum est in fine; possum pro domum sine postremo, non in hic, tam-

quam Christiana. Nec voci vianimes adducendum est in oratione & lotus quamquam ul habens & alia. De notatione quintae post Petros. De his latinis nostrae Notationes.

V. 11. Declinet a malo. Non est autem.

V. 14. Et non conturbemini. Non scribitur vt pro &, ita est, vocatum quam pro secunda.

V. 15. De ea quae in vobis est spiritus. Non perfluit, quod alij libri subiciunt & dicit.

V. 17. Melius est enim benefacientes. Non addas continuationem in vobis benefacientes.

V. 18. Mortificatis quidem carne, vivificatis autem spiritu. Pergebat mendatio, qua rescriptus sunt nominativus singulari, mortificatis & vivificatis, pro in qui vult scribuntur accusativus pluralibus, mortificatos & vivificatos.

V. 19. In quo & his qui in carcere erant spiritibus veniens praedicauit. Pro carcere, quod est custodia multitudine legum carnis, & est corpore. Deinde verberant spiritus adiciunt alij participium conclusi. Denique, datus plurali spiritibus, ex Patrum correctione scribendum est: pro eo quia plerique leguntur ablativo singulari spiritui.

V. 21. Quod & vos nunc. Non facite mutandum est pronomen secundae personae vos in prima nos.

CAP. IV. v. 4. In quo admittantur. Et non est scribendum plurale quibus, pro singulari quo: ita non, innotandum, verbum admittantur in peregrinantur aut obstupescunt, quae sunt graecorum dictionis aliae versiones.

V. 7. Omnium autem finis appropinquavit. Retinendum est praeteritum appropinquavit, non refutandum in futurum appropinquabit.

V. 2. Charissimi, nolite peregrinari. Pro peregrinari, quidam avari, gunt mirati, quoniam admodum est contrario, supra v. 4. pro admittantur, quid, legunt peregrinantur: vox enim graeca ἐνιγγομαι, ad verbum quidem transfertur peregrinari, ad sensum autem mirari seu admittari.

V. 14. Super vos requiescit. Non est mutandum praesens requiescit in futurum.

V. 17. Quoniam credunt Dei Evangelio. Non est omittendum Dei.

V. 18. Eris iustus vix salvabitur. Non addas quidem.

CAP. V. v. 3. Sed forma fidei gregis ex animo. *Correctores praterulerunt singularem numerum forma, pluralis forma: & genitiuū gregis, datiuū.*
 V. 13. Quæ est in Babylone coelestis. *Pro quadrisyllaba voce coelestis, caue legas trisyllabam collecta, mutata vocali in consonantem l.*

EPISTOLA PETRI POSTERIOR.

CAP. I. v. 3. Quæ ad vitam & pietatem donata sunt. *Correctores praterulerunt pluralis sunt singularis est.*

V. 4. Per quem maxima. *Et hic praterulerunt masculinum quem, femininum quam, & neutro quæ.*

V. 8. Hæc enim si vobiscum adfuit. *Alii libri legunt: Hæc enim vobis cum adfuit.*

V. 16. Non enim doctas fabulas secuti. *Egregie Correctores, indoctas, quæ vult legi, emendarunt scribendo contrarium doctas, quod est, eruditæ, seu artificiosis concinnatas.*

Ibidem. Virtutem & præsentiam. *Et hic vult emendarunt præsentiam, quod est, aduentum, à præsens, pro præcipientiam, quod est providentiam, à præficio.*

CAP. II. v. 11. Coinquinationes & maculæ. *Legendum est coinquinationes, primo casu numeri pluralis, non coinquinationis, secundo casu numeri singularis.*

V. 18. Superba enim vanitatis loquentes. *Pro superba adiectiuo, nō scribitur, additæ vocales verba i, superbia substantiuū.*

CAP. III. v. 13. Secundum promissum. *Propositum secundum non versus in contrarium est, nem &.*

V. 15. Et Domini nostri. *Non addit Iesu Christi.*

EPISTOLA IOANNIS PRIMA.

CAP. I. v. 9. Ab omni iniquitate. *Non omittit præpositionem ab.*

CAP. II. v. 4. Qui dicit se nosse eum. *Non mittit pronomen eum, in nomine Domini.*

V. 14. Scribo vobis infantem, quoniam cognouistis patrem. *Quod sequi-*

tur in manuscriptis codicibus. Scribo vobis patres, quia cognouistis eum, qui ab initio est. Et eisdem verbis præfissis supra v. 13. Sextina Biblia omittit una. Lege Notationes nostras.

Ibidem. Scribo vobis iuuenes. *Alii libri pro iuuenes scribunt adolescentes ut supra v. 13. Nam & præ eadem voce neaniscus, repetitur.*

V. 17. Et mandus transit, & concupiscentia eius. *Non est mutandum præfens transit, in futurum transibit.*

V. 18. Et nunc antichristi multi facti sunt. *Non est omittendum &.*

V. 22. Quis est mendax, nisi is qui negat, moniam Iesus est Christus. *Pa tres omiserunt negationem non, quam alij proponunt verbo est superiori.*

CAP. III. v. 17. Et videtis fratrem si quum necessitatem habere. *Rectius legitur necessitatem, quam necesse.*

CAP. V. v. 7. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres vnum sunt: & tres sunt, qui testimonium dant in terra. *Sunt libri, qui hoc solum legunt. Quoniam tres sunt, qui testimonium dant in terra, intermedia autem omnia omittant. Sed conqueritur præfatione in Catholicis Epistolis D. Hieronymus, ab infidelibus translatioribus; Patris Verbi, ac Spiritus testimonium omittant.*

V. 12. Qui habet filium, habet vitam, qui non habet filium, vitam non habet. *Et ceteri filium non addit. Læci.*

V. 13. Et hæc est fiducia, quam habebamus ad eum. *Non scribitur nomē Dei, loco pronominis eum.*

EPISTOLA IOHANNIS II.

V. 1. v. 1. Communicat operibus eius malignis. *Quod subiicitur quidam libri: Ecce dixi vobis, ut in die Domini non confundamini, Patres, ut superfluum præceterunt.*

EPISTOLA IOHANNIS III.

V. 1. v. 4. Maiorem horum nō habeo gratiam. *Non mittit maiorem gratiam cum maius gaudium, quod quidam faciunt.*

V. 6. Qui testimonium reddiderūt

charitati tuæ. *Non omittit primum qui. Ibidem. Quos, benefaciens, deducere dignē Deo. Ne pauci boni libri, graeco consentientes, benefacies vobum, deducēs participium legunt, contrā ac Romanæ Biblia.*

V. 9. Sedis, qui amat primatū gerere in eis, Diotrephes. *Nominis huius proprii antepenultima littera est phi adspirata, non pi tenuis.*

V. 10. Commonebo eius opera. *Non scribitur commonebam.*

V. 11. Qui malē facit, non vidit Deum. *Non mittit nomen Deum, in pronomen eum.*

EPISTOLA IVDAE CATHOLICA.

V. 1. v. 3. Deprecans supercertari semel tradidit sanctis Iudei. *Nihil opus est ætterna forma scribere supercertare, Incerper enim usus est verbo, supercertari, ut deponenti, quādamodum aliās.*

V. 11. Vt illis, quia in via Cain abierunt. *Non mittit consuetudinem quia, in pronomen qui.*

V. 12. Nubes sine aqua, quæ à ventis circumferuntur. *Nec in ceteris, mandū verbum circumferuntur, in conferuntur.*

V. 14. Prophetam autem & de his. *Non omittit edictum &.*

V. 15. Quæ locuti sunt contra Deum peccatores impij. *Correctores maluerunt nomen Deum, quam pronomen eum.*

V. 16. Et os eorum loquitur superba. *Servandum est adiectiuum superba non substantiuum substantiuum superbiam.*

V. 20. Superadificantes vosmetipsos sanctillimæ vestræ fidei. *Patres praterulerunt pronomen secunda personæ vestræ, pronomini prima personæ nostræ.*

V. 24. Immaculatos in exultatione. *Cane omittit illud in exultatione,*

APOCALYPSIS.

CAP. II. v. 1. Angelo Ephesi Ecclesie scribe. *Non proponit hic verbis consuetudinem &*

V. 4. Sed habeo aduersum te. *Non hic addit panca.*

V. 23. Et liberos eius interficiam in morte. Non mutes casum sexum in quantum interitum.

V. 24. Vobis autem dico & exteris qui Thyanre eius. *Corredores in litteris non omittendum, sed in eo.*

V. 24. Et qui non cognoverunt altitudinem latitudinis. *Primum & a Paulis additum est, & noniam altitudines scriptum ab eis est numero plurali, pro eo quod a plerisque minus recte legitur singulari altitudinem.*

CAP. IV. v. 1. Et ostendam tibi quæ oportet fieri posthæc. Et statim fui in spiritu. *Nec addas eisdem ante posthæc, nec consulas posthæc initium proximi versus, nec denique omittas & ante statim.*

CAP. V. v. 10. Et regnabimus super terram. *Non facile mutes personam primam in tertiam regnabunt.*

CAP. VIII. v. 3. Ut daret de orationibus sanctorum. *Non omittas propositionem de.*

V. 5. Et accepit angelus thuribulum. *Non addas aureum.*

V. 12. Et noctis similiter. *Non mutem genitium in dativum nocti, multo magis in nominativum vel ablativum.*

CAP. IX. v. 5. Et datum est illis ne occiderent eos. *Causa, pro datum à do, legas dictum à deo.*

Sequitur: Sed ut cruciarent mensibus quinque. *Actum cruciarent non est mutandum cum passivo cruciarentur.*

V. 18. Deigne & de fumo & sulphure. *Non legas ex loco posteriori de.*

CAP. X. v. 1. Et pedes eius tamquam columnæ ignis. *Non mutes plurale columnæ in singulari columna.*

CAP. XII. v. 1. Et in vtero habens clamabat parturiens. *Non proponas coniunctionem & verbo clamabat, nec præteritum imperfectum clamabat veritas in præsens clamat.*

V. 3. Et in capicibus eius. *Non scribas suis pro eius.*

V. 6. Vt ibi pascant eum. *Legendum est pascant numero plurali, non pascat singulari.*

CAP. XIII. v. 10. Qui in capti-

uitatem duxerit, in captivitatem vadet. *Corredores præteritum futurum vadet præsens vadit.*

V. 15. Et faciat ut quiescat. *Nihil opus est faciat mutare, aut in præsens facit, aut in futurum faciet.*

CAP. XIV. v. 5. Sine macula enim sunt ante thronum Dei. *Non facile omittendum est illud ante thronum Dei.*

V. 7. Qui fecit eam & certam, mare & fontes aquarum. *Non interponas & omnia que in eis sunt, inter mare & fontes aquarum.*

CAP. XV. v. 3. Iustus & verus vixit Rex seculorum. *Non addas Domine ante Rex. Pro seculorum, quidam libri scribunt sanctorum, prout est græcè.*

V. 6. Vestiti lino muado & candido. *Legendum est lino, ex quo sunt vestes lineæ, non lapide, ex quo vestes fieri nequeunt.*

CAP. XVI. v. 2. Et abiit primus. *Non addas angelus, sed subaudi.*

V. 5. Et audiui angelum aquarum dicentem. *Causa loco aquarum legas numerum quatum.*

V. 7. Et audiui alterum ab altari dicentem. *Non est omittendum ab altari, quod Romani Patres rejecerunt ex veteribus manuscriptis.*

V. 13. Spiritus tres immundos. *Nec addas verbum exire.*

CAP. XVII. v. 4. Et inaurata aurea. *Et hic vitium typographicum in Romani Bibliis, ubi scriptum est ablative iaurata, pro nominativo famulata inaurata; veritas inquam quædam prima.*

Ibidem. Plenum abominatione & immunditia. *Non scribas secundum casum pluralem abominationum, pro sexto singulari abominatione.*

CAP. XVIII. v. 13. Et cinnamomum. *Non addas & amomum.*

V. 15. Mercatores horum qui diuites facti sunt. *Pronomen horum non mutes in nomen hominum.*

CAP. XIX. v. 1. Posthæc audiui quasi vocem turbarum militarum. *Causa scribas tubarum, quod est, buccinarum, pro turbarum, quod est, populorum.*

Ibidem. Salus & gloria & virtus Deo nostro est. *Romani Corredores merito præteritum salus, quod est prosperitas, pro eo quod vulgo legitur laus.*

V. 6. Et audiui quasi vocem turbarum. *Legendum est turbarum, non turbe, quod est buccina.*

V. 15. Et de ore eius procedit gadius ex utraque parte acutus. *Non est omittendum ex utraque parte, quod Corredores consilii addiderunt consensum.*

V. 20. In stagnum ignis ardentis sulphure. *Non intercas coniunctionem & ante sulphure.*

CAP. XX. v. 11. Et locus non est inuentus eis. *Non proponas propositionem ab dativo eis.*

CAP. XXI. v. 4. Quia prima abierunt. *Non est commutanda conamatio quia cum relativo quæ.*

V. 12. Et in portis angelos duodecim. *Causa pro angelos, quod significat celestes nuncios, legas angelos, id est, vocalem quintam u pro e secunda.*

V. 23. Nam claritas Dei illuminavit eum. *Non est mutandum præteritum illuminavit in futurum.*

CAP. XXII. v. 1. Et ostendit mihi aquam aquæ vite. *Nomen substantivum vite, non est commutandum cum adiectivo viue.*

V. 5. Quoniam Dominus Deus illuminabit illos. *Respondendum est futurum illuminabit, non facit substativum præsens illuminat.*

V. 9. Et eorum qui servant verba prophetiæ libri huius. *Corredores visum est, non omittendum nomen prophetiæ, quod à multis libris additur.*

V. 11. Et qui iustus est, iustificetur adhuc. *Non pauci libri habent iustificatus faciat adhuc. Græca similiter variant.*

ERRATA.

Exod. 12. v. 15. post hæc verba, legendum est: desideratur hæc: participii fermentatum, non nomen fermentum.

Iosue 19. v. 15. superfluum quatuor litteræ, incipientes ab his verbis: Scripsit enim Ieremia, & finientes his nullius est auctoritatis.

